

INFORME 2008

Situació de la immigració a les Illes Balears

Versión en castellano a partir de la página 54



**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria d'Afers Socials,
Promoció i Immigració

INFORME 2008

Situació de la immigració a les Illes Balears



ÍNDIX

Presentacions	7
1. Característiques de les poblacions immigrades	11
2. Població immigrada i treball	29
3. Població immigrada i educació	39
4. Població immigrada i salut	47
 <i>Versión en castellano</i>	 83
 Presentaciones	 85
1. Características de las poblaciones inmigradas	89
2. Población inmigrada y trabajo	107
3. Población inmigrada y educación	125
4. Población inmigrada y salud	133
 Annexes estadístics	 169

El document «Situació de la immigració a les Illes Balears. Informe de 2008» presenta informació estadística comentada sobre les persones immigrades en relació amb tres aspectes fonamentals del desenvolupament individual i social: el treball, l'educació i la salut. A més, inclou un apartat que descriu la població immigrada i la seva evolució a la comunitat autònoma de les Illes Balears.

L'equip tècnic de la Direcció General d'Immigració ha estat l'encarregat d'elaborar aquest document, però la seva publicació no hauria estat possible sense la recollida d'informació i de dades que han duit a terme altres organismes oficials, als quals els volem agrair aquesta contribució: la Direcció General d'Innovació i Formació al Professorat de la Conselleria d'Educació i Cultura, la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca de l'Ib-Salut i l'Observatori de Treball de la Conselleria de Treball i Formació.

Tenir informació és fonamental per poder prendre decisions, orientar programes i prioritzar accions. Amb aquesta publicació volem que la informació pugui ser compartida i que estigui a disposició de totes les administracions, les entitats, les associacions, els professionals i els ciutadans que la necessitin o que vulguin saber-ne més sobre la immigració.

Aquesta publicació neix amb la voluntat de ser anual. Actualitzar constantment el coneixement és una condició ineludible perquè el disseny i l'aplicació de les polítiques públiques puguin aconseguir progressivament nivells òptims d'eficiència.

La informació sempre és un aliat per conèixer la realitat i fugir de discursos ideològics que culpen la immigració i l'associen amb la crisi econòmica o la delinqüència.

Per a totes les persones que volem afavorir la integració de les persones immigrades, la informació i el coneixement, també ens ha de servir per sensibilitzar-nos respecte del valor de l'individu, de la persona, i superar lectures estrictament estadístiques.

Fina Santiago Rodríguez
Consellera d'Afers Socials,
Promoció i Immigració

Maltrat que actualment la immigració és un dels fenòmens socials més rellevants, bé per la dispersió de les fonts i per la dificultat dels registres o bé per la mateixa opacitat del fenomen, el cas és que és difícil oferir una informació completa i sistematitzada que serveixi per analitzar-la. Aquest és, de manera general, l'objecte d'aquest treball. Estam segurs que el lector hi trobarà dades i reflexions suficients per fer-se una idea aproximada de la situació de la població immigrada de les Illes Balears durant l'any 2008.

D'acord amb això, voldria aprofitar aquesta presentació per cridar l'atenció sobre algunes qüestions que es desprenen de l'informe i que es contraposen a certes idees estereotipades de la immigració. D'una banda, la immigració no és un fenomen uniforme, atès que es compon de poblacions diverses i amb orígens, cultures, llengües, xarxes de fluxos o nivells de socialització i de convivència molt diferents.

Aquesta circumstància, com es pot deduir, fa que les polítiques referides a la immigració siguin molt complexes. D'altra banda, la població laboral immigrada, malgrat totes les mesures legals que procuren evitar la seva discriminació, sol treballar en condicions més precàries que la població laboral espanyola, com ho demostra el fet que el seu índex de precarietat contractual i la seva taxa d'atur siguin més elevats, o també que sigui més elevat el seu índex de sinistralitat laboral. És a dir, que la població immigrada corre el risc d'arribar a convertir-se en una espècie de subproletariat.

Respecte a l'educació, que és nivell bàsic de convivència i llavor de ciutadania, hi ha un dèficit en la nostra comunitat, destacat en les dades d'aquest treball, en la concentració de la població escolar immigrada en els centres públics en detriment dels centres concertats, els quals presenten una de les taxes més baixes de l'Estat de població immigrada escolaritzada.

Pel que fa al suposat «abús» que les persones immigrades fan dels serveis públics i socials, basta esmentar, per rompre el tòpic, que mentre el percentatge de persones immigrades amb targeta sanitària és del 20 %, el percentatge d'aquestes persones que visitaren l'any 2008 atenció primària va ser del 15 %.

Esper que la lectura d'aquest document ajudi a comprendre que la immigració no és un fenomen referit només a les persones que «acaben d'arribar», sinó al conjunt de la societat.

Manuel Cámara Fernández
Director general d'Immigració

1. CARACTERÍSTIQUES DE LES POBLACIONS IMMIGRADES

Els treballs sobre immigració solen presentar problemes amb la conceptualització i les dades quantitatives. Quant als primers, són abundants els textos en què els conceptes d'immigració i estrangeria són sinònims; no obstant això el primer es refereix a una condició social i el segon a una condició administrativa (tenir la nacionalitat o no tenir-la); i dins del d'immigració hi ha els d'immigrant i immigrat. El primer una acció i el segon un estat. Aquí optam pels termes població immigrada o persones immigrades. Els problemes de quantificació estadística es produeixen, d'una banda, per les dinàmiques i els requeriments propis de cada registre i pel retard amb què es consignen els canvis de les situacions administratives —sense entrar en la major o menor eficiència de la gestió dels fluxos migratoris—, i, per una altra, per les situacions i els comportaments que es generen quan l'afluència migratòria és tan intensa i diversa que sobrepassa les demandes laborals, desborda el control legislatiu i depassa la capacitat real dels mecanismes i els instruments d'acolliment i integració. El resultat és que les anàlisis quantitatives no poden ser gaire precises. Valgui d'exemple la taula següent:

POBLACIÓ IMMIGRADA. COMPARACIÓ DE REGISTRES
Distribució per continents. Balears, 2008

	Certificats Targetes	%	Padró Municipal	%	Diferències
Europa Comunitària	91.533	48,25	109.501	49,10	17.968
Resta d'Europa	2.758	1,45	5.232	2,35	2.474
Àfrica	35.595	18,76	27.566	12,36	-8.029
Iberoamèrica	50.547	26,64	72.490	32,50	21.943
Amèrica del Nord	727	0,38	1.421	0,64	694
Àsia	8.206	4,33	6.577	2,95	-1.629
Oceanía	123	0,06	249	0,11	126
Apàtrides i N/C	218	0,11		0,00	-218
TOTAL	189.707	100,00	223.036	100,00	33.329

Fonts:

Oficina d'Estrangeria i padró municipal. Elaboració pròpia

Com es pot observar, les diferències quantitatives són notables i fins i tot aparentment paradoxals. En principi, com que l'empadronament permet accedir als serveis socials, la sanitat pública, l'escolarització i a diversos serveis municipals, s'ha d'admetre que les dades del padró municipal ens apropen més al nombre real de persones immigrades instal·lades a les Illes Balears. D'altra banda, fets com que en alguns municipis estigui limitat el nombre de persones empadronades per domicili —el cas comú és que un mateix domicili sigui compartit per moltes persones immigrades (en el cas extrem, els pisos pasteres)—, que siguin més itinerants, que no s'hagi sol·licitat la renovació del permís de residència, que la persona immigrada en situació d'irregularitat sigui més reticent a proporcionar dades que puguin comprometre-la, o els desfasaments entre registre i situació administrativa quan està qüestionada la tramitació de la renovació del permís de treball, són causes que distorsionen les xifres i que en el cas concret de la taula anterior podrien explicar la paradoxa dels valors negatius que presenten l'Àfrica i l'Àsia. Fet aquest advertiment metòdic, en aquest treball utilitzam una font o una altra segons la conveniència de l'anàlisi.

Com és ben sabut, l'espectacular increment de la immigració esdevingut al nostre país en aquesta darrera dècada, que en percentatges relatius ha situat Espanya com a primer país receptor del món, ha tingut causes endògenes i exògenes. Quant a les primeres, se solen citar l'expansió econòmica i de l'ocupació, la baixa taxa de natalitat i l'envelliment de la població; s'esmenten menys les segones, que es refereixen gairebé íntegrament al fet que la diferència de les condicions i la qualitat de vida entre els països rics i els pobres sigui cada vegada més elevada.

En respondre, principalment, a la demanda de mà d'obra generada pels sectors i les activitats econòmiques en expansió, la distribució de les poblacions immigrades al territori de l'Estat és desigual. S'estima que aproximadament el 75% de la població immigrada es concentra a Madrid, la costa mediterrània i els dos arxipèlags, és a dir, en tres grans ciutats (Madrid, Barcelona i València), en una zona caracteritzada per una intensa explotació agrària (Almeria i Múrcia) i a les franges costaneres, on a les activitats turístiques i de serveis s'ha sumat en els últims anys el creixement desmesurat de la construcció.

La comunitat balear s'ha constituït en un important pol d'atracció per a la immigració, atès que la seva economia se sustenta principalment en el sector terciari i en un mercat laboral molt segmentat, estacional i de baixa qualificació. Els sectors predominants en l'economia balear —serveis, construcció i treball domèstic— són precisament dels més permeables a la incorporació de mà d'obra immigrant. D'altra banda, la situació geogràfica

i el clima la fan molt atractiva per a la població d'origen comunitari. Les dades són molt il·lustratives. En l'última revisió del padró municipal de 2008 les Balears apareixien amb la taxa de població estrangera més alta de l'Estat, el 20,79%, xifra que gairebé duplica la mitjana estatal, que se situava en l'11,41%. Com a mostra la taula que hi ha a continuació: després de les Balears se situen la Comunitat Valenciana (16,85%), Madrid (16,03%), la Regió de Múrcia (15,82%) i Catalunya (14,99%).

POBLACIÓ PER NACIONALITAT I COMUNITATS AUTÒNOMES
Revisió del padró municipal de 2008

	Total	Espanyols	Estrangers	% d'estrangers sobre el Total
ESPANYA	46.157.822	40.889.060	5.268.762	11,41
ANDALUSIA	8.202.220	7.578.941	623.279	7,60
ARAGÓ	1.326.918	1.172.026	154.892	11,67
ASTÚRIES (PRINCIPAT DE)	1.080.138	1.039.334	40.804	3,78
BALEARS (ILLES)	1.072.844	849.808	223.036	20,79
CANÀRIES	2.075.968	1.792.121	283.847	13,67
CANTÀBRIA	582.138	548.896	33.242	5,71
CASTELLA I LLEÓ	2.557.330	2.402.528	154.802	6,05
CASTELLA-LA MANXA	2.043.100	1.837.092	206.008	10,08
CATALUNYA	7.364.078	6.260.288	1.103.790	14,99
COMUNITAT VALENCIANA	5.029.601	4.182.262	847.339	16,85
EXTREMADURA	1.097.744	1.062.429	35.315	3,22
GALÍCIA	2.784.169	2.688.601	95.568	3,43
MADRID (COMUNITAT DE)	6.271.638	5.266.257	1.005.381	16,03
MÚRCIA (REGIÓ DE)	1.426.109	1.200.484	225.625	15,82
NAVARRA (COMUNITAT FORAL DE)	620.377	555.332	65.045	10,48
PAÍS BASC	2.157.112	2.039.775	117.337	5,44
RIOJA (LA)	317.501	273.645	43.856	13,81
Ceuta	77.389	74.265	3.124	4,04
Melilla	71.448	64.976	6.472	9,06

Font:

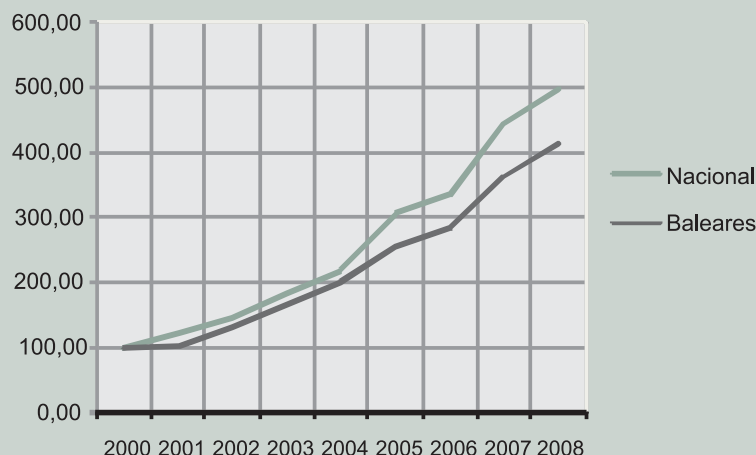
Institut Nacional de Estadística

Hem parlat abans dels diferents registres de la població immigrada. La comparació entre fonts té la seva utilitat. Per exemple, mentre que la revisió del padró municipal de 2008 reflectia una xifra de 223.036 estrangers residents a les Balears, els inscrits amb certificat de registre o targeta de residència eren 189.707 (segons dades de l'INE), i aquesta diferència de 33.329 quantifica, aproximadament, el nombre de persones immigrades en situació d'irregularitat administrativa, la qual cosa representa el 14,94% dels empadronats.¹

1. Si es desglossassim més les dades dels registres, les ades ens portarien a situacions una mica contradictòries. Per exemple, encara que espanyols, per la seva condició social són immigrants els nascuts a un altre país però que han retornat (942.218 persones comptabilitzades l'any 2007); o, en el cas contrari, per la seva condició administrativa, són estrangeres les persones nascudes i educades al nostre país de pares procedents d'altres nacionalitats (211.779 l'any 2007).

A l'Estat, del 2000 al 2008, la població estrangera amb registre o targeta de residència en vigor va passar de 895.720 a 4.473.499, fet que en termes percentuals va significar un creixement del 499,43%; en el mateix període, a les Balears es va passar de 45.772 l'any 2000 a 189.707 el 2008, la qual cosa va representar al seu torn un augment del 414,46% (vegeu la taula 1.1 de l'annex). Com es pot observar en el gràfic següent, l'evolució de la població estrangera a les Balears és semblant a la seguida a l'Estat: paral·lela en el seu comportament —amb les dificultats que suposen els successius canvis de la legislació d'estrangeria— i molt similar en els percentatges fins al 2004, any en què les diferències percentuals comencen a eixamplar-se. Suggerim la hipòtesi que aquesta relativa desacceleració respecte al creixement nacional sigui causada per la saturació dels mitjans laboral interns.

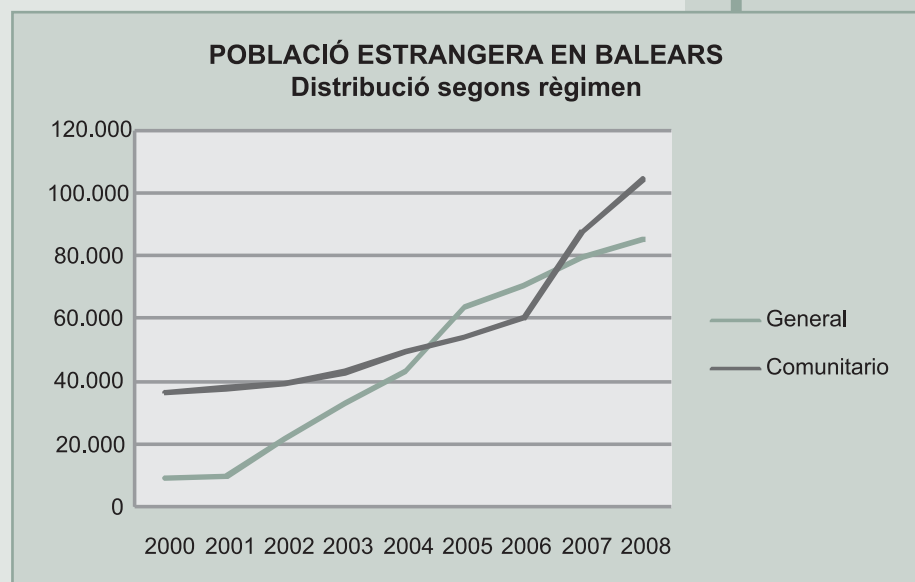
Població estrangera amb registre o targeta de residència en vigor



Font:
Institut Nacional de Estadística

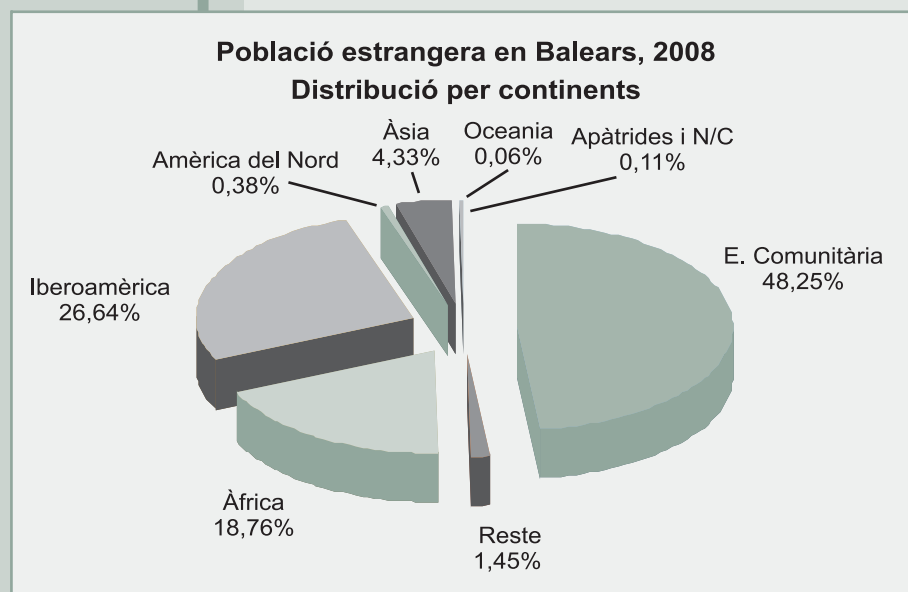
Tornant a les dades del padró municipal de 2008, d'una població total d'1.072.844 residents, 223.036 eren estrangers, el 20,79%; d'aquests, 113.595, el 10,59%, eren comunitaris i 109.441 extracomunitaris, el 10,20%. Aquests últims són, fonamentalment, els receptors de les polítiques d'immigració. La taula 1.2, elaborada amb dades de l'INE (vegeu l'annex), mostra l'evolució i el creixement d'ambdues poblacions: els estrangers acollits al règim general van passar de 9.061 l'any 2000 a 84.968 l'any 2008, la qual cosa va representar un creixement acumulat del 937,73%; per la seva banda, els registrats en el règim comunitari van passar de 36.711 a 104.739, un creixement del 285,31%. El percentatge d'estrangers inscrits al règim general sobre el total d'estrangers amb registre o targeta de residència va passar del 19,80% el 2000 al 44,79% de l'any 2008.

A les Balears es partia, per tant, d'una població estrangera majoritàriament comunitària a l'origen, amb el predomini de residents alemanys i anglesos, i només durant els anys 2005 i 2006 va ser superada percentualment per la població immigrada extracomunitària, la qual, en el període de què tractam, va créixer percentualment tres vegades més que la població immigrada comunitària. El que descriu el gràfic sobre la distribució d'ambdues poblacions són els efectes de la incorporació a la Unió Europea de les ampliacions de 2004 (Polònia, República Txeca, Hongria, Eslovàquia, Lituània, Letònia, Estònia, Eslovènia, Xipre i Malta) i de 2007 (Bulgària i Romania), si bé els nacionals d'aquests dos països queden inclosos, almenys fins al 2009, en les accions que s'estableixen en el Pla Estratègic de Ciutadania i Integració.²



Aprofundint una mica més en el desglossament estadístic, a 31 de desembre de 2008 hi havia 91.533 estrangers amb certificat o targeta de residència en vigor d'origen comunitari, el 48,25% del total, i la resta es repartia així: 50.547 provenien de països iberoamericans (26,64%), 35.595 de l'Àfrica (18,76%), 8.206 de l'Àsia (4,33%), 2.758 de la resta d'Europa (1,45%), 727 de l'Amèrica del Nord (0,38%), 123 d'Oceania (0,06%) i 218 (0,11%) estaven inscrits en qualitat d'apàtrides o d'origen no classificat.

2. Com sempre, hi ha casos específics que escapen de l'anàlisi estadístic gruix, com el dels argentins, que emigren directament al nostre país i passen per comunitaris perquè tenen la nacionalitat italiana.



La taula 1.3 de l'annex recull la distribució d'aquesta població de manera molt més detallada. Començant per la Unió Europea, del total de 91.533 inscrits 19.671 (21,49 %) eren d'Alemanya, 16.232 (17,73%) del Regne Unit, 12.221 (13,35%) d'Itàlia, 11.226 (12,26%) de Romania i 8.380 (9,15%) de Bulgària; aquestes sis nacionalitats aglutinaven el 74% del total. Respecte a 2007, aquesta població va augmentar el 19,83%. En percentatge relatiu, els qui més van créixer van ser els provinents d'Eslovènia (115,38%), Hongria (110,71%), Estònia (58,70%), la República Txeca (51,24%), Eslovàquia (44,82%) i Romania (44,57%). En valors absoluts, de l'augment en 25.777 registres respecte a 2007, 3.461 (13,42%) van ser de ciutadans romanesos, 2.222 (8,62%) d'Alemanya, 1.798 (6,97%), del Regne Unit, 1.742 (6,75%) d'Itàlia i 1.528 (5,92%) de Bulgària.

Hi ha diverses observacions sobre les dades anteriors. D'un costat, els col·lectius comunitaris residents a les Balears històricament més nombrosos, alemanys i britànics, continuen creixent i mantenint la seva hegemonia; majoritàriament, és una immigració que entremescla les raons laborals (amb predomini del règim d'autònoms) amb les raons residencials, i no sol ser una immigració estrictament econòmica. D'un altre, hi ha un significatiu increment de l'afluència dels col·lectius provinents dels països de l'est, afluència que, com veurem més endavant, és sobretot femenina. Finalment, hi ha una important incorporació de ciutadans romanesos i búlgars, en la tendència que es produeix a la resta de l'Estat.

Respecte a la població immigrada provinent de l'Europa no comunitària, va passar de 2.521 registres de 2007 a 2.758 de 2008, amb un augment del 9,4%. D'aquests últims, 1.097, el 39,77%, eren d'Ucraïna i 835, el 30,27%, de Rússia, que amb molta diferència són les dues nacionalitats més representades.

Com ja s'ha assenyalat, la població africana, amb 35.595 registres, va representar el 18,76% del total d'estrangers amb certificat o targeta de residència en vigor el 2008. Respecte a l'any anterior va experimentar un creixement del 17,25%, 5.237 noves inscripcions en valors absoluts. D'aquesta població destaca sobretot el col·lectiu marroquí, que amb 26.879 registres va experimentar un creixement respecte a l'any anterior del 18,09%, va representar el 75,51% del total de persones immigrades d'origen africà i va suposar, respecte al total de la població immigrada, el 14,17%. Els marroquins són, amb diferència, el col·lectiu més important de persones immigrades a les Balears; d'altra banda, és una població que en bona part ja està arrelada.

A molta distància del col·lectiu marroquí, hi ha les persones provinents del Senegal, Nigèria i Algèria, amb el 6,25%, el 5,88% i el 3,16%, respectivament, sobre el total de la població immigrada africana. Respecte a l'any anterior, els procedents del Senegal van augmentar el 7,58%, els de Nigèria van descendir gairebé l'1% i els d'Algèria van créixer el 13,28%. La resta de les nacionalitats africanes, com es mostra en la taula 1.3, van tenir molt poca significació estadística.

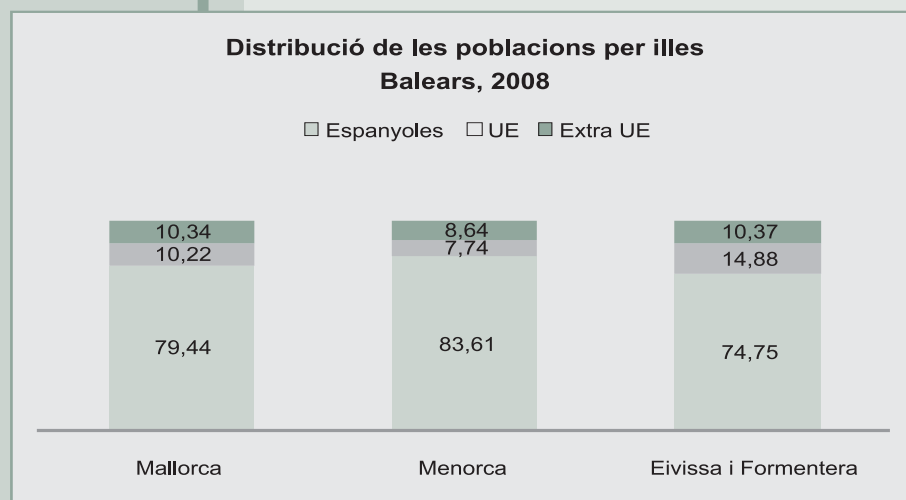
La població immigrada iberoamericana, amb 50.547 registres dia 31 de desembre de 2008, va conformar el col·lectiu extracomunitari més nombrós. Per ordre d'importància, destaquen els 14.779 ciutadans procedents de l'Equador (29,24% sobre el total), els 10.353 de Colòmbia (20,48%) i els 8.509 de l'Argentina (15,89%); aquestes tres nacionalitats aglutinaven una mica més del 65% del total. Respecte a 2007, mentre que equatorians, colombians i argentins van créixer l'1,57%, el 3,98% i el 4,70%, respectivament, els provinents del Paraguai ho van fer el 57,60%, els de Bolívia el 42,45%, els de Nicaragua el 39,53% o els d'Hondures el 34,69%. Es dedueixen, doncs, d'aquestes dades, l'estancament dels fluxos migratoris dels principals països emissors i el creixement, molt per sobre de la mitjana total del 15,72 %, dels de la resta de països iberoamericans (vegeu la taula 1.3).

Quant al continent asiàtic, l'any 2008 es produïren 8.206 registres, el 4,33% sobre el total dels 189.707. Les nacionalitats més representades van ser la Xina (4.557, el 55,53%), les Filipines (1.441, el 17,56%) i l'Índia (976, l'11,89%); entre totes tres van sumar el 85% del total d'aquesta població. La mitjana de creixement va ser del 18,74%.

Distribució per illes i municipis

La revisió del padró municipal de 2008 donava per a les Balears un total d'1.072.844 de ciutadans censats, dels quals, en percentatges, el 79,21% eren espanyols i el 20,79 % estrangers, que, com ja s'ha comentat, és la taxa

de població estrangera més elevada de l'Estat. Aquesta mateixa distribució, desglossada ara per estrangers comunitaris i extracomunitaris, és diferent segons les illes, com mostra el gràfic següent:



Font:

Revisió del padró municipal de 2008.

Com és lògic, els valors de Mallorca, per les seves dimensions, s'aproximen més als valors mitjans, però es poden comprovar les diferències entre Menorca, amb percentatges del 83,61% de població espanyola, el 7,74% de població comunitària i el 8,64% de població extracomunitària, i Eivissa, amb el 74,75%, el 14,88% i el 13,37 %, respectivament. Les causes, que no mereixen més comentaris, es troben en els divergents desenvolupaments d'ambdues illes (més industrial i agrària Menorca, més turística i cosmopolita Eivissa; vegeu com la població comunitària eivissenca doblega la menorquina), encara que cada vegada són menys

La taula següent aporta més dades sobre aquestes distribucions.

POBLACIÓ PER GRUP DE NACIONALITATS SEGON ILLES Balears 2008					
	Total Població	Espanyols	Total estrangers	Total UE	Total extracomunitaris
TOTAL	1.072.844	849.808	223.036	113.595	109.441
Mallorca	846.210	672.211	173.999	86.465	87.534
Menorca	92.434	77.287	15.147	7.159	7.988
Eivissa i Formentera	134.200	100.310	33.890	19.971	13.919
	Distribució del total	Distribució espanyols	Distribució estrangers	Distribució UE	Distribució extracomunitaris
TOTAL	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Mallorca	78,88	79,74	78,01	76,12	79,98
Menorca	8,62	8,46	6,79	6,30	7,30
Eivissa i Formentera	12,51	11,80	15,19	17,58	12,72
		Percentatge espanyols	Percentatge estrangers	Percentatge UE	Percentatge extracomunitaris
TOTAL	100,00	79,21	20,79	10,59	10,20
Mallorca	100,00	79,44	20,56	10,22	10,34
Menorca	100,00	83,61	16,39	7,74	8,64
Eivissa i Formentera	100,00	74,75	25,25	14,88	10,37

Font:

Revisió del padró municipal de 2008.

Podem observar que Menorca concentra el 8,62% de la població total balear, el 8,46 % de la població espanyola, el 6,3% de la comunitària i el 7,3% de l'extracomunitària, mentre que Eivissa i Formentera aglutinen el 12,51% de la població total, l'11,8% de l'espanyola, el 17,58% de tota la població comunitària resident a les Balears i el 12,72% de l'extracomunitària.

La distribució, en valors absoluts i percentatges, de la població immigrada per municipis queda recollida en les taules 1.4, 1.5 i 1.6 de l'annex. Els trets més rellevants són els següents. En primer lloc, la distribució segueix pautes molt semblants a les que es produeixen en la resta de l'Estat i que ja hem comentat: la polarització cap a les zones turístiques, agràries i a grans concentracions urbanes, en el cas balear, les tres capitals de les illes. Per tant, en ordre descendent, el 34,67% del total de les persones immigrades a les Balears es concentren a Palma, el 8,09% a Calvià, el 5,20% a Eivissa, el 3,47% a Manacor, el 3,45% a Santa Eulàlia del Riu, el 3,23% a Lluçmajor (s'Arenal), el 2,57 % a Alcúdia, el 2,36% a Inca, el 2,30% a Maó, el 2,27% a Sant Antoni i el 2,23% a San Josep, la qual cosa representa que en aquestes onze localitats resideix el 70% del total.

Amb relació al conjunt de la població, l'any 2008 la taxa mitjana de població estrangera a les Balears va ser del 20,79%. Entre els municipis amb percentatges de població estrangera superiors al 30% hi havia Deià (41,25%), Calvià (35,54%), Andratx (33,92%), Santanyí (32,43%), Sant Joan (31,49%), Alcúdia (31,23%), ses Salines (31,15%), Sant Llorenç des Cardassar (30,87%), Formentera (30,86%). La majoria, com es pot observar, són punts costaners.

Si analitzam les taxes de població immigrada extracomunitària respecte del total de la població, obtenim un mapa una mica diferent. La taxa mitjana és del 10,20%, per sobre de la qual hi ha els municipis següents: sa Pobla (16,37%, zona agrícola), Alcúdia (14,84%, zona turística), ses Salines (14,16%, zona turística), Eivissa (14,10 %, capital, serveis i turisme), Maria de la Salut (13,65%, zona agrícola), Inca (13,46%, zona industrial i turística), Sant Antoni (13,11%, zona turística), Maó (12,94%, capital, serveis), Manacor (12,55%, serveis i turisme), Montuïri (12,40%, agricultura), Palma (12,37%, capital, serveis), Santa Margalida (12,24%, zona agrícola), Porreres (12,23% zona agrícola), Vilafranca (10,87%, zona agrícola).

Les taxes de la població immigrada extracomunitària, desglossades ara per continents, aporten més informació. Respecte de la població total dels municipis, amb una taxa mitjana del 2,81%, les taxes més significatives de persones d'origen africà, el 75% de les quals és de nacionalitat marroquina, es produeixen en aquests municipis: sa Pobla (13,35%), ses Salines (8,48%), Vilafranca (8,30%), Muro (8,08%), Porreres (7,32 %), Felanitx (7,28%), Inca (7,06%), Lloseta (6,44%), Manacor (6,27%), Ariany (5,60%), Santa Margalida (5,39%) i Maria de la Salut (5,32%). Com es pot observar, la majoria són zones agrícoles i de l'interior.

La taxa mitjana de població immigrada d'origen americà va ser del 6,25% (cal recordar que entre les persones procedents de l'Equador, Colòmbia i l'Argentina es concentrava el 65% d'aquesta població). Per sobre dels valors de la mitjana hi ha Alcúdia (10,70%), Eivissa (9,95%), Maó (9%), Deià (8,62%), Palma (8,39%), Maria de la Salut (7,78%) i Artà (7,72%). Majoritàriament, són zones de serveis i turisme.

Quant a la població asiàtica, la majoria és d'origen xinès, filipí i indi, i la taxa mitjana municipal va ser del 0,63%. Destaquen Calvià (1,07%), Palma (0,97%), Alcúdia (0,91 %), Eivissa (0,82%), Deià (0,80%) i Sant Antoni (0,79%), grans zones urbanes i turístiques.

Distribució per edat i sexe

Atès que l'econòmica és el motiu més important de l'emigració, és d'esperar que en la distribució per edat de la població immigrada la franja dels que estan en edat laboral sigui la més significativa. La taula que hi ha a continuació mostra aquesta distribució, comparada amb l'any anterior i amb les dades de l'Estat.

POBLACIÓ ESTRANGERA A LES BALEARS				
Distribució per grups d'edat				
	2008	%	2007	%
0 a 15 anys	23.703	12,49	19.847	11,89
16 a 64 anys	155.624	82,03	136.894	82,00
65 anys i més	10.251	5,40	10.191	6,10
No consten	129	0,07	4	0,00

POBLACIÓ ESTRANGERA, 2008				
Distribució per grups d'edat				
	Balears	%	Espanya	%
0 a 15 anys	23.703	12,49	585.613	13,09
16 a 64 anys	155.624	82,03	3.711.422	82,96
65 anys i més	10.251	5,40	172.104	3,85
No consten	129	0,07	4.360	0,10

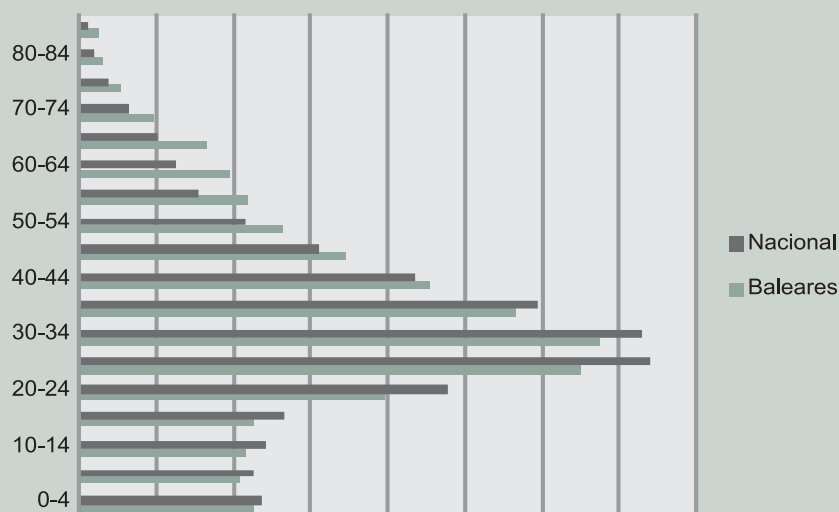
Fonts:
INE, MTIN

En efecte, l'any 2008 el 82.03% de la població estrangera resident a les Balears estava en edat de treballar, el 12,49% tenia menys de 16 anys i el 5,47% estava en edat de jubilació. Aquests percentatges, en comparació dels presentats l'any 2007, van tenir molt poques variacions, la més important de les quals és el lleu augment del grup de menors edat. Si comparam les dades balears amb les de l'Estat, la diferència, també poc rellevant, resideix en el grup de més grans de 65 anys. Aquesta diferència d'un punt i mig percentual indica una major presència de jubilats d'origen comunitari (vegeu la taula 1.7).

L'expressió gràfica, més detallada, de les distribucions balear i nacional ens fa apreciar que els percentatges de l'Estat són més elevats en la

forqueta de 0 a 40 anys, particularment en els grups de 20 a 24, de 25 a 29 i de 30 a 34 anys, i els de balears a partir de 40 anys, especialment en el grup de 50 a 75 anys.

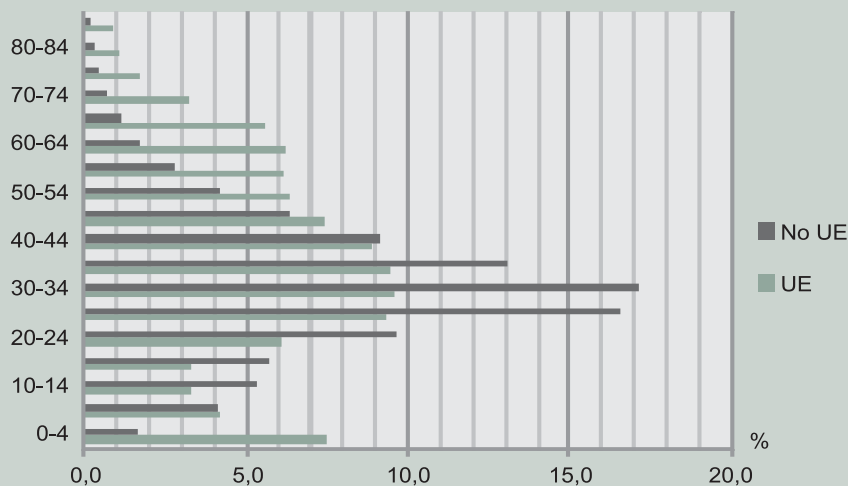
Distribució de la població estrangera per grups d'edat
Revisió Padró Municipal 2008



Fonts:
INE, MTIN

Si les dades es desglossen encara més, i es distingeix entre les poblacions comunitàries i extracomunitàries, es remarquen les diferències entre valors balears i nacionals.

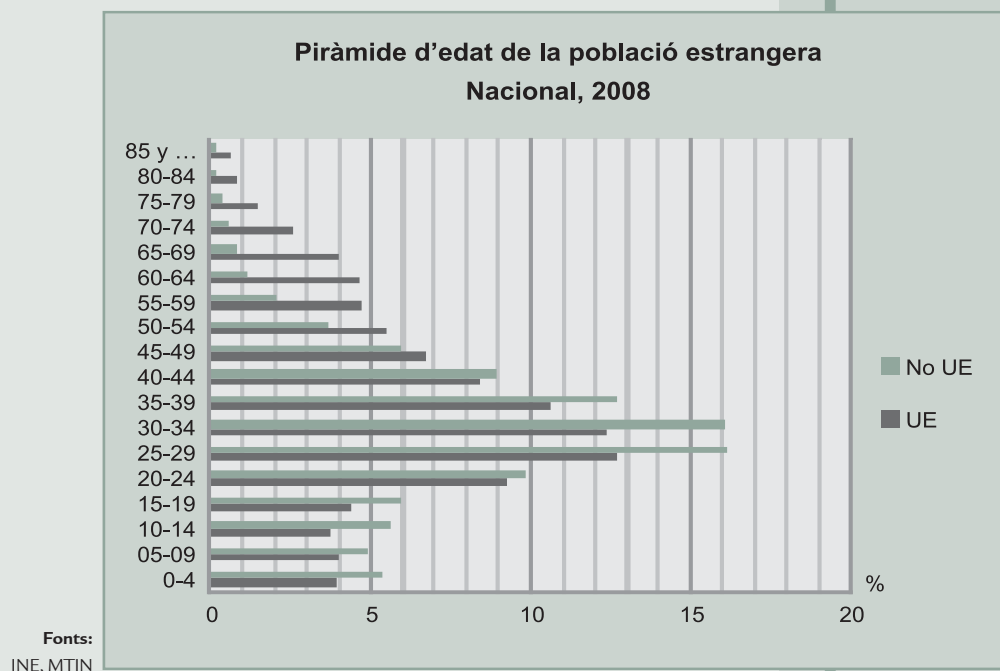
Piràmide d'edat de la població estrangera
Balears, 2008



Fonts:
INE, MTIN

Els percentatges de la població extracomunitària són notablement més alts a la franja que va de 20 a 39 anys, és a dir, els anys laborals més actius, mentre que els de la població comunitària ho són a partir de 50 anys. El que mostra el gràfic és que, amb relació a la població estrangera comunitària, la immigració té en bona part un caràcter residencial.

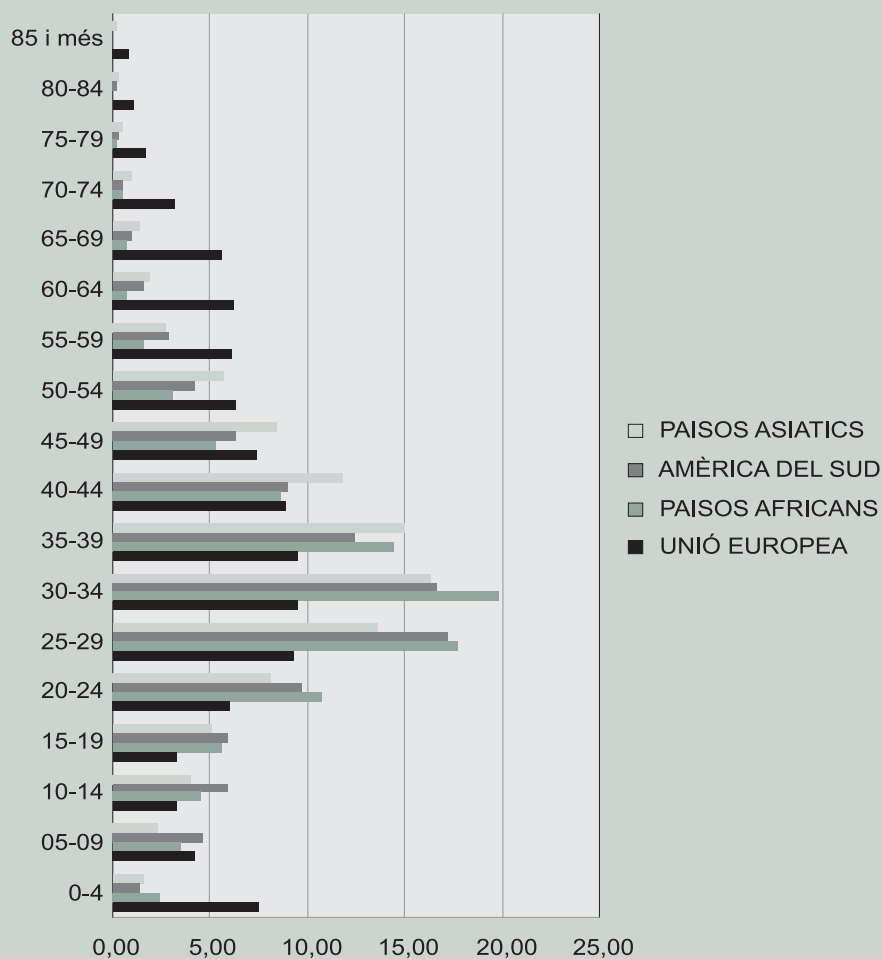
Les diferències respecte de les dades nacionals es basen sobretot en el fet que, a les Balears, les diferències en les distribucions per cada grup d'edat, i molt particularment els de l'edat laboral, són molt més acusades.



Les taules 1.7 i 1.8 de l'annex recullen la distribució de la població estrangera per grups de països i d'edat, tant la resident a les Balears com en el total de l'Estat. Si bé la curtosí dels diferents grups, o els valors centrals — si es prefereix—, se situen en la franja d'edat de 30 i 34 anys, les distribucions són una mica diferents. La més uniforme (amb una desviació típica de 2,86) és la població comunitària. En efecte, si agrupam les franges de 25 a 39 anys, les edats laborals òptimes segons els criteris actuals que regeixen en el mercat laboral, s'hi concentren el 28,26% de la població comunitària, el 36,35% de l'europea no comunitària, el 52,03% de l'africana, el 45,15 % de la de l'Amèrica Central i el Carib, el 31,53% de la de l'Amèrica del Nord, el 46,25% de la de l'Amèrica del Sud i el 44,92% de l'asiàtica. La que mostra una major dispersió és la població africana, que amb un valor de 6,24 en la desviació típica duplica la de la població comunitària. Encara que de manera indirecta, aquestes xifres donen pistes sobre el caràcter, el motiu i el moment dels diferents moviments migratoris. Per exemple, les taxes més eleva-

des d'immigració menor de quatre anys es produeixen entre la població comunitària (7,48%) i l'americana del nord (3,73%), i el mateix succeeix entre els més grans de 55 anys, la qual cosa reflecteix, en ambdós casos, el major arrelament d'aquestes poblacions a la nostra societat (per motius econòmics, però també sociològics que són fàcilment deduïbles). Un altre exemple, l'ofereixen les dades de les poblacions africana i sud-americana, amb més percentatge a la franja de menor edat la primera, però menors que la segona a les franges següents fins a 24 anys, la qual cosa sembla indicar taxes de naixements més elevades en la població africana, de majoria marroquina com sabem, i més casos de reagrupaments familiars en la població sud-americana.

**Distribució de les poblacions per països i grups d'edat.
Balears, 2008**

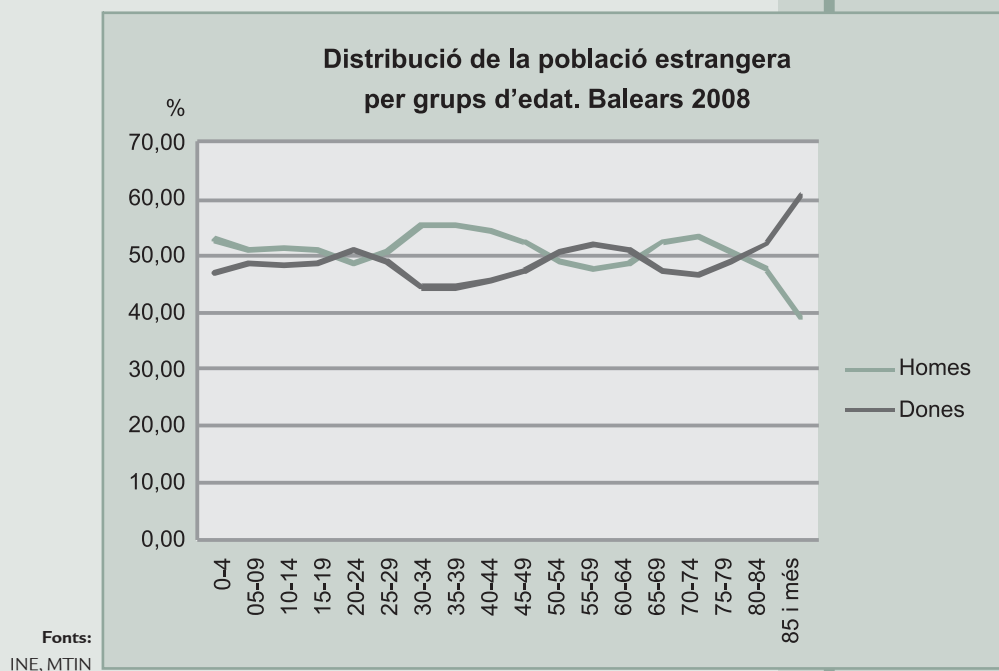


Fonts:
INE, MTIN

La distribució de la població estrangera per grups d'edat i ara per sexe aporta unes dades que, si no recorrem al desglossament per països de procedència i a les anàlisis sociològiques, són una miqueta sorprenents (vegeu la taula 1.9 de l'annex). Les mitjanes, el 50,73% en homes i el 49,27% en dones, s'aproximen als valors de la població total resident (50,1% i 49,9%, respectivament), però la distribució presenta algunes diferències significatives.

A la franja de 0 a 4 anys hi ha un percentatge del 53,04% d'homes, davant el 46,96% de dones, percentatge que és anormalment elevat, considerant que la taxa mitjana de naixements d'homes a les Balears en els últims 35 anys (segons dades de l'INE) s'ha situat entorn del 51,5%. Aquesta diferència s'origina, majoritàriament, en el fet que en els reagrupaments familiars en aquestes edats el percentatge d'homes sigui del 54,1%.³

De 5 a 10 anys la taxa masculina es normalitza fins al valor mitjà de 51,2%, però en la franja de 20 a 24 anys hi ha una altra «anomalia», per així anomenar-la. En efecte, els valors que presenta són del 48,89% d'homes i el 51,12% de dones. Hi influeixen dos fets: d'una banda, l'emigració femenina vinculada als serveis domèstics, activitat gairebé absolutament feminitzada amb llocs de treball poc qualificats i que permeten una incorporació laboral en edat primerenca, i, per l'altra, la prostitució, ja que aquesta franja d'edat és l'òptima per exercir-la.

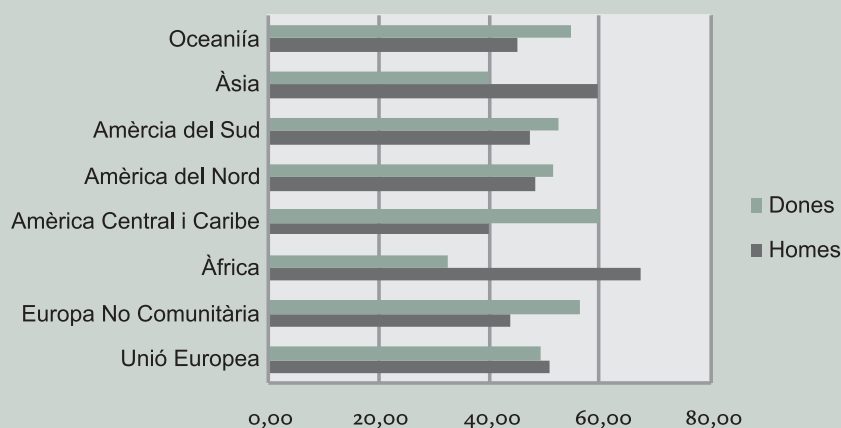


3. Les dades que aporta l'Oficina d'Estrangeria són molt il·lustratives. En els reagrupaments familiars, els homes mantenen un major percentatge fins a l'edat de 18 anys, després de la qual, augmentant any rere any la diferència, és la dona (reagrupament de la cònjuge) la que aconsegueix taxes que arriben fins al 88,6% a l'edat de 26 anys.

En la franja 25 a 49 anys tornen a predominar els homes, en la lògica de la causa econòmica de la immigració i els factors socioculturals, amb el resultat de les xifres de reagrupament que hem comentat. La corba s'inverteix novament entre 50 i 59 anys, per efecte, d'una banda de la reagrupació, però també de la incidència de l'activitat dels serveis domèstics i personals, que admeten edats laborals més avançades (en els casos de l'Equador, Colòmbia i la República Dominicana predominen clarament les dones).

A grans trets, la distribució de la població estrangera registrada per sexe i grups de països queda recollida en el gràfic que hi ha a continuació, en el qual es pot apreciar que és majoritàriament masculina en els casos de l'Àfrica i l'Àsia, femenina a les tres zones continentals d'Amèrica, especialment a l'Amèrica del Sud, i també en la població europea no comunitària (rusa i ucraïnesa, principalment). La població comunitària manté una distribució molt equilibrada.

Distribució de la població estrangera per nacionalitat i sexe. Balears, 2008



Fonts:
INE, MTIN

La distribució de la població immigrada per països i sexe, en valors absoluts i percentatges, es pot veure amb més detall en les taules 1.11 i 1.12 de l'annex. Als països comunitaris, els percentatges mitjans dels quals són del 50,09% d'homes i el 49,91% de dones, sobresurten els casos clarament feminitzats d'Estònia (71,23%), Hongria (59,79%), Letònia (75,36%), Lituània (57,30%), República Txeca (66,63%), República Eslovaca (60,59%) i, fora de l'àmbit dels antics països de l'est, Suècia (60,18%).

La distribució mitjana dels països no comunitaris reflecteix, significativament, que els seus fluxos migratoris són majoritàriament femenins. Les dades més notòries són les de Rússia, amb el 75,61% de dones, Noruega, amb el 62,19%, i Ucraïna, amb el 54,17%.

La població africana és majoritàriament masculina, circumstància que és resultat de l'activitat econòmica preferent que desenvolupen (la construcció i la venda ambulants), la manera i les circumstàncies en què esdevé el fet migratori (amb especial duresa i dificultat) i els marcats factors culturals de les societats d'origen. És necessari, no obstant això, establir una diferència entre els països del nord i la zona subsahariana de l'Àfrica. Entre els primers, el Marroc i Algèria fonamentalment, el percentatge d'homes és del 65,11% i de 69,91%, respectivament; entre els segons, la majoria dels països tenen percentatges per sobre del 70% i sobrepassen el 80% Gàmbia, Ghana, Guinea Bissau, Mali, la República Democràtica del Congo i Togo. En el cas del Senegal, una comunitat nombrosa, més assentada i organitzada, el percentatge és el 76,67%.

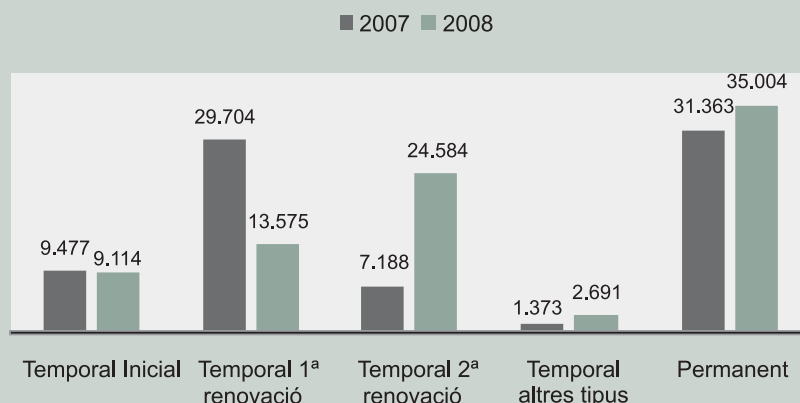
La població provinent del continent americà presenta, en el seu conjunt, una distribució del 47,01% d'homes i el 52,99% de dones. Del col·lectiu de l'Amèrica Central i el Carib destaquen numèricament la població cubana (41,50%, 58,50%) i la dominicana (39,25%, 60,75%). Les poblacions dels països d'Amèrica del Nord (Canadà, Estats Units i Mèxic) mantenen una distribució més equilibrada (48,38%, 51,62%), i en els de l'Amèrica del Sud, excepte els casos de l'Argentina (51,32%, 48,68%) i l'Uruguai (50,67%, 49,33%), les distribucions es decanten cap a una majoria d'immigració femenina. Recordem que solen treballar en l'hostaleria, els serveis domèstics o l'atenció de persones grans o discapacitades.

Finalment, la població d'origen asiàtic té també una marcada tendència en la seva distribució per sexe cap a la immigració masculina, i les taxes generals són del 59,85 % d'homes i el 40,15% de dones. Numèricament, el col·lectiu més important és el d'origen xinès, que presenta una distribució de 60/40. Els percentatges més alts d'homes es produeixen entre les nacionalitats de Bangladesh, l'Índia i Pakistan.

Distribució per targeta de residència en vigor

En la població estrangera, l'any 2008 es van registrar un total de 84.968 targetes de residència en vigor en el règim general, de les quals el 10,73% foren temporals inicials; el 15,98%, temporals de primera renovació; el 28,93%, temporals de segona renovació; el 3,17% temporals d'un altre tipus, i el 41,20%, permanents. El gràfic següent mostra les diferències, en valors absoluts, respecte de 2007.

Distribució de la població estrangera inclosos en el règimen general. Balears 2007-2008



Fonts:
INE, MTIN

El gràfic reflecteix, d'una banda, una reducció del 3,83% de l'estat temporal inicial i del 54,30% del temporal de primera renovació, és a dir, una reducció en la intensitat dels fluxos o, si també, en la incorporació al mercat de treball, de la qual no va poder ser aliena l'eclosió de la crisi econòmica mundial a partir de juliol de 2008; per una altra, el consegüent augment dels temporals de segona renovació (242,01%), dels temporals d'un altre tipus (95,99%) i dels permanents (11,615%). Aquesta darrera xifra es pot entendre com una dada indirecta de l'arrelament de la població immigrada.

2. POBLACIÓ IMMIGRADA I TREBALL

En aquest capítol farem una descripció succinta de la situació de la població treballadora estrangera en el mercat de treball de les Illes Balears: ens centrarem en les seves taxes d'activitat, ocupació i atur, en l'anàlisi de la contractació i en els trets més rellevants de la desocupació. Novament, la investigació es veu en aquest camp dificultada per l'escassetat de dades o la demora dels registres. Així, per exemple, per les dades d'anys anteriors a 2008 sabem que la població immigrada registrà una incidència d'accidents laborals considerablement més elevada que la mitjana, però les dades per a l'any de què tractam encara no estan disponibles. De la mateixa manera, i especialment en consideració a la crisi econòmica que va començar a manifestar-se a partir del segon semestre de 2008, hauria estat molt interessant disposar d'informació sobre acomiadaments, prestacions o pensions. Malgrat això, procurarem donar una idea aproximada de les condicions laborals d'aquesta població laboral.

La taxa d'activitat resulta del quocient, expressat en percentatge, entre la població activa (la que treballa o manifesta la seva intenció de fer-ho) i la població potencialment activa (la que està en edat de treballar segons estipula la legislació vigent). Atès que la immigració té un caràcter eminentment econòmic, és lògic que es registri una taxa d'activitat més elevada en la població immigrada que en l'espanyola. D'altra banda, hem de recordar que el mercat laboral balear presenta en les últimes dècades unes taxes d'activitat i ocupació, per a ambdós sexes, més elevades que la taxa espanyola mitjana, tal com mostra la taula que hi ha a continuació. En efecte, tant per a les poblacions espanyola i extracomunitària, en homes i en dones, els valors de les Balears foren més alts; en canvi, no va ocórrer el mateix en el cas dels comunitaris, ja que el percentatge quedà determinat pel marcat caràcter residencial que aquesta població té a les Illes Balears. Centrant-nos en les taxes de les Balears, en homes, l'espanyola fou del 70,50%; la comunitària, del 72,14%, i l'extracomunitària, del 92,10%. Aquesta última taxa és altíssima i, conseqüent, com dèiem abans, amb el fet que la immigració tenguí per objectiu la consecució d'un lloc de treball i se sustenti

en aquest objectiu. En les dones, la progressió fou similar, encara que de valors més baixos: el 52,34% en el cas de la població espanyola, el 54,87% en la comunitària i el 76,20% en l'extracomunitària.

**TAXES D'ACTIVITAT, OCUPACIÓ I ATUR
PER NACIONALITAT I SEXE
Mitjanes anuals 2008**

	TAXA D'ACTIVITAT			
	Nacional		Balears	
	Homes	Dones	Homes	Dones
Nacional	67,27	48,07	70,50	52,34
UE	79,79	62,55	72,14	54,87
No UE	87,76	70,78	92,10	76,20
TAXA D'OCUPACIÓ				
Nacional	61,37	42,24	65,08	47,97
UE	68,81	50,81	60,30	43,76
No UE	71,38	58,49	77,76	64,08
TAXA D'ATUR				
Nacional	8,77	12,12	7,71	8,37
UE	13,75	18,78	16,44	20,18
No UE	18,67	17,35	15,59	15,91

Fonts:
INE, MTIN

La taxa d'ocupació és la que resulta del quocient expressat en percentatge entre la població ocupada (assalariats i autònoms) i la població activa (en la qual s'inclouen els aturats). Com en la taxa d'activitat, els valors a les Balears foren més alts excepte en la població comunitària. Amb el 77,65% de la taxa d'ocupació, la població extracomunitària masculina se situà una mica més de 12,5 punts per sobre de la taxa de la població espanyola; quant a les dones, aquesta diferència arriba a ser de 16,11 punts.

En el revers, això és, en les taxes de desocupació, els valors a les Balears foren menors que els de la taxa mitjana espanyola, llevat del cas de la població comunitària, la causa de la qual s'ha de cercar també en el fet que en aquesta població el règim d'autònoms té molta més significació.¹ I atès que les taxes

d'activitat de la població extracomunitària foren tan altes, també ho foren les seves taxes de desocupació, que en els homes arribaren al 15,59% (i duplicaren la taxa de la població masculina espanyola), i en les dones al 15,91% (més alta en 7,54 punts).

Quant a les dades de la Seguretat Social, en tots els règims, com mostra la taula següent, la població immigrada representà, en mitjana anual, el 18,24% de la població afiliada total. Aquest percentatge es descompongué en el 7,97% de treballadors comunitaris i el 10,27 % dels extracomunitaris. Si ens hi fixam, els valors percentuals fluctuaren poc mes a mes, la qual cosa en aparença descriu els efectes poc pronunciats de l'estacionalitat; no obstant això, si adoptam el coeficient de variació de Pearson com un indicador de l'estacionalitat, com a mesura de dispersió que és, s'obté un coeficient de 9,57 per a la població total, 17,71 per a la població estrangera, 15,02 per a l'extracomunitària i 21,39 per a la comunitària, la qual cosa indica que la població estrangera ocupada estigué subjecta a una estacionalitat elevada.

**AFILIACIÓ A LA SEGURETAT SOCIAL
(Tots els règims)
Balears, 2008**

	Total afiliació	UE	No UE	Total estrangers	% UE sobre total	% No UE sobre total	% estrangers sobre total
Gener	411.101	28.132	40.203	68.335	6,84	9,78	16,62
Febrer	420.389	29.362	42.087	71.449	6,98	10,01	17,00
Març	434.333	32.068	44.183	76.251	7,38	10,17	17,56
Abril	458.762	35.860	48.035	83.895	7,82	10,47	18,29
Maig	494.950	43.015	54.458	97.473	8,69	11,00	19,69
Juny	502.460	45.729	55.564	101.293	9,10	11,06	20,16
Juliol	506.592	46.801	54.634	101.435	9,24	10,78	20,02
Agost	501.698	46.091	53.811	99.902	9,19	10,73	19,91
Setembre	477.631	41.683	50.464	92.147	8,73	10,57	19,29
Octubre	428.271	32.955	42.100	75.055	7,69	9,83	17,53
Novembre	402.063	28.498	38.720	67.218	7,09	9,63	16,72
Desembre	388.677	26.662	35.833	62.495	6,86	9,22	16,08
Mitjana	452.244	36.405	46.674	83.079	7,97	10,27	18,24

Fonts:
INE, MTIN

Atesa l'estructura de l'economia balear, els trets bàsics del mercat laboral són ben coneguts: predominança del sector dels serveis, estacionalitat, precarietat contractual, altes taxes d'activitat i ocupació i baixa taxa de

1. Per exemple, a data de 31 de desembre de 2008, dels 8.086 ciutadans alemanys afiliats a la Seguretat Social, el 48,75 % ho estava al règim d'autònom; dels 352 austríacs, el 80,31 %; dels 1.594 francesos, el 36,57 %, o dels 4.074 anglesos, el 51,20 %.

desocupació. Fins fa pocs anys, el mercat laboral balear, d'acord amb una estacionalitat traduïda contractualment en la modalitat de fixos discontinus i eventuais per circumstàncies de la producció, exportava part de la desocupació generada en temporada baixa a les comunitats autònomes emissores de treballadors estacionals (Andalusia, Múrcia, etc.); actualment, l'afluència migratòria, com que aporta treballadors residents, genera una desocupació que no es desplaça, i que augmenta, per tant, la taxa d'atur.

L'estacionalitat i la precarietat contractual s'expressen nítidament en la taula que hi ha a continuació, de la qual es desprèn que el 58,01% dels contractes subscrits amb treballadors espanyols va tenir una durada igual o inferior a sis mesos, percentatge que en la població laboral comunitària va arribar al 64,73% i en l'extracomunitària al 51,32%.²

**DISTRIBUCIÓ EN PERCENTATGE DE LA CONTRACTACIÓ
SOBRE EL TOTAL DE CONTRACTES
Balears, 2008**

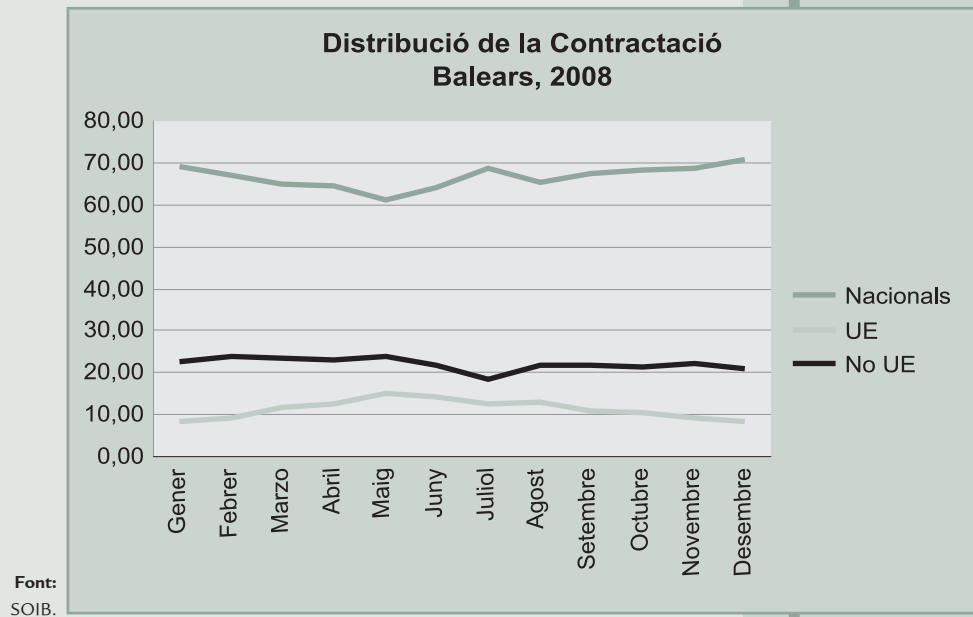
Durada	Nacionals	UE	No UE	Total
<=1	20,03	14,27	14,77	18,19
1 a 3	23,14	29,98	22,75	23,86
3 a 6	14,84	20,48	13,80	15,27
6 a 12	3,49	4,86	4,01	3,77
12 a 18	0,09	0,06	0,05	0,08
18 a 24	0,10	0,07	0,12	0,10
24 a 30	0,02	0,01	0,03	0,02
30 a 36	0,12	0,10	0,34	0,17
>36	0,35	0,06	0,05	0,25
Indeterminats	37,81	30,12	44,08	38,29
Totals	100,00	100,00	100,00	100,00

Font:
SOIB.

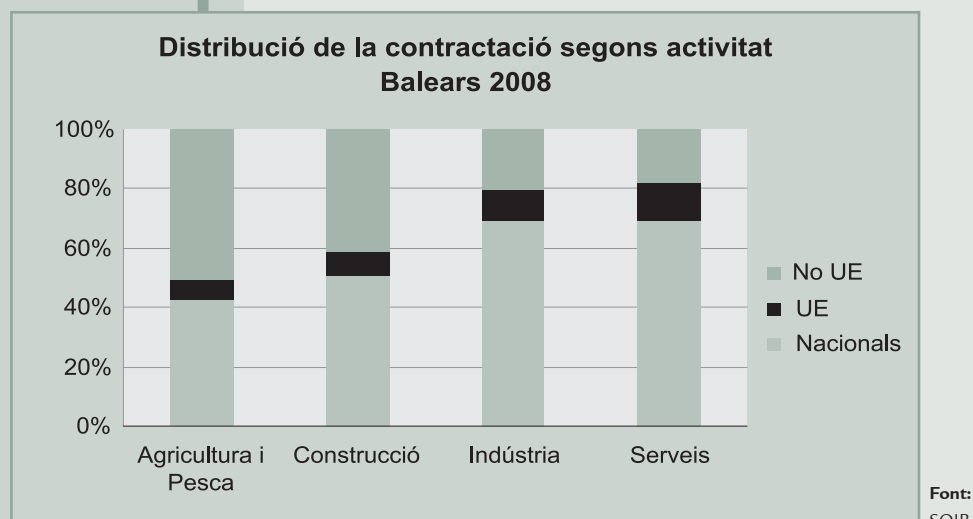
En la taula 2.1 de l'annex es recull la contractació al llarg de l'any distribuïda en els tres grups dels quals tractam. En mitjanes anuals, el 66,67% dels contractats foren espanyols; l'11,28%, comunitaris, i el 22,05%, extracomunitaris. El gràfic que resulta de la taula descriu, no obstant això, un comportament que pot resultar cridaner: el percentatge de la contractació extracomunitària fou més o menys constant durant l'any excepte en els mesos

2. Recordem que les condicions que s'exigeixen per als permisos de treball i residència, i també les establertes per als contingents, fan disminuir en part la precarietat contractual d'aquesta població laboral.

de més activitat, que és quan baixa; el de la població comunitària s'incrementà fins a maig i després minvà fins a final d'any, d'altra banda el de la població espanyola respongué al moviment estacional de les temporades alta i baixa. Això succeeix així perquè, molt probablement, l'increment del percentatge de la contractació espanyola en els mesos de temporada alta es deu a la incorporació dels fixos discontinus.



De la distribució de la contractació per activitat econòmica (taula 2.2) es desprenen aquests resultats: en agricultura i pesca es va registrar l'1,07% del total de la contractació, del qual el 46,32% dels contractats són espanyols, el 6,92% comunitaris i el 50,71% extracomunitaris. En construcció, àmbit que va representar el 15,95% de la contractació total, el 50,65% foren contractats espanyols, el 7,73% comunitaris i el 41,63% extracomunitaris. A la indústria, que representà el 3,12% de la contractació total, els percentatges van ser, respectivament, del 69,42 %, el 10,09% i el 20,49%. I en sector dels serveis, en el qual es va aglutinar el 79,86% de la contractació total, el 69,44% dels contractats foren espanyols; el 12,67 %, comunitaris, i el 17,89%, extracomunitaris.



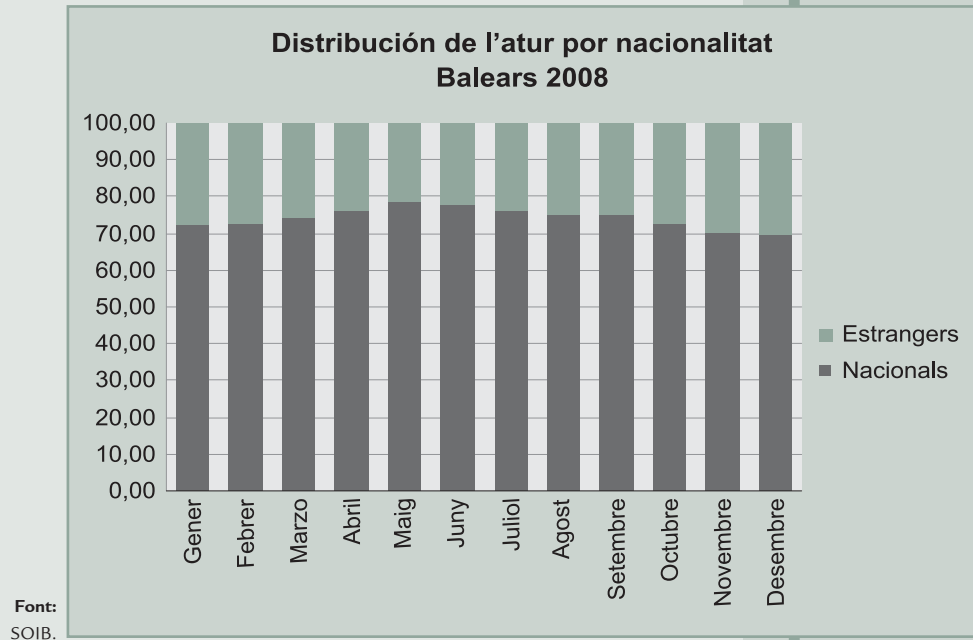
També és interessant veure la distribució dels contractes en cada població. Pel que fa a la població espanyola, el 0,68% dels contractes es produïren en agricultura i pesca; el 12,21%, en la construcció; el 3,27%, en la indústria, i el 83,83%, en el sector dels serveis. La població comunitària presentà una distribució similar: el 0,63% en agricultura i pesca, el 10,50% en la construcció, el 2,68% en la indústria i el 86,19% en el sector dels serveis. La població extracomunitària, en canvi, presentà valors diferents: el 2,45% en agricultura i pesca, el 30,04% en la construcció, el 2,89% en la indústria i el 64,62% en el sector dels serveis.

La distribució de la contractació per illes i nacionalitat (taula 2.3) mostra que el percentatge de contractes a extracomunitaris va ser molt semblant a les quatre illes, entorn del 22%, i que les variacions es van registrar en els percentatges dels contractes a comunitaris: a Mallorca l'11,41 %, a Menorca el 8,28%, a Eivissa el 15,05% i a Formentera el 19,38%.³

Del total de 380.710 contractes de l'any 2008, el 13,99% van ser formatius i el 85,66%, temporals (vegeu en l'annex les taules 2.4 i 2.5). La distribució de la contractació per tipus de contracte va registrar en la població espanyola un 15,04% de contractes formatius i un 84,61% de temporals; en la comunitària, un 15,26% i un 84,58%, respectivament, i en l'extracomunitària, un 13,99% i un 85,66%. Les diferències són poc rellevants, però apunten al fet que la població laboral extracomunitària es beneficia menys dels contractes que faciliten la formació professional en la jornada laboral.

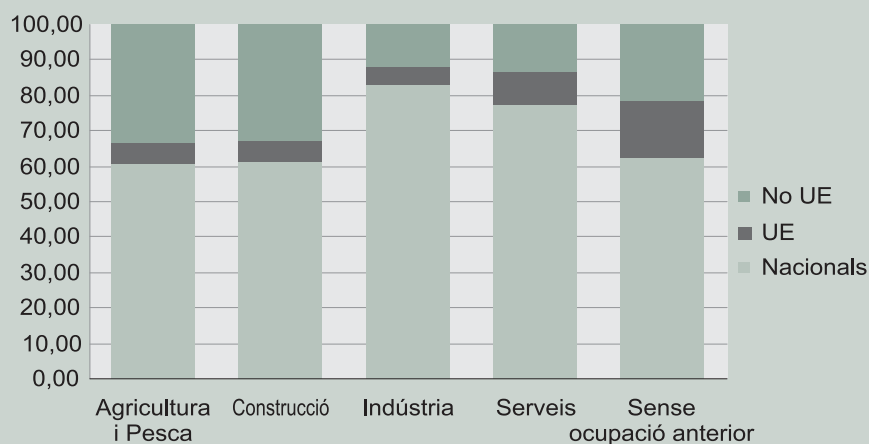
Pel que fa a les dades de la desocupació, la mitjana anual de la distribució per grups reflecteix que el 74,34% de la desocupació afectava treballadors espanyols; el 8,17%, treballadors comunitaris, i el 17,48%, treballadors extracomunitaris; en total, els treballadors estrangers aglutinaren el 25,65% de l'atur mensual mitjà registrat durant l'any 2008 (vegeu la taula

2.6). El que mostra el gràfic que hi ha a continuació és com la desocupació entre les persones immigrades, proporcionalment, es va reduir més els mesos de temporada alta. No obstant això, no ha d'oblidar-se que és durant aquest any, a partir del mes d'agost, quan la fortíssima crisi econòmica va començar a manifestar-se.



Considerat per sector econòmic (taula 2.7), l'atur registrat de treballadors immigrants va representar el 39,18% en agricultura i pesca, el 38,68% en la construcció, el 16,96% en la indústria, el 22,56% en el sector dels serveis, i el 37,39% foren inscrits sense ocupació anterior. Atenent els valors absoluts, sens dubte l'atur immigrant es concentrà en els sectors de la construcció i els serveis. De les 4.135 persones aturades d'origen comunitari, el 0,65% correspongué a l'agricultura i pesca; el 13,98%, a la construcció; el 2,52%, a la indústria; el 78,14 %, al sector dels serveis, i el 4,72%, a les persones sense ocupació anterior. De la mateixa manera, del total de 8.748 registrats d'origen extracomunitari, l'1,86% foren del sector de l'agricultura i pesca; el 38,85%, de la construcció; el 2,96%, de la indústria; el 53,21%, del sector dels serveis, i el 3,11% foren persones sense ocupació anterior.

**Distribució de l'atur segons sector econòmic
Balears 2008**

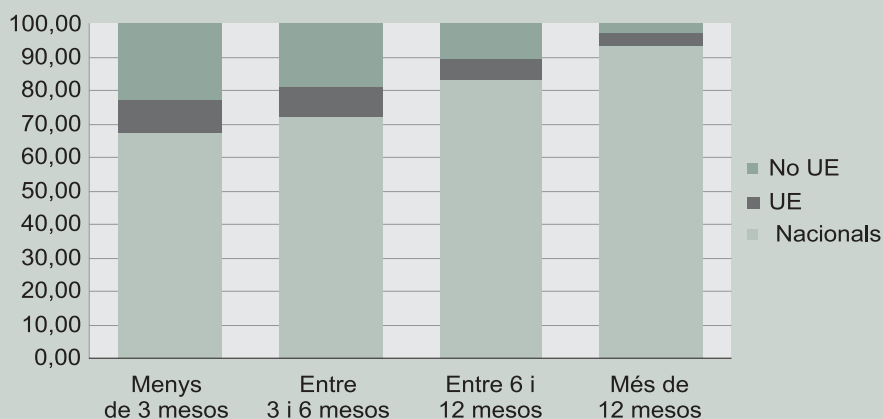


Font:
SOIB.

Per illes, el 24,88% de l'atur de Mallorca va ser de treballadors immigrants; a Menorca fou del 27,63%; a Eivissa, del 32,95%, i del 39,93% a Formentera (vegeu la taula 2.8). Els aturats d'origen comunitari es van distribuir així: el 72,96% a Mallorca, el 6,39% a Menorca, el 19,42% a Eivissa i l'1,26% a Formentera. Els d'origen extracomunitari es distribuïren així: el 75,30% a Mallorca, el 9,21% a Menorca, el 14,65% a Eivissa i el 0,83% a Formentera.

Finalment, la distribució de la desocupació segons la durada va presentar les característiques següents: de l'atur registrat d'una durada igual o menor a tres mesos, el 32,73% foren treballadors immigrants; del registrat amb un durada entre tres i sis mesos, el 28,07%; el 16,53 % portaven desocupats entre sis i dotze mesos, i el 6.59% eren aturats de més d'un any (vegeu la taula 2.9).

**Distribució de l'atur per duració i nacionalitat.
Balears 2008**



Font:
SOIB.

Fins aquí les xifres ens descriuen, *grosso modo*, aspectes de les relacions laborals en les quals es desenvolupa la població treballadora immigrada, o millor dit, la manera com aquesta s'incorpora al mercat laboral de les Illes Balear. Però advertim que aquesta descripció no és més que l'avantsala del que hauria de ser l'anàlisi detallada que mereix la relació entre immigració i treball.

La descripció de les relacions laborals és insuficient ja que els mercats de treball, i molt particularment el segment de la població treballadora immigrant, es nodreixen i mantenen per les seves xarxes socials, factor que condiciona sobre manera els moments d'incorporació, permanència i sortida del mercat laboral.

No és que la població treballadora immigrada es constitueixi com un segment laboral específic, sinó que en si mateixa s'atomitza en multitud de segments. Així, la població magrebina, la més nombrosa a les Balears, s'ocupa preferentment en l'agricultura, la construcció, la venda ambulant o els serveis domèstics, mentre que en la subsahariana prevalen les ocupacions en la construcció i la venda ambulant; en la xinesa, els anomenats «negocis ètnics», o en la sud-americana, els serveis domèstics i personals en el cas de la dona i la construcció i els serveis generals en el de l'home.

No es pot dubtar de la relació intrínseca entre l'oferta i la demanda, però pel que fa a la població treballadora immigrada aquesta relació està molt condicionada per la legislació d'estrangeria, les contingències i les seves condicions, el catàleg de professions de difícil cobertura, la dinàmica dels reagrupaments familiars, la manera com es fixa la relació home/dona en cada cultura específica o les xarxes socials per les quals transcorren els fluxos migratori. Sense oblidar la cara oculta del mercat laboral, que es nodreix de les situacions d'irregularitat legal de les persones immigrants.

3. POBLACIÓ IMMIGRADA I EDUCACIÓ

3.1. Fem-ho plegats: l'acollida a l'escola¹

Les Illes Balears són i han estat sempre terra acollidora de tots aquells que, per diferents motius, han pres la decisió d'establir-se a la nostra comunitat i de començar una nova vida. Moltes vegades, a les persones que deixen endarrere tota una història no els resulta fàcil tornar a començar -han deixat amics i familiars en el camí, han d'aprendre a moure's a un espai desconegut, amb una llengua i cultura, probablement diferents- i, només des de la sensibilitat cap al respecte per la diversitat de la població receptora s'aconseguirà fer més planer el camí que han començat a recórrer i, alhora, integrar-se plenament en aquest nou entorn.

L'escola, com a part integrant i fonamental de la societat, no pot defugir la responsabilitat que li pertoca per intentar, si més no, fomentar una dinàmica que afavoreixi la solidaritat, la tolerància, la convivència i, en definitiva, la integració de tots i cadascun dels alumnes autòctons o immigrants, a l'entorn social i cultural més proper.

Així, l'arribada d'alumnat procedent de països estrangers i l'escolarització d'aquests als centres educatius sostinguts amb fons públics de primària i/o de secundària de les Illes els darrers deu anys és un fet habitual i quotidià.

L'alumnat nouvingut escolaritzat als centres educatius en molts de casos desconeix les dues llengües oficials i d'ensenyament, els seus referents culturals són diferents i a més les seves condicions emocionals són molt vulnerables.

1. Autors: *Margalida Mascaró*, assessora tècnica docent del Servei d'Atenció a la Diversitat i coordinadora del programa PAIRE; *Rubén Peris*, membre de l'equip de PAIRE d'Eivissa, i té com a funcions dur a terme les tasques del servei educatiu de mediació i les de l'Equip de Suport a l'Atenció a la Diversitat i a la Interculturalitat (ESADI).

Per a facilitar la integració d'aquest alumnat els centres educatius, al llarg dels cursos s'han anat dissenyat mesures específiques (educatives, organitzatives). Els centres de secundària van ser els primers que implantaren mesures organitzatives específiques per a l'atenció de l'alumnat nouvingut, algunes introduïdes experimentalment per l'Administració educativa (tallers de llengua i cultura, curs 99/00), mentre que des dels centres de primària es tenia la idea que no feia falta cap mesura específica, ja que es considerava que només amb immersió els nous alumnes assolirien una competència suficient en la llengua d'aprenentatge per llavors prosseguir l'escolarització amb regularitat. Aquesta premissa fou vàlida mentre que el nombre d'alumnat procedent d'altres països fou reduït, una vegada que s'ha incrementat ja no ha estat certa. Per això, des del Servei d'Atenció a la Diversitat (SAD) de la DG d'Innovació i Formació del Professorat s'han adoptat mesures que contribueixen a assolir aquestes fites.

Mesures directes sobre les famílies i els alumnes nouvinguts

Quan una família que té infants en edat escolar arriba a les Balears, necessita, en primer lloc, que aquests siguin escolaritzats, com a dret constitucional que els empara. És evident que provenen de sistemes educatius diferents al nostre, la qual cosa n'implica un desconeixement per part de les famílies nouvingudes, no només pel que fa a la base estructural sinó també en relació a la complexitat que envolta el concepte de l'educació formal al nostre país. Així doncs, el SAD ha creat la figura de mediació per tal de facilitar-los el procés derivat de l'escolarització dels fills, donar-los la informació que requereixen i, al mateix temps, atendre'ls com cal. La mediadora rep bona part de les famílies nouvingudes en un ambient cordial i relaxat, i sobretot, la conversa que s'estableix per tal d'intercanviar informació i material divers (diccionari visual, vocabulari, estructura del sistema educatiu,...) entre ambdues parts es fa amb la llengua materna de la família. A més a més, també els acompanya al centre educatiu en què l'oficina d'escolarització els ha atorgat plaça, i on els espera algun membre de l'equip directiu i algun professor per fer-los una acollida de qualitat, presentar-los les instal·lacions, el professorat, els companys; indicar-los el seu horari, les matèries que realitzaran; i posar-los la seva professionalitat a l'abast mitjançant l'ajut en l'elaboració i la revisió del protocol d'acollida, document que esdevé peça clau per treballar de forma coherent i amb garantia d'èxit.

Una vegada al centre, els nous alumnes continuen rebent el suport afectiu, lingüístic i cultural dels professionals de l'escola o l'institut i d'altres professionals de l'ensenyament. D'una banda, la mediadora manté un contacte directe amb l'escola i amb cadascun dels alumnes d'incorporació tar-

dana (AIT) a qui ha acompanyat. Aquesta actuació és important perquè dóna seguretat als alumnes i a les famílies que s'adonen que no estan sols en aquest nou univers i perquè ajuda, tant les famílies com el professorat, a buscar estratègies conduents a encaminar aquelles situacions que esdevenen, d'una manera o altra, conflictives, o que no suposen un avanç positiu per a l'alumne.

Des del SAD s'ha creat també l'ESADI (Equip de Suport a l'Atenció a la Diversitat i a la Interculturalitat), el qual assessora el professorat, en general i el de les Aules d'Acollida en particular, també els departaments d'Orientació i els equips directius dels instituts i dels centres concertats sobre noves metodologies, recursos i materials a utilitzar amb l'alumnat nouvingut. També fa orientació a l'hora de fer el Protocol d'Acollida, eina fonamental que s'inclou dins el Programa d'Acollida Lingüística i Cultural (PALIC). Una part destacada de la feina de l'ESADI són els cursos intensius de llengua i cultura amb una durada de 30 hores, això suposa un canvi en l'organització i el ritme de les Aules d'Acollida. Aquesta mesura ha estat molt ben rebuda per tots els centres, tant públics com concertats. Els cursos eren orals i es duïen a terme dins el centre mateix, i en horari lectiu. D'aquesta manera s'ha aconseguit que l'alumnat nouvingut acceleri el procés de comprensió i expressió orals i més ràpidament pugui incorporar-se a totes les classes de l'aula ordinària.

Cal ressenyar que, malgrat que els equips de mediació i el de suport funcionen com un conjunt, a hores d'ara, i per tal de donar una passa més, des del servei d'Atenció a la Diversitat es pretén posar en marxa una experiència pilot, de manera que un mateix professional realitzi tot el procés, des de l'acollida al centre i l'assessorament en matèria d'acollida i de PALIC, fins el suport directe amb l'AIT.

Algunes dades del curs 2008-2009

A tot Balears l'ESADI ha atès 225 alumnes, que corresponen a 31 nacionalitats. D'aquestes, sobresurt la marroquina, amb un 31%, seguida de l'equatoriana, amb un 18%. En tercer lloc hi ha la xinesa, amb un 9% i amb un 5% la colombiana i la senegalesa.

Pel que fa a l'origen de les llengües, n'hi ha un 61% de no romàniques i un 39% de romàniques.

Si ens fixem en els continents d'origen, un 41% dels al·lots atesos són d'Àfrica, el 34% d'Amèrica, el 14% d'Àsia i l'11% d'Europa.

Pel que fa a la mediació educativa, cal dir que a les Illes Balears s'han atès 631 alumnes, amb les famílies corresponents. L'origen d'aquests alumnes es distribueix així: 41% d'Amèrica, 10% d'Àsia, 15% d'Europa i 34% d'Àfrica.

En relació a la feina feta a cada illa:

Mallorca	324 alumnes
Menorca	192 alumnes
Ibiza	115 alumnes

Font: Conselleria d'Educació i Cultura

Veient aquestes dades ens podem fer una idea de la necessitat d'atendre aquests/es al·lots/es i les seves famílies, que van arribant a les Illes Balears durant el curs escolar.

Aquesta acollida inicial és fonamental en el procés migratori i la nostra llengua ha de ser l'eix vertebrador i comú de relació dels nous illencs per aconseguir una societat balear cohesionada, en igualtat de condicions i responsabilitats i respectuosa amb les diferències. Aquesta feina intercultural ja la feim des del món educatiu, però si volem aconseguir bons resultats s'ha de fer extensiva a tots els nivells i estaments de la societat.

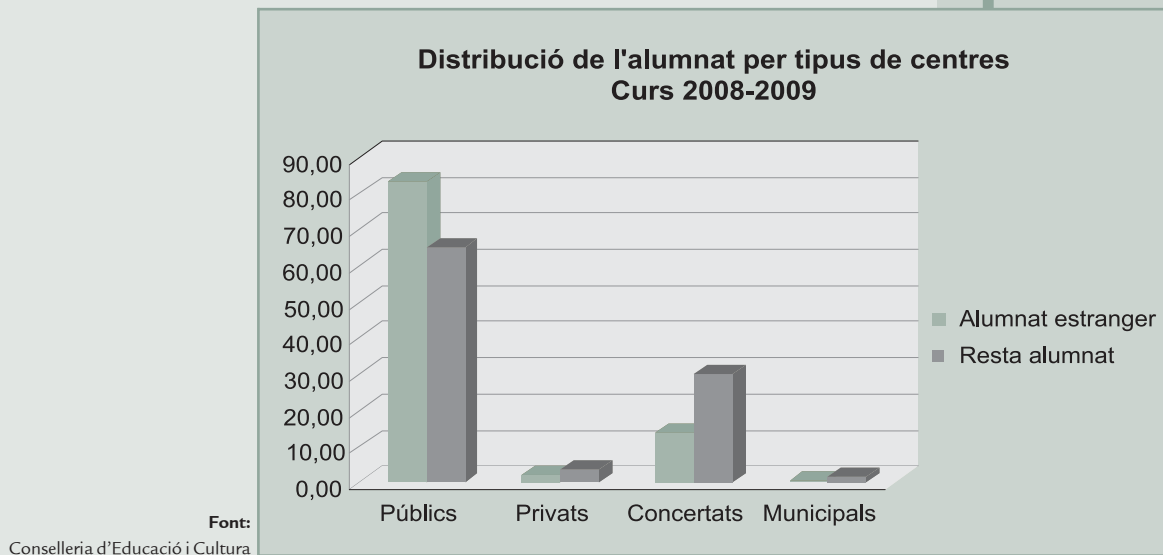
3.2. L'alumnat estranger*

Segons dades de la Direcció General de Planificació i Centres de la Conselleria d'Educació i Cultura, a data de 22 de maig de 2009 hi havia registrat un total de 28.724 alumnes estrangers a les Balears, la qual cosa representa el 15,43% respecte del total absolut de 186.183 alumnes. Els percentatges d'alumnes d'origen estranger per tipus de centres són els següents: 19% en centres públics, 9,38% en centres privats, 7,80% en centres concertats i 6,32% en centres municipals (vegeu la taula 3.1 i les següents de l'anex).

La distribució de l'alumnat estranger per tipus de centres difereix significativament de la distribució que presenta la resta de l'alumnat. En efecte, com s'aprecia en el gràfic, el 83,5% dels alumnes estrangers cursen estudis en centres públics, mentre que la resta de l'alumnat ho fa en el 64,9% dels casos. Es produeix, doncs, una concentració en els centres públics en

* Autor: *José Luis Reina*, coordinació Observatori Balear de la Immigració

detriment, com també reflecteixen les dades, dels centres concertats: el 13,9% dels alumnes estrangers cursen estudis en centres concertats, davant el 30% que presenta la resta de l'alumnat.



Si ens fixam en els centres públics, del total de 126.288 alumnes inscrits 23.991 són estrangers, és a dir, el 19%. Aquest percentatge és global, i les dades per nivells educatius queden desglossades en la taula que segueix, en què es pot observar que en l'educació primària el percentatge és del 22,5%, a l'ESO del 24,4% i a l'educació d'adults el 20%, que són els nivells numèricament més importants. Que el 76,6% d'aquest alumnat es concentri al segon cicle infantil, a l'educació primària i a l'ESO és coherent amb l'evolució que ja s'ha descrit del fet migratori; això és, que majoritàriament s'hagi produït en els últims deu anys, de manera intensa i amb una població immigrant en edat laboral òptima, és a dir, jove. És lògic pensar, en conseqüència, que aquesta concentració de fills d'immigrants en els nivells més primers de l'educació es vagi desplaçant en pocs anys cap als batxillerats i els cicles formatius de grau mitjà i superior.

**ALUMNAT PER ENSENYAMENT
ILLES BALEARS. CURS 2008-2009. CENTRES PÚBLICS
PERCENTATGES D'ALUMNES ESTRANGERS
SOBRE EL TOTAL DE L'ALUMNAT**

	Total alumnat	Alumnat estranger	% alumnat estranger
Ed. Infantil - primer cicle	18	0	0,00
Ed. Infantil - segon cicle	20.379	3.412	16,74
Ed. Primària	40.032	9.036	22,57
ESO	24.309	5.940	24,44
Batxillerat	9.250	881	9,52
Cicles formatius de grau mitjà	4.015	441	10,98
Cicles formatius de grau superior	2.648	254	9,59
Educació especial	204	47	23,04
PQPI	971	220	22,66
Ensenyaments artístics	600	63	10,50
Música i dansa	1.653	46	2,78
Escoles oficials d'idiomes	9.286	1.073	11,56
Educació d'adults	12.923	2.578	19,95
Total general	126.288	23.991	19,00

Font:
Conselleria d'Educació i Cultura

Aquesta concentració d'alumnes d'origen estranger en els centres públics es produeix, fora d'això, amb una distribució molt desigual entre centres, ja que n'hi ha que presenten un percentatge d'alumnes estrangers molt alt i d'altres que estan per sota. No hem pogut disposar per a aquest article de dades de percentatges d'alumnes per centres i instituts, però sí de l'alumnat estranger en compensació educativa, de les quals ens podem servir com un indicador indirecte. Així, per exemple, la mitjana que s'obté és la de 16 alumnes estrangers en compensació educativa per centre; tanmateix hi ha centres a Palma, com Jafudà Cresques, amb 110, Gabriel Alzamora amb 102, o Santa Isabel amb 78.

La distribució per illes de l'alumnat estranger és una mica diferent a la de la resta de l'alumnat. La diferència es troba en els valors d'Eivissa, 3,25 punts superior, i els de Menorca, 2,77 punts inferior (recordem que el percentatge de població estrangera resident en Eivissa és del 25,25% i a Menorca del 16,39%).

**DISTRIBUCIÓ DEL ALUMNAT PER ILLES
BALEARES. CURS 2008-2009**

	Alumnat nacional	Distribució	Alumnat estranger	Distribució
Mallorca	123.681	78,55	22.373	77,89
Menorca	17.061	10,84	2.319	8,07
Eivissa	15.755	10,01	3.810	13,26
Formentera	962	0,61	222	0,77
Total	157.459	100,00	28.724	100,00

Font:

Conselleria d'Educació i Cultura

Per acabar (vegeu la 3.7 de l'annex), la distribució de l'alumnat estranger per sexe és molt equitativa: en centres públics, el 50,18% són homes i el 49,82% dones; en centres privats el 50,17% i el 49,83%, respectivament; en centres concertats, el 49,34 % i el 50,66%; i en centres municipals el 46,15% i 53,85%. En els centres públics, la presència de dones és manifestament superior en batxillerat (58,68%), cicle formatiu de grau superior (57,09%), estudis d'idiomes (73,25%) i estudis artístics (76,19%).

Finalment es podria assenyalar, encara que sigui sumàriament, que els problemes que dificulten la integració de l'alumnat d'origen estranger en el nostre sistema educatiu són diversos i de diversos tipus. Per una part, el seu desconeixement d'una o de les dues llengües oficials de la comunitat autònoma, que obliga, com sabem, a establir estratègies d'intervenció com les de les aules d'acolliment; per una altra, la multiplicitat de procedències, amb un l'alumnat que prové de més de 100 nacionalitats, fet que implica una gran diversitat de cultures, hàbits, maneres de relació i percepcions socials. L'arribada de tants i tan diferents sistemes educatius dificulta en molts casos la incorporació adequada als nivells educatius corresponents. S'hi afegeix, d'altra banda, la massificació d'aquest alumnat que pateixen alguns centres, en correspondència amb la manera com la població immigrant en general es distribueix entre els barris de les ciutats. Sobre això, cal indicar que és clarament deficient el nombre d'alumnes estrangers escolaritzats en centres concertats, ja que la taxa balear és una de les més baixes de l'Estat. Tot això implica l'assignació de nous recursos educatius i humans (materials complementaris, professors de suport, etc.), que, sovint, es van generant i formant sobre la marxa. Fora d'això, caldria assenyalar el dèficit que es detecta en la participació dels pares d'aquests alumnes en la vida escolar dels seus fills i en les associacions de pares.

4. POBLACIÓ IMMIGRADA I SALUT

El que s'ha denominat onada immigratòria, que ha afectat la nostra societat en els darrers anys, ha tingut repercussions socials, econòmiques i, també, sanitàries.

En aquest article pretenem analitzar aspectes relacionats amb dades demogràfiques (població estrangera per zones bàsiques de salut) i assistencials (nombre de visites al col·lectiu estranger) per tal d'oferir una fotografia de la realitat de l'assistència sanitària al col·lectiu immigrat a l'atenció primària de Mallorca.

Encara que no sigui l'objectiu d'aquest escrit, convé recordar les actuacions que s'han duit a terme en l'àmbit sanitari per oferir eines als professionals que els ajudin a atendre els immigrants.

A final del 2006 es va subscriure un conveni entre la Conselleria de Salut i Consum i l'aleshores Conselleria d'Immigració i Cooperació que va permetre la dotació de la figura del mediador cultural sociosanitari a l'àmbit de l'atenció primària de les Balears.

En aquests moments es disposen dels recursos següents:

Mallorca:

- Cinc mediadors a Palma
- Un mediador a Inca i Lloseta
- Un mediador a Manacor.
- Un mediador a sa Pobla, Felanitx, Lluçmajor

Menorca: dos mediadors

Eivissa i Formentera: dos mediadors

* Autors: *Monique Gayolà*, cap del Servei d'Atenció a l'Usuari del Servei de Salut de les Illes Balears. *Sebastià Serra*, subdirector mèdic de la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca.

Totes les dades i taules d'aquest article tenem com a font les bases de dades de la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca, IBSalut.

A més, a partir de l'any 2007, gràcies a un nou conveni entre la Conselleria de Salut i Consum i la Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració, es va implantar un sistema de teletraducció en tots els centres de salut i en els hospitals públics i concertats de les Illes. Finalment, cal recordar la figura dels traductors dels hospitals, que també fan tasques de mediació.

En aquest treball ens limitarem a analitzar les dades de l'Àrea Sanitària de Mallorca, ja que, en aquests moments, no disposam de les de les altres illes.

Ordenació sanitària de Mallorca

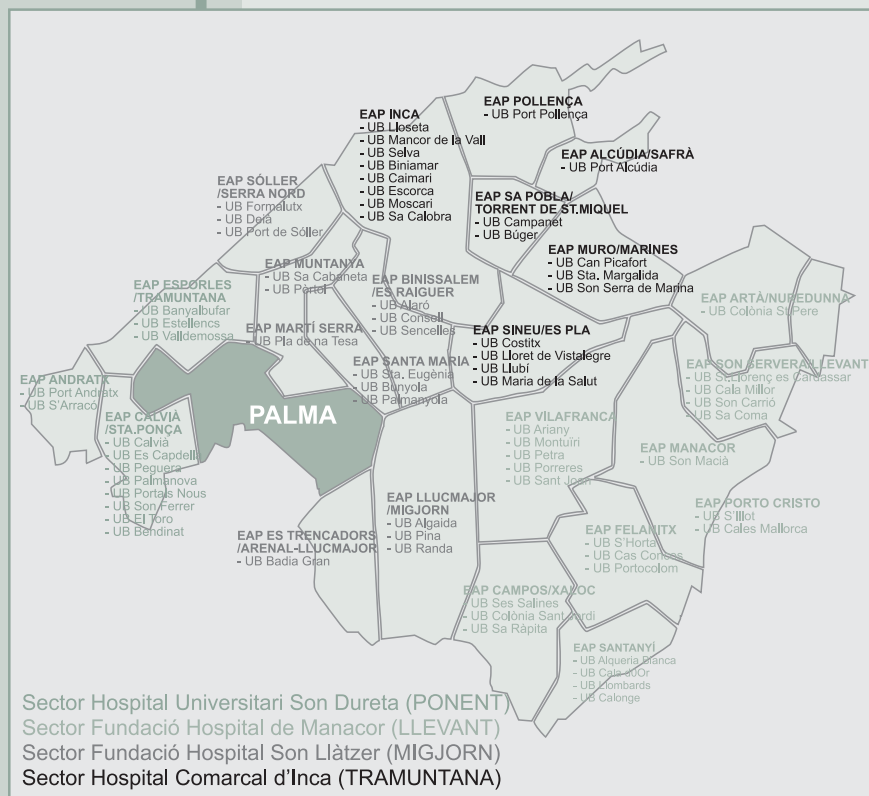
L'Àrea Sanitària de Mallorca inclou 45 zones bàsiques de salut (ZBS), les quals, segons el centre hospitalari de referència, s'agrupen en quatre sectors: Ponent, Migjorn, Tramuntana i Llevant, tal com es pot veure en la taula i els mapes següents.

SECTOR	ZONES BÀSIQUES DE SALUT	MUNICIPIS
TRAMUNTANA Hospital de referència: Hospital Comarcal d'Inca	Es Blanquer	Inca Lloseta Selva Escorca
	Es Pla	Sineu Costitx Lloret Llubí Maria de la Salut
	Torrent de Sant Miquel	Sa Pobla Campanet Búger
	Pollença	Pollença
	Safrà	Alcúdia
	Marines	Muro Santa Margalida
LLEVANT Hospital de referencia: Fundació Hospital de Manacor	Manacor	
	Porto Cristo	Manacor
	Capdepera	Capdepera
	Nuredduna	Artà
	Llevant	Son Servera Sant Llorenç
	Santanyi	Santanyi
	Felanitx	Felanitx
	Xaloc	Campos Ses Salines
	Ses Roques Llises	Vilafranca Porreres Montuïri Sant Joan Petra Ariany

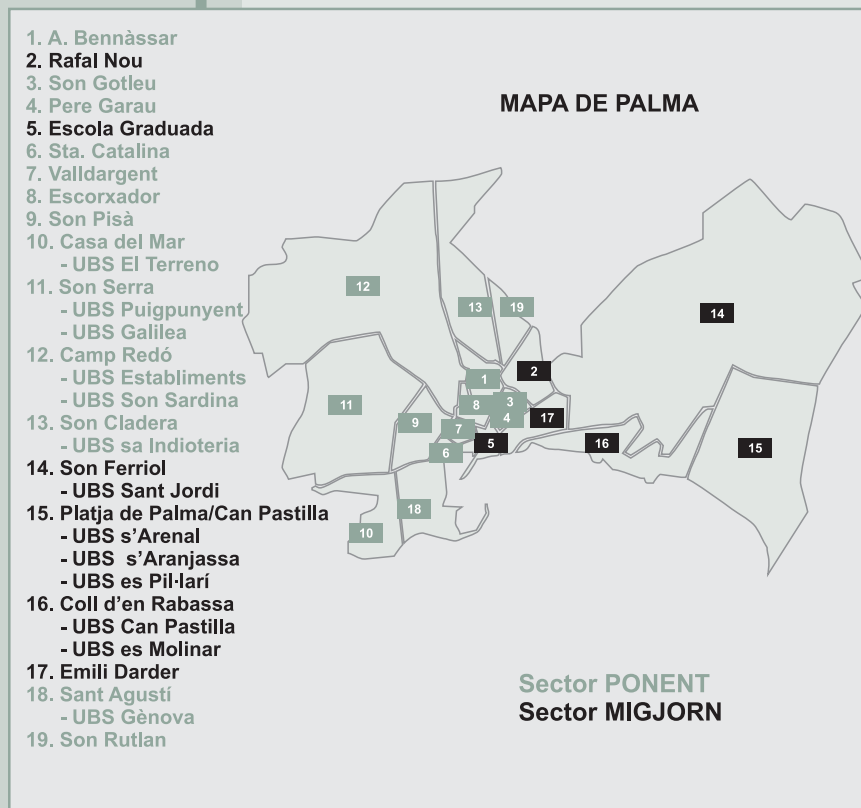
SECTOR	ZONES BÀSIQUES DE SALUT	MUNICIPIS
PONENT Hospital de referència: Hospital Universitari Son Dureta	Andratx	Andratx
	Calvià	Calvià
	Palmanova (*)	Calvià
		Esporles Valldemossa Estellencs Banyalbufar
	Tramuntana	
	Son Serra – La Vileta	Puigpunyent Palma
	Sant Agustí	Palma
	Son Pisà	
	Valldargent	
	Camp Redó	
	Santa Catalina	
	Casa del Mar	
	S'Escorxador	
	Arquitecte Bennàsser	
	Son Cladera	
	Son Rutlan	
	Pere Garau	
MIGJORN Hospital de referència: Hospital Son Llàtzer	Rafal Nou	
	Son Gotleu	
	Escola Graduada	
	Emili Darder	
	Coll de'n Rebassa	
	Son Ferriol	
	Platja de Palma	
	Pont d'Inca	
	Muntanya	Marratxí
	Es Raiguer	Binissalem Alaró Consell Sencelles
	Migjorn	Algaida Llucmajor
	Trencadors	Llucmajor
	Del Camí	Santa Maria Bunyola Santa Eugènia
	Serra Nord	Sòller Deià Fornalutx

(*) La ZBS de Palmanova es preveu en la legislació però encara està pendent d'obertura.

MAPA DE LES ZONES BÀSIQUES DE SALUT DE LA PART FORANA



MAPA DE LES ZONES BÀSIQUES DE SALUT DE PALMA

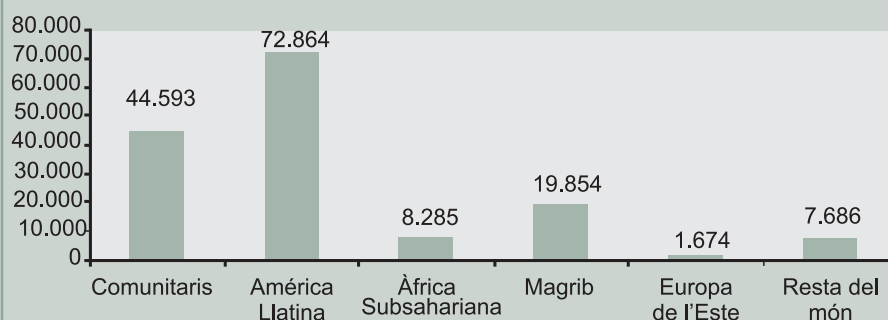


Dades demogràfiques

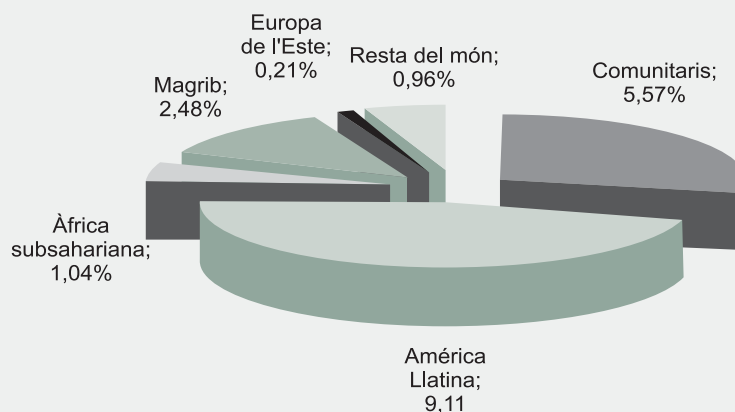
Segons les dades de la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca, el nombre de persones amb targeta sanitària individual (TSI) el juny de 2009 era de 800.133, de les quals el 80,6% són nascudes a Espanya i el 19,4% són estrangeres. La distribució segons el lloc de naixement i per grans grups d'origen és la següent:

Total TSI	Comunitaris	América Llatina	Àfrica Subsahariana	Magrib	Europa de l'Est	Resta del món	Nascuts a Espanya
800.133	44.593	72.864	8.285	19.854	1.674	7.686	645.177
100,00	5,57	9,11	1,04	2,48	0,21	0,96	80,63

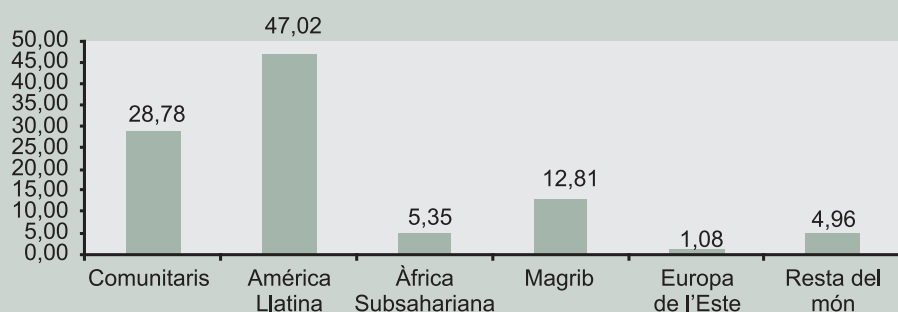
**Total de TSI estrangers
Mallorca, 2009**



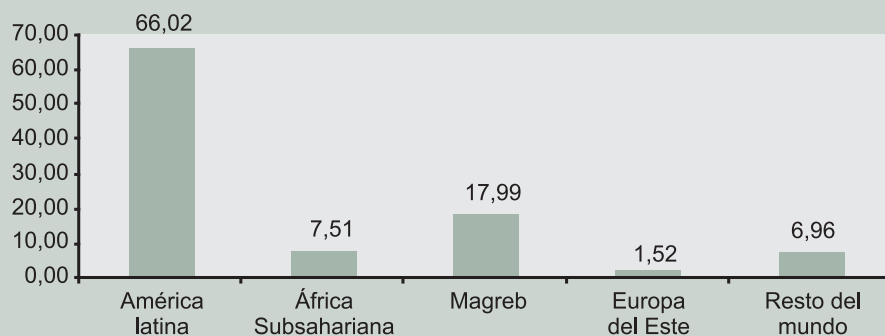
**Percentatge de la població estrangera
sobre el total de la població**



El total de persones estrangeres amb targeta sanitària individual és de 154.956. Els percentatges sobre el total de població estrangera són aquests:

Porcentual sobre total de estrangers

Si ens centram en la població estrangera no comunitària els percentatges són els següents:

Percentatges sobre població estrangera no comunitària

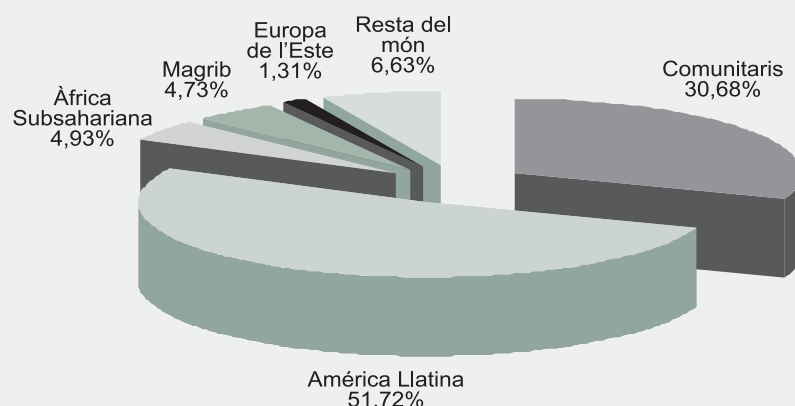
A partir d'aquestes dades globals, convé analitzar la distribució de la població immigrant per sectors sanitaris i per zones bàsiques de salut, per tal d'entendre les dades assistencials que presentem més endavant.

Sector PONENT

El sector Ponent agrupa quinze Zones Bàsiques de Salut (dotze de Palma i tres de la part forana), que tenen com a centre hospitalari de referència l'Hospital Universitari Son Dureta. La població és de 314.947 usuaris, la qual cosa representa el 39,4% del total de les targetes sanitàries de Mallorca.

SECTOR PONENT							
	Comunitaris	Amèrica Llatina	Àfrica Subsahariana	Magrib	Europa de l'Est	Resta del món	Total TSI
ARQUITECTE BENNASAR	1.058	3.794	339	286	73	274	32.020
CALVIA	6.921	2.679	155	377	94	730	40.843
CAMP REDO	888	1.937	287	270	51	119	27.665
VALLDARGENT	651	2.242	127	132	47	201	16.154
TRAMUNTANA	355	341	9	17	13	38	6.651
PERE GARAU	785	4.886	434	585	88	916	24.838
CASA DEL MAR	1.949	2.905	121	275	100	691	21.866
S'ESCORNADOR	1.279	5.282	243	243	100	390	30.465
SANTA CATALINA	913	1.936	58	130	26	225	19.374
SON CLADERA	235	649	190	65	35	35	9.865
SON PISA	814	2.479	822	145	50	189	23.378
SON SERRA LA VILETA	785	1.379	142	180	40	128	24.539
ANDRATX	1.181	690	13	117	75	150	9.156
SANT AGUSTI	2.217	2.110	109	158	60	264	14.907
ARAGO	318	998	222	160	19	48	13.226
Total	20.349	34.307	3.271	3.140	871	4.398	314.947
Percentatges	6,46	10,89	1,04	1,00	0,28	1,40	

SECTOR PONENT
Percentatge de la població estrangera segons origen

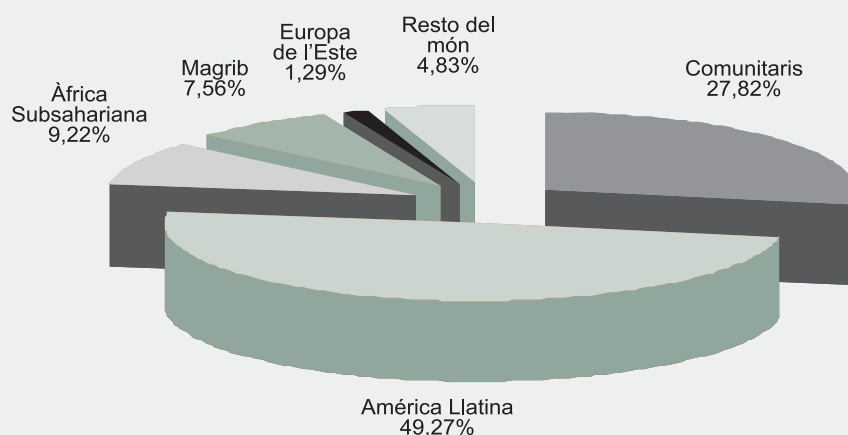


Sector MIGJORN

Agrupa catorze zones bàsiques de salut, set de les quals són de Palma i set de la part forana. Tenen com a centre de referència l'Hospital Son Llàtzer. La població és de 237.902 targetes sanitàries individuals, és a dir el 29,7% de les de Mallorca.

SECTOR MIGJORN							
	Comunitaris	América Llatina	Àfrica Subsahariana	Magrib	Europa de l'Este	Resta del món	Total TSI
ES RAIGUER	652	745	17	83	16	50	16.501
COLL D'EN RABASSA	1.561	2.007	109	156	50	192	25.212
EMILI DARDER	657	2.247	334	255	73	243	19.147
ESCOLA GRADUADA	1.309	5.116	229	349	93	422	22.965
MIGJORN-LLUCMAJOR	959	729	10	210	16	67	16.275
PONT D'INCA	300	570	59	70	12	55	18.024
RAFAL NOU	407	1.097	198	206	46	86	17.871
S'ARENAL DE PALMA	1.172	1.040	434	153	33	215	12.101
SERRA NORD	909	872	65	105	30	62	11.985
SON FERRIOL	399	628	27	131	4	27	12.620
SON GOTLEU	444	2.427	1.817	1.090	89	269	22.655
ES TRENCADORS	1.444	1.461	384	142	46	143	18.508
SANTA MARIA DEL CAMI	615	492	14	61	7	57	13.218
MUNTANYA	347	359	6	27	4	52	10.820
Total	11.175	19.790	3.703	3.038	519	1.940	237.902
Percentatges	4,70	8,32	1,56	1,28	0,22	0,82	

SECTOR MIGJORN
Percentatge de la població estrangera segons origen

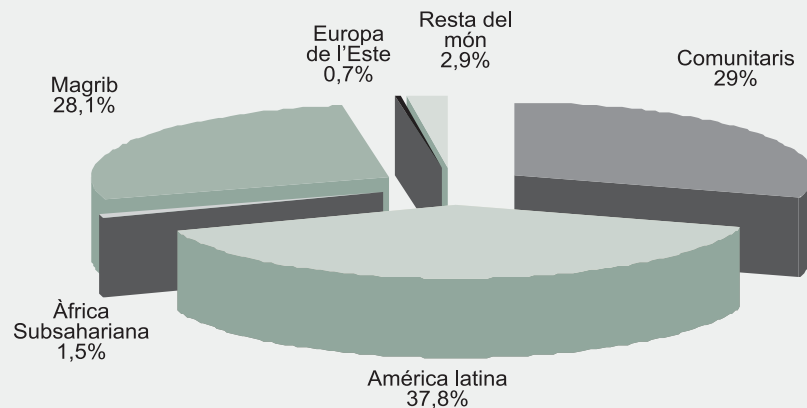


Sector LLEVANT

Està format per set zones bàsiques de salut i té com a hospital de referència la Fundació Hospital de Manacor. La població és de 134.163 targetes de salut individuals (el 16,8% del total de Mallorca).

SECTOR LLEVANT							
	Comunitaris	Amèrica Llatina	Àfrica Subsahariana	Magrib de l'Est	Europa de l'Est	Resta del món	Total TSI
XALOC	807	1.052	22	738	10	57	13.021
FELANITX	811	575	33	1.492	63	56	17.513
MANACOR	460	2.166	35	2.438	15	152	30.201
SANTANYI	1.291	787	55	420	12	98	10.817
LLEVANT	1.470	1.525	152	327	39	167	18.751
SES ROQUES LLISES	431	829	12	1.149	6	24	14.887
NUREDDUNA	350	724	4	110	6	29	7.322
CAPDEPERA	1.162	946	42	77	24	112	10.528
PORTO CRISTO	659	1.102	29	455	17	60	11.123
Total	7.441	9.706	384	7.206	192	755	134.163
Percentatges	5,55	7,23	0,29	5,37	0,14	0,56	

SECTOR LLEVANT
Percentatge de la població estrangera segons origen

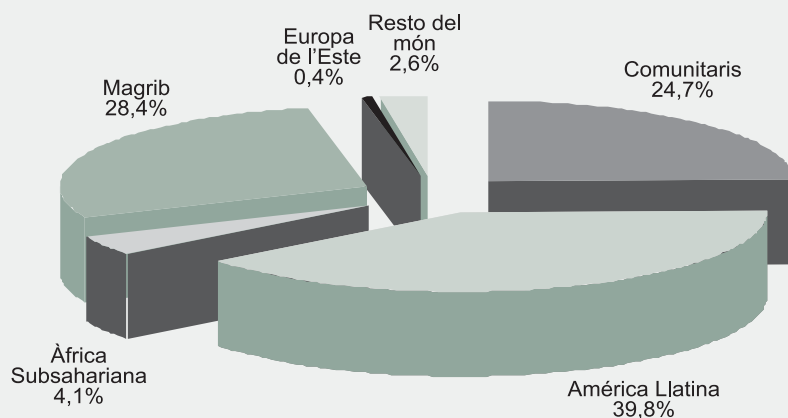


Sector TRAMUNTANA

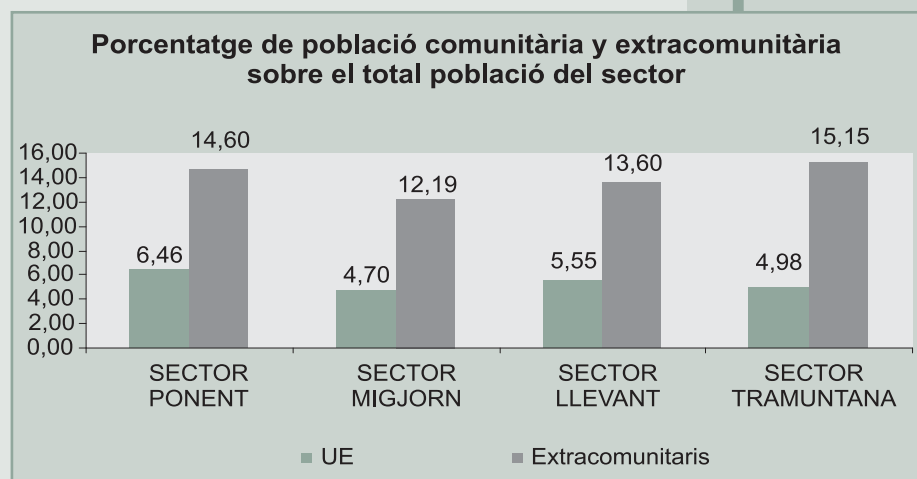
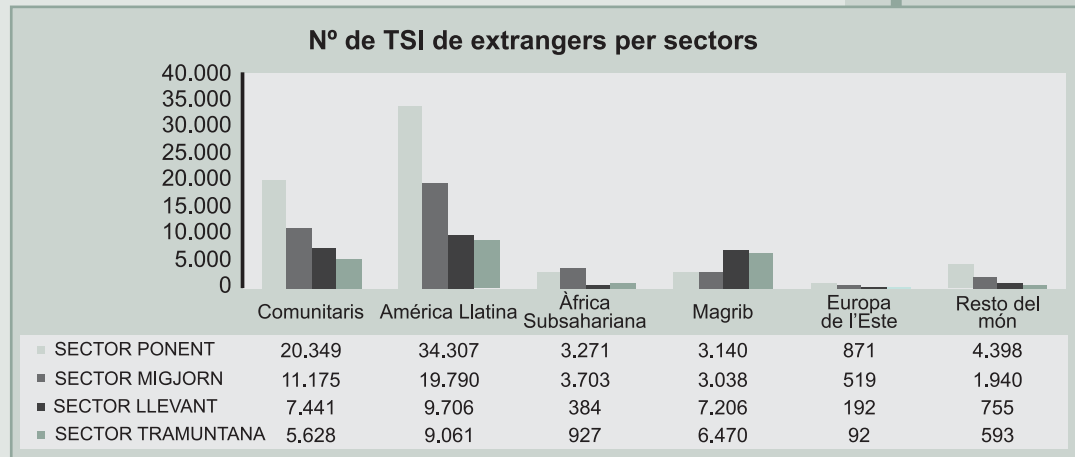
El conformen sis zones bàsiques de salut que tenen l'Hospital Comarcal d'Inca com a centre de referència. La seva població és de 113.121 targetes de salut individuals, la qual cosa representa el 14,1% de les de Mallorca.

SECTOR TRAMUNTANA							
	Comunitaris	América Llatina	Àfrica Subsahariana	Magrib de l'Este	Europa de l'Este	Resto del món	Total TSI
INCA	1.141	2.787	572	2.040	22	125	39.263
MARINES	1.011	1.318	141	1.292	19	85	17.361
POLLENÇA	1.390	1.272	30	353	11	136	15.243
TORRENT DE SANT MIQUEL	406	522	80	2.034	4	25	15.746
ES PLA	347	420	8	334	5	19	8.812
ALCUDIA	1.333	2.742	96	417	31	203	16.696
Total	5.628	9.061	927	6.470	92	593	113.121
Percentatges	4,98	8,01	0,82	5,72	0,08	0,52	

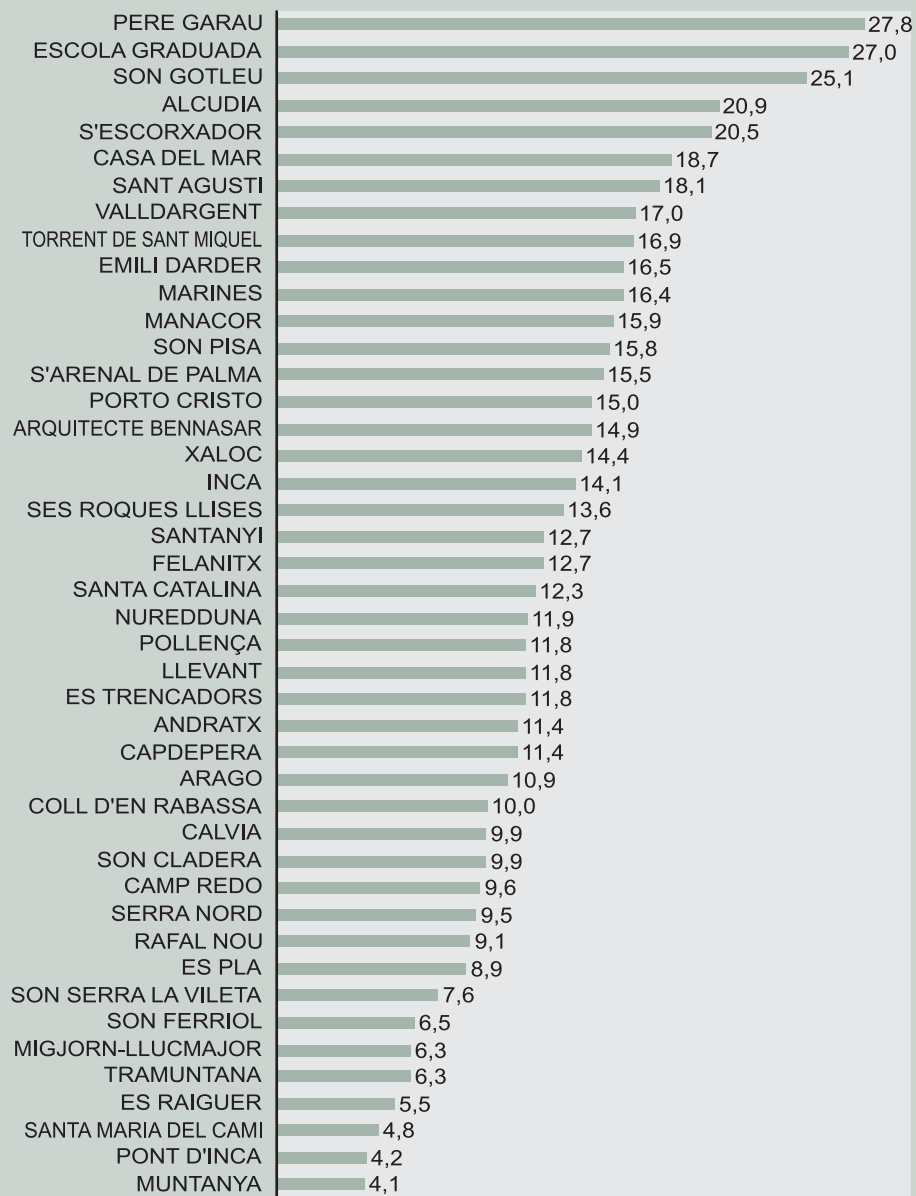
SECTOR TRAMUNTANA
Percentatge de la població estrangera segons origen



Es pot comprovar que la distribució de la població estrangera no és uniforme entre els diferents sectors. Aquest punt queda més palès en els gràfics següents:



La distribució dels estrangers extracomunitaris tampoc no és uniforme entre les diferents zones bàsiques de salut. En el gràfic següent es presenten les zones bàsiques de salut ordenades de més a menys percentatge d'extracomunitaris sobre la població total de la zona:

% extracomunitaris sobre població total per ZBS

Dades assistencials

A partir de les dades extretes del sistema d'informació sanitària de la història clínica informatitzada (eSIAP), es pot analitzar l'activitat assistencial generada pel col·lectiu d'estrangers a Mallorca.

La informació està separada en dos grans grups:

- Nombre de persones estrangeres visitades durant l'any 2008 i el primer semestre del 2009, d'acord amb l'edat i el sexe i independentment del nombre de visites realitzades.

PERSONES EXTRANGERES VISITADES			
	2008		
	Homes	Dones	Total
PEDIATRIA	8.437	7.891	16.328
ADULTS	56.100	70.559	126.659
TOTAL	64.537	78.450	142.987
	Primer semestre de 2009		
	Homes	Dones	Total
PEDIATRIA	6.864	6.318	13.182
ADULTS	40.665	55.266	95.931
TOTAL	47.529	61.584	109.113

- Nombre de visites realitzades als pacients estrangers en el mateixos períodes i separades també segons l'edat i el sexe.

VISITES REALITZADES A PACIENTS EXTRANJEROS			
	2008		
	Homes	Dones	Total
PEDIATRIA	45.701	40.713	86.414
ADULTS	303.897	518.235	822.132
TOTAL	349.598	558.948	908.546
	Primer semestre de 2009		
	Homes	Dones	Total
PEDIATRIA	26.249	22.899	49.148
ADULTS	161.800	276.600	438.400
TOTAL	188.049	299.499	487.548

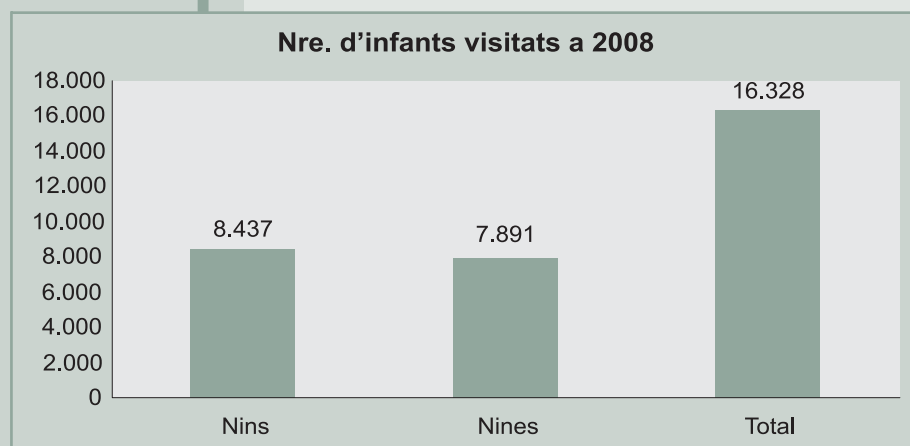
Pel que fa al nombre de visites durant l'any 2008, a Mallorca hi hagué la següent activitat assistencial global:

VISITES 2008	
METGES DE FAMILIA	3.256.933
PEDIATRES	540.010
INFERMERES	2.241.280
TOTAL	6.038.223

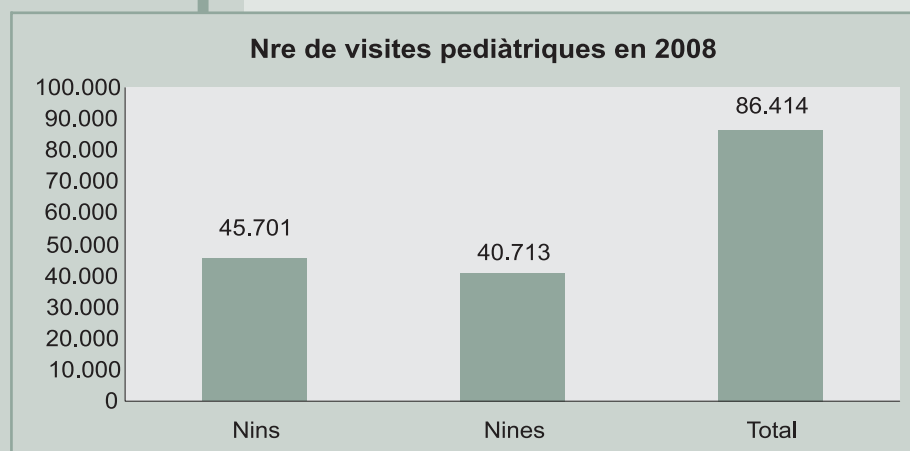
Per tant, el nombre de visites a la població estrangera (comunitària i extracomunitària) representà el 15% del total de visites que es feren a l'atenció primària de Mallorca.

Atenció PEDIÀTRICA

Tal com ja s'ha assenyalat abans, al llarg de l'any 2008 es varen visitar un total de 16.328 infants estrangers.



Aquests infants originaren 86.414 visites:

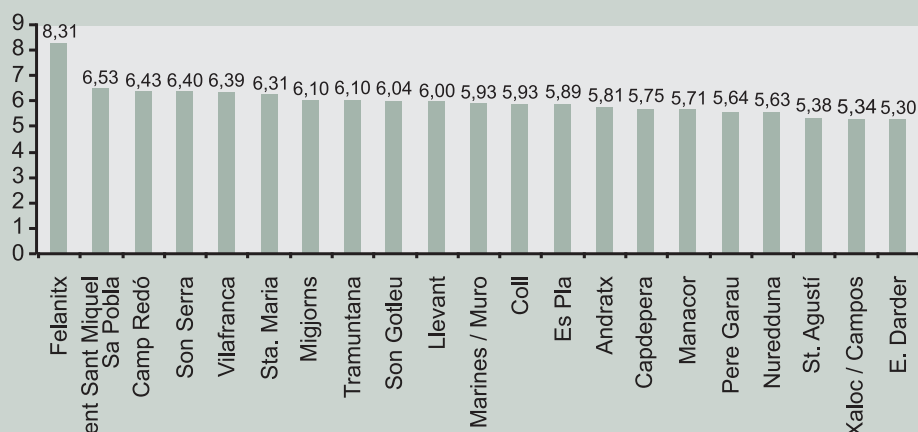


Les visites es distribueixen d'aquesta manera per zones bàsiques de salut, ordenades per nombre d'infants visitats.

ZONES BÀSIQUES DE SALUT ORDENADES PER NOMBRE D'INFANTS VISITATS Mallorca, 2008						
ZBS	Nº D'INFANTS VISITATS			Nº DE VISITES		
	Nins	Nines	Total	Nins	Nines	Total
Escola Graduada	583	485	1.068	2.509	2.085	4.594
Escorxador	475	484	959	2.137	2.007	4.144
Es Blanquer/Inca	461	421	882	2.335	2.135	4.470
Manacor	420	368	788	2.423	2.079	4.502
Calvià	401	379	780	2.083	1.706	3.789
Son Gotleu	413	337	750	2.570	1.959	4.529
Pere Garau	363	339	702	1.960	1.999	3.959
Arquitecte Bennàsser	306	309	615	1.398	1.408	2.806
Son Pisà	292	288	580	1.258	1.357	2.615
Felanitx	289	255	544	2.573	2.079	4.502
Torrent de St. Miquel/Sa Pobla	304	239	543	2.062	1.484	3.546
Safrà/Alcúdia	272	255	544	1.426	1.287	2.713
Marines/Muro	236	253	489	1.477	1.425	2.902
Valldargent	217	183	400	1.088	835	1.923
Trencadors	208	170	378	928	915	1.843
Pollença	187	171	358	990	776	1.766
Xaloc/Campos	184	164	348	1.048	811	1.859
Ses Roques Llises/Vilafranca	179	163	342	1.275	911	2.186
Camp Redó	163	168	331	1.157	970	2.127
Emili Darder	173	148	321	1.011	690	1.701
Coll d'en Rebassa	150	168	318	933	953	1.886
Llevant/Son Servera	160	143	303	974	845	1.819
Casa del Mar	142	149	291	534	701	1.235
Santa Catalina	144	133	277	633	657	1.290
Santanyí	119	136	255	557	635	1.192
Son Serra-Sa Vileta	137	118	255	897	735	1.632
Porto Cristo	130	115	245	570	566	1.136
Sant Agustí	106	118	224	651	553	1.204
Migjorn/Llucmajor	104	119	223	595	766	1.361
Rafal Nou	112	107	219	568	439	1.007
Platja de Palma	101	107	208	479	471	950
Capdepera	103	96	199	594	550	1.144
Es Pla/Sineu	98	86	184	604	480	1.084
Serra Nord/Sòller	88	82	170	392	428	820
Son Rutlan	91	76	167	429	320	749
Andratx	68	92	160	395	534	929
Son Cladera	61	84	145	273	430	703
Nuredduna/Artà	74	60	134	402	352	754
Es Raiguer/Binissalem	69	62	131	279	257	536
Son Ferriol	55	65	120	224	323	547
Pont d'Inca	64	51	115	294	168	462
Del Cami/Santa Maria	47	54	101	346	291	637
Tramuntana/Esporles	36	44	80	392	428	820
Palmanova	30	27	57	67	113	180
Muntanya	22	20	42	72	100	172
TOTAL GENERAL	8.437	7.891	16.328	45.701	40.713	86.414

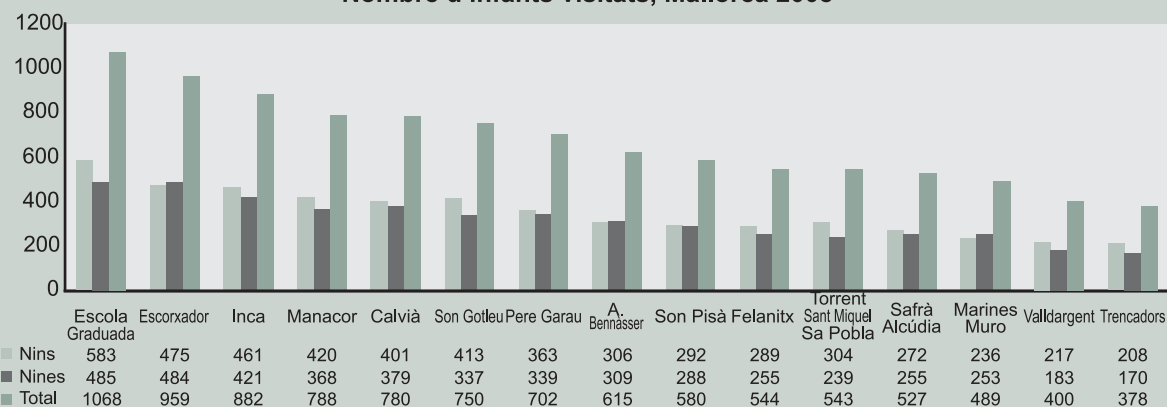
Si es divideix el nombre de visites pel total d'infants visitats, s'obté la freqüència d'aquest col·lectiu: 5,3 visites per infant. A continuació es presenten els resultats dels centres amb una freqüència igual o superior a la mitjana.

Frequèntació d'infants estrangers per centres, Mallorca 2008

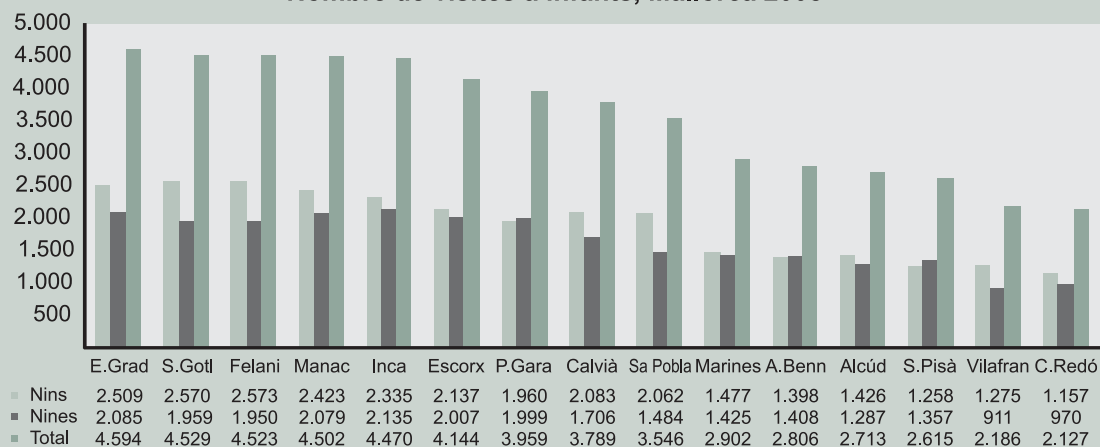


Si ens centram en les zones bàsiques de salut que han tingut més infants visitats i més visites (superior a la mitjana de l'àrea), es destaquen aquestes dades:

Nombre d'infants visitats, Mallorca 2008



Nombre de visites a infants, Mallorca 2008

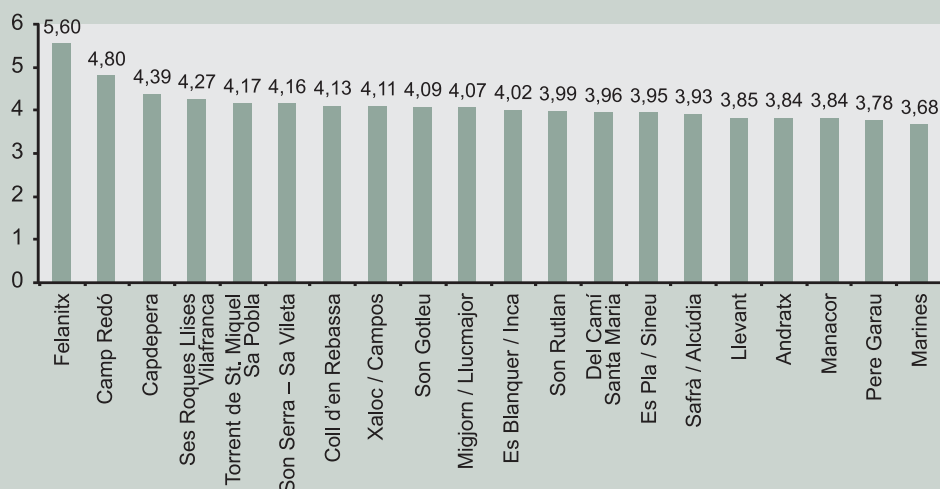


El primer semestre del 2009 s'han visitat 13.182 infants, als quals s'han fet 49.148 visites:

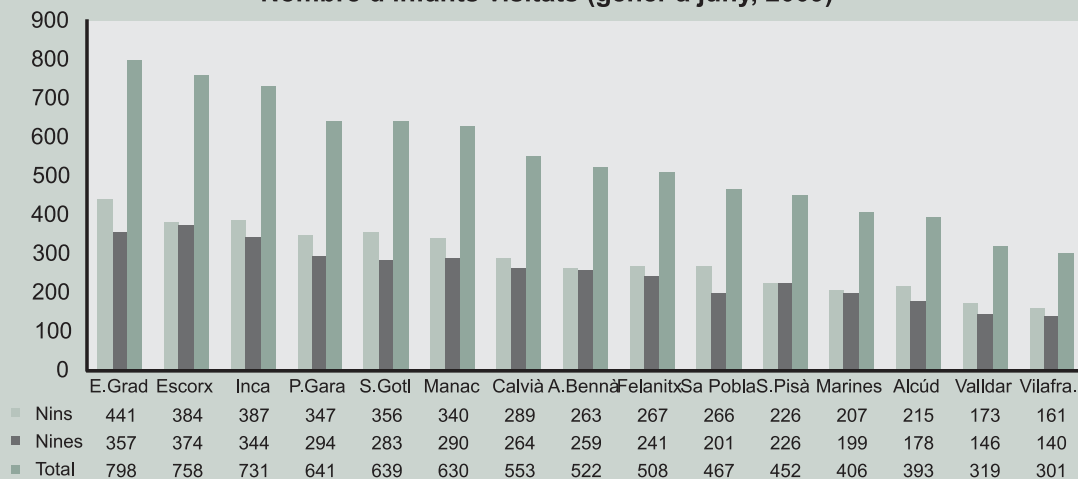
ZONES BÀSIQUES DE SALUT, Mallorca, primer semestre 2009						
ZBS	Nre. D'INFANTS VISITADOS			Nre. DE VISITES		
	Nins	Nines	Total	Nins	Nines	Total
Escola Graduada	441	357	798	1.396	1.103	2.499
Escorxador	384	374	758	1.268	1.122	2.390
Es Blanquer/Inca	387	344	731	1.653	1.287	2.940
Pere Garau	347	294	641	1.300	1.122	2.422
Son Gotleu	356	283	639	1.436	1.178	2.614
Manacor	340	290	630	1.331	1.088	2.419
Calvià	289	264	553	1.055	875	1.930
Arquitecte Bennàsser	263	259	522	941	917	1.858
Felanitx	267	241	508	1.692	1.152	2.844
Torrent de St. Miquel /Sa Pobla	266	201	467	1.138	811	1.949
Son Pisà	226	226	452	727	782	1.509
Marines	207	199	406	776	717	1.493
Safrà / Alcúdia	215	178	393	921	622	1.543
Valldargent	173	146	319	603	497	1.100
Ses Roques Llises/Vilafranca	161	140	301	656	630	1.286
Xaloc/Campos	144	142	286	601	574	1.175
Trencadors	156	120	276	540	459	999
Emili Darder	134	120	254	441	407	848
Pollença	137	116	253	531	362	893
Llevant	123	118	241	467	461	928
Son Serra – Sa Vileta	124	102	226	554	386	940
Santa Catalina	99	122	221	351	437	788
Platja de Palma	115	104	219	339	323	662
Coll d'en Rebassa	100	114	214	422	461	883
Casa del Mar	103	102	205	306	278	584
Santanyí	92	111	203	315	342	657
Porto Cristo	103	83	186	367	294	661
Rafal Nou	87	83	170	288	246	534
Sant Agustí	70	98	168	248	304	552
Migjorn/Llucmajor	74	88	162	275	384	659
Son Rutlan	81	77	158	313	318	631
Capdepera	75	77	152	337	330	667
Es Pla/Sineu	77	75	152	330	270	600
Serra Nord/Sòller	72	70	142	233	270	503
Andratx	60	69	129	240	256	496
Son Cladera	54	69	123	166	235	401
Nuredduna/Artà	68	49	117	231	168	399
Es Raiguer/Binissalem	58	57	115	149	141	290
Pont d'Inca	51	46	97	193	123	316
Son Ferriol	47	50	97	136	165	301
Del Cami/Santa Maria	44	47	91	195	165	360
Palmanova	31	33	64	57	89	146
Tramuntana/Esporles	29	32	61	74	109	183
Muntanya	15	17	32	49	46	95
TOTAL GENERAL	6.864	6.318	13.182	26.249	22.899	49.148

La freqüència mitjana és de 3,7 visites per infant, encara que s'ha de tenir en compte que les dades se refereixen només a sis mesos. En el gràfic següent es presenten les zones bàsiques de salut amb una freqüència igual o superior a la mitjana.

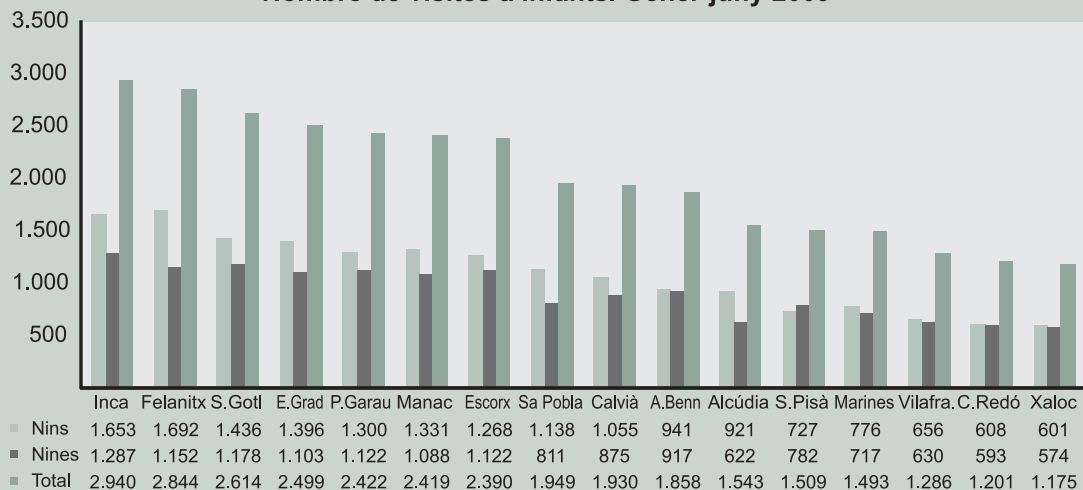
Frecüentació Pediàtria, Primer semestre 2009



Nombre d'infants visitats (gener a juny, 2009)



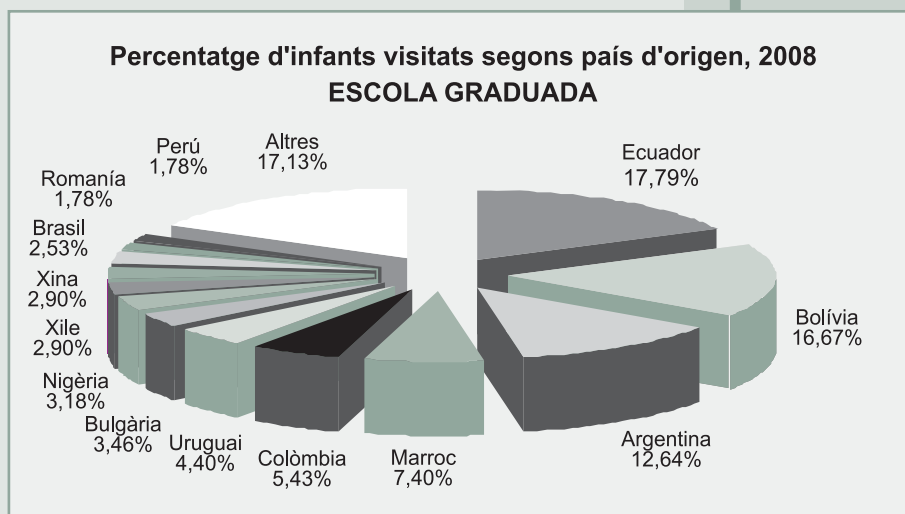
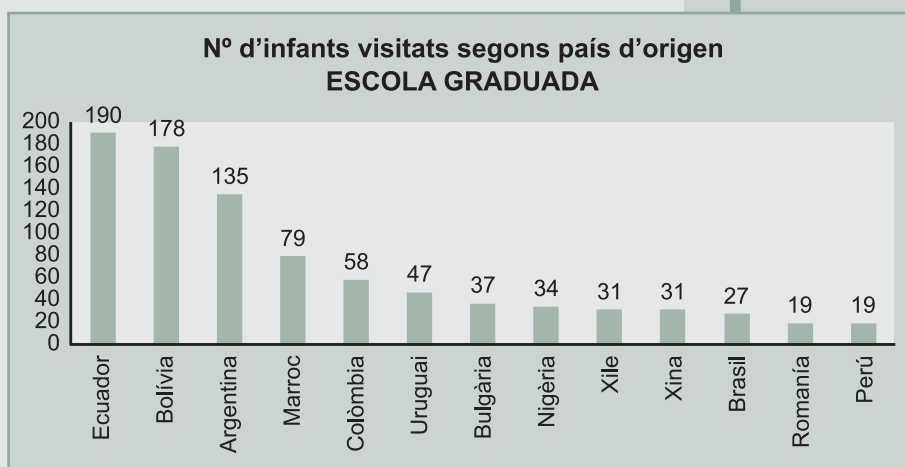
Nombre de visites a infants. Gener-juny 2009



Anàlisi de les sis zones bàsiques de salut amb més infants visitats l'any 2008

En tots els casos s'inclouen els països que representen més d'un 1,5% dels infants visitats i que suposen més del 75% del total.

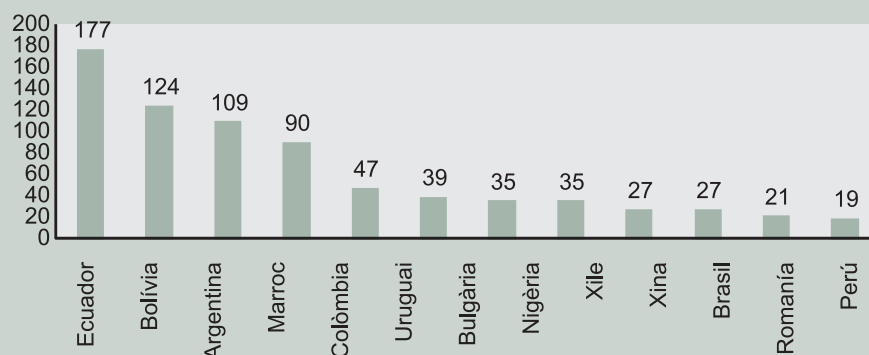
Escola GRADUADA



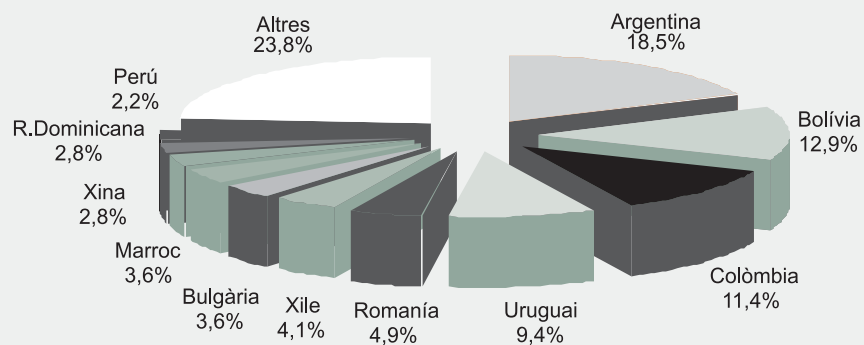
En pediatria destaquen els col·lectius d'Amèrica Llatina i del Marroc, que constitueixen el 64,3% dels infants visitats.

S'ESCORNADOR

Nº d'infants visitats segons país d'origen, 2008
S'ESCORNADOR

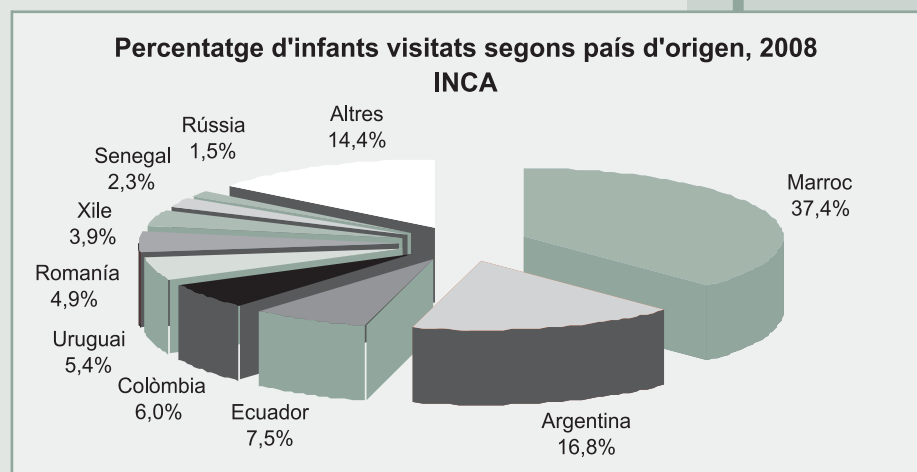
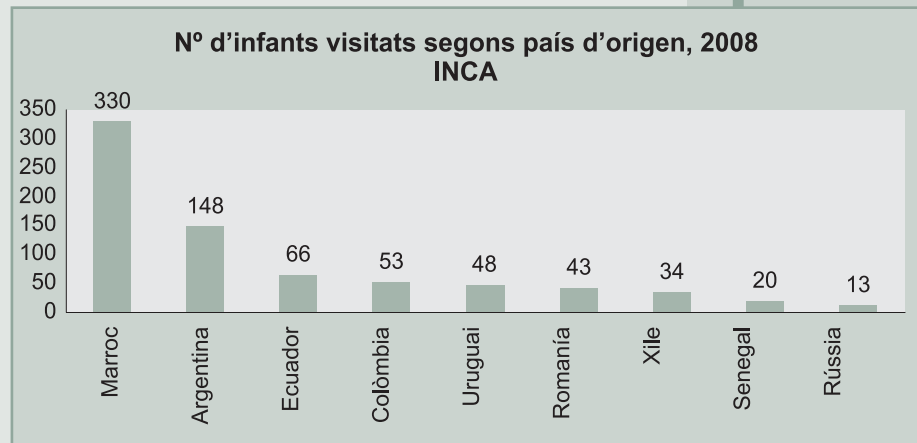


Percentatge d'infants visitats segons país d'origen, 2008
ESCORNADOR

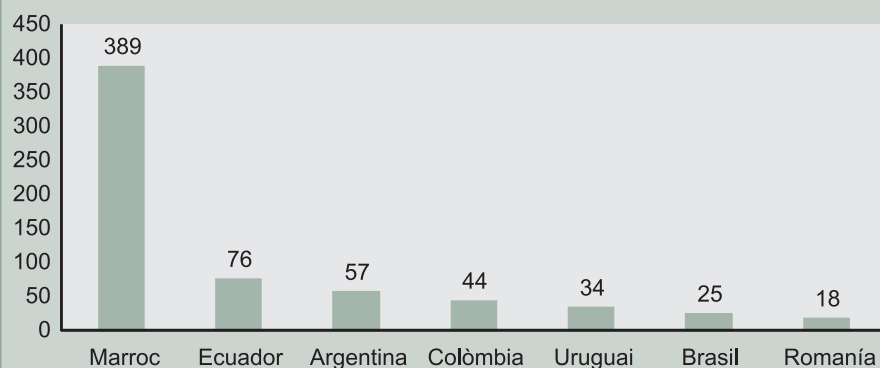
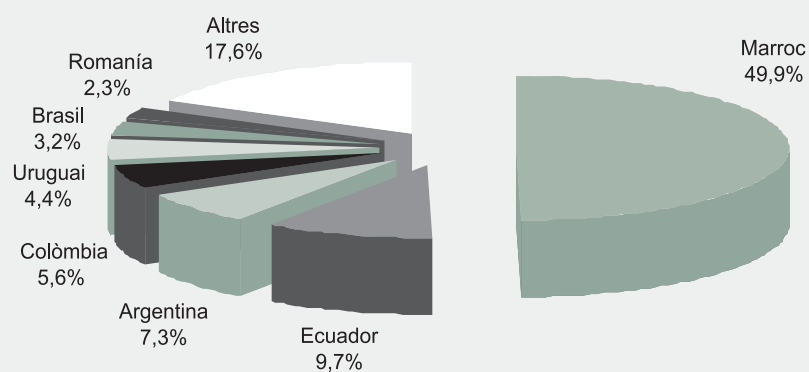


Destaquen els col·lectius d'Amèrica Llatina i d'Europa de l'Est.

INCA



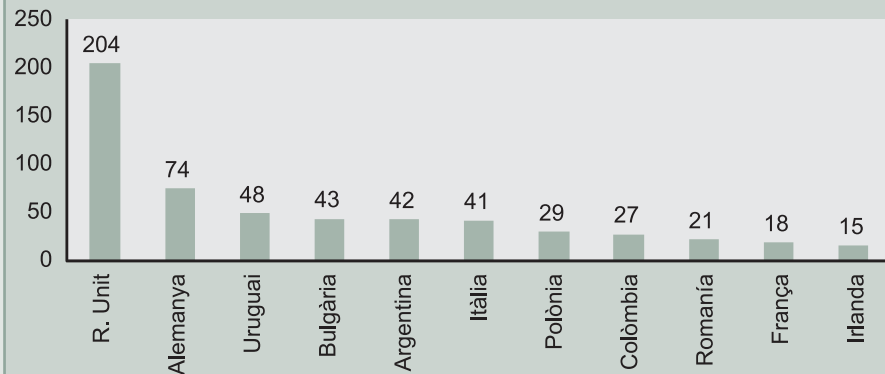
El 37,4% d'infants visitats foren del Marroc, seguits dels llatinoamericans.

MANACOR**Nº d'infants visitats segons país d'origen, 2008
MANACOR****Percentatge d'infants visitats segons país d'origen, 2008
MANACOR**

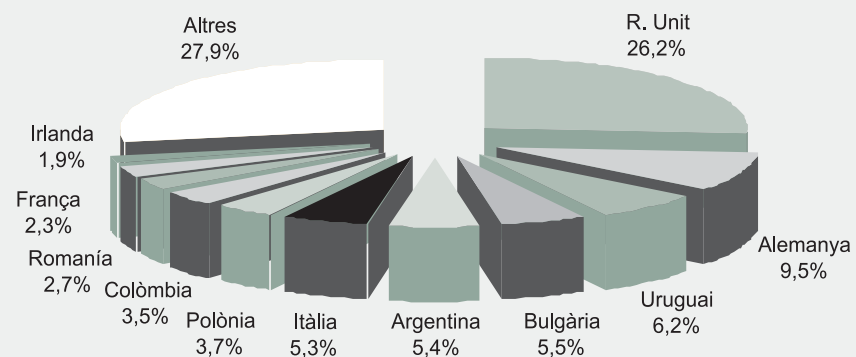
Quasi la meitat dels infants visitats eren d'origen marroquí i el 30,3%, llatinoamericà.

CALVIÀ

Nº d'infants visitats segons país d'origen, 2008
CALVIÀ



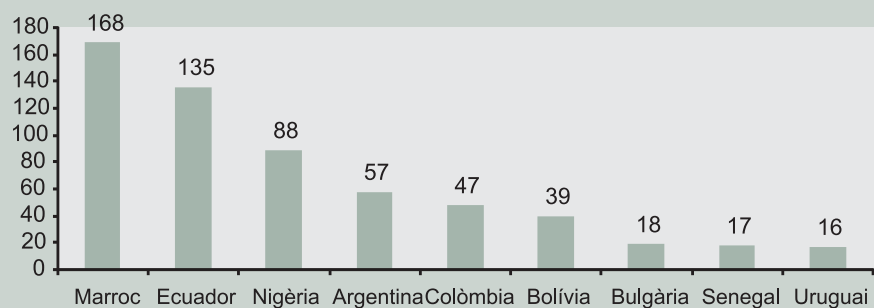
Percentatge d'infants visitats segons país d'origen, 2008
CALVIÀ



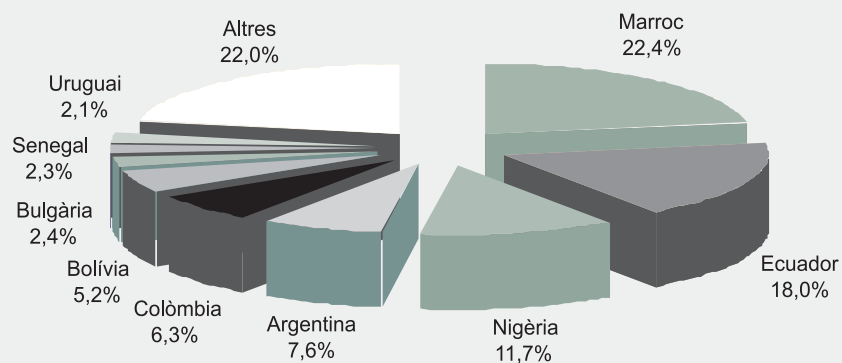
A la zona bàsica de salut de Calvià destaquen els infants de països de la Unió Europea, seguits dels de l'Europa de l'Est.

SON GOTLEU

Nº d'infants visitats segons país d'origen, 2008
SON GOTLEU



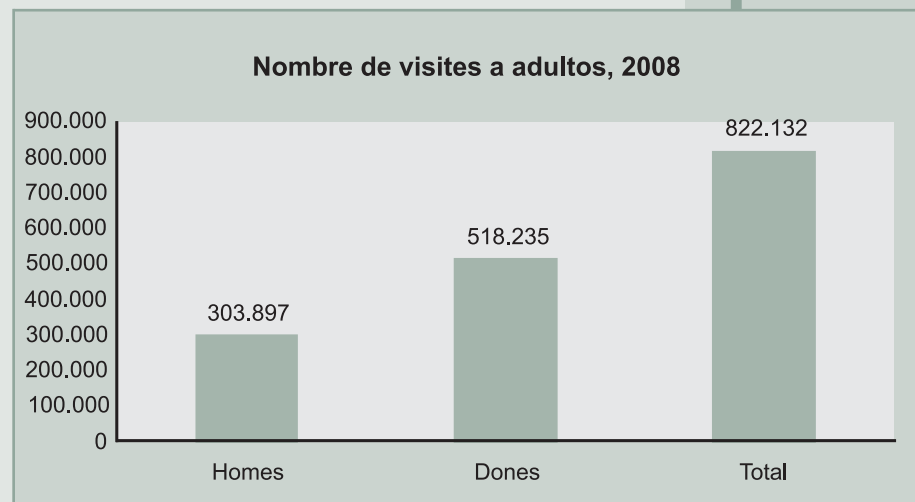
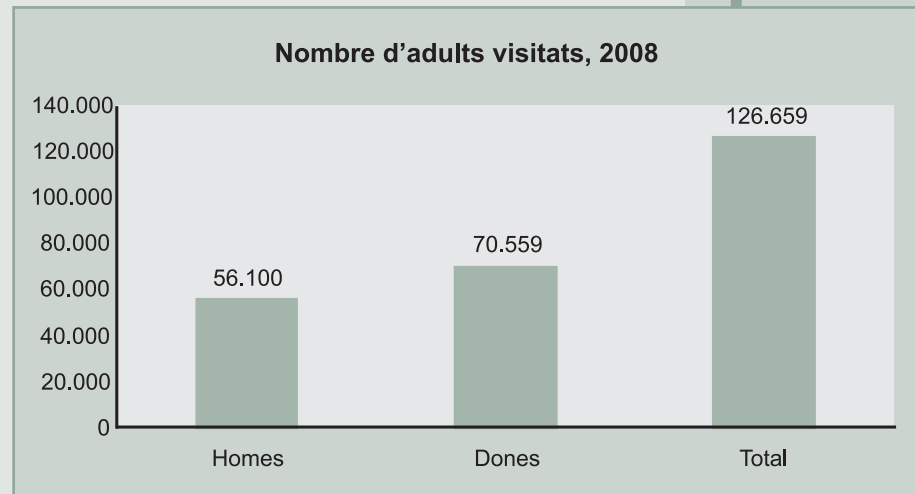
Percentatge d'infants visitats segons país d'origen, 2008
SON GOTLEU



Destaquen els infants del Marroc, els llatinoamericans i els subsaharians.

Atenció a adults

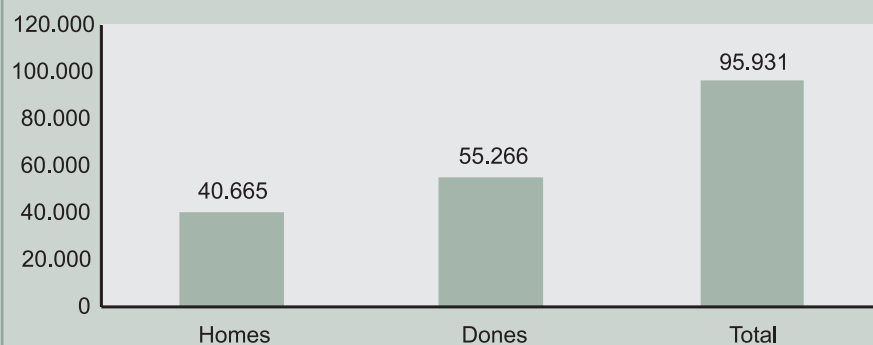
El nombre de persones estrangeres visitades durant el 2008 fou de 126.659, que generaren 822.132 visites.



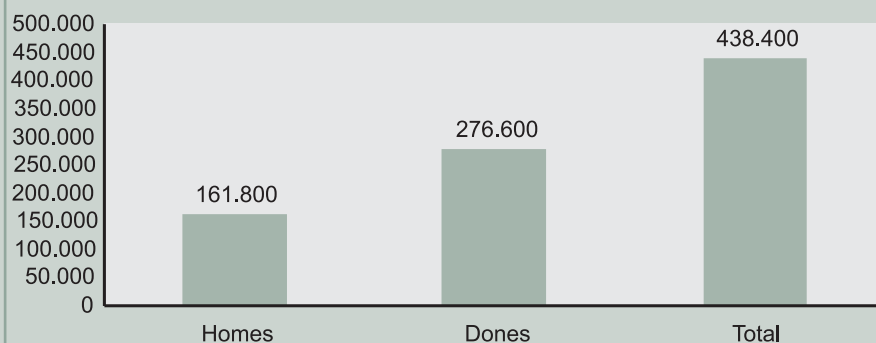
La freqüència del 2008 pel que fa a adults estrangers fou de 6,5 visites per adult.

En el primer semestre del 2009 el nombre d'adults visitats fou de 95.931, amb 438.400 visites.

Nombre d'adults visitats, 2009 (de gener a juny)

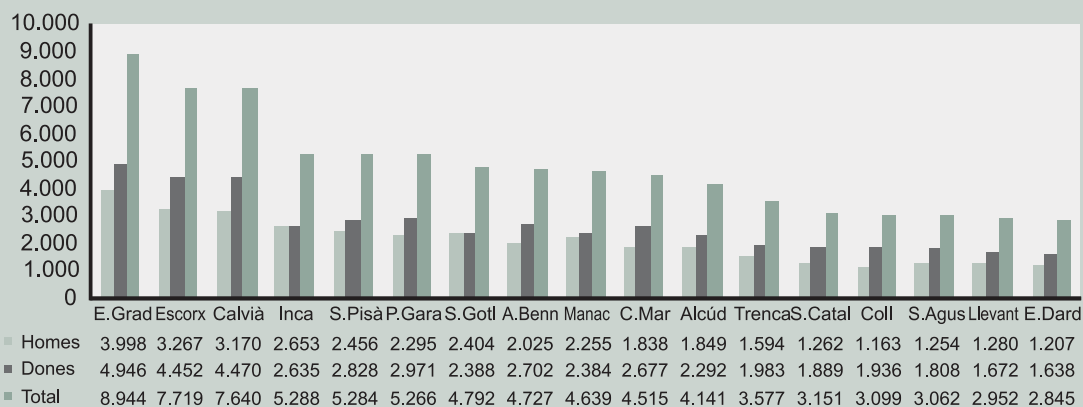


Nombre de visites a adults, 2009 (de gener a juny)

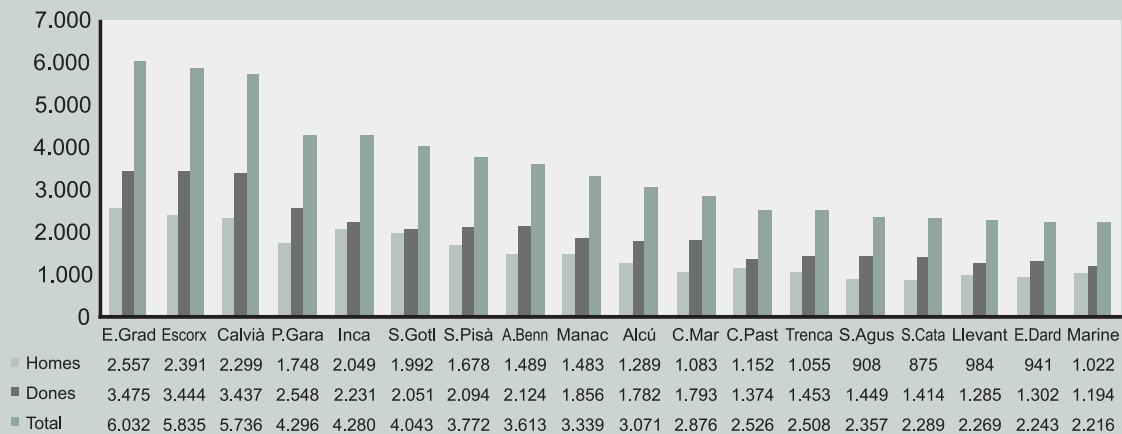


La distribució dels visitats l'any 2008 i el primer semestre del 2009 per zona bàsica de salut és la següent (es mostren només les que se situen per sobre de la mitjana):

Nombre d'adults visitats, 2008

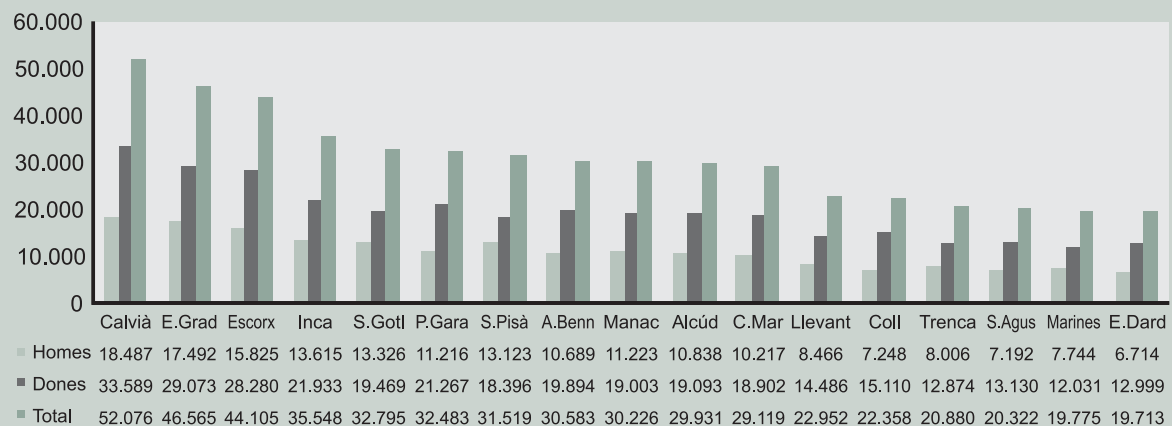


Nombre d'adults visitats, gener - juny de 2009

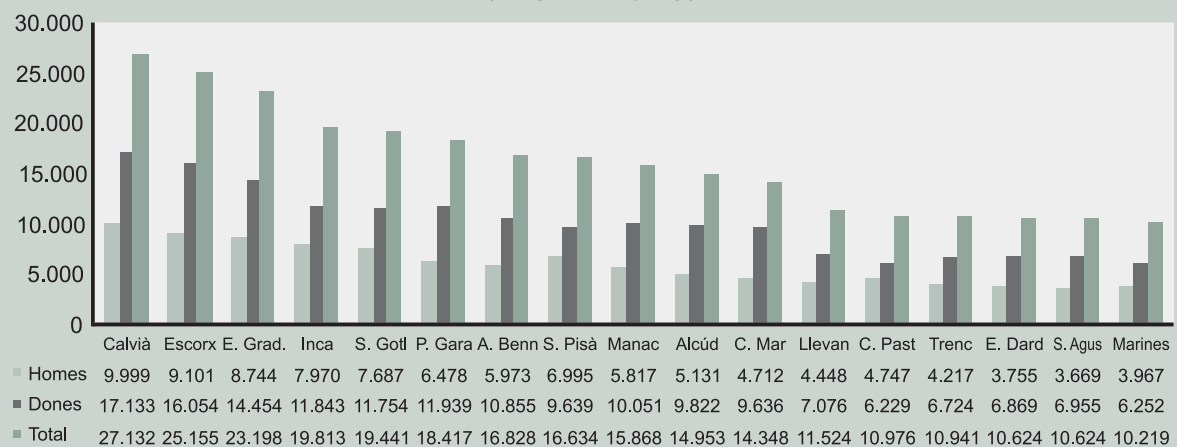


Pel que fa al nombre de visites, es reflecteix en el gràfic següent:

Nombre de visites a adults, 2008



Nombre de visites a adults, 2009 (de gener a juny)

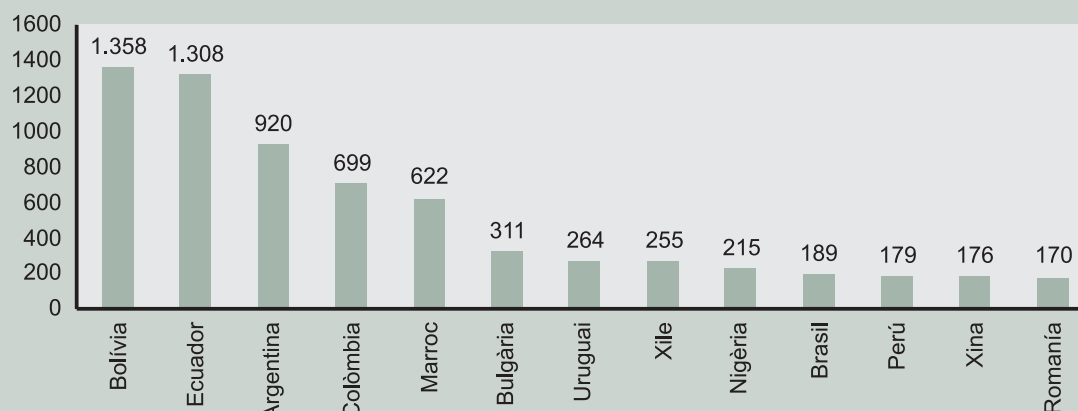


Anàlisi de les sis zones bàsiques de salut amb més adults visitats l'any 2008

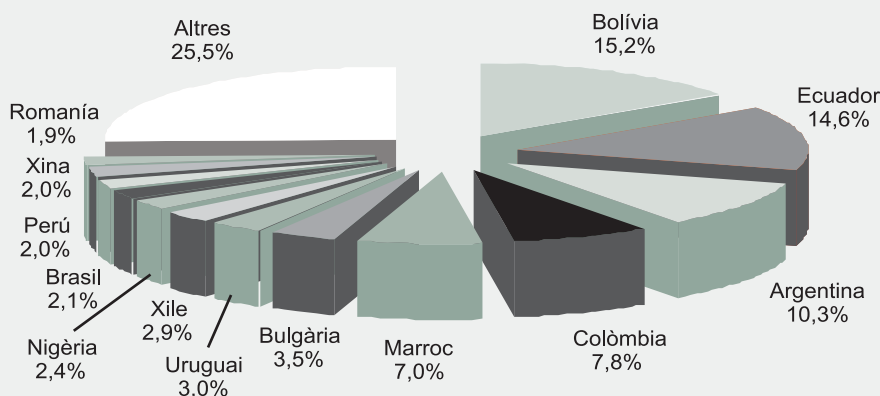
A més de les dades numèriques dels estrangers visitats, interessa la procedència d'aquests pacients, ja que les càrregues assistencials són diferents segons l'origen dels usuaris (diferències idiomàtiques, culturals, socials...). En tots els casos apareixen les nacionalitats amb més d'un 1,5% de visitats.

ESCOLA GRADUADA

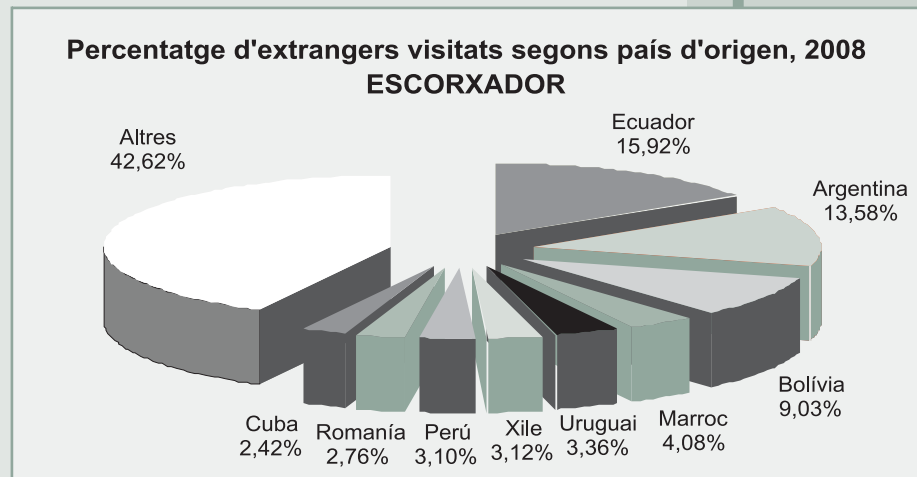
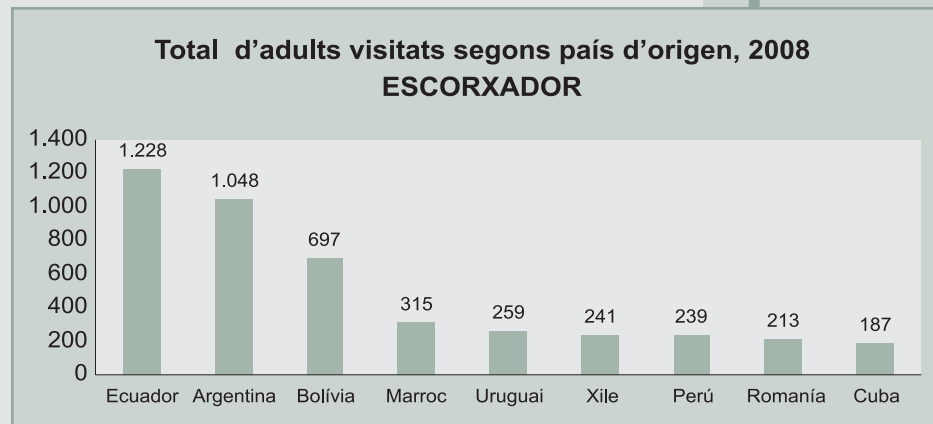
Nombre total de visitats adults segons país d'origen, 2008
ESCOLA GRADUADA



Percentatge d'estrangers visitats segons país d'origen, 2008
E. GRADUADA

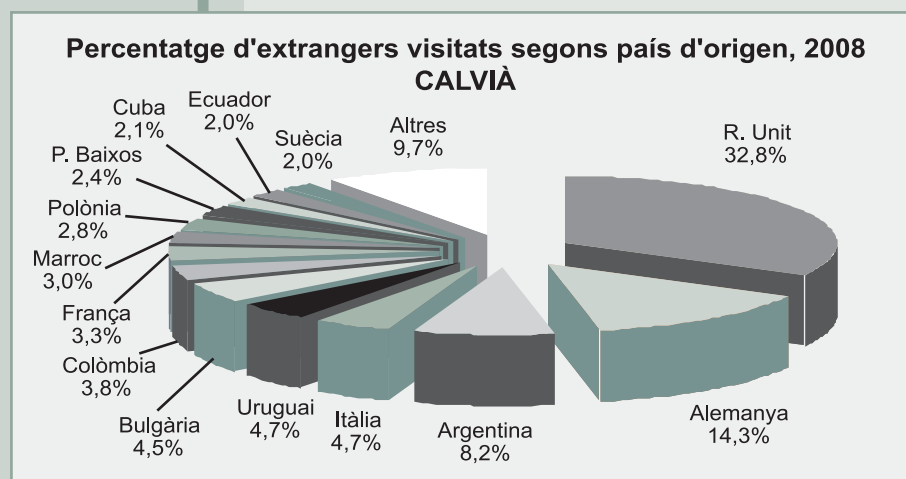
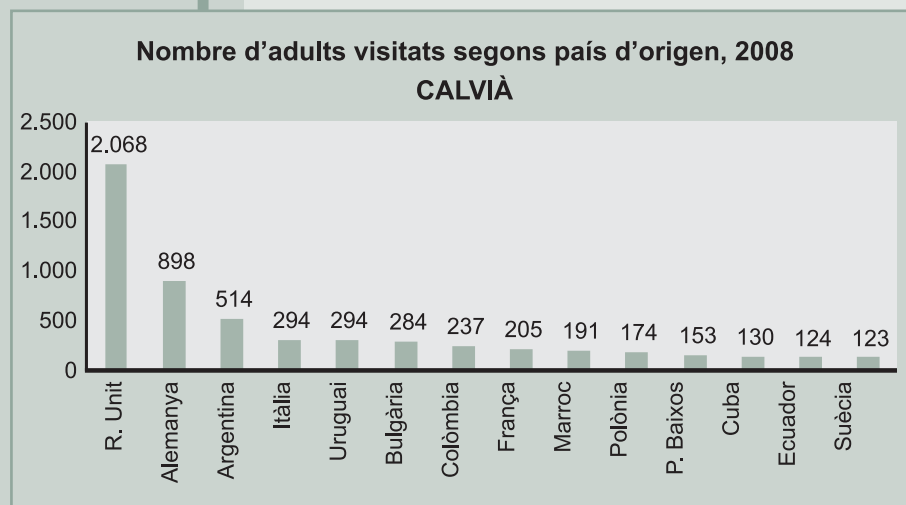


Aquestes tretze nacionalitats suposen el 74,5% dels pacients estrangers visitats l'any 2008 a la zona bàsica de salut de l'Escola Graduada, en la qual destaquen l'absència de pacients comunitaris i el predomini de llatinoamericans.

S'ESCORNADOR

En el cas de S'Escornador, aquestes nacionalitats representen el 57,3% del total d'extrangers visitats l'any 2008, i on també predominen els llatinoamericans.

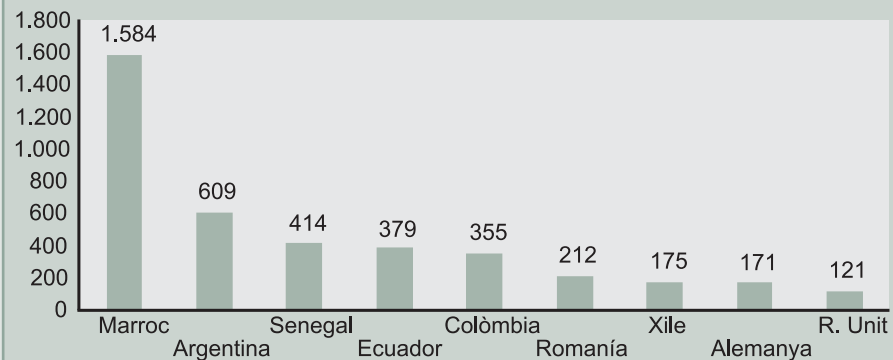
CALVIÀ



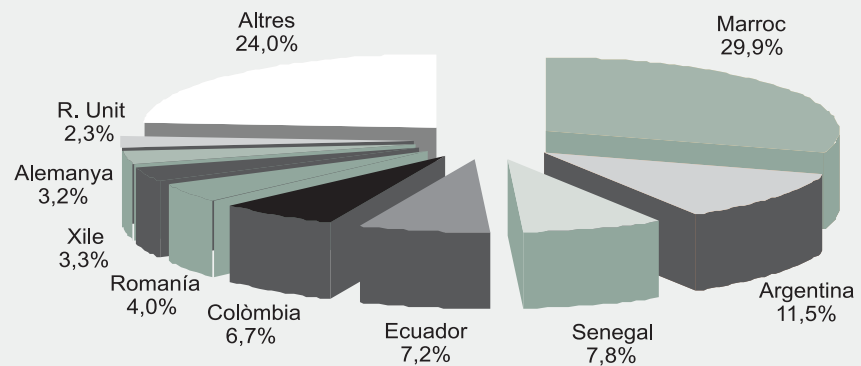
A Calvià, la majoria de visites corresponen a pacients estrangers comunitaris (amb el 59,5%): Regne Unit, Alemanya, Itàlia, França, Països Baixos i Suècia.

INCA

Nombre d'adults visitats segons país d'origen, 2008
INCA



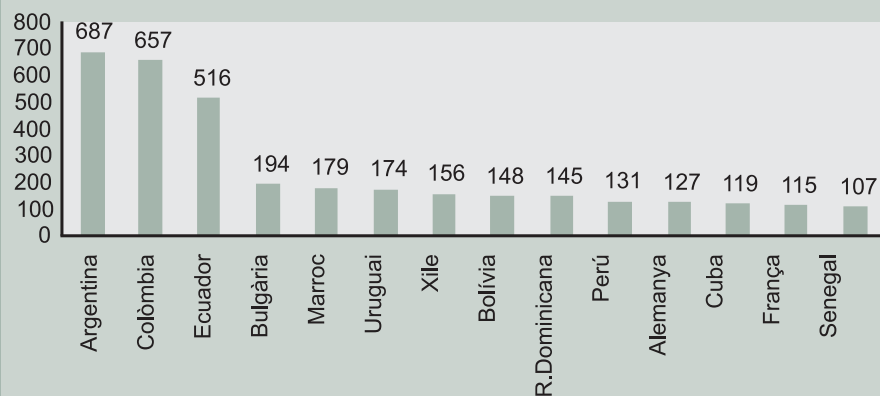
Percentatge d'extrangers visitats segons país d'origen, 2008
INCA



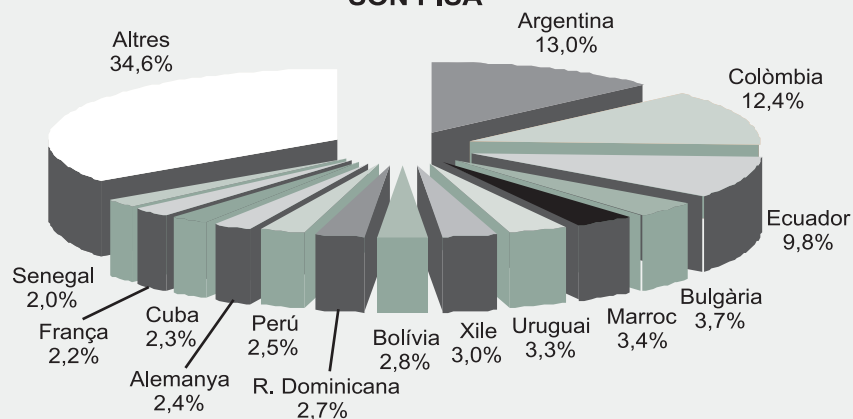
A la zona bàsica de salut Es Blanquer (Inca) destaca l'elevada presència de pacients d'origen marroquí i del Senegal; aquests darrers que se situen en tercer lloc pel que fa al nombre de visitats.

SON PISÀ

Nombre d'adults visitats segons país d'origen, 2008
SON PISÀ



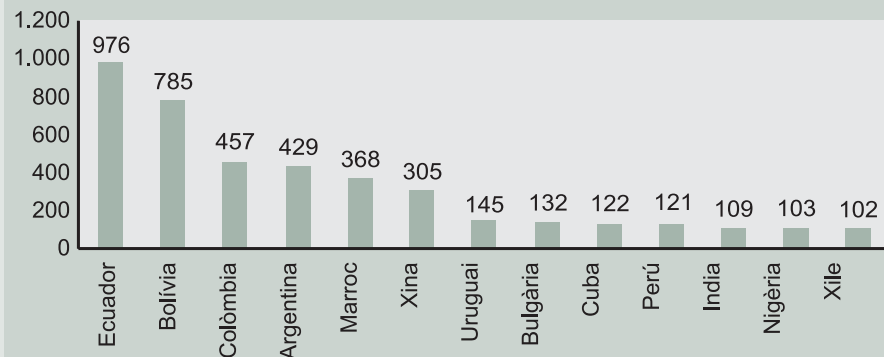
Percentatge d'extrangers visitats segons país d'origen, 2008
SON PISÀ



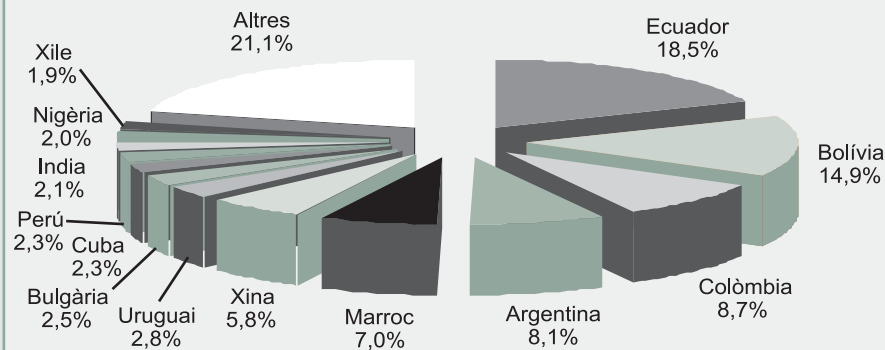
A Son Pisà destaca la presència del col·lectiu búlgar, amb el 9,8% de pacients visitats. En primer lloc se situen els col·lectius argentí i colombià.

PERE GARAU

Nombre d'adults visitats segons país d'origen, 2008
PERE GARAU



Percentatge d'extrangers visitats segons país d'origen, 2008
PERE GARAU



A la zona bàsica de Pere Garau destaca el fet que els pacients llatinoamericans constitueixen el 50% de les visites i els col·lectius marroquí i xinès, el 12,8%.

Conclusions

1. Segons dades de la targeta sanitària individual de la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca, el nombre d'estrangers a data de juny 2009 és de 154.956, la qual cosa representa el 19,4% del total de targetes sanitàries individuals.
2. Sobre el total d'estrangers i per grans grups d'origen, els estrangers més nombrosos són el llatinoamericans (47,02%), seguits dels comunitaris (28,78%) i els magribins (12,81%). Els estrangers de l'Àfrica subsahariana representen el 5,35%, els de l'Europa de l'Est l'1,08% i els de la resta del món, el 4,96%.
3. Si ens centram en els estrangers no comunitaris, el nombre total és de 110.363, amb la distribució següent: Amèrica Llatina: 66.02%; Magrib: 17.99%; Àfrica Subsahariana: 7.51%; Europa de l'Est: 1.52%; resta del món: 6.96%.
4. La distribució per sectors sanitaris no és uniforme:
 - ‘ Tramuntana: 15,15% (sobre la població total del sector)
 - ‘ Ponent: 14,60%
 - ‘ Llevant: 13,60%
 - ‘ Migjorn: 12,19%
5. Tampoc no ho és la distribució per xones bàsiques de salut, i destaquen les que tenen més percentatge de població extracomunitària (Pere Garau, 28%; Escola Graduada, 27%; Son Gotleu, 25%; Safrà, 21%; S'Escorxador, 21%). Les zones bàsiques de salut amb menys estrangers comunitaris són Pont d'Inca i Muntanya, amb el 4%.
6. L'any 2008 es varen visitar 142.987 estrangers: 16.328 infants (11,4%) i 126.659 adults (88,6%).
7. Aquests usuaris varen generar 908.546 visites: 86.414 d'infants (9,5%) i 822.132 d'adults (90,5%), que representen el 15% de totes les visites que es feren a Mallorca.
8. Durant el primer semestre de 2009 s'han visitat 109.113 estrangers: 13.182 infants (12,1%) i 95.931 adults (87,9%). S'han fet 487.548 visites: 49.148 d'infants (10,1%) i 438.400 d'adults (89,1%)
9. Les zones bàsiques de salut amb més infants visitats l'any 2008 foren, per aquest ordre, Escola Graduada, S'Escorxador, Inca, Manacor, Calvià i Son Gotleu.

10. Les zones bàsiques de salut amb més visites pediàtriques l'any 2008 foren, per aquest ordre, Escola Graduada, Son Gotleu, Felanitx, Manacor, Inca, S'Escorxador i Pere Garau.

11. La nacionalitat dels infants de les zones bàsiques de salut amb més visites varia:

- ‘ Escola Graduada: 52,5% de llatinoamericans i 7,4% de marroquins.
- ‘ Escorxador: 57,1% de llatinoamericans i 7,7% de l'Europa de l'Est.
- ‘ Inca: 37,4% de marroquins i 35,7% de llatinoamericans.
- ‘ Manacor: 49,9% de marroquins i 27% de llatinoamericans.
- ‘ Calvià: 35,6% de la Unió Europea i 11,6% de llatinoamericans.
- ‘ Son Gotleu: 43,6% de llatinoamericans i 22,4% de marroquins.

12. Les zones bàsiques de salut amb més visites a adults l'any 2008 foren, per aquest ordre, Escola Graduada, S'Escorxador, Calvià, Inca, Son Pisà i Pere Garau.

13. Les zones bàsiques de salut amb més visites d'adults l'any 2008 foren, per aquest ordre, Calvià, Escola Graduada, S'Escorxador, Inca, Son Gotleu i Pere Garau.

14. La distribució de nacionalitats dels adults visitats per zona bàsica de salut fou la següent:

- ‘ Escola Graduada: 41,1% de llatinoamericans i 7% de marroquins.
- ‘ S'Escorxador: 38,5% de llatinoamericans i 4,1% de marroquins.
- ‘ Calvià: 51,8% de la Unió Europea i 12,9% de llatinoamericans.
- ‘ Inca: 30% de marroquins i 26,5% de llatinoamericans.
- ‘ Son Pisà: 41,8% de llatinoamericans i 3,7% de búlgars.
- ‘ Pere Garau: 50,2% de llatinoamericans, 7% de marroquins i 5,8% de xinesos.

Aquest article és una primera aproximació a les dades demogràfiques i assistencials a la població estrangera dins el marc de l'atenció primària de Mallorca. Pensam que queda una tasca d'anàlisi més detallada de cada zona bàsica de salut que permeti una millor distribució dels recursos de què es disposin per millorar l'atenció a aquests usuaris.

Així mateix, queda pendent analitzar les dades demogràfiques i assistencials de les altres àrees de salut de les Illes Balears: Menorca i Eivissa i Formentera.

INFORME 2008

SITUACIÓN DE LA INMIGRACIÓN
EN LAS ISLAS BALEARES.

El documento «Situació de la immigració a les Illes Balears. Informe 2008» presenta información estadística comentada sobre las personas inmigradas en relación con tres aspectos fundamentales del desarrollo individual y social: el trabajo, la educación y la salud. Además, incluye un apartado que describe la población inmigrada y su evolución en la comunidad autónoma de las Islas Baleares.

El equipo técnico de la Dirección General de Inmigración ha sido el encargado de elaborar este documento, pero su publicación no habría sido posible sin la recogida de información y de datos llevada a cabo por otros organismos oficiales, a los cuales queremos agradecer esta contribución: la Direcció General d'Innovació i Formació al Professorat de la Conselleria d'Educació i Cultura, la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca de l'IB-Salut y el Observatori de Treball de la Conselleria de Treball i Formació.

Disponer de información es fundamental para poder tomar decisiones, orientar programas y priorizar acciones. Con esta publicación pretendemos que la información pueda ser compartida y que esté a disposición de las administraciones, las entidades, las asociaciones, los profesionales y los ciudadanos que la necesiten o que quieran conocer más sobre la inmigración.

Esta publicación nace con la voluntad de ser anual. Actualizar continuamente el conocimiento es una condición ineludible para que el diseño y la aplicación de las políticas públicas puedan alcanzar progresivamente niveles óptimos de eficiencia.

La información es siempre un aliado para conocer a realidad e huir de discursos ideológicos que culpen a la inmigración y la asocien con la crisis económica o la delincuencia.

Para todas las personas que queremos favorecer la integración de las personas inmigradas, la información y el conocimiento nos sirven igualmente para sensibilizarnos respecto al valor del individuo, de la persona, superando así lecturas estrictamente estadísticas.

Fina Santiago Rodríguez
Consellera d'Afers Socials,
Promoció i Immigració

Pese a que la inmigración es actualmente uno de los acontecimientos sociales más relevantes, ya sea por la dispersión de las fuentes, la dificultad de los registros o la propia opacidad del fenómeno, el caso es que resulta difícil ofrecer una información completa y sistematizada que nos sirva para su análisis. Éste es, de modo general, el objeto de este trabajo. Estamos seguros de que el lector encontrará en él datos y reflexiones suficientes como para hacerse una idea aproximada de la situación de las poblaciones inmigradas en Baleares en el año 2008.

Dicho lo anterior, quisiéramos aprovechar esta presentación para llamar la atención sobre algunas cuestiones que se desprenden del informe y que se contraponen a ciertas ideas estereotipadas de la inmigración. Por una parte, que la inmigración no es un fenómeno uniforme, por cuanto se compone de poblaciones diversas y muy diferentes en orígenes, culturas, lenguas, redes de flujos o niveles de socialización y convivencia. Esta circunstancia, como puede deducirse, hace que las políticas referidas a la inmigración sean muy complejas. Por otra, que la población laboral inmigrante, pese a todas las cautelas legales que procuran evitar su discriminación, suele trabajar en condiciones más precarias que la población laboral nacional, como demuestran su mayor índice de precariedad contractual, su mayor tasa de desempleo o también su más elevado índice de siniestralidad laboral. Es decir, que hay un riesgo de que acabe convertida en una especie de subproletariado.

Respecto a la educación, que es nivel básico de convivencia y germen de ciudadanía, un déficit en nuestra comunidad, señalado en los datos de este trabajo, reside en la concentración de la población escolar inmigrada en los centros públicos en detrimento de los centros concertados, que presentan una de las tasas más bajas del Estado de población inmigrada escolarizada.

En cuanto al supuesto «abuso» de los servicios públicos y sociales que las personas inmigradas hacen de ellos, baste señalar, para romper el tópico, que siendo el 20% el porcentaje de personas inmigradas con tarjetas sanitarias, el porcentaje de estas personas que visitaron en 2008 Atención Primaria fue del 15%.

Esperamos que la lectura de este documento ayude a comprender que la inmigración no es un fenómeno que se refiera sólo a los «recién llegados», sino al conjunto de la sociedad.

Manuel Cámara Fernández
Director General de Inmigración

1. CARACTERÍSTICAS DE LAS POBLACIONES INMIGRADAS

Los trabajos sobre inmigración suelen presentar problemas con la conceptualización y los datos cuantitativos. En cuanto a los primeros, son abundantes los textos en que los conceptos de inmigración y extranjería resultan sinónimos, siendo sin embargo que el primero se refiere a una condición social y el segundo a una condición administrativa (tener o no la nacionalidad); y dentro del de inmigración tenemos los de inmigrante e inmigrado, describiendo el primero una acción y el segundo un estado. Aquí optaremos por los términos de poblaciones o personas inmigradas. Los problemas de cuantificación estadística vienen dados, por un lado, por las dinámicas y requerimientos propios de cada registro y el retraso con que se consignan los cambios de las situaciones administrativas -sin entrar en la mayor o menor eficiencia de la gestión de los flujos migratorios-, y, por otro, por las situaciones y comportamientos que se generan cuando la afluencia migratoria es tan intensa y diversa que rebasa las demandas laborales, desborda el control normativo y sobrepasa la capacidad real de los mecanismos e instrumentos de acogida e integración. El resultado es que los análisis cuantitativos no pueden ser muy precisos. Valga la siguiente tabla como ejemplo:

POBLACIÓN INMIGRADA. COMPARACIÓN DE REGISTROS
Distribución por continentes. Baleares, 2008

	Certificados Tarjetas	%	Padrón Municipal	%	Diferencias
E. Comunitaria	91.533	48,25	109.501	49,10	17.968
Resto Europa	2.758	1,45	5.232	2,35	2.474
África	35.595	18,76	27.566	12,36	-8.029
Iberoamérica	50.547	26,64	72.490	32,50	21.943
América del Norte	727	0,38	1.421	0,64	694
Asia	8.206	4,33	6.577	2,95	-1.629
Oceanía	123	0,06	249	0,11	126
Apátridas y N/C	218	0,11		0,00	-218
TOTAL	189.707	100,00	223.036	100,00	33.329

Fuente:

Oficina de Extranjería, Padrón Municipal. Elaboración propia.

Como pueden apreciarse, las diferencias cuantitativas son notables e incluso aparentemente paradójicas. En principio, en cuanto que el empadronamiento permite el acceso a los servicios sociales, la sanidad pública, la escolarización y a diversos servicios municipales, debe admitirse que los datos del padrón municipal nos acercan más al número real de personas inmigradas instaladas en nuestra comunidad autónoma. Por otro lado, hechos como que en algunos municipios esté limitado el número de personas empadronadas por domicilio, siendo caso común que un mismo domicilio sea compartido por muchas personas inmigradas (en su caso extremo, los pisos-pateras), que éstas sean más itinerantes, que no se haya solicitado la renovación del permiso de residencia, la propia reticencia de la persona inmigrada en situación de irregularidad a proporcionar datos que puedan comprometerla, o los desfases entre registro y situación administrativa cuando está cuestionada la tramitación de la renovación del permiso de trabajo, son causas que distorsionan las cifras y que en el caso concreto de la tabla anterior podrían explicar la paradoja de los valores negativos que presentan África y Asia. Hecha esta advertencia metódica, en este trabajo iremos utilizando una fuente u otra en función de la conveniencia del análisis.

Como es bien sabido, el espectacular incremento de la inmigración acaecido en nuestro país en lo que va de década, que en porcentajes relativos ha situado a España como primer país receptor del mundo, ha tenido causas endógenas y exógenas. En cuanto a las primeras, se suelen citar la expansión económica y del empleo, la baja tasa de natalidad y el envejecimiento de la población; se mencionan menos las segundas, referibles casi en su totalidad al hecho de que la diferencia de las condiciones y calidad de vida entre los países ricos y pobres sea cada vez mayor.

Al responder, principalmente, a la demanda de mano de obra generada por los sectores y actividades económicas en expansión, la distribución de las poblaciones inmigradas en el territorio del Estado es desigual. Se estima que aproximadamente que el 75% de la población inmigrada se concentra en Madrid, la costa mediterránea y los dos archipiélagos, es decir, en tres grandes ciudades (Madrid, Barcelona y Valencia), una zona caracterizada por una intensa explotación agraria (Almería y Murcia) y las franjas costeras, donde a las actividades turísticas y de servicios ha venido a sumarse en los últimos años el crecimiento desmesurado de la construcción.

La comunidad balear se ha constituido en un importante polo de atracción para la inmigración, dado que su economía se sustenta principalmente en el sector terciario y en un mercado laboral muy segmentado, estacional y de baja cualificación. Los sectores predominantes en la economía balear –servicios, construcción y trabajo doméstico– son precisamente de los más

permeables a la incorporación de mano de obra inmigrante. A su vez, su situación geográfica y su clima la hacen muy atractiva para la población de origen comunitario. Los datos son muy ilustrativos. En la última revisión del Padrón Municipal de 2008 Baleares aparecía con la tasa de población extranjera más alta del Estado, el 20,79%, casi duplicando a la media estatal que estaba en el 11,41%. Como muestra la tabla que sigue, tras Baleares vienen la Comunidad Valenciana (16,85%), Madrid (16,03%), la Comunidad de Murcia (15,82%) y Cataluña (14,99%).

POBLACIÓN POR NACIONALIDAD Y COMUNIDADES AUTÓNOMAS
Revisión del Padrón municipal 2008

	Total	Españoles	Extranjeros	% Extranjeros sobre Total
TOTAL ESPAÑA	46.157.822	40.889.060	5.268.762	11,41
ANDALUCÍA	8.202.220	7.578.941	623.279	7,60
ARAGÓN	1.326.918	1.172.026	154.892	11,67
ASTURIAS (PRINCIPADO DE)	1.080.138	1.039.334	40.804	3,78
BALEARS (ILLES)	1.072.844	849.808	223.036	20,79
CANARIAS	2.075.968	1.792.121	283.847	13,67
CANTABRIA	582.138	548.896	33.242	5,71
CASTILLA Y LEÓN	2.557.330	2.402.528	154.802	6,05
CASTILLA-LA MANCHA	2.043.100	1.837.092	206.008	10,08
CATALUÑA	7.364.078	6.260.288	1.103.790	14,99
COMUNITAT VALENCIANA	5.029.601	4.182.262	847.339	16,85
EXTREMADURA	1.097.744	1.062.429	35.315	3,22
GALICIA	2.784.169	2.688.601	95.568	3,43
MADRID (COMUNIDAD DE)	6.271.638	5.266.257	1.005.381	16,03
MURCIA (REGION DE)	1.426.109	1.200.484	225.625	15,82
NAVARRA (C. FORAL DE)	620.377	555.332	65.045	10,48
PAIS VASCO	2.157.112	2.039.775	117.337	5,44
RIOJA (LA)	317.501	273.645	43.856	13,81
Ceuta	77.389	74.265	3.124	4,04
Melilla	71.448	64.976	6.472	9,06

Fuente:

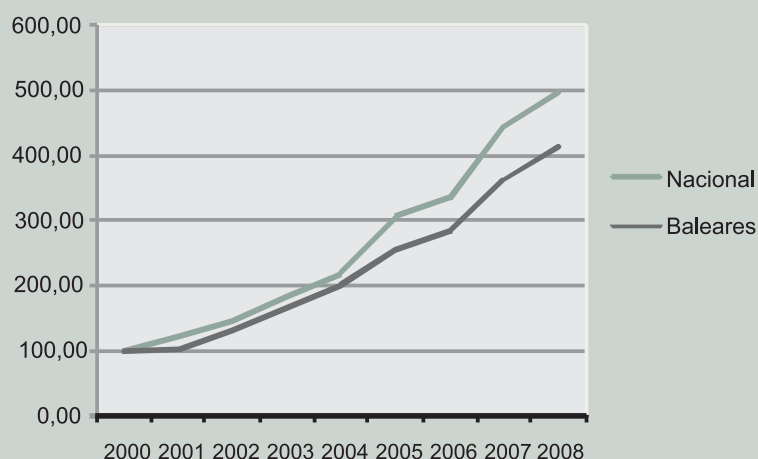
Instituto Nacional de Estadística.

Hemos hablado antes de los diferentes registros de la población inmigrada. La comparación entre fuentes tiene su utilidad. Por ejemplo, mientras la revisión del Padrón Municipal de 2008 arrojaba una cifra de 223.036 extranjeros residentes en Baleares, los inscritos con certificado de registro o tarjeta de residencia eran 189.707 (datos del INE), y esta diferencia de 33.329 vendría a cuantificar, aproximadamente, el número de personas inmigradas en situación de irregularidad administrativa, lo que en porcentaje resulta ser el 14.94% de los empadronados¹.

1. Desagregaciones más finas de los registros nos llevarían a situaciones un tanto contradictorias. Por ejemplo, aunque españoles, por su condición social son inmigrantes aquéllos nacidos en otro país pero que han retornado (942.218 contabilizados en 2007); o, en el caso contrario, por su condición administrativa, son extranjeros aquéllos nacidos y educados en nuestro país de padres procedentes de otras nacionalidades (211.779 en 2007).

A nivel nacional, desde el año 2000 hasta 2008 la población extranjera con registro o tarjeta de residencia en vigor pasó de 895.720 a 4.473.499, hecho que en términos porcentuales significó un crecimiento del 499,43%; en el mismo periodo, en Baleares se pasó de los 45.772 del año 2000 a los 189.707 de 2008, lo que supuso a su vez un aumento del 414,46% (ver tabla 1 del anexo). Como puede apreciarse en la gráfica siguiente, la evolución de la población extranjera en Baleares corre pareja con la seguida en el Estado: paralela en su comportamiento -con los quiebros correspondientes a los sucesivos cambios de la normativa de extranjería- y muy similar en sus porcentajes hasta el año 2004, año en que las diferencias porcentuales comienzan a ensancharse. Sugerimos la hipótesis de que esa relativa desaceleración respecto al crecimiento nacional se deba a la saturación de los mercados laborales internos.

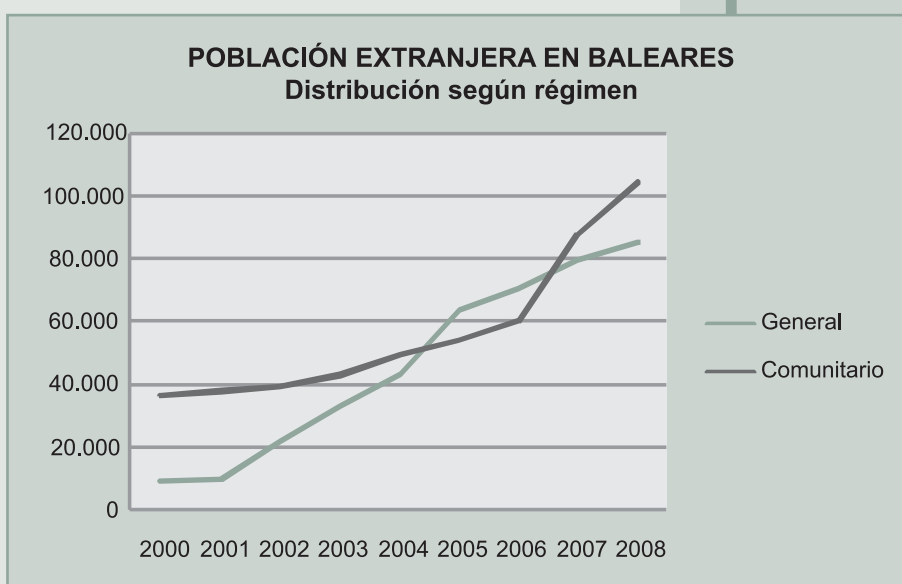
Población extranjera con registro o tarjeta de residencia en vigor



Fuente:
Instituto Nacional de Estadística.

Volviendo a los datos del Padrón municipal de 2008, de una población total de 1.072.844 residentes, 223.036 eran extranjeros, el 20,79%; de éstos, 113.595, el 10,59%, eran comunitarios y 109.441 extracomunitarios, el 10,20%. Estos últimos son, fundamentalmente, los receptores de las políticas de inmigración. La tabla 1.2, construida con datos del INE (ver anexo), nos muestra la evolución y crecimiento de ambas poblaciones: los extranjeros acogidos al Régimen General pasaron de los 9.061 del año 2000 a los 84.968 de 2008, lo que supuso un crecimiento acumulado del 937,73%; por su parte, los registrados en el Régimen Comunitario pasaron de 36.711 a 104.739, un crecimiento del 285,31%. El porcentaje de extranjeros inscritos al Régimen General sobre el total de extranjeros con registro o tarjeta de residencia pasó del 19,80% del 2000 al 44,79% de 2008.

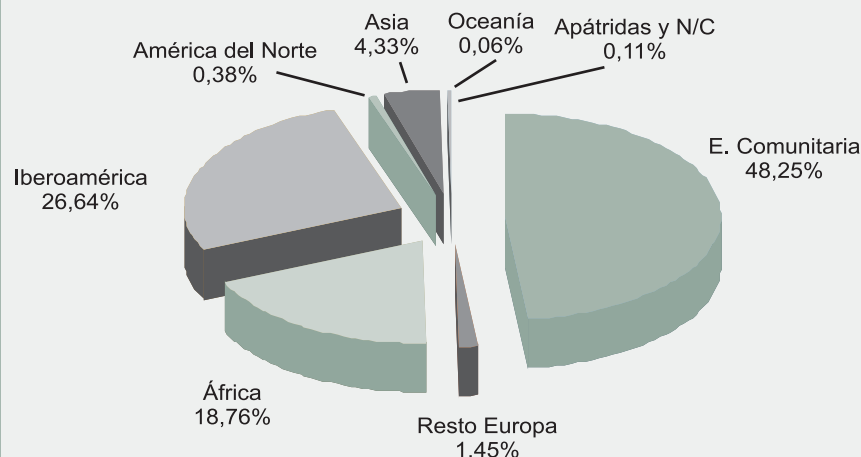
En Baleares se partía, por tanto, de una población extranjera mayoritariamente comunitaria en su origen, con predominio de residentes alemanes e ingleses, y sólo en los años 2005 y 2006 fue superada porcentualmente por la población inmigrada extracomunitaria. Siendo que esta última, en el periodo que estamos tratando, creció porcentualmente tres veces más que la población inmigrada comunitaria, lo que nos describe el gráfico sobre la distribución de ambas poblaciones son los efectos de la incorporación a la Unión Europea de las ampliaciones de 2004 (Polonia, República Checa, Hungría, Eslovaquia, Lituania, Letonia, Estonia, Eslovenia, Chipre y Malta) y de 2007 (Bulgaria y Rumanía), si bien los nacionales de estos dos países quedan incluidos, al menos hasta el 2009, en las acciones contempladas en el Plan Estratégico de Ciudadanía e Integración)².



Ahondando un poco más en la desagregación estadística, si a 31 de diciembre de 2008 había 91.533 extranjeros con certificado o tarjeta de residencia en vigor de origen comunitario, el 48,25% del total, el resto se repartía así: 50.547 provenían de países iberoamericanos (26,64%), 35.595 de África (18,76%), 8.206 de Asia (4,33%), 2.758 del resto de Europa (1,45%), 727 de América del Norte (0,38%), 123 de Oceanía (0,06%) y 218 (0,11%) estaban inscritos en calidad de apátridas o de origen no clasificado.

2. Como siempre, hay casos específicos que escapan al análisis estadístico grueso, como el de los argentinos que emigran directamente a nuestro país y pasan por comunitarios al tener la nacionalidad italiana.

Población extranjera en Baleares, 2008 Distribución por continentes



Fuente:
Instituto Nacional de Estadística.

La tabla 1.3 del anexo recoge la distribución de esta población de manera mucho más detallada. Empezando con la Unión Europea, del total de 91.533 inscritos, 19.671 (21,49%) eran de Alemania, 16.232 (17,73%) del Reino Unido, 12.221 (13,35%) de Italia, 11.226 (12,26%) de Rumanía y 8.380 (9,15%) de Bulgaria; estas seis nacionalidades aglutinaban el 74% del total. Respecto a 2007, esta población aumentó el 19,83%. En porcentaje relativo, quienes más crecieron fueron los provenientes de Eslovenia (115,38%), Hungría (110,71%), Estonia (58,70%), la República Checa (51,24%), Eslovaquia (44,82%) y Rumanía (44,57%). En valores absolutos, del aumento en 25.777 registros respecto a 2007, 3.461 (13,42%) fueron de ciudadanía rumana, 2.222 (8,62%) de Alemania, 1.798 (6,97%) de Reino Unido, 1.742 (6,75%) de Italia y 1.528 (5,92%) de Bulgaria.

De los datos anteriores caben varias observaciones. De un lado, que los colectivos comunitarios residentes en Baleares históricamente más numerosos, alemanes y británicos, siguen creciendo y manteniendo su hegemonía; mayormente, ésta es una inmigración que entremezcla lo laboral (con predominio del régimen de autónomos) con lo residencial, y no suele ser una inmigración con causa estrictamente económica. De otro, que hay un significativo incremento de la afluencia de los colectivos provenientes países del Este, afluencia que, como veremos más adelante, es mayormente femenina. Por último, la importante incorporación de ciudadanos rumanos y búlgaros, en la tendencia que se da en el resto del Estado.

Respecto a la población inmigrada proveniente de la Europa no comunitaria, ésta pasó de los 2.521 registros de 2007 a los 2.758 de 2008, aumentando así el 9,4%. De estos últimos, 1.097, el 39,77%, eran de Ucrania y 835, el 30,27%, de Rusia, que con mucha diferencia son las dos nacionalidades más representadas.

Como ya se ha señalado, la población africana, con 35.595 registros, significó el 18,76% del total de extranjeros con certificado o tarjeta de residencia en vigor en 2008. Respecto al año anterior experimentó un crecimiento del 17,25%, 5.237 nuevas inscripciones en valores absolutos. De esta población destaca sobre todo el colectivo marroquí, que con 26.879 registros experimentó un crecimiento respecto al año anterior del 18,09%, representó el 75,51% del total de personas inmigradas de origen africano y supuso, respecto al total de la población inmigrada, el 14,17%. Los marroquíes son, con diferencia, el mayor colectivo de personas inmigradas en Baleares; por lo demás, es una población que en buena parte se encuentra ya arraigada.

A mucha distancia del colectivo marroquí se encuentran los provenientes de Senegal, Nigeria y Argelia, con el 6,25%, 5,88% y 3,16% respectivamente sobre el total de la población inmigrada africana. Respecto al año anterior, los procedentes de Senegal aumentaron el 7,58%, los de Nigeria descendieron casi el 1% y los de Argelia crecieron el 13,28%. El resto de las nacionalidades africanas, como se muestra en la tabla 1.3, tuvieron muy poca significación estadística.

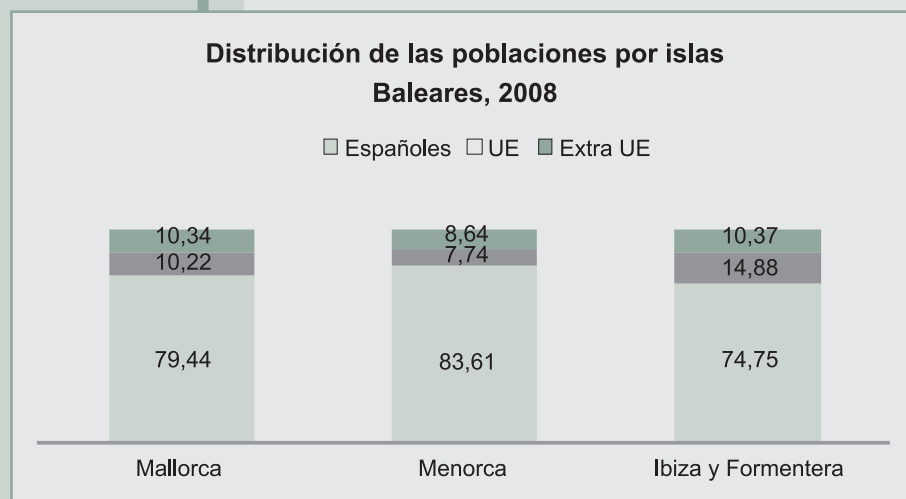
La población inmigrada iberoamericana, con 50.547 registros a fecha de 31 de diciembre de 2008, conformó el colectivo extracomunitario más numeroso. De ella, por orden de importancia, destacaban los 14.779 ciudadanos procedentes de Ecuador (29,24% sobre el total de la misma), los 10.353 de Colombia (20,48%) y los 8.509 de Argentina (15,89%); estas tres nacionalidades aglutinaban algo más del 65% del total. Respecto a 2007, mientras ecuatorianos, colombianos y argentinos crecieron el 1,57%, 3,98% y 4,70% respectivamente, los provenientes de Paraguay lo hicieron el 57,60%, los de Bolivia el 42,45%, los de Nicaragua el 39,53% o los de Honduras el 34,69%. Se deducen, pues, de estos datos, el estancamiento de los flujos migratorios de los principales países emisores y el crecimiento, muy por encima de la media total del 15,72%, de los del resto de países iberoamericanos (ver tabla 1.3).

En cuanto al continente asiático, en el año 2008 se consignaban 8.206 registros, el 4,33% sobre el total de los 189.707. Las nacionalidades más representadas fueron China (4.557, el 55,53%), Filipinas (1.441, el 17,56%) e India (976, el 11,89%); entre las tres sumaron el 85% del total de esta población. La media de crecimiento fue de 18,74%.

Distribución por islas y municipios

La revisión del Padrón Municipal de 2008 daba para Baleares un total de 1.072.844 ciudadanos censados, de los cuales, en porcentajes, el 79,21%

eran españoles y el 20,79% extranjeros, siendo ésta, como ya se ha comentado, la tasa de población extranjera más alta del Estado. Esta misma distribución, desagregada ahora por extranjeros comunitarios y extracomunitarios, es distinta según las islas, como muestra el gráfico:



Fuente:
Revisión del Padrón Municipal 2008.

Como es lógico, los valores de Mallorca, por su volumen, se aproximan más a los valores medios, pero pueden apreciarse las diferencias entre Menorca, con porcentajes de 83,61% de población española, 7,74% de población comunitaria y 8,64% de población extracomunitaria, e Ibiza, con 74,75%, 14,88% y 13,37% respectivamente. Las causas, sin que merezcan mayores comentarios, se encuentran en los, aunque cada vez menos, divergentes desarrollos de ambas islas (más industrial y agraria Menorca, más turística y cosmopolita Ibiza; véase cómo la población comunitaria ibicenca dobla a la menorquina).

La tabla siguiente aporta más datos sobre estas distribuciones.

**POBLACIÓN POR GRUPO DE NACIONALIDADES SEGÚN ISLAS
Baleares 2008**

	Total Población	Españoles	Total Extranjeros	Total UE	Total Extra UE
TOTAL	1.072.844	849.808	223.036	113.595	109.441
Mallorca	846.210	672.211	173.999	86.465	87.534
Menorca	92.434	77.287	15.147	7.159	7.988
Ibiza y Formentera	134.200	100.310	33.890	19.971	13.919
	Distribución del Total	Distribución Españoles	Distribución Extranjeros	Distribución UE	Distribución Extra UE
TOTAL	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Mallorca	78,88	79,74	78,01	76,12	79,98
Menorca	8,62	8,46	6,79	6,30	7,30
Ibiza y Formentera	12,51	11,80	15,19	17,58	12,72
		Porcentaje Españoles	Porcentaje Extranjeros	Porcentaje UE	Porcentaje Extra UE
TOTAL	100,00	79,21	20,79	10,59	10,20
Mallorca	100,00	79,44	20,56	10,22	10,34
Menorca	100,00	83,61	16,39	7,74	8,64
Ibiza y Formentera	100,00	74,75	25,25	14,88	10,37

Fuente:

Revisión del Padrón Municipal 2008.

Podemos ver cómo Menorca concentra al 8,62% de la población total balear, el 8,46% de la población española, el 6,3% de la comunitaria y el 7,3% de la extracomunitaria, mientras que Ibiza y Formentera aglutina el 12,51% de la población total, el 11,8% de la española, el 17,58% de toda la población comunitaria residente en Baleares y el 12,72% de la extracomunitaria.

La distribución, en valores absolutos y porcentajes, de la población inmigrada por municipios queda recogida en las tablas 1.4, 1.5 y 1.6 del anexo. Señalaremos aquí sus rasgos más relevantes. En primer lugar, la distribución sigue pautas muy parecidas a las que se dan en el resto del Estado y que ya hemos comentado: la polarización hacia las zonas turísticas, agrarias y a grandes concentraciones urbanas, en el caso balear, las tres capitales de islas. Tenemos, pues, en orden descendente, que el 34,67% del total de las personas inmigradas en Baleares se concentran en Palma, el 8,09% en Calviá, el 5,20% en Ibiza, el 3,47% en Manacor, el 3,45% en Santa Eulalia del Río, el 3,23% en Llucmajor (Arenal), el 2,57% en Alcudia, el 2,36% en Inca, el 2,30% en Mahón, el 2,27% en San Antonio y el 2,23% en San José, lo que supone que en estas once localidades reside el 70% del total.

En relación al conjunto de la población, en el año 2008 la tasa media de población extranjera en Baleares fue del 20,79%. Entre las poblaciones con porcentajes de población extranjera superiores al 30% estaban: Deyá

(41,25%), Calviá (35,54%), Andratx (33,92%), Santanyí (32,43%), San Juan (31,49%), Alcudia (31,23%), Las Salinas (31,15%), San Lorenzo de Calldassar (30,87%), Formentera (30,86%). La mayoría, como puede apreciarse, puntos costeros.

Si analizamos las tasas de población inmigrada extracomunitaria respecto del total de la población obtenemos un mapa un tanto diferente. Siendo la tasa media la del 10,20%, por encima de la misma tenemos las siguientes localidades: La Puebla (16,37%, zona agrícola), Alcudia (14,84%, zona turística), Las Salinas (14,16%, zona turística), Ibiza (14,10%, capital, servicios y turismo), María de la Salud (13,65%, zona agrícola), Inca (13,46%, zona industrial y turística), San Antonio (13,11%, zona turística), Mahón (12,94%, capital, servicios), Manacor (12,55%, servicios y turismo), Montuiri (12,40%, agricultura), Palma (12,37%, capital, servicios), Santa Margarita (12,24%, zona agrícola), Porreras (12,23% zona agrícola), Villafranca (10,87%, zona agrícola).

Las tasas de la población inmigrada extracomunitaria, desagregadas ahora por continentes, nos aportan más información. Respecto de la población total de los municipios, con una tasa media de 2,81%, las tasas más significativas de personas de origen africano, recordando siempre que el 75% de las mismas es de nacionalidad marroquí, se dan en las siguientes poblaciones: La Puebla (13,35%), Las Salinas (8,48%), Villafranca (8,30%), Muro (8,08%), Porreras (7,32%), Felanitx (7,28%), Inca (7,06%), Lloseta (6,44%), Manacor (6,27%), Ariany (5,60%); Santa Margarita (5,39%) y María de la Salud (5,32%). Como podrá observarse, la mayoría son zonas agrícolas y del interior.

La tasa media de población inmigrada de origen americano fue de 6,25% (recuérdese que entre las personas procedentes de Ecuador, Colombia y Argentina se concentraba el 65% de esta población). Por encima de los valores de la media tenemos Alcudia (10,70%), Ibiza (9,95%), Mahón (9%), Deyá (8,62%), Palma (8,39%), María de la Salud (7,78%) y Artá (7,72%). Zonas de servicios y turismo en su mayoría.

En cuanto a la población asiática, en su mayoría de origen chino, filipino e indio, la tasa media municipal fue de 0,63%, destacando Calviá (1,07%), Palma (0,97%), Alcudia (0,91%), Ibiza (0,82%), Deyà (0,80%) y San Antonio (0,79%), grandes zonas urbanas y turísticas.

Distribución por edad y sexo

Dado que la económica es la causa mayor de la emigración, es de esperar que en la distribución por edad de la población inmigrada la franja

de los que están en edad laboral sea la más significativa. La tabla que sigue nos muestra dicha distribución, comparada con el año anterior y con los datos nacionales.

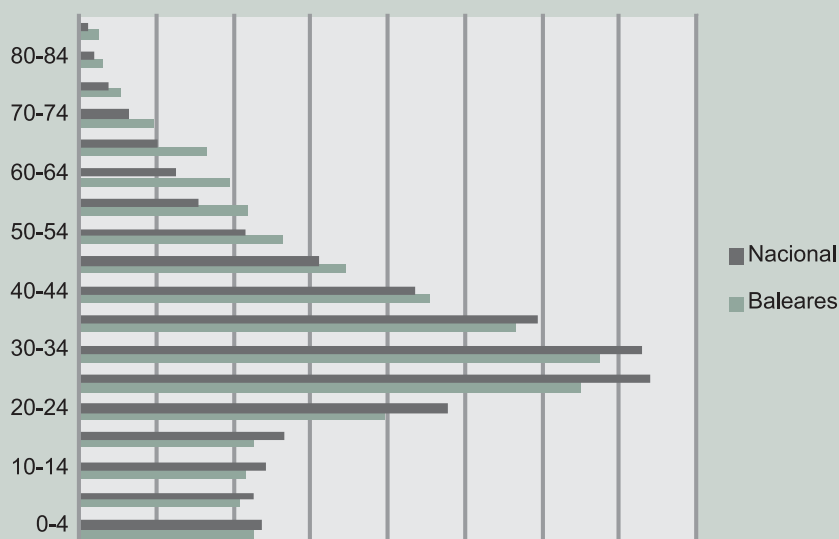
POBLACIÓN EXTRANJERA EN BALEARES				
Distribución por grupos de edad				
	2008	%	2007	%
0 a 15 años	23.703	12,49	19.847	11,89
16 a 64 años	155.624	82,03	136.894	82,00
65 años y más	10.251	5,40	10.191	6,10
No costan	129	0,07	4	0,00
POBLACIÓN EXTRANJERA, 2008				
Distribución por grupos de edad				
	Baleares	%	Nacional	%
0 a 15 años	23.703	12,49	585.613	13,09
16 a 64 años	155.624	82,03	3.711.422	82,96
65 años y más	10.251	5,40	172.104	3,85
No costan	129	0,07	4.360	0,10

Fuente:
INE, MTIN.

En efecto, en el año 2008, el 82.03% de la población extranjera residente en Baleares estaba en edad de trabajar, el 12,49% tenía menos de 16 años y el 5,47% en edad de jubilación. Estos porcentajes, en comparación con los presentados en 2007, sufrieron muy pocas variaciones, la más importante el leve aumento del grupo de menor edad. Si comparamos los datos baleares con los nacionales, la diferencia, también poco relevante, reside en el grupo mayor de 65 años, indicando esa diferencia de punto y medio porcentual una mayor presencia de jubilados de origen comunitario (ver tabla 1.7).

La expresión gráfica, más detallada, de las distribuciones balear y nacional nos hace apreciar que los porcentajes nacionales son mayores en la horquilla de 0 a 40 años, particularmente en los grupos de 20 a 24 años, 25 a 29, y 30 a 34, y los de baleares a partir de los 40 años, especialmente en los grupos de 50 a 75 años.

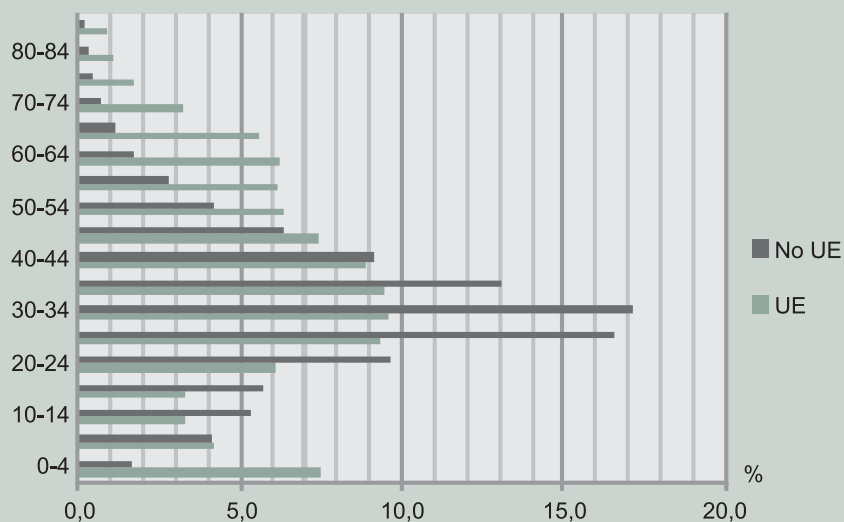
Distribución de la población extranjera por grupos de edad Revisión Padrón Municipal 2008



Fuente:
INE, MTIN.

Un mayor nivel de desagregación de los datos, distinguiendo ahora entre las poblaciones comunitarias y extracomunitarias, hace resaltar las diferencias entre valores baleares y nacionales.

Pirámide de edad de la población extranjera Baleares, 2008

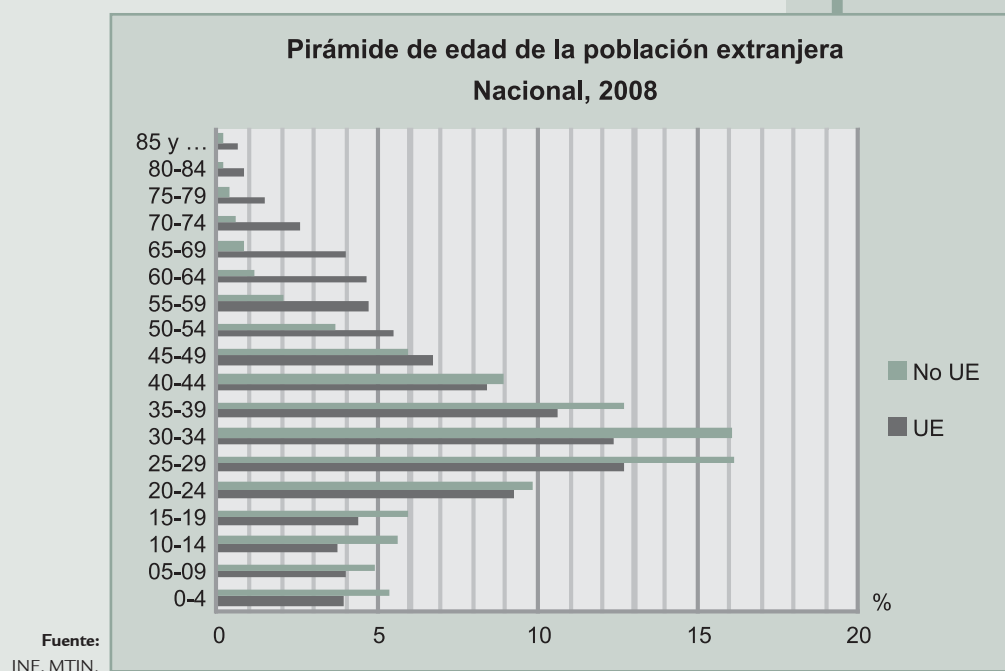


Fuente:
INE, MTIN.

Los porcentajes de la población extracomunitaria son notablemente más altos en la franja que va de los 20 a los 39 años, es decir, los años laborales más activos, mientras que los de la población comunitaria lo son a partir de los 50

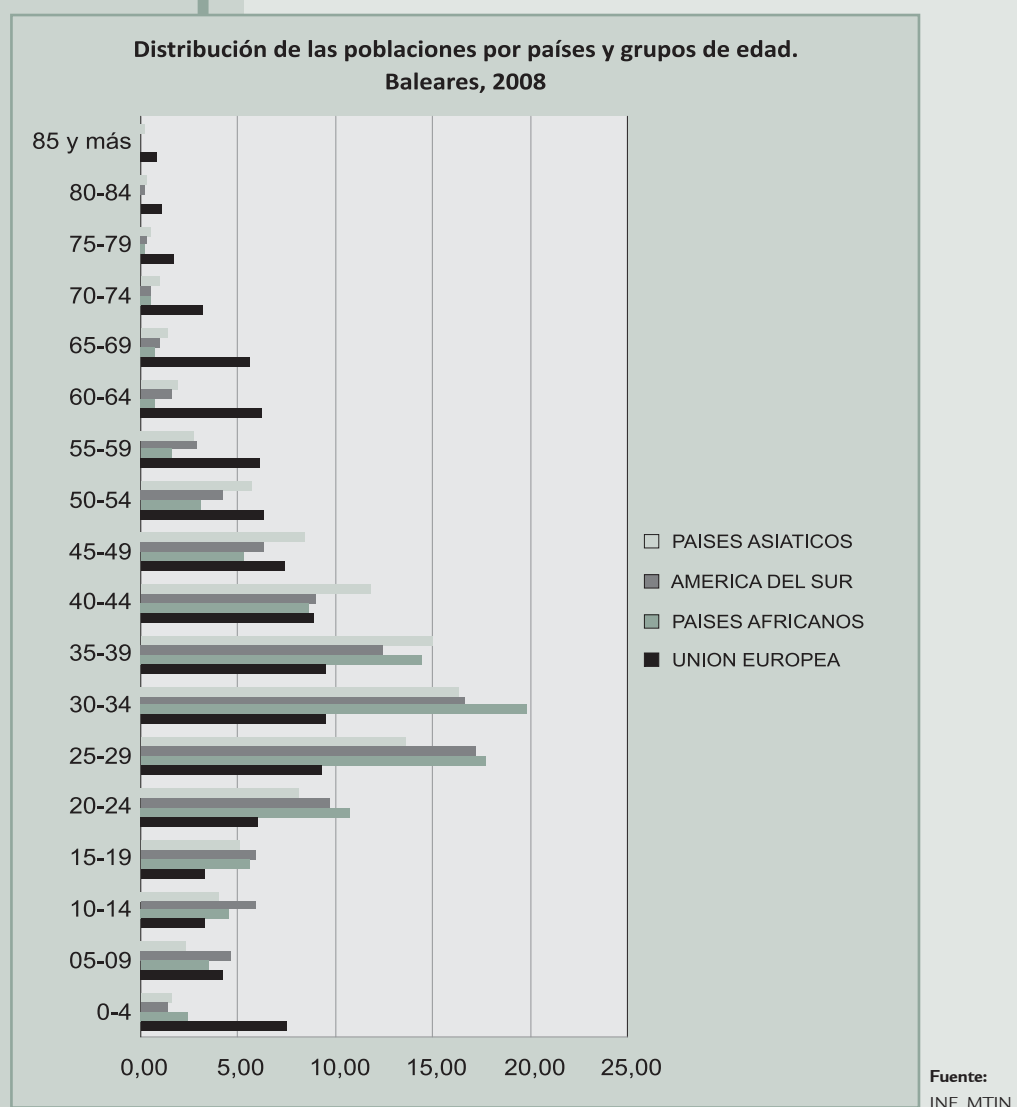
años. Lo que nos muestra el gráfico es que, en relación a la población extranjera comunitaria, la inmigración tiene en buena parte un carácter residencial.

Las diferencias respecto de los datos nacionales estriban sobre todo en que, en Baleares, las diferencias en las distribuciones por cada grupo de edad, y muy particularmente los de la edad laboral, son mucho más acusadas.



Las tablas 1.7 y 1.8 del anexo recogen la distribución de la población extranjera por grupos de países y de edad, tanto la residente en Baleares como en el total del Estado. Si bien la curtosis de los distintos grupos, o los valores centrales si se prefiere, se sitúan en la franja de edad 30-34, las distribuciones son algo distintas. La más uniforme (con una desviación típica de 2,86) es la población comunitaria. En efecto, si agrupamos las franjas de 25 a 39 años, las edades laborales óptimas según los criterios actuales que rigen en el mercado de trabajo, tenemos que en ellas se concentran el 28,26% de la población comunitaria, el 36,35% de la europea no comunitaria, el 52,03% de la africana, el 45,15% de la de América Central y Caribe, el 31,53% de la de América del Norte, el 46,25% de la de América del Sur y el 44,92% de la asiática. La que muestra una mayor dispersión es la población africana, que con un valor de 6,24 en su desviación típica dobla a la de la población comunitaria. Aunque de manera indirecta, estas cifras nos dan pistas sobre el carácter, motivo y momento de los distintos movimientos migratorios. Por ejemplo, las mayores tasas de inmigración menor de 4 años se dan entre la población comunitaria (7,48%) y la americana del Norte

(3,73%), y lo mismo sucede entre los mayores de 55 años, lo que refleja, tanto en uno como en otro caso, el mayor arraigo de estas poblaciones en nuestra sociedad (por motivos económicos, pero también sociológicos que son fácilmente deducibles). Otro ejemplo nos lo ofrecen los datos de las poblaciones africanas y sudamericanas, con mayor porcentaje en la franja de menor edad la primera, pero menores que la segunda en las franjas siguientes hasta los 24 años, lo que parece indicar mayores tasas de nacimientos en la población africana, de mayoría marroquí como sabemos, y mayores casos de reagrupamientos familiares en la población sudamericana.

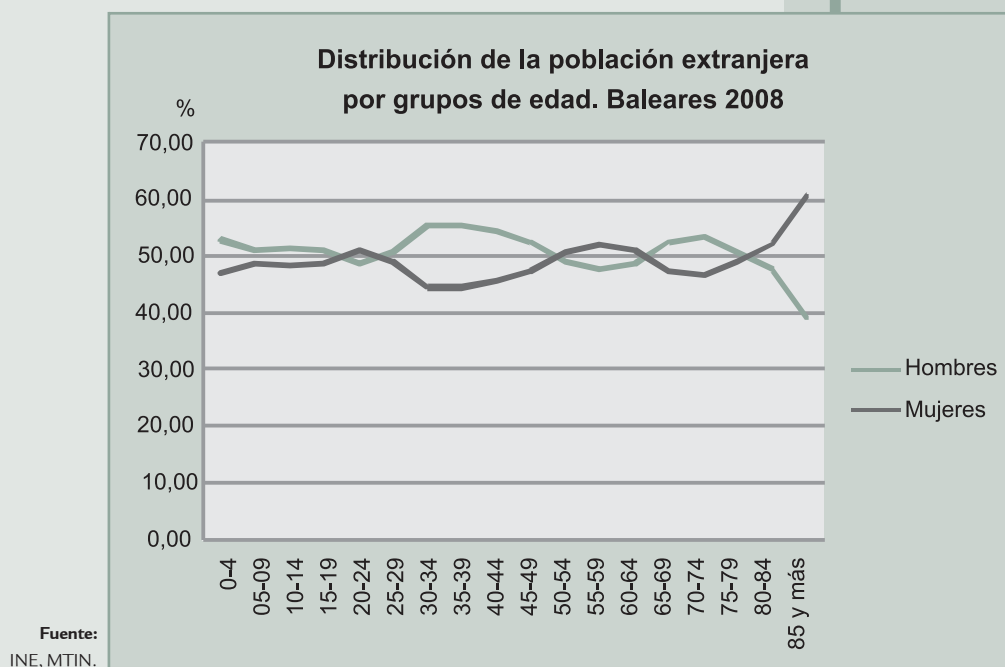


La distribución de la población extranjera por grupos de edad y ahora por sexo nos aporta unos datos que, de no recurrir a la desagregación por países de procedencia y a los análisis sociológicos, resultan un tanto sorprendentes (ver tabla 1.9 del anexo). Las medias, 50,73% Hombres y 49,27%

Mujeres, se aproximan a los valores de la población total residente (50,1% y 49,9% respectivamente), pero la distribución presenta algunas diferencias significativas.

Tenemos en la franja de 0 a 4 años un porcentaje del 53,04% de varones sobre el 46,96% de mujeres, porcentaje que es anormalmente elevado, considerando que la tasa media de nacimientos de varones en Baleares en los últimos 35 años (datos INE) se ha situado en torno al 51,5%. Esta diferencia se origina, mayormente, en el hecho de que en los reagrupamientos familiares en estas edades el porcentaje de varones sea del 54,1%³.

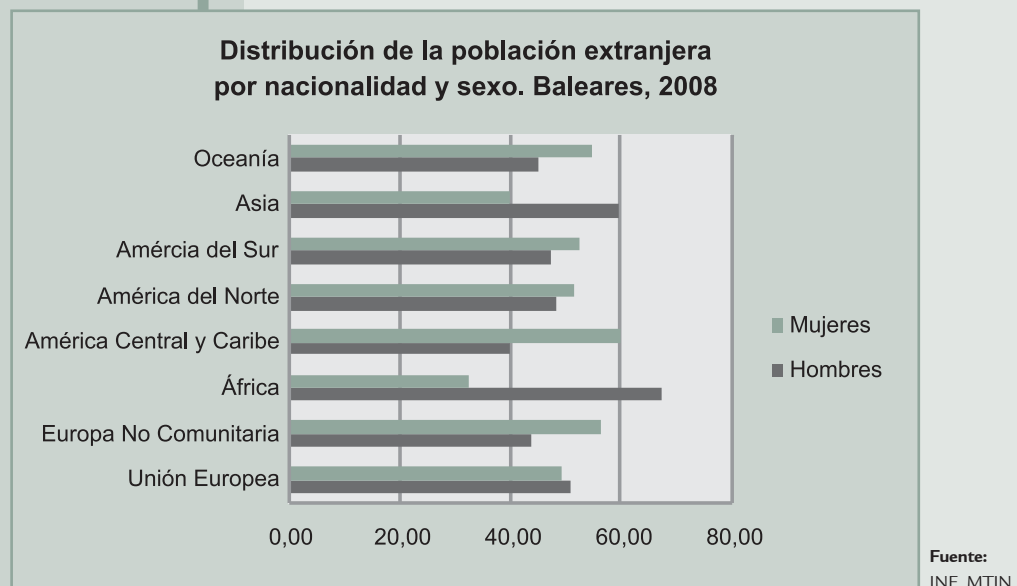
De 5 a 10 años la tasa masculina se normaliza hasta el valor medio de 51,2%, pero en la franja de 20 a 24 encontramos otra «anomalía», por así llamarla. En efecto, los valores que presenta son los del 48,89% de Hombres y el 51,12% de mujeres. Aquí influyen dos hechos. Por una parte, la emigración femenina vinculada a los servicios domésticos, actividad casi absolutamente feminizada con puestos de trabajo poco cualificados y que permiten una incorporación laboral en edad temprana; por otra, la prostitución, siendo que esta franja de edad es la óptima para ejercerla.



3. Los datos que aporta la Oficina de Extranjería son muy ilustrativos. En los reagrupamientos familiares, los varones mantienen un mayor porcentaje hasta la edad de 18 años, tras la cual, aumentando año a año la diferencia, es la mujer (reagrupamiento de la cónyuge) la que alcanza tasas que llegan hasta el 88,6% en la edad de 26 años.

De los 25 a los 49 años vuelven a predominar los hombres, en la lógica de la causa económica de la inmigración y los factores socioculturales, con el resultado de las cifras de reagrupamiento que hemos comentado. La curva se invierte nuevamente entre los 50 y 59 años, por efecto, por un aparte de la reagrupación, pero también por la incidencia de la actividad de los servicios domésticos y personales, que admiten edades laborales mayores (en los casos de Ecuador, Colombia y República Dominicana predominan claramente las mujeres).

A grandes rasgos, la distribución de la población extranjera registrada por sexo y grupos de países queda recogida en el gráfico que sigue, en el que podemos apreciar cómo es mayoritariamente masculina en los casos de África y Asia, femenina en las tres zonas continentales de América, especialmente en América del Sur, y también en la población europea no comunitaria (rusa y ucraniana, principalmente). La población comunitaria mantiene una distribución muy equilibrada.



La distribución de la población inmigrada por países y sexo, en valores absolutos y porcentajes, puede verse con más detalle en las tablas 1.11 y 1.12 del anexo. En los países comunitarios, cuyos porcentajes medios son del 50,09% de Hombres y 49,91% de mujeres, sobresalen los casos claramente feminizados de Estonia (71,23%), Hungría (59,79%), Letonia (75,36%), Lituania (57,30%), República Checa (66,63%), República Eslovaca (60,59%) y, fuera del ámbito de los antiguos países del Este, Suecia (60,18%).

La distribución media de los países no comunitarios refleja, significativamente, que sus flujos migratorios son mayormente femeninos. Los datos más notorios son los de Rusia, con el 75,61% de mujeres, Noruega con el 62,19%, y Ucrania con el 54,17%.

La población africana es mayoritariamente masculina, circunstancia que es resultado de la preferente actividad económica que desarrollan (la construcción, la venta ambulante), el modo y circunstancias en que acontece el hecho migratorio (con especial dureza y dificultad) y los marcados factores culturales de las sociedades de origen. Es necesario, no obstante, establecer una diferencia entre los países del norte y la zona subsahariana de África. Entre los primeros, Marruecos y Argelia fundamentalmente, el porcentaje de hombres es del 65,11% y 69,91% respectivamente; entre los segundos, la mayoría de los países tienen estos porcentajes por encima del 70% y sobrepasan el 80% Gambia, Ghana, Guinea-Bissau, Mali, República Democrática del Congo y Togo. En el caso de Senegal, una comunidad numerosa, más asentada y organizada, el porcentaje es el 76,67%.

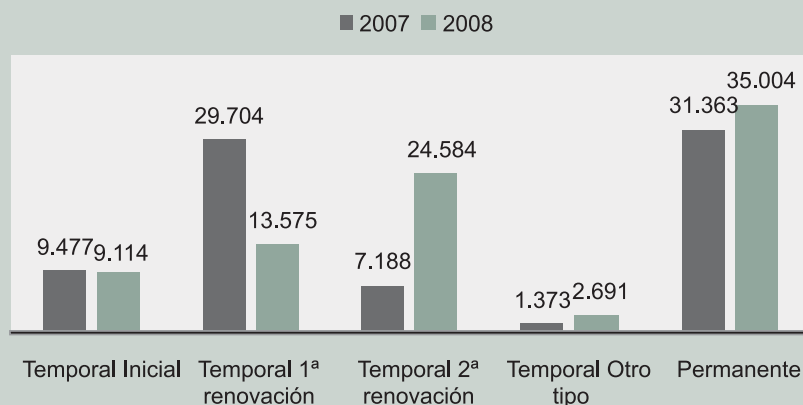
La población proveniente del continente americano presenta, en su conjunto, una distribución del 47,01% de hombres y el 52,99% de mujeres. Del colectivo de América Central y Caribe destacan numéricamente la población cubana (41,50%, 58,50%) y la dominicana (39,25%, 60,75%). Las poblaciones de los países de América del Norte (Canadá, EE.UU y México) mantienen una distribución más equilibrada (48,38%, 51,62%), y en los de América del Sur, salvo los casos de Argentina (51,32%, 48,68%) y Uruguay (50,67%, 49,33%), las distribuciones se decantan hacia una mayoría de inmigración femenina. Recordemos que suelen trabajar en hostelería, los servicios domésticos o el cuidado de personas ancianas o discapacitadas.

Por último, la población de origen asiático tiene también una marcada tendencia en su distribución por sexo hacia la inmigración masculina, siendo las tasas generales las del 59,85% de hombres y 40,15% de mujeres. Numéricamente, el colectivo más importante es el de origen chino, que presenta una distribución de 60/40. Los porcentajes más alto de hombres se dan entre las nacionalidades de Bangladesh, India y Pakistán.

Distribución por tarjeta de residencia en vigor

En la población extranjera, en el año 2008 se registraron un total de 84.968 tarjetas de residencia en vigor en el Régimen General, de las cuales, el 10,73% fueron Temporal inicial, el 15,98% Temporal de 1ª renovación, el 28,93% Temporal de 2ª renovación, el 3,17% Temporal de otro tipo y el 41,20% Permanente. El gráfico siguiente nos muestra las diferencias, en valores absolutos, respecto de 2007.

Distribución de la población extranjera incluidas en el régimen general. Baleares 2007-2008



Fuente:
INE, MTIN.

El gráfico nos muestra, por un lado, una reducción del 3,83% del estado Temporal inicial y del 54,30% del Temporal de 1ª renovación, es decir, una reducción en la intensidad de los flujos o, si queremos, en la incorporación al mercado de trabajo, de la cual no pudo ser ajena la eclosión de la crisis económica mundial a partir de julio de 2008; por otro, el consecuente aumento de los Temporales de 2ª renovación (242,01%), de Temporales de otro tipo (95,99%) y Permanente (11,615%). Esta última cifra puede tomarse como un dato indirecto del arraigo de la población inmigrada.

2. POBLACIÓN INMIGRADA Y TRABAJO

En este capítulo haremos una descripción sucinta de la situación de la población trabajadora extranjera en nuestro mercado de trabajo: nos centraremos en sus tasas de actividad, ocupación y paro, en el análisis de la contratación y en los rasgos más relevantes del desempleo. Nuevamente, la investigación se ve en este campo dificultada por la escasez de datos o la demora de los registros. Así, por ejemplo, por años anteriores a 2008 sabemos que la población inmigrada sufre una incidencia de accidentes laborales considerablemente mayor que la media, pero los datos para este año que tratamos aún no están disponibles. De igual manera, y especialmente en consideración a la crisis económica que empezó a manifestarse a partir del segundo semestre de 2008, hubiese sido muy interesante disponer de información sobre despidos, prestaciones o pensiones. Pese a lo anterior, procuraremos dar una idea aproximada de las condiciones de trabajo de esta población laboral.

La Tasa de Actividad resulta del cociente, expresado en porcentaje, entre la población actividad (la que trabaja o manifiesta su intención de hacerlo) y la población potencialmente activa (la que está en edad de trabajar según estipula la legislación vigente). Dado que la inmigración tiene un carácter eminentemente económico, es lógico que se registre una mayor tasa de actividad en la población inmigrada que en la nacional. Por otro lado, debemos recordar que el mercado de trabajo balear viene consignando en las últimas décadas unas tasas de actividad y ocupación, para ambos sexos, mayor que la tasa media nacional, tal como se muestra en la tabla que sigue. En efecto, tanto para las poblaciones nacional y extracomunitaria, en hombres y en mujeres, los valores de Baleares son más altos, en cambio no ocurre lo mismo en el caso de los comunitarios, porcentaje que viene determinado por el marcado carácter residencial que esta población tiene en nuestra comunidad autónoma. Centrándonos en las tasas de Baleares, en hombres, la nacional es del 70,50%, la comunitaria del 72,14% y la extracomunitaria del 92,10%. Esta última tasa es altísima, y consecuente, como decíamos antes, con el hecho de que la inmigración tenga por objeto

y se sustente en la consecución de un puesto de trabajo. En las mujeres la progresión es similar, aunque de valores menores: 52,34% en la población nacional, 54,87% en la comunitaria, y 76,20% en la extracomunitaria.

TASAS DE ACTIVIDAD, OCUPACIÓN Y DESEMPLEO POR NACIONALIDAD Y SEXO Medias anuales 2008				
TASA DE ACTIVIDAD				
	Nacional		Balears	
	Hombres	Mujeres	Hombres	Mujeres
Nacional	67,27	48,07	70,50	52,34
UE	79,79	62,55	72,14	54,87
No UE	87,76	70,78	92,10	76,20
TASA DE OCUPACIÓN				
Nacional	61,37	42,24	65,08	47,97
UE	68,81	50,81	60,30	43,76
No UE	71,38	58,49	77,76	64,08
TASA DE DESEMPLEO				
Nacional	8,77	12,12	7,71	8,37
UE	13,75	18,78	16,44	20,18
No UE	18,67	17,35	15,59	15,91

Fuente:
INE, MTIN.

La tasa de ocupación es la que resulta del cociente expresado en porcentaje entre la población ocupada (asalariados más autónomos) y la población activa (en las que se incluyen a los desempleados). Al igual que en la tasa de actividad, los valores en Baleares son más altos salvo en la población comunitaria. Con el 77,65% de tasa de ocupación, la población extracomunitaria masculina se sitúa algo más de 12,5 puntos por encima de la tasa de la población nacional; en cuanto a las mujeres, esta diferencia llega a ser de 16,11 puntos.

En el reverso, esto es, en las tasas de desempleo, los valores en Baleares son menores que los de la tasa media nacional, salvo entre la población comunitaria, cuya causa debe buscarse también en el hecho de que en esta población el régimen de Autónomos tiene mucha mayor significación¹. Y dado que las tasas de actividad de la población extracomunitaria son tan altas, también lo son sus tasas de desempleo, que en los hombres llegan al 15,59% (duplicando a la tasa de la población masculina nacional) y en las mujeres al 15,91% (mayor en 7,54 puntos).

Pasando ahora a analizar los registros de la Seguridad Social, en todos los regímenes, tenemos, como nos muestra la siguiente tabla, que respecto a la población afiliada total la población inmigrada supone, en media anual, el 18,24%. Este porcentaje se descompone en el 7,97% de los trabajadores comunitarios y el 10,27% de los extracomunitarios. Si nos fijamos, los valores porcentuales fluctúan poco mes a mes, lo que en apariencia viene a describir los efectos poco pronunciados de la estacionalidad; no obstante, si adoptamos el coeficiente de variación de Pearson como un indicador de la estacionalidad, en cuanto medida de dispersión que es, obtenemos un coeficiente de 9,57 para la población total, 17,71 para la población extranjera, 15,02 para la extracomunitaria y 21,39 para la comunitaria, lo que viene a indicar que la población extranjera ocupada está sujeta a una alta estacionalidad.

**AFILIACIÓN A LA SEGURIDAD SOCIAL
(Todos los regímenes)
Balears, 2008**

	Total afiliación	UE	No UE	Total extranjeros	% UE sobre total	% No UE sobre total	% extranjeros sobre total
Enero	411.101	28.132	40.203	68.335	6,84	9,78	16,62
Febrero	420.389	29.362	42.087	71.449	6,98	10,01	17,00
Marzo	434.333	32.068	44.183	76.251	7,38	10,17	17,56
Abril	458.762	35.860	48.035	83.895	7,82	10,47	18,29
Mayo	494.950	43.015	54.458	97.473	8,69	11,00	19,69
Junio	502.460	45.729	55.564	101.293	9,10	11,06	20,16
Julio	506.592	46.801	54.634	101.435	9,24	10,78	20,02
Agosto	501.698	46.091	53.811	99.902	9,19	10,73	19,91
Septiembre	477.631	41.683	50.464	92.147	8,73	10,57	19,29
Octubre	428.271	32.955	42.100	75.055	7,69	9,83	17,53
Noviembre	402.063	28.498	38.720	67.218	7,09	9,63	16,72
Diciembre	388.677	26.662	35.833	62.495	6,86	9,22	16,08
Media	452.244	36.405	46.674	83.079	7,97	10,27	18,24

Fuente:
INE, MTIN.

Dada la estructura de la economía balear, los rasgos básicos de su mercado de trabajo son bien conocidos: predominancia del sector de los servicios, estacionalidad, precariedad contractual, altas tasas de actividad y ocupación y baja tasa de desempleo. Hasta hace pocos años, el mercado laboral balear, en función de una estacionalidad traducida contractualmente

1. Por ejemplo, a fecha de 31 de diciembre de 2008, de los 8.086 ciudadanos alemanes afiliados a la Seguridad Social, el 48,75% lo estaba en el régimen de Autónomo; de los 352 austriacos, el 80,31%; de los 1.594 franceses, el 36,57%; o de los 4.074 ingleses, el 51,20%.

en la modalidad de Fijos Discontinuos y Eventuales por circunstancias de la producción, exportaba parte del desempleo generado en temporada baja a las comunidades autónomas emisoras de trabajadores estacionales (Andalucía, Murcia, etc); actualmente, la afluencia migratoria, por cuanto aporta trabajadores residentes, genera un desempleo que no se desplaza, y que viene a aumentar, por tanto, la tasa de paro.

La estacionalidad y la precariedad contractual se expresan nítidamente en la tabla que sigue, de la que se desprende que el 58,01% de los contratos efectuados a trabajadores nacionales tuvieron una duración igual o inferior a 6 meses, porcentaje que en la población laboral comunitaria llegó al 64,73% y en la extracomunitaria al 51.32%².

**DISTRIBUCIÓN PORCENTUAL DE LA CONTRATACIÓN
SOBRE EL TOTAL DE CONTRATOS
Baleares, 2008**

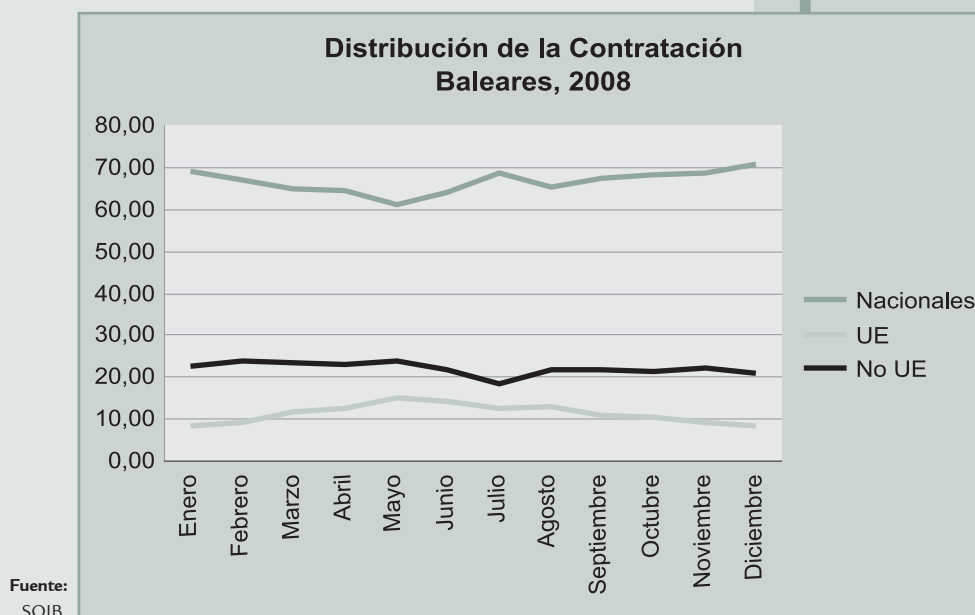
Duración	Nacionales	UE	No UE	Total
<=1	20,03	14,27	14,77	18,19
1 a 3	23,14	29,98	22,75	23,86
3 a 6	14,84	20,48	13,80	15,27
6 a 12	3,49	4,86	4,01	3,77
12 a 18	0,09	0,06	0,05	0,08
18 a 24	0,10	0,07	0,12	0,10
24 a 30	0,02	0,01	0,03	0,02
30 a 36	0,12	0,10	0,34	0,17
>36	0,35	0,06	0,05	0,25
Indeterminados	37,81	30,12	44,08	38,29
Totales	100,00	100,00	100,00	100,00

Fuente:
SOIB.

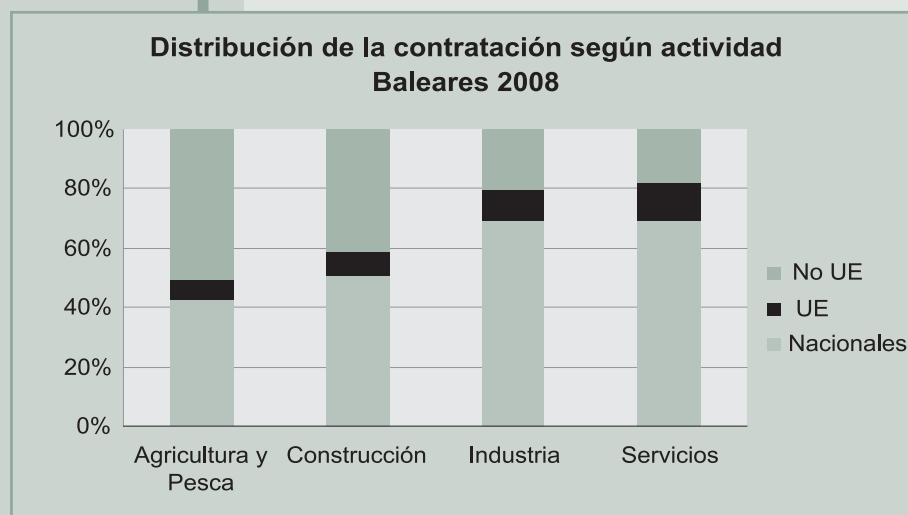
En la tabla 2.1 del anexo se recoge la contratación a lo largo del año distribuida en los tres grupos que estamos tratando. En medias anuales, el 66,67% de los contratados fueron nacionales, el 11,28% comunitarios y el 22,05% extracomunitarios. El gráfico que resulta de la tabla nos describe, sin embargo, un comportamiento que puede resultar llamativo: el porcentaje de la contratación extracomunitaria permanece más o menos constante durante el año salvo en los meses de mayor actividad, que es donde baja; el

-
2. Recordemos que las condiciones que se exigen para los permisos de trabajo y residencia, así como las establecidas para los contingentes, hacen disminuir en parte la precariedad contractual de esta población laboral.

de la población comunitaria se incrementa hasta mayo para después ir descendiendo hasta final de año, mientras que el de la población nacional responde al movimiento estacional de las temporadas alta y baja. Esto sucede así porque, con toda probabilidad, el incremento del porcentaje de la contratación nacional en los meses de temporada alta se debe a la incorporación de los fijos discontinuos.



De la distribución de la contratación por actividad económica (tabla 2.2) resultan estos resultados: en Agricultura y Pesca se registró el 1,07% del total de la contratación, siendo el 46,32% de los contratados nacionales, el 6,92% comunitarios y el 50,71% extracomunitarios; en Construcción, que supuso el 15,95% de la contratación total, el 50,65% fueron contratados nacionales, el 7,73% comunitarios y el 41,63% extracomunitarios; en Industria, el 3,12% de la contratación total, los porcentajes fueron, respectivamente, del 69,42%, 10,09% y 20,49%; en Servicios, donde se aglutinó el 79,86% de la contratación total, el 69,44% fueron nacionales, el 12,67% comunitarios y el 17,89% extracomunitarios.



También resulta de interés ver la distribución de los contratos en cada una de las poblaciones. En la población nacional, el 0,68% fue contratada en Agricultura y Pesca, el 12,21% en Construcción, el 3,27% en Industria y el 83,83% en Servicios. La población comunitaria presenta una distribución similar: 0,63% en Agricultura y Pesca, 10,50% en Construcción, 2,68% en Industria y 86,19% en Servicios. La población extracomunitaria, en cambio, presenta valores diferentes: 2,45% en Agricultura y Pesca, 30,04% en Construcción, 2,89% en Industria y 64,62% en Servicios.

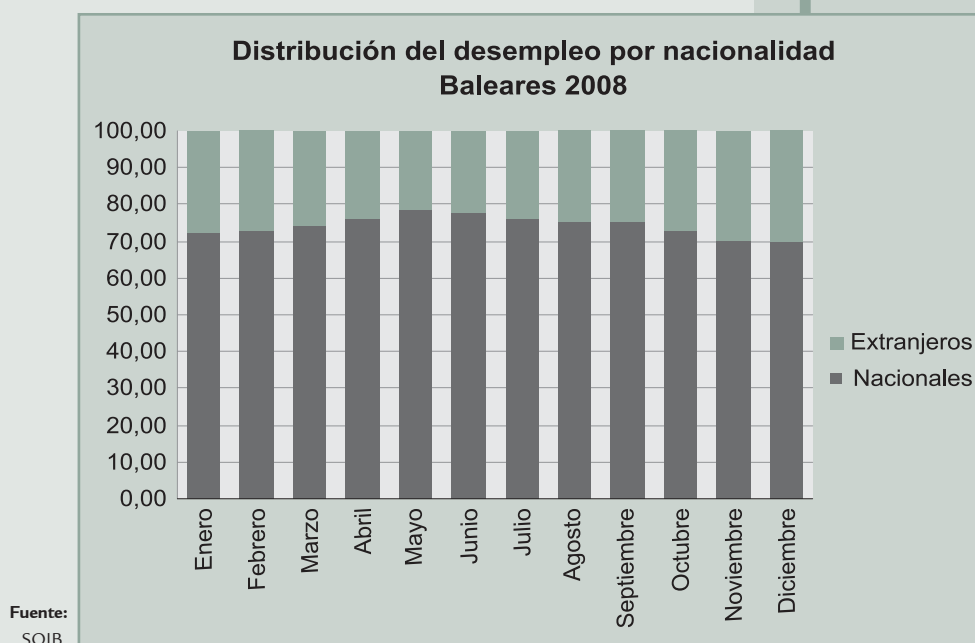
La distribución de la contratación por islas y nacionalidad (tabla 2.3) nos muestra que el porcentaje de contratos a extracomunitarios fue muy parecido en las cuatro islas, en torno al 22%, y que las variaciones se registraron en los porcentajes de los contratos a comunitarios: en Mallorca el 11,41%, en Menorca el 8,28%, en Ibiza el 15,05% y en Formentera el 19,38%³.

Del total de 380.710 contratos registrados en 2008, el 13,99% fueron Formativos y el 85,66% Temporales (ver en anexo tablas 2.4 y 2.5). La distribución de la contratación por tipo de contrato registró en la población nacional un 15,04% de contratos formativos y 84,61% de Temporales, en la comunitaria el 15,26% y 84,58% respectivamente, y en la extracomunitaria el 13,99% y 85,66%. Las diferencias son poco relevantes, pero apuntan a que la población laboral extracomunitaria se beneficia menos de los contratos que facilitan la formación profesional en la jornada de trabajo.

Pasando ahora a analizar los datos del desempleo, la media anual de su distribución por grupos nos da que el 74,34% del desempleo era nacional,

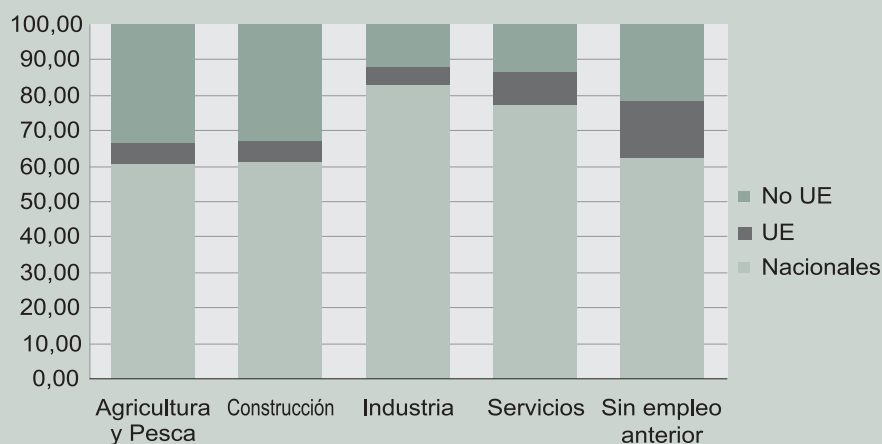
3. Recordemos que el porcentaje de población comunitaria en Menorca era del 7,74% y en Formentera del 14,88%.

el 8,17% comunitario y el 17,48% extracomunitario; en total, los trabajadores extranjeros aglutinan el 25,65% del paro mensual medio registrado durante el año 2008 (ver tabla 2.6). Lo que nos muestra el gráfico que sigue es cómo el desempleo entre las personas inmigradas, proporcionalmente, se reduce más en los meses de temporada alta. No obstante, no debe olvidarse que es en este año, a partir del mes de agosto, cuando la fortísima crisis económica empezó a manifestarse.



Considerado por sector económico (tabla 2.7), el paro registrado de trabajadores inmigrados supuso el 39,18% en Agricultura y Pesca, el 38,68% en Construcción, el 16,96% en Industria, el 22,56% en Servicios y el 37,39% de los inscritos sin ocupación anterior. Atendiendo a los valores absolutos, sin duda el paro inmigrante se concentra en los sectores de la Construcción y los Servicios. De los 4.135 personas desempleadas de origen comunitario, el 0,65% lo estaban en Agricultura y Pesca, el 13,98% en Construcción, el 2,52% en Industria, el 78,14% en Servicios y el 4,72% en Sin Ocupación Anterior. De la misma manera, del total de 8.748 registrados de origen extracomunitario, el 1,86% lo estaban en Agricultura y Pesca, el 38,85% en Construcción, el 2,96% en Industria, el 53,21% en Servicios y el 3,11% en Sin Ocupación Anterior.

**Distribución del desempleo según sector económico
Baleares 2008**

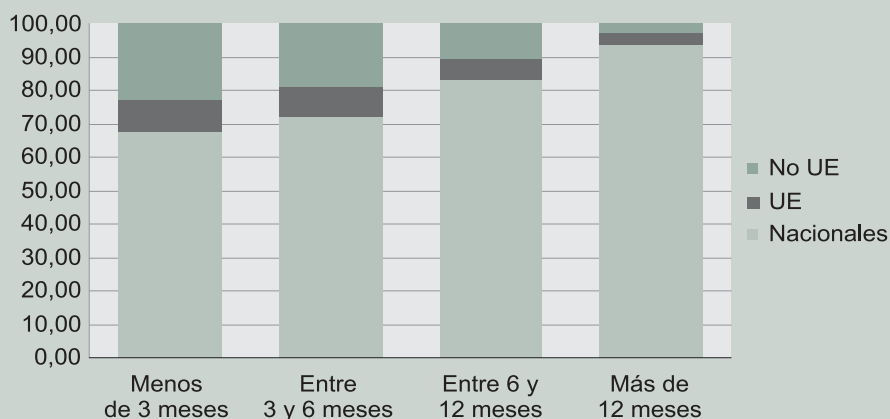


Fuente:
SOIB.

Por islas, el 24,88% del paro registrado en Mallorca lo fue de trabajadores inmigrados, así como el 27,63% en Menorca, el 32,95% en Ibiza y el 39,93% en Formentera (ver tabla 2.8). Los parados de origen comunitario se distribuyeron así: el 72,96% en Mallorca, el 6,39% en Menorca, el 19,42% en Ibiza y el 1,26% en Formentera. Los de origen extracomunitario registraron la siguiente distribución: 75,30% en Mallorca, 9,21% en Menorca, 14,65% en Ibiza y 0,83% en Formentera.

Por último, la distribución del desempleo según duración presentó las siguientes características: del paro registrado de una duración igual o menor a tres meses, el 32,73% eran trabajadores inmigrados, así como el 28,07% del registrado con duración entre tres y seis meses, el 16,53% de los que llevaban en el desempleo entre seis y doce meses, y el 6,59% de los parados de más de un año (tabla 2.9).

**Distribución del desempleo por duración y nacionalidad.
Baleares 2008**



Fuente:
SOIB.

Hasta aquí las cifras nos describen, grosso modo, aspectos de las relaciones laborales en las que se desenvuelve la población trabajadora inmigrada, o mejor decir, la manera en que ésta se incorpora al mercado de trabajo de nuestra comunidad autónoma. Pero advirtamos que esta descripción no es más que la antesala de lo que tendría que ser el análisis detallado que merece la relación entre inmigración y trabajo.

La descripción de las relaciones laborales es insuficiente por cuanto los mercados de trabajo, y muy particularmente el segmento de la población trabajadora inmigrante, se nutren y mantienen por sus redes sociales, factor que condiciona en gran medida los momentos de incorporación, permanencia y salida del mercado laboral.

No es que la población trabajadora inmigrada se constituya como un segmento laboral específico, sino que en sí misma se atomiza en multitud de segmentos. Así, la población magrebí, la más numerosa en nuestra comunidad, se ocupa preferentemente en el agro, la construcción, la venta ambulante o los servicios domésticos, mientras que en la subsahariana prevalecen las ocupaciones en la construcción y la venta ambulante, en la china los llamados «negocios étnicos», o en la sudamericana los servicios domésticos y personales en el caso de la mujer y la construcción y los servicios generales en el del hombre.

No cabe dudar de la relación intrínseca entre oferta y demanda, pero en lo que se refiere a la población trabajadora inmigrada está relación queda muy condicionada por la normativa de extranjería, las contingencias y sus condiciones, el catálogo de profesiones de difícil cobertura, la dinámica de los reagrupamientos familiares, la manera en que se fija la relación hombre/mujer en cada cultura específica o las redes sociales por las que transcurren los flujos migratorios. Por no hablar de la cara oculta del mercado de trabajo, que se nutre de las situaciones de irregularidad legal de las personas inmigrantes.

3. POBLACIÓN INMIGRADA Y EDUCACIÓN

3.1. Hagámoslo juntos: la acogida en la escuela¹

Las Islas Baleares son y han sido siempre tierra de acogida de todos aquellos que, por diferentes motivos, tomaron la decisión de establecerse en nuestra comunidad y comenzar una nueva vida. Muchas veces, a las personas que dejan atrás toda una historia nos les resulta fácil volver a comenzar –han dejado amigos y familiares por el camino, han de aprender a moverse en un espacio desconocido, con una lengua y una cultura probablemente diferentes- y, sólo desde la sensibilidad hacia el respeto por la diversidad de la población receptora se conseguirá allanar el camino que deben comenzar a recorrer y, por tanto, integrarse plenamente en este nuevo entorno.

La escuela, como parte integrante y fundamental de la sociedad, no puede rehuir la responsabilidad que le corresponde para intentar, al menos, fomentar una dinámica que favorezca la solidaridad, la tolerancia, la convivencia y, en definitiva, la integración de todos y cada uno de los alumnos autóctonos o inmigrantes en el entorno social y cultural más cercano.

Así, la llegada del alumnado procedente de países extranjeros y la escolarización de éstos en los centros educativos sostenidos con fondos públicos de primaria y/o secundaria de las Islas en los últimos diez años es un hecho habitual y cotidiano.

El alumnado recién llegado escolarizado en los centros educativos en muchos casos desconocen las dos lenguas oficiales y de enseñanza, sus referentes culturales son diferentes y además sus condiciones emocionales les hacen más vulnerables.

1. Autores: *Margalida Mascaró*, asesora técnica docente del Servicio de Atención a la Diversidad y coordinadora del programa PAIRE; *Rubén Peris*, miembro del equipo de PAIRE de Ibiza, tiene como funciones llevar a cabo las tareas del servicio educativo de mediación y las del Equipo de Apoyo a la Atención a la Diversidad y a la Interculturalidad (ESADI).

Para facilitar la integración de este alumnado en los centros educativos, a lo largo de los cursos se han venido diseñando medidas específicas (educativas, organizativas). Los centros de secundaria fueron los primeros que implantaron medidas organizativas específicas para la atención del alumnado recién llegado, algunas introducidas experimentalmente por la Administración educativa (talleres de lengua y cultura, cursos 99/00), mientras que desde los centros de primaria se tenía la idea de que no hacía falta ninguna medida específica, ya que se consideraba que sólo con la inmersión los nuevos alumnos adquirirían una competencia suficiente en la lengua de aprendizaje con la que proseguir la escolarización con regularidad. Esta premisa fue válida mientras que el número de alumnos procedentes de otros países era reducido; una vez que se incrementó ya no resultó cierta. Por eso, desde el Servicio de Atención a la Diversidad (SAD) de la dirección general de Innovación y Formación del Profesorado se han adoptado medidas que contribuyan a lograr estas metas.

Medidas directas sobre las familias y los alumnos recién llegados

Cuando una familia que tiene niños en edad escolar llega a Baleares, necesita, en primer lugar, que estos niños sean escolarizados, como derecho constitucional que les ampara. Es evidente que provienen de sistemas educativos diferentes al nuestro, lo cual implica un desconocimiento por parte de las familias recién llegadas, no sólo al respecto de la base estructural sino también a la complejidad que envuelve el concepto de educación formal en nuestro país. Así pues, el SAD creó la figura de mediación para facilitarles el proceso derivado de la escolarización de los hijos, darles la información que requieran y, al mismo tiempo, atenderles adecuadamente. El mediador o la mediadora reciben a buena parte de las familias recién llegadas en un ambiente cordial y relajado, y sobre todo, la conversación que se establece para intercambiar información y materiales diversos (diccionario visual, vocabulario, estructura del sistema educativo...) entre ambas partes se hace en la lengua materna de la familia. Además, también les acompañan al centro educativo en el que la oficina de escolarización les ha otorgado plaza, y donde les espera algún miembro del equipo directivo y algún profesor para hacerles una acogida de calidad, presentándoles las instalaciones, el profesorado, los compañeros; indicándoles su horario, la materias que realizarán; y ponerles su profesionalidad al alcance mediante la ayuda en la elaboración y la revisión del protocolo de acogida, documento que deviene en pieza clave para trabajar de forma coherente y con garantía de éxito.

Una vez en el centro, los nuevos alumnos continúan recibiendo el soporte afectivo, lingüístico y cultural de los profesionales de la escuela o el

instituto y de otros profesionales de la enseñanza. Por una parte, los mediadores mantienen un contacto directo con la escuela y con cada uno de los alumnos de incorporación tardía (AIT) a quienes han acompañado. Esta actuación es importante porque da seguridad a los alumnos y a las familias, que se dan cuenta de que no están solas en este nuevo universo, y porque ayuda, tanto a las familias como al profesorado, a buscar estrategias conducentes a encaminar estas situaciones que llegan a ser, de una manera u otra, conflictivas o que no suponen un avance positivo para el alumno.

Desde el SAD se creó también el ESADI (Equipo de Soporte de Atención a la Diversidad y a la Interculturalidad), el cual asesora al profesorado en general y al de las Aulas de Acogida en particular, y también a los departamentos de orientación y a los equipos directivos de los institutos y de los centros concertados sobre nuevas metodologías, recursos y materiales a utilizar con el alumnado recién llegado. También hace orientación a la hora de elaborar el Protocolo de Acogida, herramienta fundamental que se incluye en el Programa de Acogida Lingüística y Cultural (PALIC). Una parte importante del trabajo del ESADI son los cursos intensivos de lengua y cultura con una duración de 30 horas, lo que supone un cambio en la organización y el ritmo de las Aulas de Acogida. Esta medida ha sido muy bien recibida por todos los centros, tanto públicos como concertados. Los cursos fueron orales y se llevaron a cabo en el centro mismo, y en horario lectivo. De esta manera se ha conseguido que el alumnado recién llegado acelere el proceso de comprensión y expresión orales y pueda incorporarse más rápidamente a todas las clases del aula ordinaria.

Cabe señalar que, pese a que los equipos de mediación y de apoyo funcionan como un conjunto, a día de hoy, a fin de dar un paso más, desde el servicio de Atención a la Diversidad se pretende poner en marcha una experiencia piloto, de manera que un mismo profesional realice todo el proceso, desde la acogida en el centro y el asesoramiento en materia de acogida y de PALIC, hasta el soporte directo con el AIT.

Algunos datos del curso 2008-2008

En toda Baleares el ESADI atendió a 225 alumnos, correspondientes a 31 nacionalidades. De ellas sobresale la marroquí, con un 31%, seguida de la ecuatoriana, con un 18%. En tercer lugar la china, con un 9%, y con un 5% la colombiana y la senegalesa.

Por lo que respecta al origen de las lenguas, el 61% fueron no románicas y el 39% románicas.

Si consideramos el continente de origen, un 41% de los atendidos eran de África, el 34% de América, el 14% de Asia y el 11% de Europa.

En lo que se refiere a la mediación educativa, cabe decir que en las Islas Baleares se atendieron a 631 alumnos con las familias correspondientes. El origen de estos alumnos se distribuyó así: 41% de América, 10% de Asia, 15% de Europa y 34% de África. En relación al trabajo hecho en cada isla:

Mallorca	324 alumnos
Menorca	192 alumnos
Ibiza	115 alumnos

Fuente: Conselleria d'Educació i Cultura.

Viendo estos datos nos podemos hacer una idea de la necesidad de atender a estos niños y niñas y a sus familias, que llegaron a las Islas Baleares durante el curso escolar.

Esta acogida inicial es fundamental en el proceso migratorio y nuestra lengua ha de ser el eje vertebrador y común de relación de los nuevos isleños a fin de conseguir una sociedad balear cohesionada, en igualdad de condiciones y responsabilidades y respetuosa con las diferencias. Este trabajo intercultural ya lo hacemos desde el mundo educativo, pero si queremos conseguir buenos resultados se ha de hacer extensivo a todos los niveles y estamentos de la sociedad.

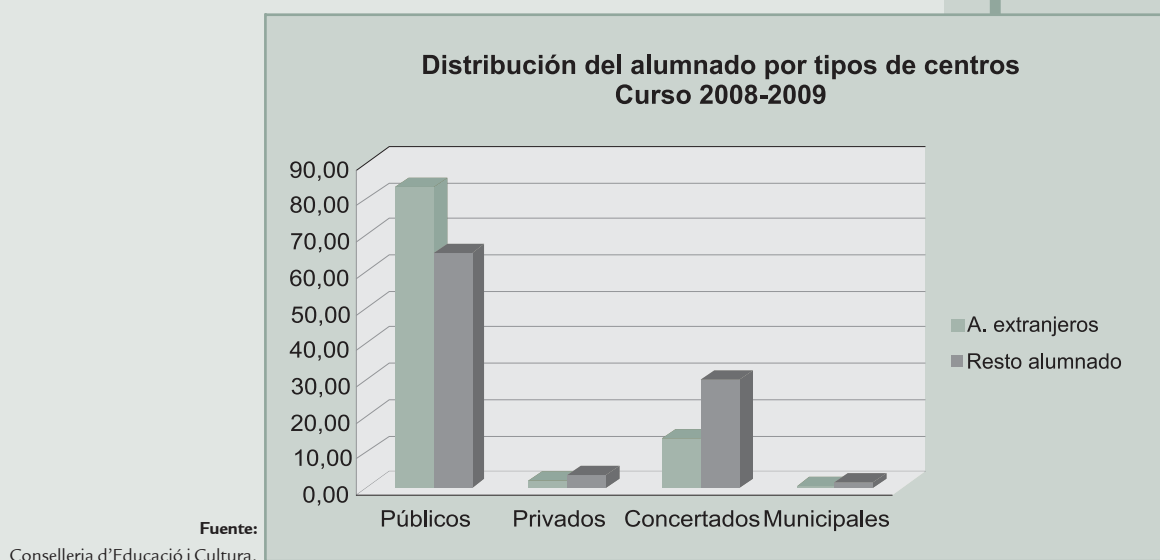
3.2. El alumnado extranjero*

Según datos de la Dirección General de Planificación y Centros de la Consejería de Educación y Cultura, a fecha de 22 de mayo de 2009 había registrado un total de 28.724 alumnos extranjeros en Baleares, lo que respecto a los 186.183 alumnos, el total absoluto, supone el 15,43%. Los porcentajes de alumnos de origen extranjero por tipos de centros son los siguientes: 19% en centros públicos, 9,38% en centros privados, 7,80% en centros concertados y 6,32% en centros municipales (ver tabla 3.1 y siguientes del anexo).

La distribución del alumnado extranjero por tipos de centros difiere significativamente de la distribución que presenta el resto del alumnado. En efecto, como se aprecia en el gráfico, el 83,5% de los alumnos extranjeros

* Autor: *José Luis Reina*, coordinador del Observatorio Balear de la Inmigración

cursan sus estudios en centros públicos, mientras que el resto del alumnado lo hace en el 64,9% de los casos. Se da, pues, una concentración en los centros públicos en detrimento, como también reflejan los datos, de los centros concertados: el 13,9% de los alumnos extranjeros cursan en centros concertados, frente al porcentaje del 30% que presenta el resto del alumnado.



Si nos fijamos en los centros públicos, del total de 126.288 alumnos inscritos 23.991 son extranjeros, es decir, el 19%. Este porcentaje es global, los datos por niveles educativos quedan desglosados en la tabla que sigue, donde vemos que en Educación Primaria el porcentaje es del 22,5%, en ESO del 24,4% y en Educación de adultos el 20%, por citar los niveles numéricamente más importantes. Que el 76,6% de este alumnado se concentre en Segundo ciclo infantil, educación Primaria y ESO es coherente con la evolución que ya se ha descrito del hecho migratorio, esto es, con que en su mayor parte se haya producido en los últimos diez años, de manera intensa y con una población inmigrada en edad laboral óptima, es decir, joven. Es lógico pensar, en consecuencia, que esta concentración de hijos de inmigrantes en los niveles más tempranos de la educación se vaya desplazando en pocos años hacia los bachilleratos y los ciclos formativos de grado medio y superior.

**ALUMNADO POR NIVEL EDUCATIVO
ILLES BALEARS. CURSO 2008-2009. CENTROS PÚBLICOS
PORCENTAJE DE ALUMNOS EXTRANJEROS
SOBRE TOTAL DE ALUMNOS**

	Total alumnado	Alumnado extranjero	% alumnado extranjero
Ed. Infantil - primer ciclo	18	0	0,00
Ed. Infantil - segundo ciclo	20.379	3.412	16,74
Ed. Primaria	40.032	9.036	22,57
ESO	24.309	5.940	24,44
Bachillerato	9.250	881	9,52
Ciclos formativos de grado medio	4.015	441	10,98
Ciclos formativos de grado superior	2.648	254	9,59
Educación especial	204	47	23,04
PQPI	971	220	22,66
Enseñanzas artísticas	600	63	10,50
Música y danza	1.653	46	2,78
Escuelas oficiales de idiomas	9.286	1.073	11,56
Educación de adultos	12.923	2.578	19,95
Total general	126.288	23.991	19,00

Fuente:
Conselleria d'Educació i Cultura.

Esta concentración de alumnos de origen extranjero en los centros públicos se da, por lo demás, con una distribución muy desigual entre centros, habiendo los que presentan un muy alto porcentaje de alumnos extranjeros y otros que lo presentan bajo. No hemos podido disponer para este artículo de datos de porcentajes de alumnos por centros e institutos, pero sí los del alumnado extranjero en compensación educativa, de los que nos podemos servir como un indicador indirecto. Así, por ejemplo, la media que se obtiene con ellos es la de 16 alumnos extranjeros en compensación educativa por centro, sin embargo tenemos centros en Palma como el Jafudà Cresques con 110, el Gabriel Alzamora con 102, o el Santa Isabel con 78.

La distribución por islas del alumnado extranjero es algo distinta a la del resto del alumnado, residiendo la diferencia en los valores de Ibiza, 3,25 puntos superior, y los de Menorca 2,77 puntos inferior (recordemos que el porcentaje de población extranjera residente en Ibiza es del 25,25% y en Menorca del 16,39%).

DISTRIBUCIÓN DEL ALUMNADO POR ILLES BALEARES. CURSO 2008-2009

	Alumnado nacional	Distribución	Alumnado extranjero	Distribución
Mallorca	123.681	78,55	22.373	77,89
Menorca	17.061	10,84	2.319	8,07
Ibiza	15.755	10,01	3.810	13,26
Formentera	962	0,61	222	0,77
Total	157.459	100,00	28.724	100,00

Fuente:

Conselleria d'Educació i Cultura.

Por último (ver tabla 3.7 del anexo), la distribución del alumnado extranjero por sexo es muy equitativa: en centros públicos, el 50,18% son hombres y el 49,82% mujeres; en centros privados el 50,17% y 49,83%, respectivamente; en centros concertados, el 49,34% y 50,66%; y en centros municipales el 46,15% y 53,85%. En los centros públicos, la presencia de mujeres es manifiestamente superior en los niveles de Bachillerato (58,68%), Ciclo formativo de Grado Superior (57,09%), Estudios de Idiomas (73,25%) y Estudios Artísticos (76,19%).

Por último cabría señalar, aunque sea someramente, los problemas que dificultan la integración del alumnado de origen extranjero en nuestro sistema educativo son varios y de diversas índoles. Por una parte, su desconocimiento de una o de las dos lenguas oficiales de nuestra comunidad autónoma, que obliga, como sabemos, a establecer estrategias de intervención como las de las aulas de acogida; por otra, la multiplicidad de procedencias, siendo que el alumnado proviene de más de 100 nacionalidades, hecho que implica una gran diversidad de culturas, hábitos, modos de relación y percepciones sociales. La proveniencia de tantos y tan diferentes sistemas educativos dificulta en muchos casos la incorporación adecuada a los niveles educativos correspondientes. Se añade, por otro lado, la masificación de este alumnado que sufren algunos centros, en correspondencia con la manera en que la población inmigrada en general se distribuye entre los barrios de nuestras ciudades. Al respecto, hay que indicar que es claramente deficiente el número de alumnos extranjeros escolarizados en centros concertados, siendo la tasa balear una de las más bajas del Estado. Todo lo anterior supone la asignación de nuevos recursos educativos y humanos (materiales complementarios, profesores de apoyo, etc.), los cuales, a menudo, se van generando y formando sobre la marcha. Por lo demás, habría que señalar el déficit que se detecta en la participación de los padres de estos alumnos en la vida escolar de sus hijos y en las asociaciones de padres.

4. POBLACIÓN INMIGRADA Y SALUD*

Lo que se ha dado en llamar oleada inmigratoria, que ha afectado a nuestra sociedad en los últimos años, ha tenido repercusiones sociales, económicas y, también, sanitarias.

En este artículo pretendemos analizar aspectos relacionados con datos demográficos (población extranjera por Zonas Básicas de Salud) y asistenciales (número de visitados extranjeros), a fin de ofrecer una fotografía de la realidad de la asistencia sanitaria al colectivo de inmigrados en la Atención Primaria de Mallorca.

Aunque no sea el objetivo del presente escrito, cabe previamente recordar las actuaciones que se han llevado a cabo en el ámbito sanitario para dotar de herramientas a los profesionales que ayudan a atender a la población inmigrada.

A finales de 2006 se firmó un convenio entre la Consejería de Salud y Consumo y la, entonces, Consejería de Inmigración, con el que vino a ser posible la dotación de la figura del Mediador Cultural Sociosanitario en el ámbito de la Atención Primaria de Baleares. En estos momentos se disponen de los siguientes recursos:

Mallorca:

- 5 mediadores en Palma
- 1 mediador en Inca y Lloseta
- 1 mediador en Manacor
- 1 mediador en Sa Pobla, Felanitx, Lluçmajor

Menorca: 2 mediadores

Ibiza y Formentera: 2 mediadores

* Autores: *Monique Gayolá*, Jefe del Servicio de Atención al Usuario del Servei de Salut de les Illes Balears. *Sebastià Serra*, Subdirector médico de la Gerencia de Atención Primaria de Mallorca.

Todos los datos y tablas de este artículo tienen como fuente las bases de datos de la Gerència d'Atenció Primària de Mallorca, IBSalut.

Además, a partir de 2007, gracias a un nuevo convenio entre la Consejería de Salud y Consumo y la Consejería de Asuntos Sociales, Promoción e Inmigración, se implantó un sistema de teletraducción en todos los centros de Salud y en los hospitales públicos y concertados de las Islas. Finalmente, hay que recordar la figura de los traductores de los hospitales, que también hacen tareas de mediación.

En este trabajo nos limitaremos a analizar los datos del Área Sanitaria de Mallorca, ya que, en estos momentos, no disponemos de los de las otras islas.

Ordenación sanitaria de Mallorca

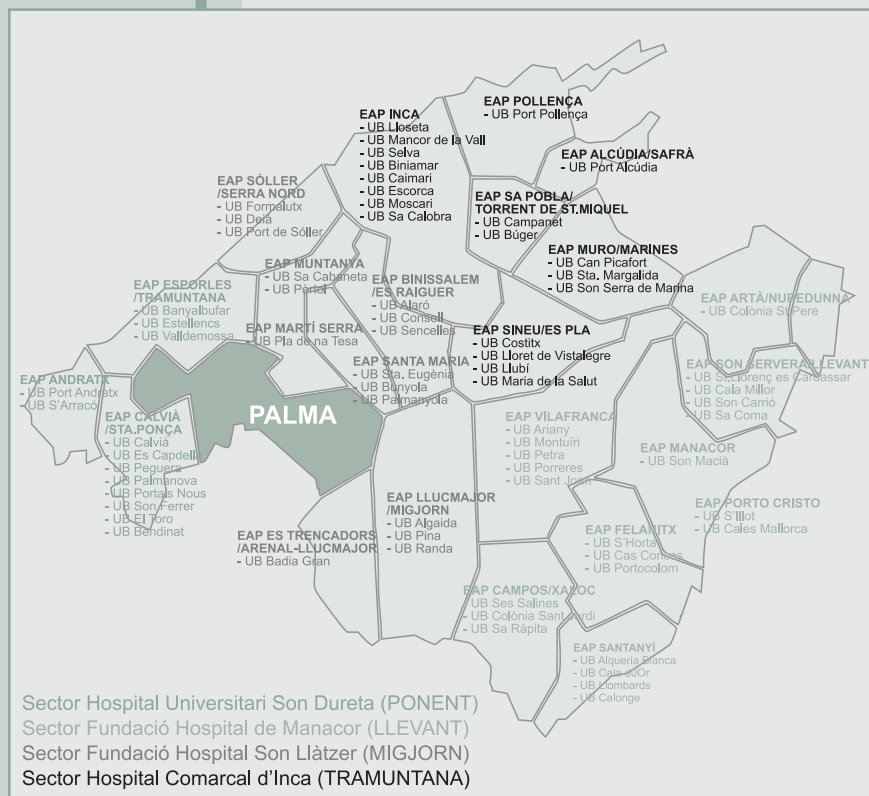
El Área Sanitaria de Mallorca tiene 45 Zonas Básicas de Salud (ZBS), las cuales, en función del centro hospitalario de referencia, se agrupan en cuatro sectores: Ponent, Migjorn, Tramuntana y Llevant, tal y como puede verse en la tabla y los mapas siguiente.

SECTOR	ZONAS BÁSICAS DE SALUD	MUNICIPIOS
TRAMUNTANA Hospital de referencia: Hospital Comarcal d'Inca	Es Blanquer	Inca Lloseta Selva Escorca
	Es Pla	Sineu Costitx Lloret Llubí Maria de la Salut
	Torrent de Sant Miquel	Sa Pobla Campanet Búger
	Pollença	Pollença
	Safrà	Alcúdia
	Marines	Muro Santa Margalida
	Manacor	
LLEVANT Hospital de referencia: Fundació Hospital de Manacor	Porto Cristo	Manacor
	Capdepera	Capdepera
	Nuredduna	Artà
	Llevant	Son Servera Sant Llorenç
	Santanyí	Santanyí
	Felanitx	Felanitx
	Xaloc	Campos Ses Salines
	Ses Roques Llises	Vilafranca Porreres Montuïri Sant Joan Petra Ariany

SECTOR	ZONAS BÁSICAS DE SALUD	MUNICIPIOS
PONENT Hospital de referencia: Hospital Universitari Son Dureta	Andratx	Andratx
	Calvià	Calvià
	Palmanova (*)	Calvià
	Tramuntana	Esporles Valldemossa Estellencs Banyalbufar
	Son Serra – La Vileta	Puigpunyent Palma
	Sant Agustí	Palma
	Son Pisà	
	Valldargent	
	Camp Redó	
	Santa Catalina	
	Casa del Mar	
	S'Escorxador	
	Arquitecte Bennàsser	
	Son Cladera	
	Son Rutlan	
	Pere Garau	
MIGJORN Hospital de referencia: Hospital Son Llàtzer	Rafal Nou	Marratxí Binissalem Alaró Consell Sencelles Algaida Llucmajor Llucmajor Santa Maria Bunyola Santa Eugènia Sòller Deià Fornalutx
	Son Gotleu	
	Escola Graduada	
	Emili Darder	
	Coll de'n Rebassa	
	Son Ferriol	
	Platja de Palma	
	Pont d'Inca	
	Muntanya	
	Es Raiguer	
	Migjorn	
	Trencadors	
	Del Camí	
	Serra Nord	

(*) La ZBS de Palmanova està contemplada a la legislació però encara està pendent d'obertura.

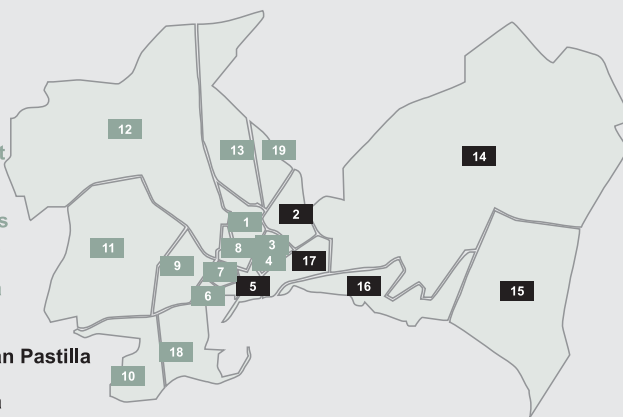
MAPA DE LAS ZBS DE LA PART FORANA



MAPA DE LAS ZONAS BÁSICAS DE SALUD DE PALMA

1. A. Bennàssar
2. Rafal Nou
3. Son Gotleu
4. Pere Garau
5. Escola Graduada
6. Sta. Catalina
7. Valldargent
8. Escorxador
9. Son Pisà
10. Casa del Mar
- UBS El Terreno
11. Son Serra
- UBS Puigpunyent
- UBS Galilea
12. Camp Redó
- UBS Establiments
- UBS Son Sardina
13. Son Cladera
- UBS sa Indioteria
14. Son Ferriol
- UBS Sant Jordi
15. Platja de Palma/Can Pastilla
- UBS s'Arenal
- UBS s'Aranjassa
- UBS es Pil·lari
16. Coll d'en Rabassa
- UBS Can Pastilla
- UBS es Molinar
17. Emili Darder
18. Sant Agustí
- UBS Gènova
19. Son Rutlan

MAPA DE PALMA

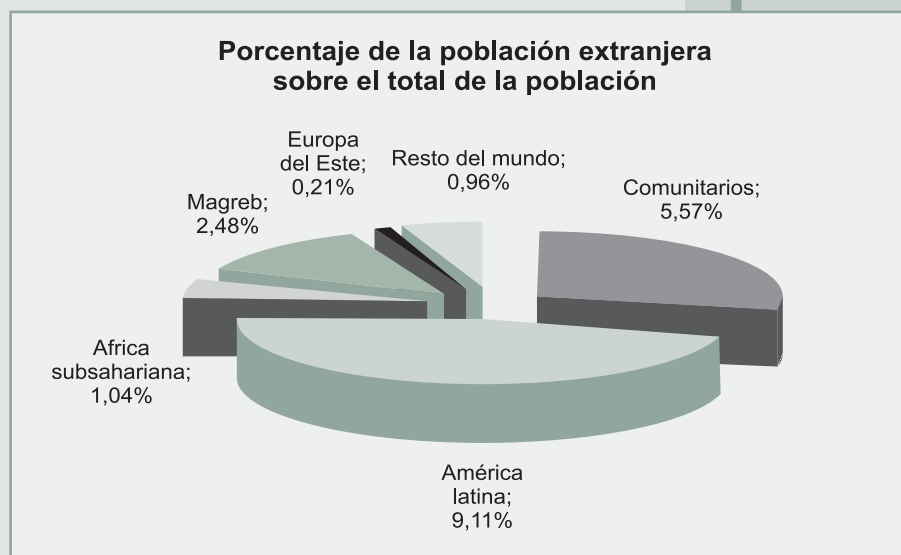
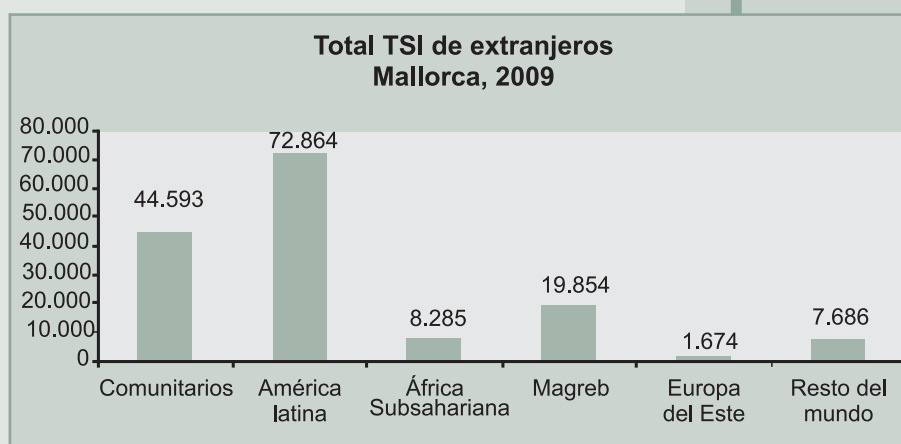


Sector PONENT
Sector MIGJORN

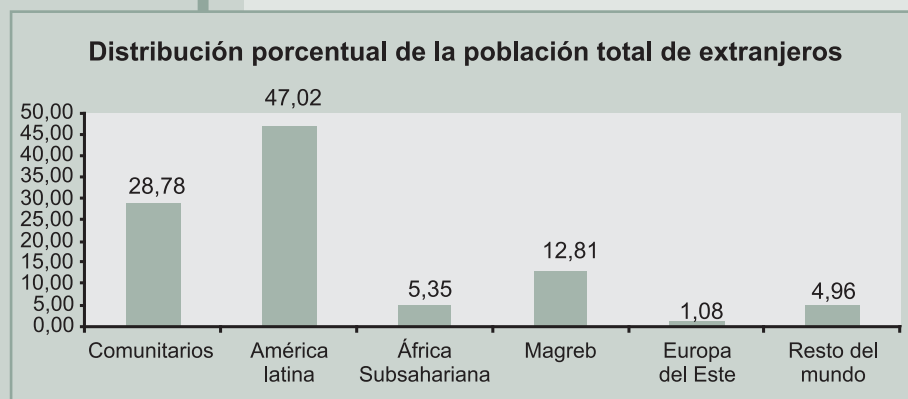
Datos demográficos

Según los datos de la Gerencia de Atención Primaria de Mallorca, el número de personas con Tarjeta Sanitaria Individual (TSI) a junio de 2009 fue de 800.133, de las cuales el 80,6% lo son de residentes nacidos en España y el 19,4% de extranjeros. La distribución según el lugar de nacimiento y por grandes grupos de origen es la siguiente:

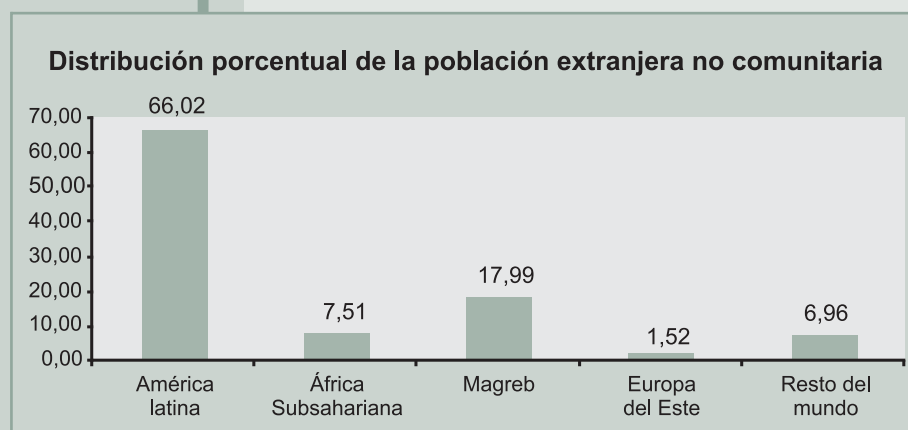
Total TSI	Comunitarios	América latina	África Subsahariana	Magreb	Europa del Este	Resto del mundo	Nacidos en España
800.133	44.593	72.864	8.285	19.854	1.674	7.686	645.177
100,00	5,57	9,11	1,04	2,48	0,21	0,96	80,63



El total de extranjeros con TSI fue de 154.956. Los porcentajes sobre el total de la población extranjera son los que refleja el gráfico siguiente.



Si nos centramos en la población extranjera no comunitaria los porcentajes son:



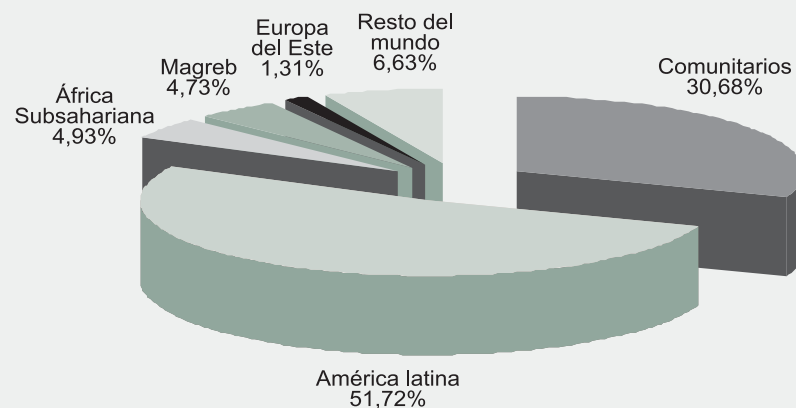
A partir de estos datos globales conviene analizar la distribución de la población inmigrante por Sectores Sanitarios y por Zonas Básicas de Salud, a fin de entender los datos asistenciales que presentamos más adelante.

Sector PONENT

El sector Ponent agrupa 15 Zonas Básicas de Salud (ZBS), 12 de Palma y 3 de la Part Forana, que tienen como centro hospitalario de referencia el Hospital Universitario de Son Dureta. Su población es de 314.947 usuarios, lo cual supone el 39,4% del total de las TSI de Mallorca.

SECTOR PONENT							
	Comunitarios	América latina	África Subsahariana	Magreb	Europa del Este	Resto del mundo	Total TSI
ARQUITECTE BENNASAR	1.058	3.794	339	286	73	274	32.020
CALVIA	6.921	2.679	155	377	94	730	40.843
CAMP REDO	888	1.937	287	270	51	119	27.665
VALLDARGENT	651	2.242	127	132	47	201	16.154
TRAMUNTANA	355	341	9	17	13	38	6.651
PERE GARAU	785	4.886	434	585	88	916	24.838
CASA DEL MAR	1.949	2.905	121	275	100	691	21.866
S'ESCORXADOR	1.279	5.282	243	243	100	390	30.465
SANTA CATALINA	913	1.936	58	130	26	225	19.374
SON CLADERA	235	649	190	65	35	35	9.865
SON PISA	814	2.479	822	145	50	189	23.378
SON SERRA LA VILETA	785	1.379	142	180	40	128	24.539
ANDRATX	1.181	690	13	117	75	150	9.156
SANT AGUSTI	2.217	2.110	109	158	60	264	14.907
ARAGO	318	998	222	160	19	48	13.226
Total	20.349	34.307	3.271	3.140	871	4.398	314.947
Porcentajes	6,46	10,89	1,04	1,00	0,28	1,40	

SECTOR PONENT
Porcentaje de la población extranjera según origen

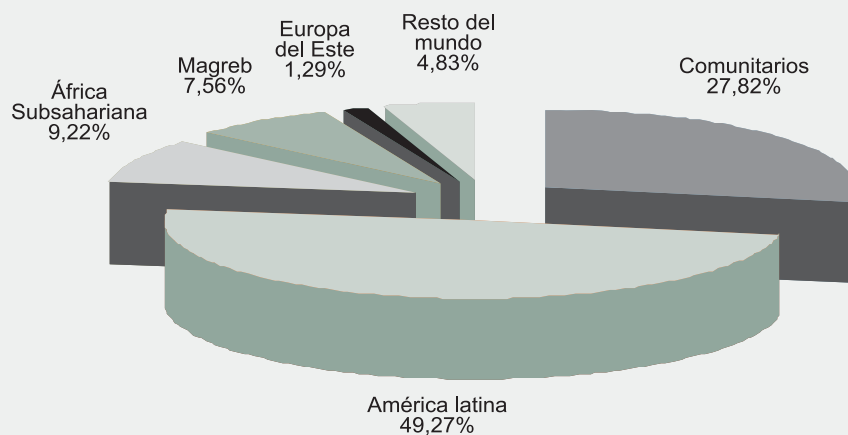


Sector MIGJORN

Agrupación 14 ZBS, de las cuales 7 son de Palma y / de la Part Forana. Tienen como centro de referencia el Hospital Son Llàtzer. La población es de 237.902 TSI, es decir, el 29,7% del total de Mallorca.

SECTOR MIGJORN							
	Comunitarios	América latina	África Subsahariana	Magreb	Europa del Este	Resto del mundo	Total TSI
ES RAIGUER	652	745	17	83	16	50	16.501
COLL D'EN RABASSA	1.561	2.007	109	156	50	192	25.212
EMILI DARDER	657	2.247	334	255	73	243	19.147
ESCOLA GRADUADA	1.309	5.116	229	349	93	422	22.965
MIGJORN-LLUCMAJOR	959	729	10	210	16	67	16.275
PONT D'INCA	300	570	59	70	12	55	18.024
RAFAL NOU	407	1.097	198	206	46	86	17.871
S'ARENAL DE PALMA	1.172	1.040	434	153	33	215	12.101
SERRA NORD	909	872	65	105	30	62	11.985
SON FERRIOL	399	628	27	131	4	27	12.620
SON GOTLEU	444	2.427	1.817	1.090	89	269	22.655
ES TRENCADORS	1.444	1.461	384	142	46	143	18.508
SANTA MARIA DEL CAMI	615	492	14	61	7	57	13.218
MUNTANYA	347	359	6	27	4	52	10.820
Total	11.175	19.790	3.703	3.038	519	1.940	237.902
Porcentajes	4,70	8,32	1,56	1,28	0,22	0,82	

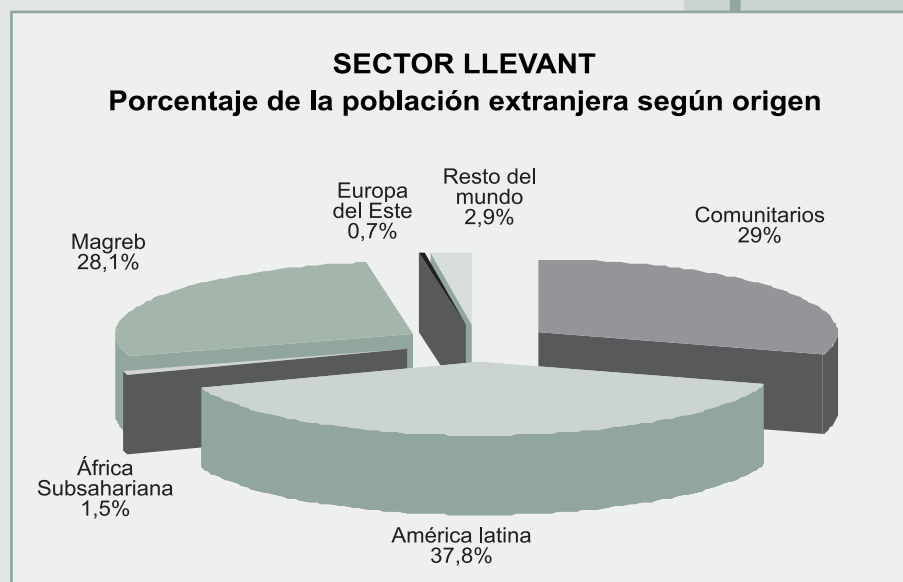
SECTOR MIGJORN
Porcentaje de la población extranjera según origen



Sector LLEVANT

Está formado por 7 ZBS y tiene como hospital de referencia la Fundación Hospital de Manacor. La población es de 134.163 TSI, el 16,8% del total de Mallorca.

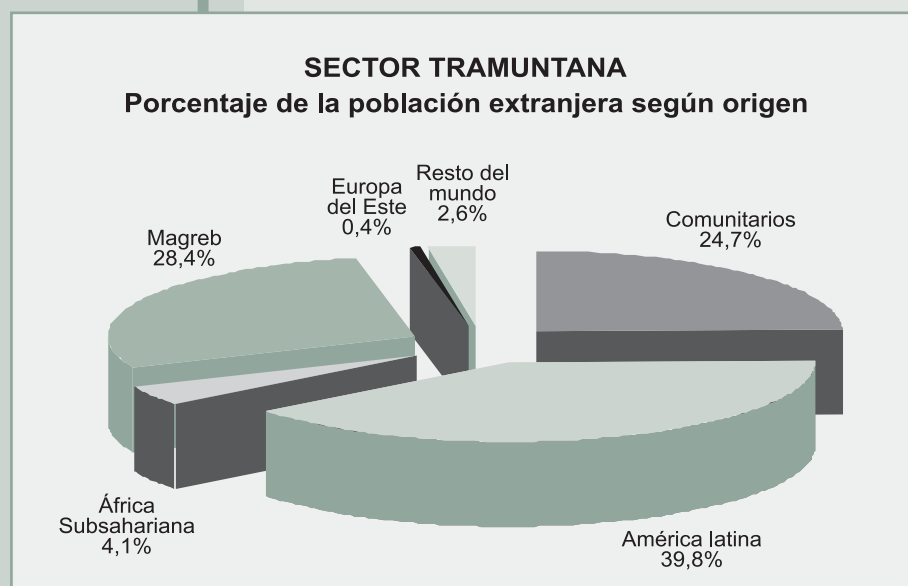
SECTOR LLEVANT							
	Comunitarios	América latina	África Subsahariana	Magreb	Europa del Este	Resto del mundo	Total TSI
XALOC	807	1.052	22	738	10	57	13.021
FELANITX	811	575	33	1.492	63	56	17.513
MANACOR	460	2.166	35	2.438	15	152	30.201
SANTANYI	1.291	787	55	420	12	98	10.817
LLEVANT	1.470	1.525	152	327	39	167	18.751
SES ROQUES LLISES	431	829	12	1.149	6	24	14.887
NUREDDUNA	350	724	4	110	6	29	7.322
CAPDEPERA	1.162	946	42	77	24	112	10.528
PORTO CRISTO	659	1.102	29	455	17	60	11.123
Total	7.441	9.706	384	7.206	192	755	134.163
Porcentajes	5,55	7,23	0,29	5,37	0,14	0,56	



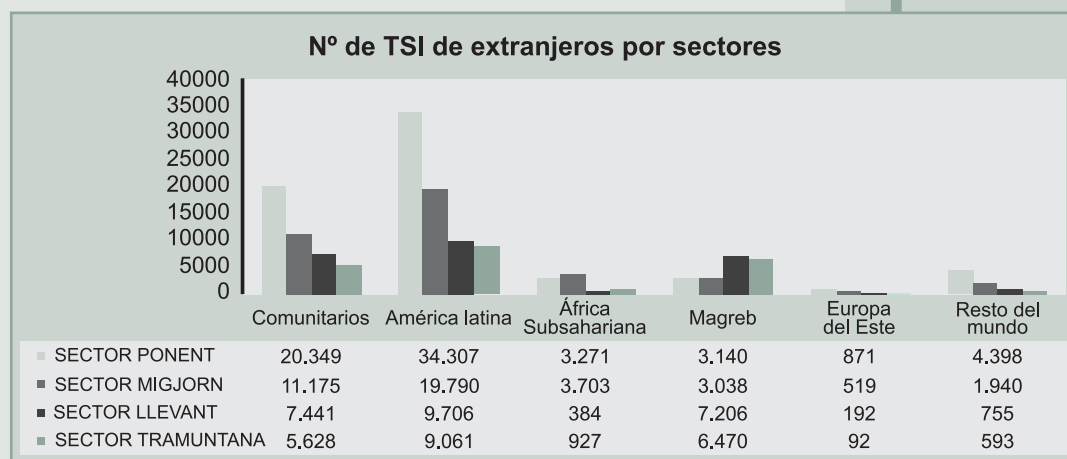
Sector TRAMUNTANA

Lo conforman 6 ZBS que tienen el Hospital Comarcal de Inca como centro de referencia. Su población es de 113.121 TSI, lo que supone el 14,1% del total de Mallorca.

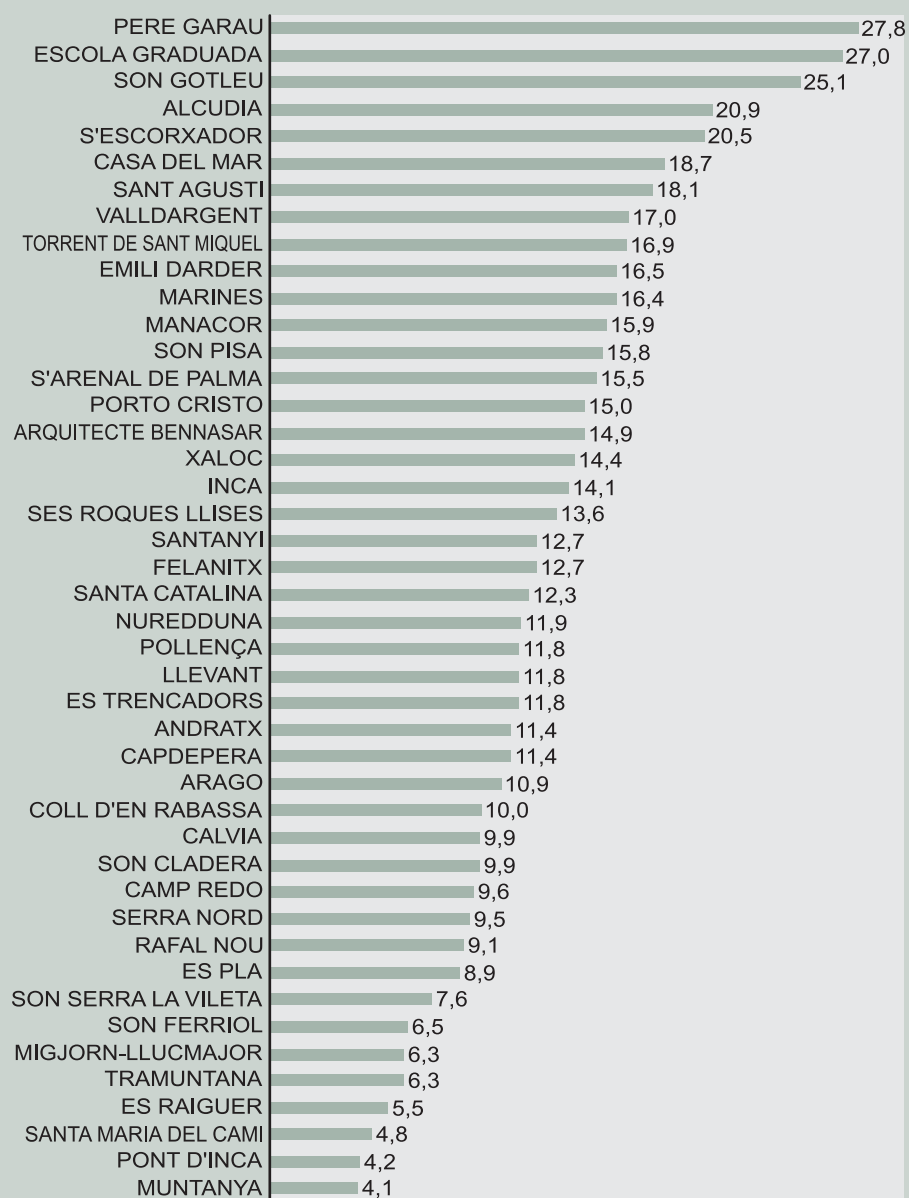
SECTOR TRAMUNTANA							
	Comunitarios	América latina	África Subsahariana	Magreb	Europa del Este	Resto del mundo	Total TSI
INCA	1.141	2.787	572	2.040	22	125	39.263
MARINES	1.011	1.318	141	1.292	19	85	17.361
POLLENÇA	1.390	1.272	30	353	11	136	15.243
TORRENT DE SANT MIQUEL	406	522	80	2.034	4	25	15.746
ES PLA	347	420	8	334	5	19	8.812
ALCUDIA	1.333	2.742	96	417	31	203	16.696
Total	5.628	9.061	927	6.470	92	593	113.121
Porcentaje	4,98	8,01	0,82	5,72	0,08	0,52	



Se puede comprobar que la distribución de la población extranjera no es uniforme entre los diferentes sectores. Esta cuestión queda más patente en los siguientes gráficos:



La distribución de los extranjeros extracomunitarios tampoco es uniforme entre las diferentes Zonas Básicas de Salud. En el siguiente gráfico se presentan las ZBS ordenadas de mayor a menor porcentaje de extracomunitarios sobre la población total de la zona.

Porcentajes de extracomunitarios sobre población total por ZBS

Datos asistenciales

A partir de los datos extraídos por el Sistema de Información Sanitaria de la Historia Clínica Informatizada (e-siap) se puede analizar la actividad asistencial generada por colectivos de extranjeros en Mallorca.

La información está separada en dos grupos:

- " Número de personas extranjeras visitadas durante el año 2008 y el primer semestre de 2009, de acuerdo con la edad y el sexo, e independientemente del número de visitas realizadas.

PERSONAS EXTRANJERAS VISITADAS			
2008			
	Hombres	Mujeres	Total
PEDIATRIA	8.437	7.891	16.328
ADULTOS	56.100	70.559	126.659
TOTAL	64.537	78.450	142.987
Primer semestre de 2009			
	Hombres	Mujeres	Total
PEDIATRIA	6.864	6.318	13.182
ADULTOS	40.665	55.266	95.931
TOTAL	47.529	61.584	109.113

- " Número de visitas realizadas a los pacientes extranjeros en los mismos periodos, separados también según edad y sexo.

VISITAS REALIZADAS A PACIENTES EXTRANJEROS			
2008			
	Hombres	Mujeres	Total
PEDIATRIA	45.701	40.713	86.414
ADULTOS	303.897	518.235	822.132
TOTAL	349.598	558.948	908.546
Primer semestre de 2009			
	Hombres	Mujeres	Total
PEDIATRIA	26.249	22.899	49.148
ADULTOS	161.800	276.600	438.400
TOTAL	188.049	299.499	487.548

En lo que respecta al número de visitas en 2008, en Mallorca se realizó la siguiente actividad asistencial global:

VISITAS 2008	
MEDICINA DE FAMILIA	3.256.933
PEDIATRÍA	540.010
ENFERMERÍA	2.241.280
TOTAL	6.038.223

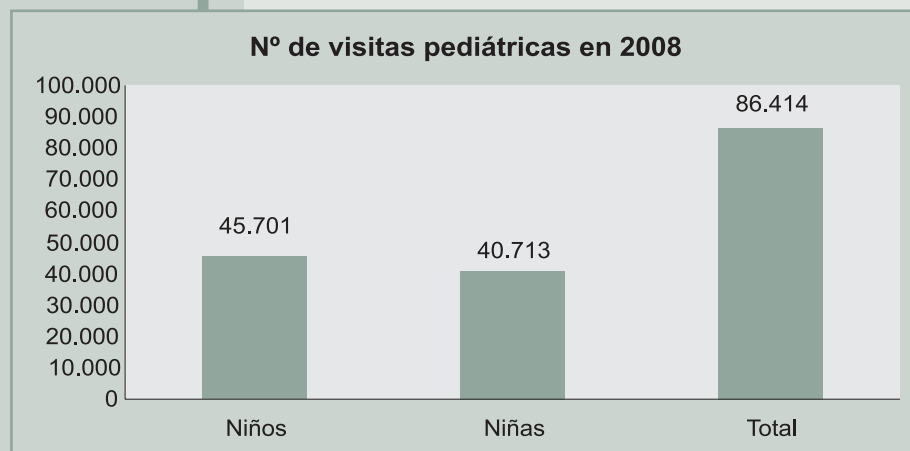
Por tanto, el número de visitas a la población extranjera (comunitaria y extracomunitaria) supuso el 15% del total de visitas realizadas a Atención Primaria de Mallorca.

Atención PEDIÁTRICA

Tal como se ha señalado antes, a lo largo del año 2008 se visitaron un total de 16.328 niños extranjeros.



Estos niños originaron 86.414 visitas.

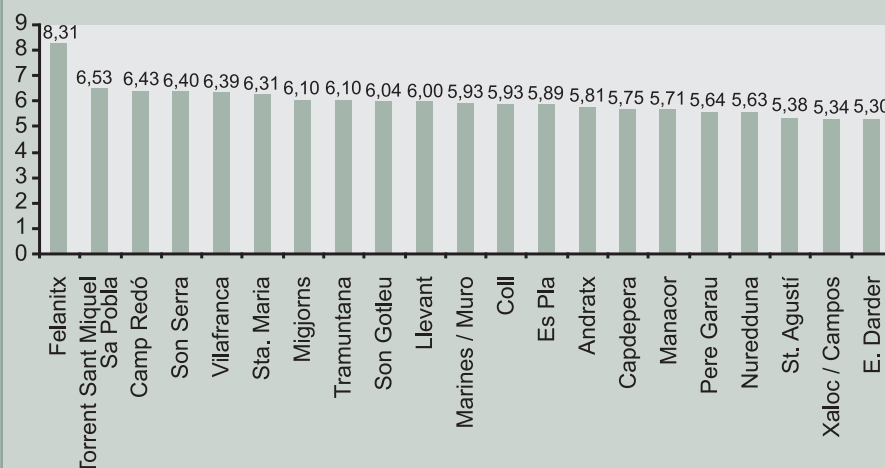


Con la siguiente distribución por zonas Básicas de Salud ordenadas por número de niños visitados.

ZONAS BÁSICAS DE SALUD ORDENADAS POR NÚMERO DE NIÑOS VISITADOS Mallorca, 2008						
ZBS	Nº DE NIÑOS VISITADOS			Nº DE VISITES		
	Nins	Nines	Total	Nins	Nines	Total
Escola Graduada	583	485	1.068	2.509	2.085	4.594
Escorxador	475	484	959	2.137	2.007	4.144
Es Blanquer/Inca	461	421	882	2.335	2.135	4.470
Manacor	420	368	788	2.423	2.079	4.502
Calvià	401	379	780	2.083	1.706	3.789
Son Gotleu	413	337	750	2.570	1.959	4.529
Pere Garau	363	339	702	1.960	1.999	3.959
Arquitecte Bennàsser	306	309	615	1.398	1.408	2.806
Son Pisà	292	288	580	1.258	1.357	2.615
Felanitx	289	255	544	2.573	2.079	4.502
Torrent de St. Miquel/Sa Pobla	304	239	543	2.062	1.484	3.546
Safrà/Alcúdia	272	255	544	1.426	1.287	2.713
Marines/Muro	236	253	489	1.477	1.425	2.902
Valldargent	217	183	400	1.088	835	1.923
Trencadors	208	170	378	928	915	1.843
Pollença	187	171	358	990	776	1.766
Xaloc/Campos	184	164	348	1.048	811	1.859
Ses Roques Llises/Vilafranca	179	163	342	1.275	911	2.186
Camp Redó	163	168	331	1.157	970	2.127
Emili Darder	173	148	321	1.011	690	1.701
Coll d'en Rebassa	150	168	318	933	953	1.886
Llevant/Son Servera	160	143	303	974	845	1.819
Casa del Mar	142	149	291	534	701	1.235
Santa Catalina	144	133	277	633	657	1.290
Santanyí	119	136	255	557	635	1.192
Son Serra—Sa Vileta	137	118	255	897	735	1.632
Porto Cristo	130	115	245	570	566	1.136
Sant Agustí	106	118	224	651	553	1.204
Migjorn/Llucmajor	104	119	223	595	766	1.361
Rafal Nou	112	107	219	568	439	1.007
Platja de Palma	101	107	208	479	471	950
Capdepera	103	96	199	594	550	1.144
Es Pla/Sineu	98	86	184	604	480	1.084
Serra Nord/Sòller	88	82	170	392	428	820
Son Rutlan	91	76	167	429	320	749
Andratx	68	92	160	395	534	929
Son Cladera	61	84	145	273	430	703
Nuredduna/Artà	74	60	134	402	352	754
Es Raiguer/Binissalem	69	62	131	279	257	536
Son Ferriol	55	65	120	224	323	547
Pont d'Inca	64	51	115	294	168	462
Del Camí/Santa Maria	47	54	101	346	291	637
Tramuntana/Esporles	36	44	80	392	428	820
Palmanova	30	27	57	67	113	180
Muntanya	22	20	42	72	100	172
TOTAL GENERAL	8.437	7.891	16.328	45.701	40.713	86.414

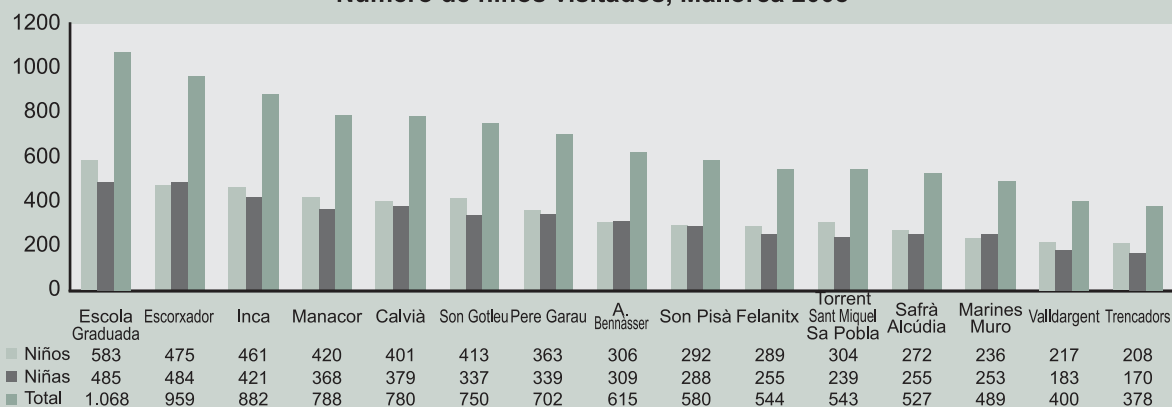
Si dividimos el número de visitas por el total de niños visitados obtenemos la frecuentación de este colectivo: 5,3 visitas por niño. A continuación se presentan los resultados de los centros con una frecuentación igual o superior a la media.

Frecuentación de niños extranjeros por centros, Mallorca 2008

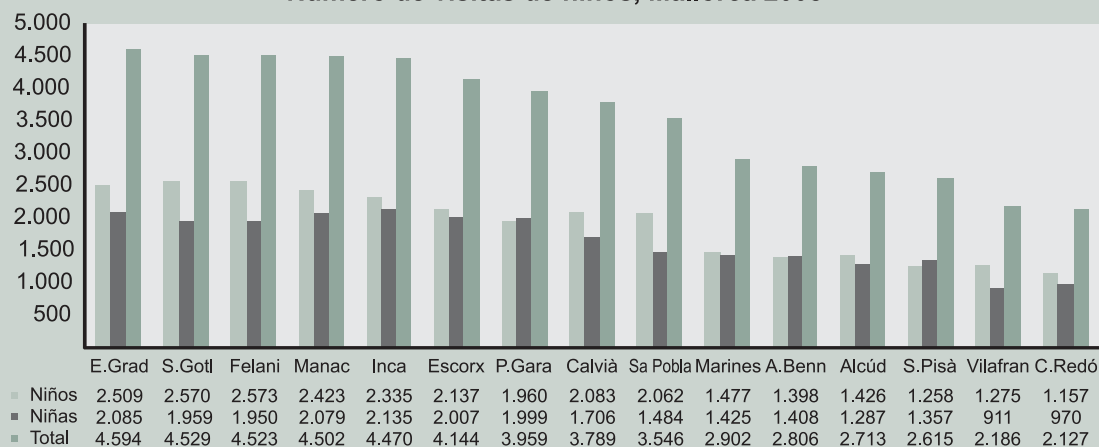


Si nos centramos en las ZBS que han tenido más niños visitados y más visitas (superior a la media del Área), nos encontramos con los siguientes datos:

Número de niños visitados, Mallorca 2008



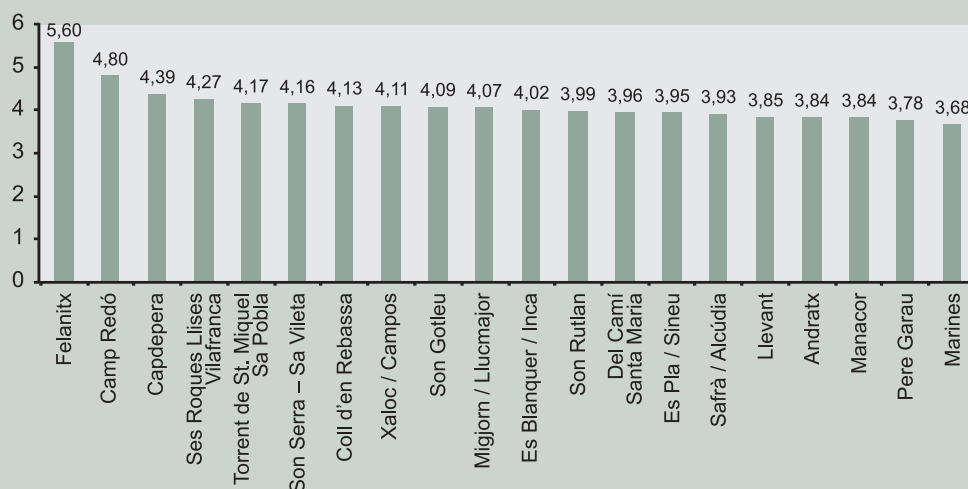
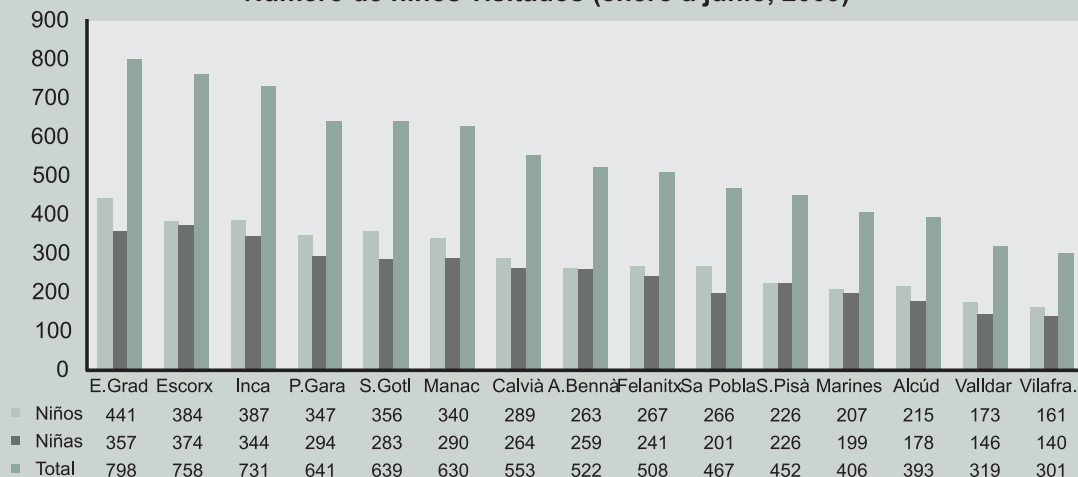
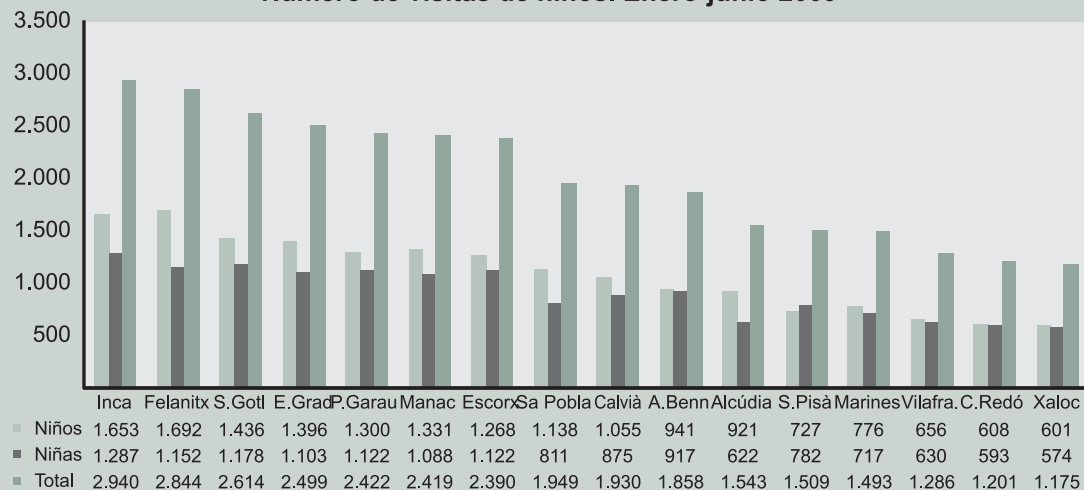
Número de visitas de niños, Mallorca 2008



En el primer semestre de 2009 se visitaron 13.182 niños, a los cuales se les realizaron 49.148 visitas.

ZONAS BÁSICAS DE SALUD, Mallorca, primer semestre 2009						
ZBS	Nº DE NIÑOS VISITADOS			Nº DE VISITAS		
	Niños	Niñas	Total	Niños	Niñas	Total
Escola Graduada	441	357	798	1.396	1.103	2.499
Escorxador	384	374	758	1.268	1.122	2.390
Es Blanquer/Inca	387	344	731	1.653	1.287	2.940
Pere Garau	347	294	641	1.300	1.122	2.422
Son Gotleu	356	283	639	1.436	1.178	2.614
Manacor	340	290	630	1.331	1.088	2.419
Calvià	289	264	553	1.055	875	1.930
Arquitecte Bennàsser	263	259	522	941	917	1.858
Felanitx	267	241	508	1.692	1.152	2.844
Torrent de St. Miquel /Sa Pobla	266	201	467	1.138	811	1.949
Son Pisà	226	226	452	727	782	1.509
Marines	207	199	406	776	717	1.493
Safrà / Alcúdia	215	178	393	921	622	1.543
Valldargent	173	146	319	603	497	1.100
Ses Roques Llises/Vilafranca	161	140	301	656	630	1.286
Xaloc/Campos	144	142	286	601	574	1.175
Trencadors	156	120	276	540	459	999
Emili Darder	134	120	254	441	407	848
Pollença	137	116	253	531	362	893
Llevant	123	118	241	467	461	928
Son Serra – Sa Vileta	124	102	226	554	386	940
Santa Catalina	99	122	221	351	437	788
Platja de Palma	115	104	219	339	323	662
Coll d'en Rebassa	100	114	214	422	461	883
Casa del Mar	103	102	205	306	278	584
Santanyí	92	111	203	315	342	657
Porto Cristo	103	83	186	367	294	661
Rafal Nou	87	83	170	288	246	534
Sant Agustí	70	98	168	248	304	552
Migjorn/Llucmajor	74	88	162	275	384	659
Son Rutlan	81	77	158	313	318	631
Capdepera	75	77	152	337	330	667
Es Pla/Sineu	77	75	152	330	270	600
Serra Nord/Sòller	72	70	142	233	270	503
Andratx	60	69	129	240	256	496
Son Cladera	54	69	123	166	235	401
Nuredduna/Artà	68	49	117	231	168	399
Es Raiguer/Binissalem	58	57	115	149	141	290
Pont d'Inca	51	46	97	193	123	316
Son Ferriol	47	50	97	136	165	301
Del Camí/Santa Maria	44	47	91	195	165	360
Palmanova	31	33	64	57	89	146
Tramuntana/Esporles	29	32	61	74	109	183
Muntanya	15	17	32	49	46	95
TOTAL GENERAL	6.864	6.318	13.182	26.249	22.899	49.149

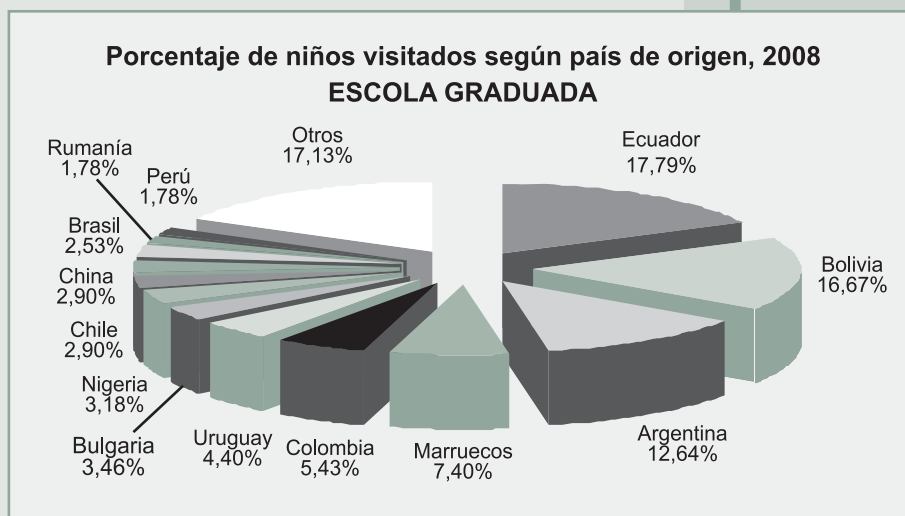
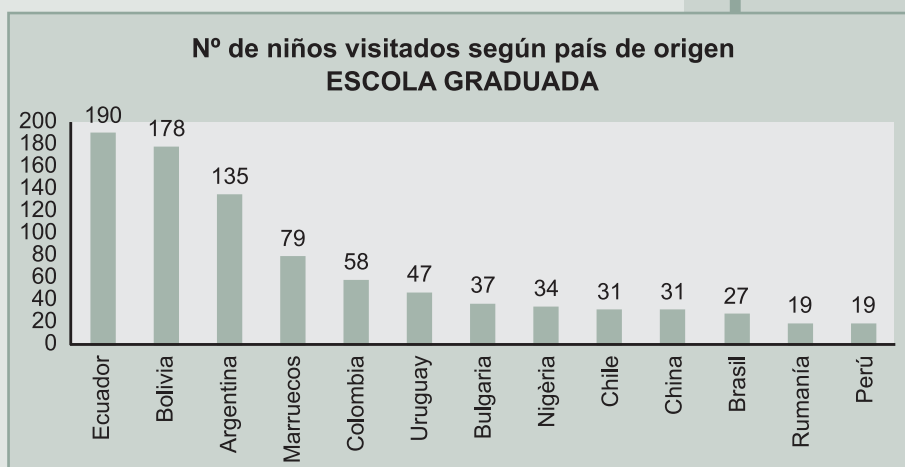
La frecuentación media es de 3,7, recordando que se ha de tener en cuenta que los datos se refieren solamente a 6 meses. En el gráfico siguiente se presentan las ZBS con una frecuentación igual o superior a la media.

Frecuentación en Pediatría, Primer semestre 2009**Número de niños visitados (enero a junio, 2009)****Número de visitas de niños. Enero-junio 2009**

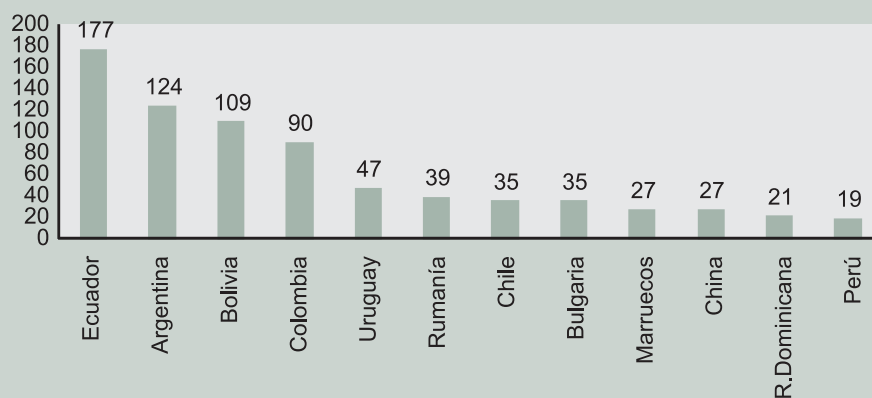
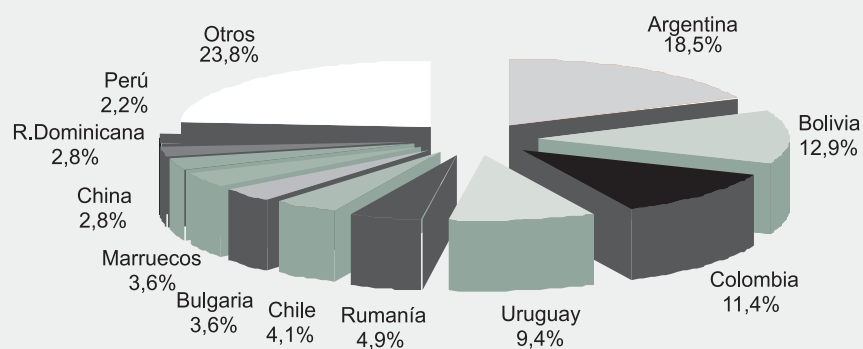
Análisis de las 6 Zonas Básicas de Salud con más número de niños visitados en el año 2008

En todos los casos se incluyen aquellos países que representan más de un 1,5% de los niños visitados y que suponen más del 75% del total.

Escuela GRADUADA

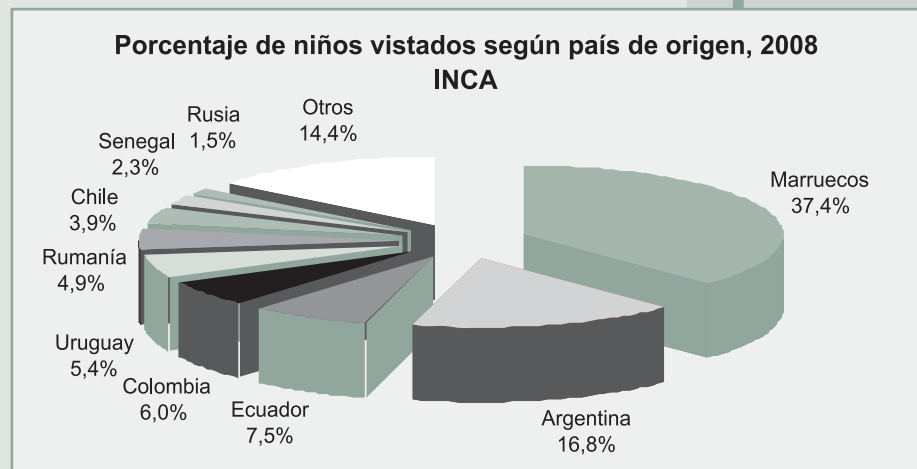
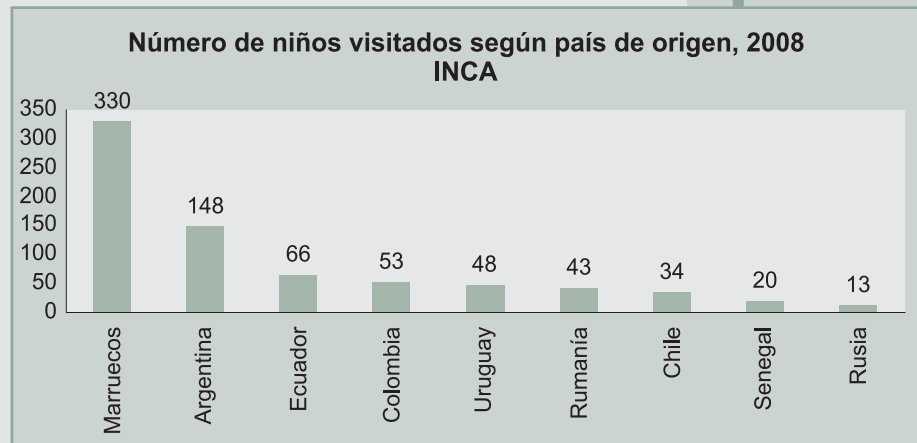


En Pediatría destacan los colectivos latinoamericanos y marroquí, que constituyen el 64,3% del total de niños visitados.

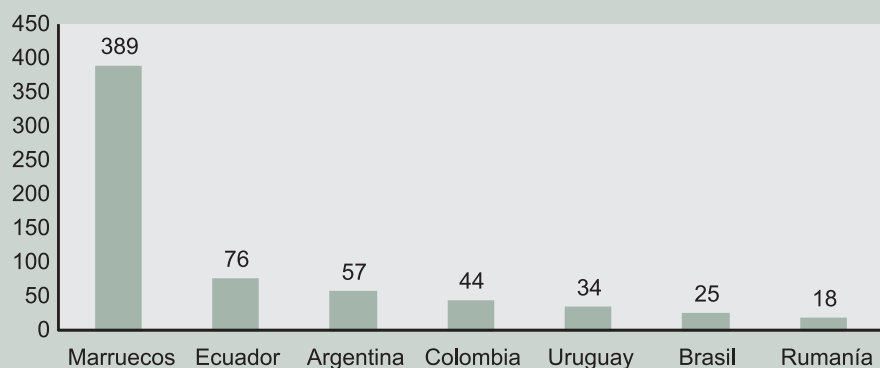
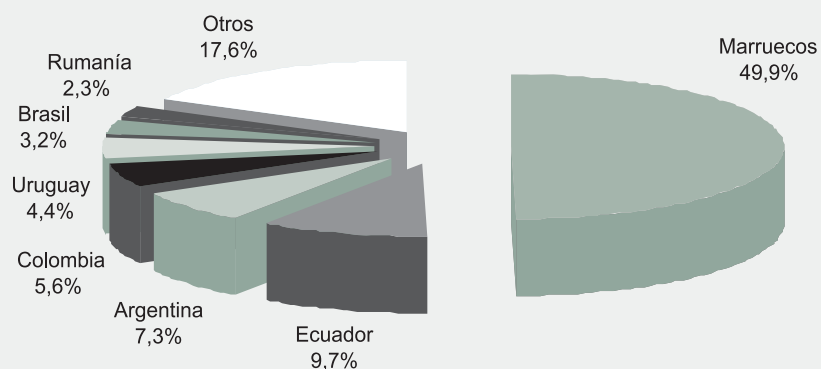
ESCORNADOR**Número de niños visitados según país de origen, 2008
S'ESCORNADOR****Porcentaje de niños visitados según país de origen, 2008
ESCORNADOR**

Destacan los colectivos latinoamericanos y de Europa del Este.

INCA



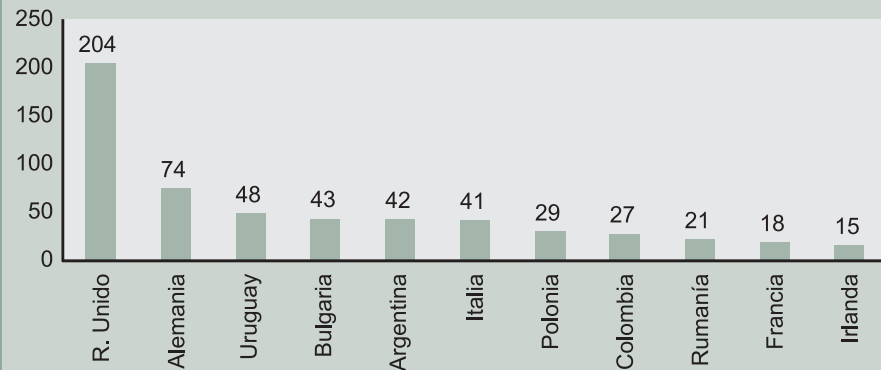
El 37,4% de los niños visitados fueron de Marruecos, seguidos de los latinoamericanos.

MANACOR**Número de niños visitados según país de origen, 2008
MANACOR****Porcentaje de niños visitados según país de origen, 2008
MANACOR**

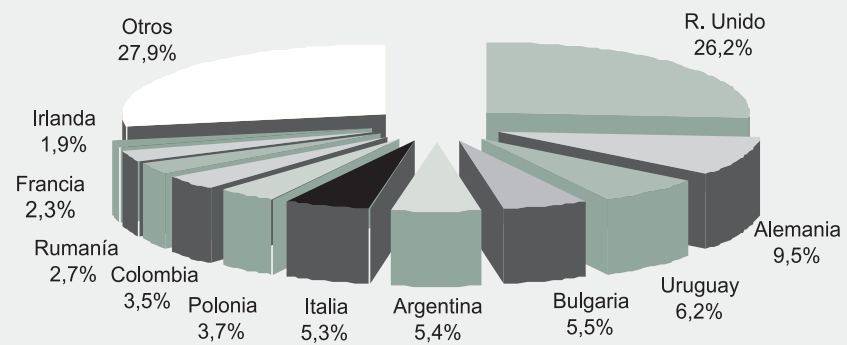
Casi la mitad de los niños visitados fueron de origen marroquí, y un 30% de latinoamericanos.

CALVIÀ

Número de niños visitados según país de origen, 2008
CALVIÀ



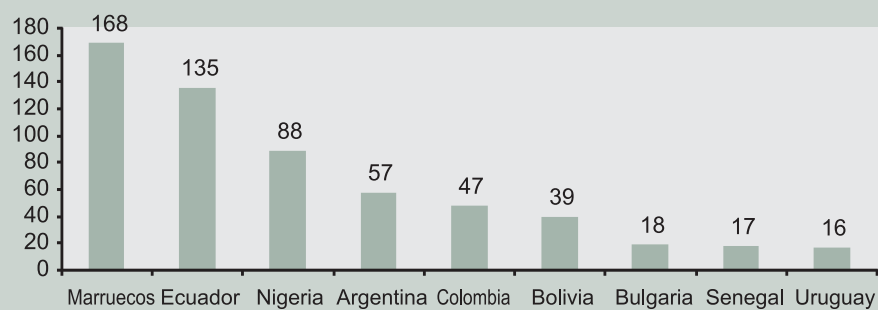
Porcentaje de niños visitados según país de origen, 2008
CALVIÀ



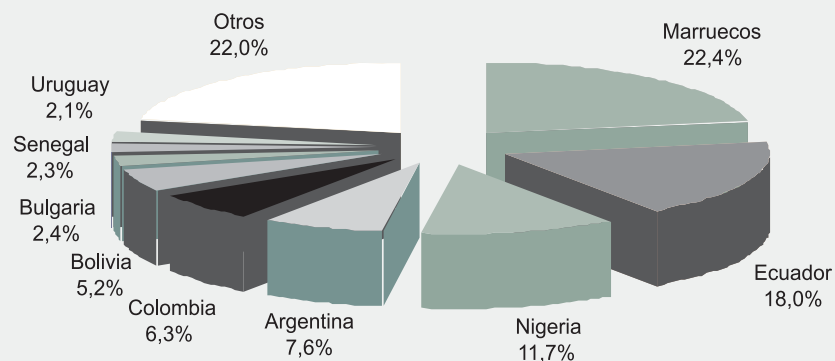
En el ZBS de Calvià destacan los niños de países comunitarios, seguidos de los de la Europa del Este.

SON GOTLEU

Número de niños visitados según país de origen, 2008
SON GOTLEU



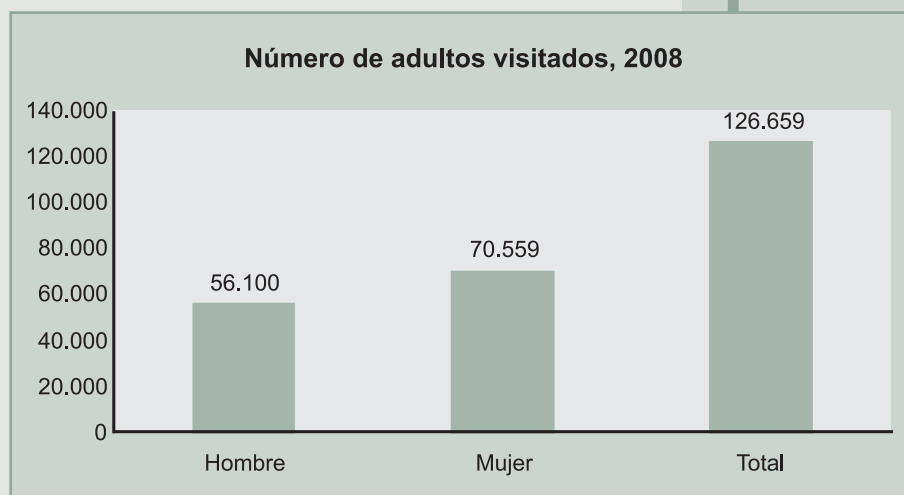
Porcentaje de niños visitados según país de origen, 2008
SON GOTLEU



Destacan los niños de Marruecos, latinoamericanos y subsaharianos.

Atención a Adultos

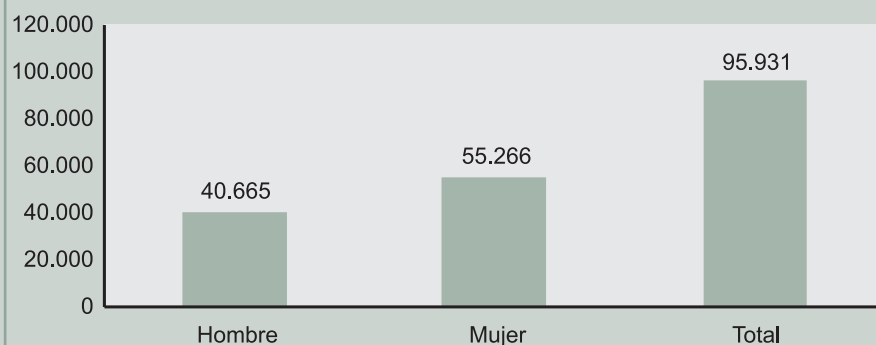
El número de extranjeros adultos visitados en 2008 fue de 126.659, los cuales generaron 822.132 visitas.



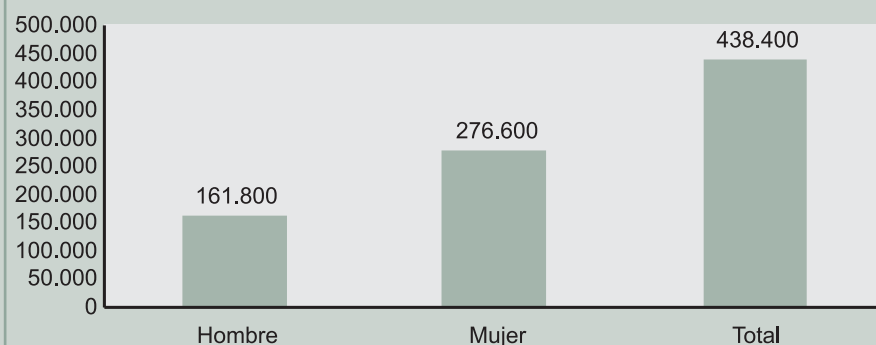
La frecuentación del 2008 en lo que respecta a adultos extranjeros fue de 6,5 vistas por adulto.

En el primer trimestre de 2009, el número de adultos visitados fue de 95.931, con 438.400 visitas.

Número de adultos visitados, 2009 (enero a junio)

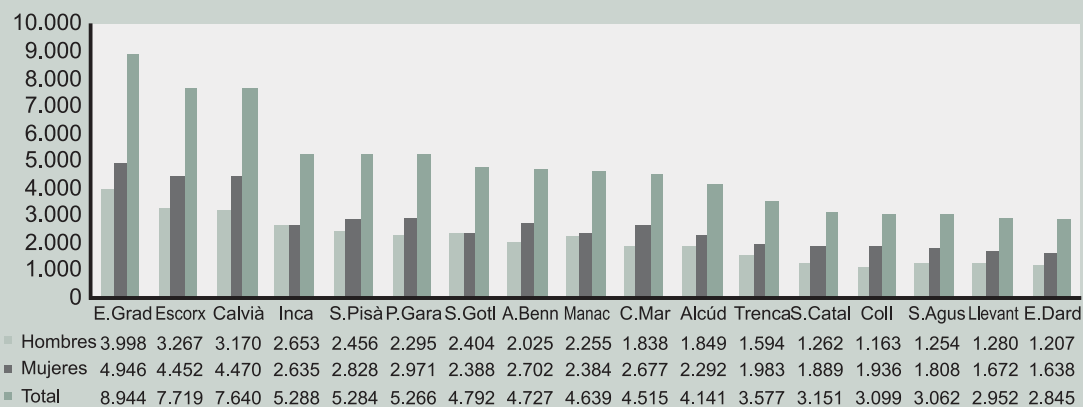


Número de a adultos, 2009 (enero a junio)

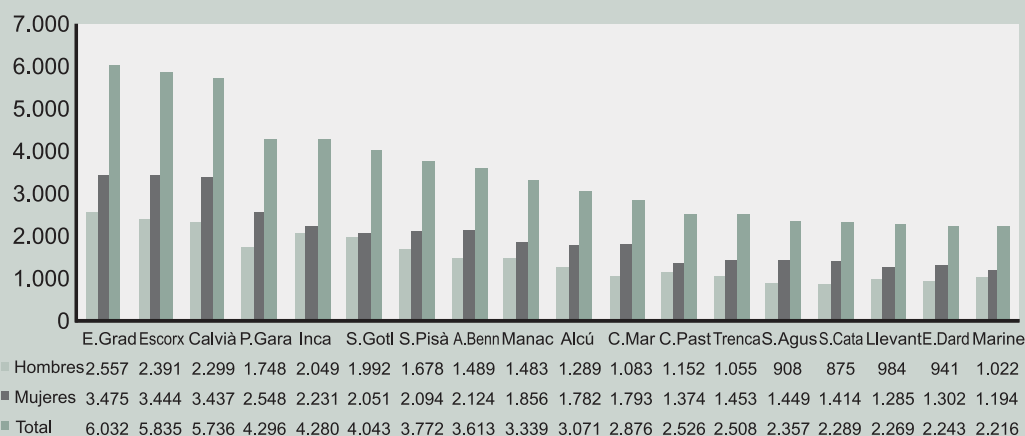


La distribución de los visitados el año 2008 y el primer semestre de 2009 por ZBS es el siguiente (se muestran solamente los que se sitúan por encima de la media).

Número de adultos visitados, 2008

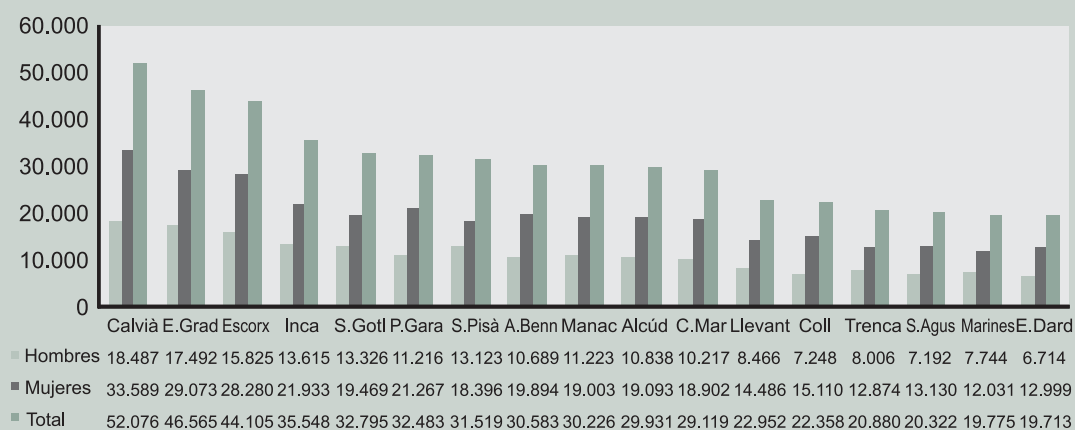


Número de adultos visitados, enero - junio de 2009

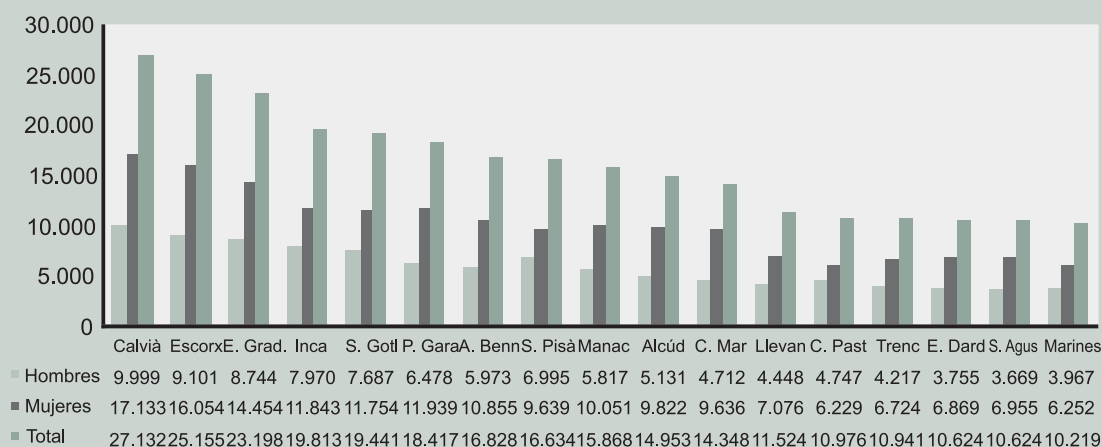


En lo que respecta al número de visitas:

Número de visitas a adultos, 2008



Número de visitas a adultos, 2009 (enero a junio)

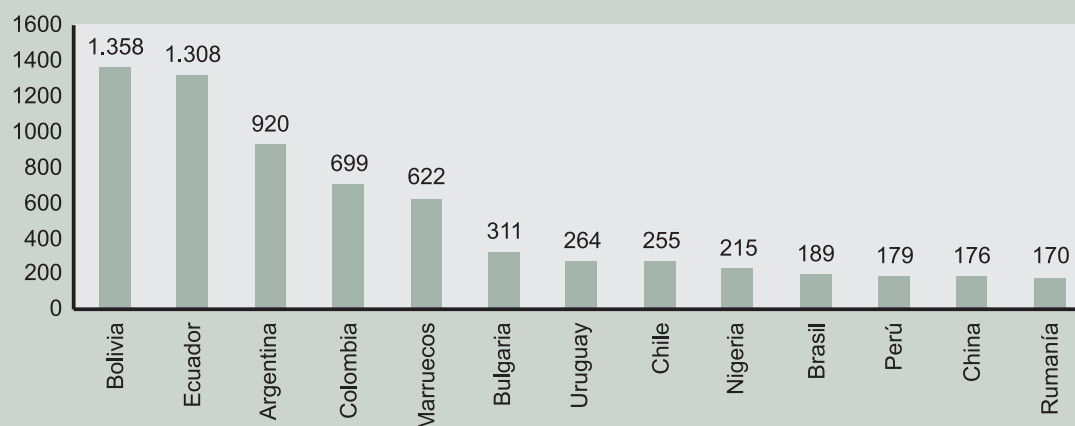


Análisis de las 6 Zonas Básicas de Salud con más número de adultos visitados en 2008

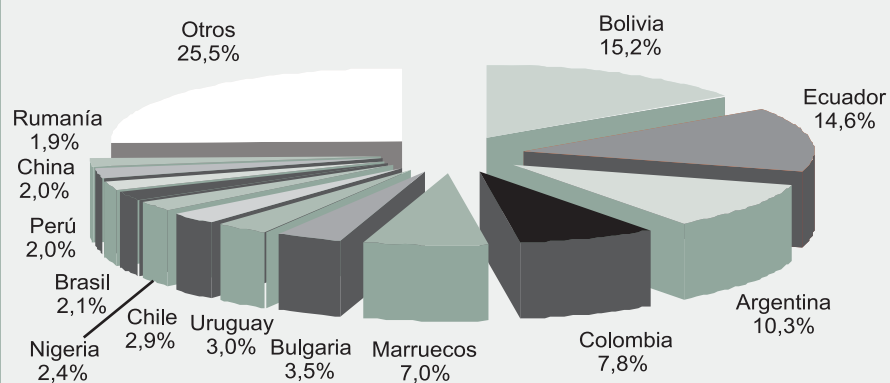
Además de los datos numéricos de extranjeros visitados, nos interesa la procedencia de estos pacientes, ya que las cargas asistenciales son diferentes en función del origen de los usuarios (diferencias idiomáticas, culturales, sociales...). En todos los casos aparecen las nacionalidades con más de un 1,5% de visitados.

ESCUELA GRADUADA

Número total de visitados adultos según país de origen, 2008
ESCOLA GRADUADA



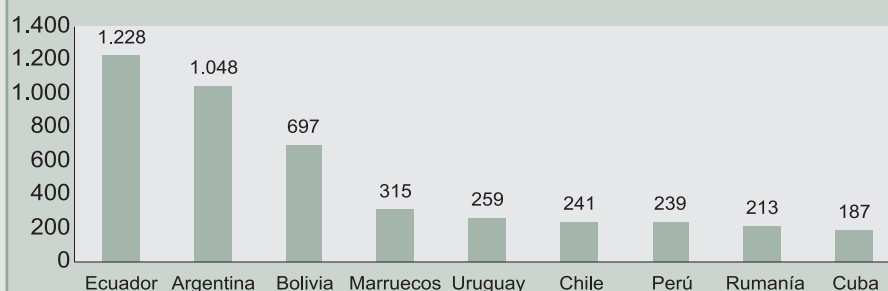
Porcentaje de extranjeros visitados según país de origen, 2008
E. GRADUADA



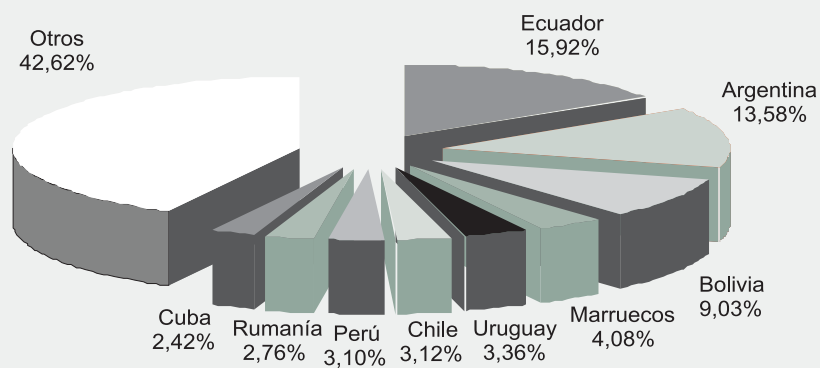
Estas 13 nacionalidades suponen el 74,5% de los pacientes extranjeros visitados en el año 2008 en la ZBS Escuela Graduada, destacando la ausencia de pacientes comunitarios y el predominio de latinoamericanos.

ESCORXADOR

**Total de adultos visitados según país de origen, 2008
ESCORXADOR**



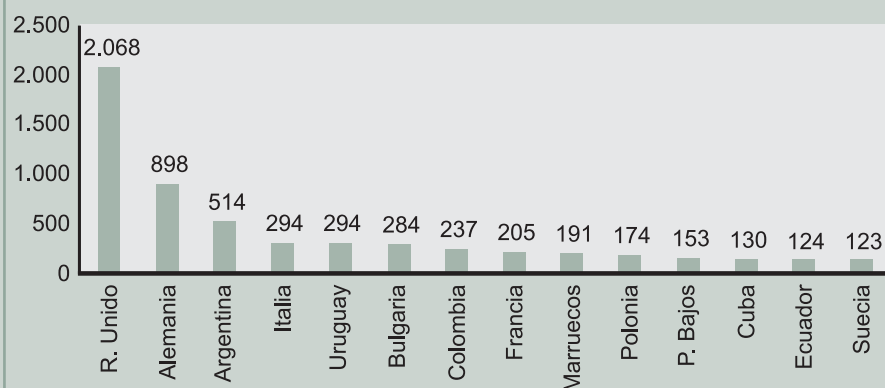
**Porcentaje de visitados adultos según país de origen, 2008
ESCORXADOR**



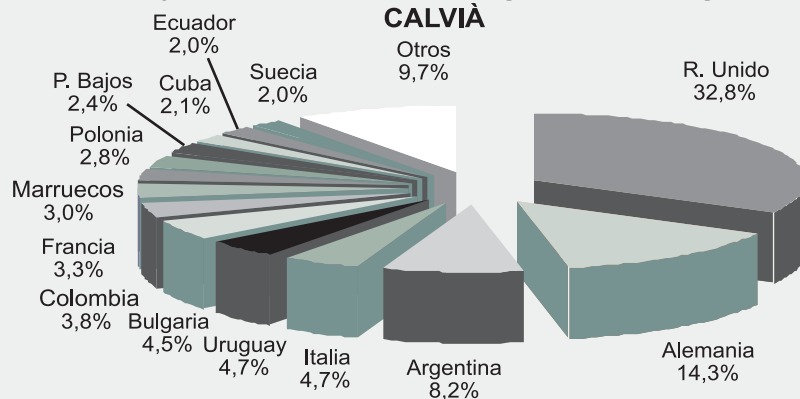
En el caso del Escorxador, estas nacionalidades suponen el 57,3% del total de extranjeros visitados en el año 2008, destacando también el predominio de latinoamericanos.

CALVIÀ

Número de adultos visitados según país de origen, 2008
CALVIÀ



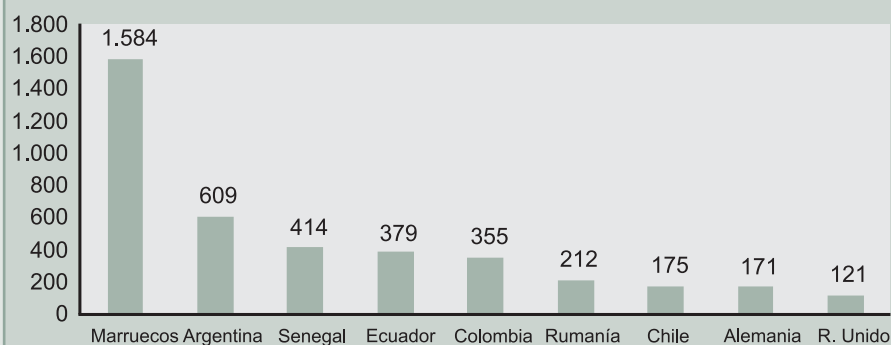
Porcentaje de adultos visitados según país de origen, 2008
CALVIÀ



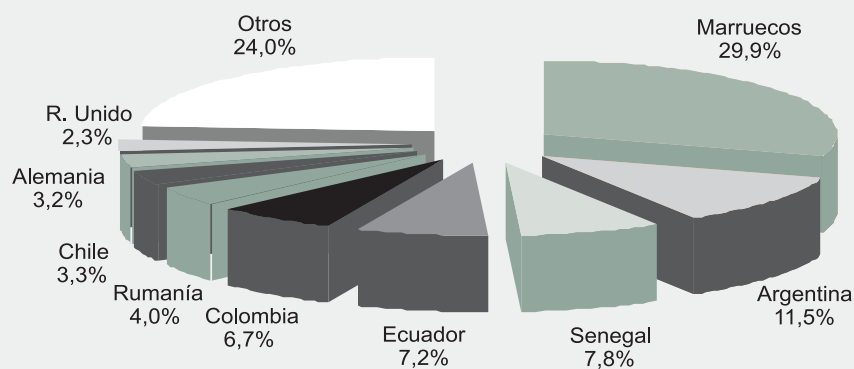
En Calvià, la mayoría de visitas corresponden a pacientes extranjeros comunitarios (59,5%): Reino Unido, Alemania, Italia, Francia, Países Bajos y Suecia.

INCA

Número de visitados adultos según país de origen, 2008
INCA



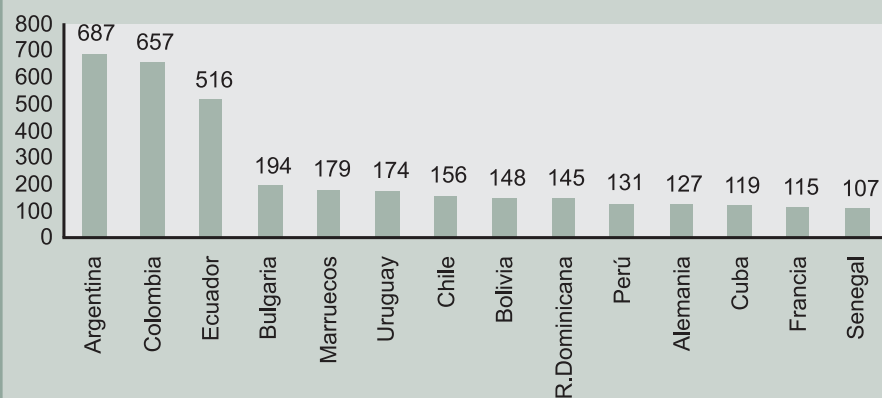
Porcentaje de visitados adultos según país de origen, 2008
INCA



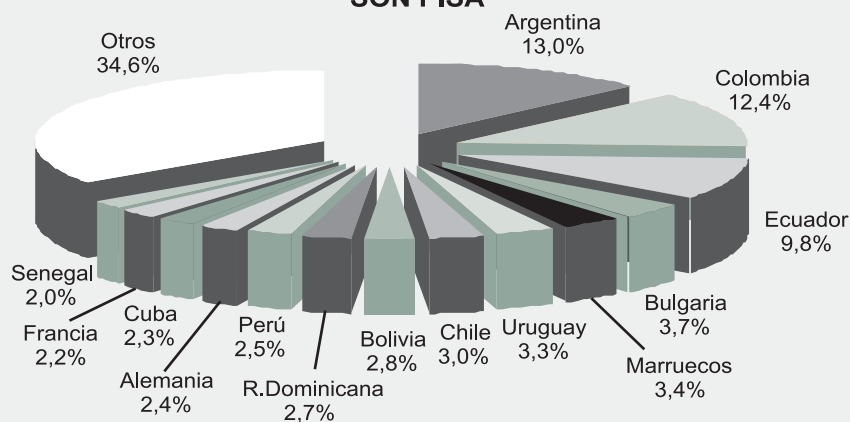
En la zona de Es Blanquer/Inca destaca la fuerte presencia de pacientes de origen marroquí y senegalés, que se sitúan en el tercer lugar en lo que se refiere al número de visitados.

SON PISÀ

Número de adultos visitados según país de origen, 2008
SON PISÀ



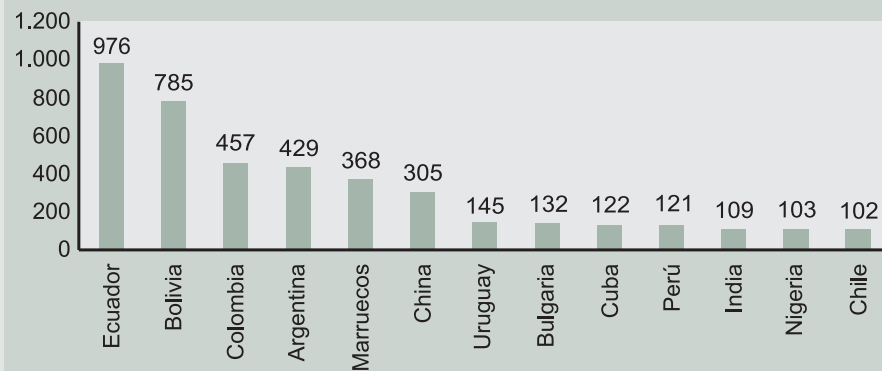
Porcentaje de visitados adultos según país de origen, 2008
SON PISÀ



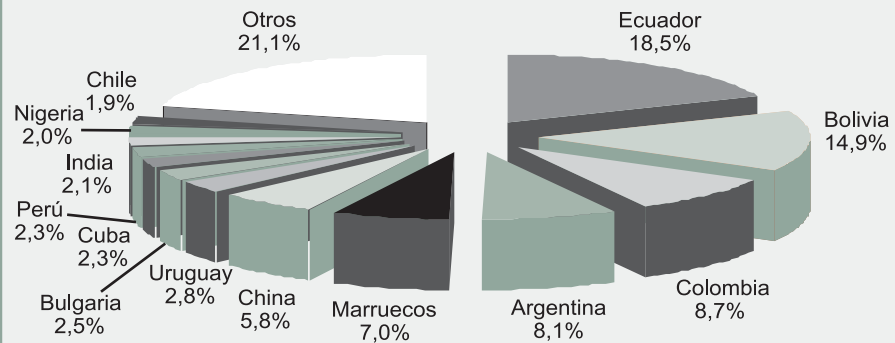
En Son Pisà destaca la presencia del colectivo búlgaro, el 9,8% de los pacientes visitados. En primer lugar se sitúan los colectivos argentino y colombiano.

PERE GARAU

Número de visitados adultos según país de origen, 2008
PERE GARAU



Porcentaje de visitados adultos según país de origen, 2008
PERE GARAU



En la ZBS Pere Garau destaca el que los pacientes latinoamericanos constituyan el 50% de los visitados, y los colectivos marroquí y chino el 12,8%.

Conclusiones

1. Según datos de Tarjeta Sanitaria Individual de la Gerencia de Atención Primaria de Mallorca, el número de extranjeros a fecha de junio de 2009 era el de 154.956, lo que representaba el 19,4% del total de TSI.
2. Sobre el total de extranjeros, y por grandes grupos de origen, los extranjeros más numerosos son los latinoamericanos (47,02%), seguidos de los comunitarios (28,78%) y los magrebíes (12,81%). Los extranjeros del África Subsahariana representaban el 5,35%, los de Europa del Este el 1,08% y los del resto del mundo el 4,96%.
3. Si nos centramos en los extranjeros no comunitarios, el número total fue de 110.363, con la siguiente distribución: América Latina, 66,02%; Magreb, 17,99%; África Subsahariana, 7,51%, Europa del Este, 1,52%; Resto del mundo, 6,96%.
4. La distribución por sectores sanitarios no es uniforme:
 - Tramuntana, 15,15% (sobre población total del sector)
 - Ponent, 14,60%
 - Llevant, 13,60%
 - Migjorn, 12,19%
5. Tampoco lo es la distribución por Zonas Básicas de Salud, destacando las que tienen más porcentaje de población extracomunitaria: Pere Garau, 28%; Escuela Graduada, 27%; Son Gotleu, 25%; Safrà, 21%; Escorxador, 21%. Las ZBS con menos extranjeros comunitarios son las de Pont d'Inca y Muntayna, con un 4%.
6. En el año 2008 se visitaron 142.987 extranjeros: 16.328 niños (11,4%) y 126.659 adultos (88,6%).
7. Estos usuarios generaron 908.546 visitas: 86.414 de niños (9,5%) y 822.132 de adultos (90,5%), que supusieron el 15% de todas las visitas realizadas en Mallorca.
8. Durante el primer semestre de 2009 se visitaron 109.113 extranjeros: 13.182 niños (12,1%) y 95.931 adultos (87,9%). Se realizaron 487.548 visitas: 49.148 de niños (10,1%) y 438. 400 de adultos (89,9%).
9. Las ZBS con más niños visitados en el año 2008 fueron: Escuela Graduada, Escorxador, Inca, Manacor, Calvià y Son Gotleu.

10. Las ZBS con más visitas pediátricas en el año 2008 fueron: Escuela Graduada, Son Gotleu, Felanitx, Manacor, Inca, Escorxador y Pere Garau.
11. La nacionalidad de los niños de las ZBS con más visitas varía:
 - Escuela Graduada: 52,5% latinoamericanos, y 7,4% marroquíes.
 - Escorxador: 57,1% latinoamericanos y 7,7% de Europa del Este.
 - Inca: 37,4% marroquíes y 35,7% latinoamericanos.
 - Manacor: 49,9% marroquíes y 27% latinoamericanos.
 - Calvià: 36,5% comunitarios y 11,6% latinoamericanos.
 - Son Gotleu: 43,6% latinoamericanos y 22,4% marroquíes.
12. Las ZBS con más visitas a adultos en el año 2008 fueron: Escuela Graduada, Escorxador, Calvià, Inca, Son Pisà y Pere Garau.
13. Las ZBS con más visitas de adultos en el año 2008 fueron: Calvià, Escuela Graduada, Escorxador, Inca, son Gotleu y Pere Garau.
14. La distribución de las nacionalidades de los adultos visitados por ZBS fue la siguiente:
 - Escuela Graduada: 41,1% de latinoamericanos y 7% de marroquíes.
 - Escorxador: 38,5% de latinoamericanos y 4,1% de marroquíes.
 - Calvià: 51,8% de comunitarios y 12,9% de latinoamericanos.
 - Inca: 30% de marroquíes y 26,5% de latinoamericanos.
 - Son Pisà: 41,8% de latinoamericanos y 3,7% de búlgaros.
 - Pere Garau: 50,2% de latinoamericanos, 7% de marroquíes y 5,8% de chinos.

Este artículo es una primera aproximación a los datos demográficos y asistenciales de la población extranjera dentro del marco de la Atención Primaria de Mallorca. Pensamos que queda pendiente una tarea de análisis más detallada de cada ZBS que permita una mejor distribución de los recursos de que disponemos para mejorar la atención a estos usuarios.

Igualmente, queda pendiente analizar los datos demográficos y asistenciales de las otras Áreas de Salud de las Islas Baleares: Menorca e Ibiza-Formentera.

ANNEXES
ESTADÍSTICS

TAULA 1.1
EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA
AMB REGISTRE O TARGETA DE RESIDÈNCIA EN VIGOR

	Espanya	Creixement acumulat	Creixement interanual	Balears	Creixement acumulat	Creixement interanual
2000	895.720	100,00		45.772	100,00	
2001	1.109.060	123,82	23,82	47.589	103,97	3,97
2002	1.324.001	147,81	19,38	60.779	132,79	27,72
2003	1.647.011	183,88	24,40	75.867	165,75	24,82
2004	1.977.291	220,75	20,05	92.028	201,06	21,30
2005	2.738.932	305,78	38,52	117.605	256,94	27,79
2006	3.021.808	337,36	10,33	130.752	285,66	11,18
2007	3.979.014	444,23	31,68	166.936	364,71	27,67
2008	4.473.499	499,43	12,43	189.707	414,46	13,64

TAULA 1.2
EVOLUCIÓ DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA
PER RÈGIMS. BALEARS 2000-2008

	Régim General	Régim Comunitari	% Régim General	Creixement règim general	Creixement règim com.
2000	9.061	36.711	19,80	100,00	100,00
2001	9.479	38.110	19,92	104,61	103,81
2002	21.755	39.024	35,79	240,09	106,30
2003	32.650	43.217	43,04	360,34	117,72
2004	42.686	49.342	46,38	471,10	134,41
2005	63.480	54.125	53,98	700,58	147,44
2006	70.150	60.602	53,65	774,20	165,08
2007	79.105	87.831	47,39	873,03	239,25
2008	84.968	104.739	44,79	937,73	285,31

TAULA 1.3
POBLACIÓ ESTRANGERA AMB REGISTRE O
TARGETA DE RESIDÈNCIA EN VIGOR
BALEARS (31-12-2008)

	2008	2007	Diferència interanual	Creixement interanual	2008 % sobre Total
TOTAL	189.707	163.930	25.777	15,72	
UNIÓ EUROPEA	91.533	76.388	15.145	19,83	48,25
Alemanya	19.671	17.449	2.222	12,73	10,37
Àustria	1.026	866	160	18,48	0,54
Bèlgica	1.285	1.181	104	8,81	0,68
Bulgària	8.380	6.852	1.528	22,30	4,42
Dinamarca	548	553	-5	-0,90	0,29
	895	618	277	44,82	0,47
Eslovènia	56	26	30	115,38	0,03
Estònia	73	46	27	58,70	0,04
Finlàndia	274	307	-33	-10,75	0,14
França	5.391	4.690	701	14,95	2,84
Grècia	167	143	24	16,78	0,09
Hongria	649	308	341	110,71	0,34
Irlanda	493	401	92	22,94	0,26
	13	16	-3	-18,75	0,01
Itàlia	12.221	10.479	1.742	16,62	6,44
Letònia	84	58	26	44,83	0,04
Lituània	222	134	88	65,67	0,12
Luxemburg	33		33		0,02
Noruega	274	265	9	3,40	0,14
Paisos Baixos	2.186	1.962	224	11,42	1,15
Polònia	4.430	3.145	1.285	40,86	2,34
Portugal	2.218	1.685	533	31,63	1,17
Regne Unit	16.232	14.434	1.798	12,46	8,56
República Txeca	1.036	685	351	51,24	0,55
Romania	11.226	7.765	3.461	44,57	5,92
Suècia	1.388	1.280	108	8,44	0,73
Suïssa	1.045	989	56	5,66	0,55
Altres països de la UE	17	51	-34	-66,67	0,01
RESTA D'EUROPA	2.758	2.521	237	9,40	1,45
Albània	38	31	7	22,58	0,02
Andorra	5	4	1	25,00	0,00
Bielorússia	67	60	7	11,67	0,04
Bòsnia i Hercegovina	94	110	-16	-14,55	0,05
Croàcia	60	63	-3	-4,76	0,03
Macedònia	45		45		0,02
Moldàvia	175	145	30	20,69	0,09
Rússia	835	752	83	11,04	0,44
Sèrbia	206	168	38	22,62	0,11
Turquia	134	108	26	24,07	0,07
Ucraïna	1.097	1.031	66	6,40	0,58
Altres països d'Europa	2	49	-47	-95,92	0,00

TAULA 1.3 (a)
POBLACIÓ ESTRANGERA AMB REGISTRE O
TARGETA DE RESIDÈNCIA EN VIGOR
BALEARS (31-12-2008)

	2008	2007	Diferència interanual	Creixement interanual	2008 % sobre Total
ÀFRICA	35.595	30.358	5.237	17,25	18,76
Angola	11	8	3	37,50	0,01
Algèria	1.126	994	132	13,28	0,59
Burkina Faso	33	24	9	37,50	0,02
Cap Verd	18	14	4	28,57	0,01
Camerun	115	98	17	17,35	0,06
Congo	10	5	5	100,00	0,01
Costa d'Ivori	35	27	8	29,63	0,02
Egipte	52	43	9	20,93	0,03
Etiòpia	2	1	1	100,00	0,00
Gàmbia	155	95	60	63,16	0,08
Ghana	305	267	38	14,23	0,16
Guinea	239	205	34	16,59	0,13
Guinea Bissau	120	20	100	500,00	0,06
Guinea Equatorial	262	233	29	12,45	0,14
Kenya	50	49	1	2,04	0,03
Libèria	30	5	25	500,00	0,02
Mali	919	669	250	37,37	0,48
Marroc	26.879	22.762	4.117	18,09	14,17
Mauritània	473	326	147	45,09	0,25
Nigèria	2.093	2.110	-17	-0,81	1,10
Rep. Dem. del Congo	20	23	-3	-13,04	0,01
Senegal	2.227	2.070	157	7,58	1,17
Sierra Leone	66	13	53	407,69	0,03
Sud-àfrica	186	163	23	14,11	0,10
Tunísia	63	59	4	6,78	0,03
Altres països d'Àfrica	106	75	31	41,33	0,06
IBEROAMÈRICA	50.547	46.987	3.560	7,58	26,64
Argentina	8.509	8.127	382	4,70	4,49
Bolívia	2.416	1.696	720	42,45	1,27
Brasil	1.689	1.398	291	20,82	0,89
Xile	1.844	1.648	196	11,89	0,97
Colòmbia	10.353	9.957	396	3,98	5,46
Costa Rica	25	27	-2	-7,41	0,01
Cuba	2.113	1.979	134	6,77	1,11
Equador	14.779	14.550	229	1,57	7,79
El Salvador	44	42	2	4,76	0,02
Guatemala	20	15	5	33,33	0,01
Hondures	66	49	17	34,69	0,03
Mèxic	245	209	36	17,22	0,13
Nicaragua	60	43	17	39,53	0,03
Panamà	31	28	3	10,71	0,02
Paraguai	539	342	197	57,60	0,28
Perú	2.278	1.926	352	18,28	1,20
República Dominicana	1.831	1.574	257	16,33	0,97
Uruguai	3.015	2.786	229	8,22	1,59
Veneçuela	663	573	90	15,71	0,35
Altres d'Iberoamèrica	27	18	9	50,00	0,01

TAULA 1.3 (b)
POBLACIÓ ESTRANGERA AMB REGISTRE O
TARGETA DE RESIDÈNCIA EN VIGOR
BALEARNS (31-12-2008)

	2008	2007	Diferència interanual	Creixement interanual	2008 % sobre Total
AMÈRICA DEL NORD	727	651	76	11,67	0,38
Canadà	109	87	22	25,29	0,06
Estats Units	618	564	54	9,57	0,33
ÀSIA	8.206	6.911	1.295	18,74	4,33
Armènia	43	24	19	79,17	0,02
Bangla Desh	196	172	24	13,95	0,10
Xina	4.557	3.858	699	18,12	2,40
Corea del Sud	12	11	1	9,09	0,01
Filipines	1.441	1.247	194	15,56	0,76
Geòrgia	32	31	1	3,23	0,02
Índia	976	814	162	19,90	0,51
Indonèsia	20	13	7	53,85	0,01
Irak	4	4	0	0,00	0,00
Iran	97	93	4	4,30	0,05
Israel	45	42	3	7,14	0,02
Japó	89	84	5	5,95	0,05
Jordània	17	13	4	30,77	0,01
Kazakhstan	10	11	-1	-9,09	0,01
Liban	47	33	14	42,42	0,02
Nepal	12	8	4	50,00	0,01
Pakistan	365	246	119	48,37	0,19
Palestina	9	3	6	200,00	0,00
Síria	48	42	6	14,29	0,03
Sri Lanka	41		41		
Tailàndia	92	91	1	1,10	0,05
Taiwan	8	4	4	100,00	0,00
Altres països d'Àsia	45	67	-22	-32,84	0,02
OCEANIA	123	103	20	19,42	0,06
Austràlia	83	70	13	18,57	0,04
Nova Zelanda	40	33	7	21,21	0,02
Altres països d'Oceania	0	0	0		
Apàtrides i no consta	218	11	207	1881,82	0,11

TAULA 1.4
POBLACIÓ PER MUNICIPI I GRUP DE NACIONALITATS. Valors absoluts
Revisió del padró municipal (2008). Balears

	Total Població	Espanyols	Total estrangers	Total UE	Total extracomunitaris	Total Àfrica	Total Amèrica	Total Àsia	Total Oceanía i Apàtrides
Total	1.072.844	849.808	223.036	113.595	5.212	30.190	67.097	6.752	190
Alaró	5.178	4.228	950	632	18	9	279	6	6
Alaior	9.133	7.523	1.610	1.082	18	217	278	14	1
Alcúdia	18.327	12.604	5.723	3.003	146	442	1.961	167	4
Algaida	4.827	4.141	686	563	14	20	88	0	1
Andratx	11.348	7.499	3.849	3.027	144	98	513	64	3
Artà	7.113	5.868	1.245	562	30	87	549	17	0
Banyalbufar	627	566	61	37	0	0	23	1	0
Binissalem	7.030	6.374	656	398	14	45	188	10	1
Búger	1.066	884	182	125	3	21	31	2	0
Bunyola	5.910	5.313	597	376	19	19	176	7	0
Calvià	50.777	32.731	18.046	14.732	525	434	1.773	541	41
Campanet	2.601	2.238	363	232	8	81	40	2	0
Campos	9.294	7.425	1.869	973	40	255	589	12	0
Capdepera	11.446	8.022	3.424	2.544	73	93	672	41	1
Ciutadella de Menorca	28.696	25.120	3.576	1.517	78	460	1.451	69	1
Consell	3.413	3.161	252	159	9	18	66	0	0
Costitx	1.023	878	145	122	7	3	13	0	0
Deyá	754	443	311	216	14	4	65	6	6
Escorca	276	262	14	13	0	0	1	0	0
Esporles	4.696	4.171	525	402	10	9	92	10	2
Estellencs	388	306	82	59	8	4	9	2	0
Felanitx	17.969	14.301	3.668	1.751	105	1.309	462	41	0
Ferrieres	4.617	4.294	323	83	1	16	221	2	0
Formentera	9.147	6.324	2.823	1.895	46	262	600	20	0
Fornalutx	732	568	164	146	0	0	12	1	5
Eivissa	46.835	35.231	11.604	5.001	144	1.409	4.662	385	3
Inca	29.450	24.195	5.255	1.291	55	2.080	1.737	89	3
Lloret de Vistalegre	1.249	1.004	245	159	4	37	44	1	0
Lloseta	5.655	4.964	691	154	5	364	162	6	0
Llubí	2.202	1.901	301	183	4	77	37	0	0
Llucmajor	35.092	27.897	7.195	4.701	254	626	1.482	129	3
Maó	28.904	23.765	5.139	1.400	81	894	2.602	161	1
Manacor	39.434	31.687	7.747	2.799	119	2.473	2.194	161	1
Mancor de la Vall	1.146	1.049	97	72	0	8	16	1	0
Maria de la Salut	2.161	1.782	379	84	8	115	170	2	0
Marratxí	32.380	30.652	1.728	944	47	96	573	65	3
Mercadal (Es)	5.134	3.692	1.442	986	24	103	316	13	0
Montuïri	2.749	2.257	492	151	7	161	172	1	0
Muro	7.058	5.861	1.197	421	12	570	181	13	0
Palma de Mallorca	396.570	319.240	77.330	28.271	2.089	9.811	33.262	3.849	48
Petra	2.856	2.538	318	105	4	146	62	0	1
Pollença	16.997	12.596	4.401	3.059	53	296	873	118	2
Porreres	5.272	4.147	1.125	480	7	386	245	7	0
Pobla (Sa)	12.455	9.900	2.555	516	8	1.663	350	18	0
Puigpunyent	1.763	1.413	350	289	10	4	47	0	0
Sant Antoni de Portmany	21.082	16.017	5.065	2.302	89	1.169	1.335	166	4
Sencelles	3.006	2.584	422	337	13	6	57	4	5
Sant Josep de sa Talaia	21.304	16.330	4.974	3.618	86	419	766	77	8
Sant Joan	1.956	1.638	318	129	2	80	106	1	0
Sant Joan de Labritja	5.468	3.746	1.722	1.398	38	83	181	19	3
Sant Llorenç des Cardassar	8.467	5.853	2.614	1.952	63	258	281	59	1
Sant Lluís	6.704	5.391	1.313	1.057	36	63	148	5	4
Santa Eugènia	1.562	1.291	271	226	7	7	30	1	0
Santa Eulalia del Río	30.364	22.662	7.702	5.757	205	494	1.109	129	8
Santa Margalida	11.207	8.198	3.009	1.637	45	604	677	46	0
Santa Maria del Camí	5.672	5.208	464	328	12	23	93	8	0
Santanyi	12.303	8.313	3.990	2.934	105	346	550	46	9
Selva	3.370	3.078	292	233	7	13	39	0	0
Salines (Ses)	5.049	3.476	1.573	858	85	428	193	7	2
Sineu	3.398	2.861	537	355	0	92	88	2	0
Sóller	13.625	11.054	2.571	1.586	34	160	761	25	5
Son Servera	11.713	8.821	2.892	1.817	69	207	731	66	2
Valldemossa	1.977	1.653	324	191	22	1	102	7	1
Castell (Es)	7.724	6.257	1.467	884	15	211	329	27	1
Vilafranca de Bonany	2.782	2.409	373	71	7	231	63	1	0
Ariany	839	708	131	60	2	47	21	1	0
Migjorn Gran (Es)	1.522	1.245	277	150	5	23	98	1	0

TAULA 1.5
POBLACIÓ PER MUNICIPI I GRUP DE NACIONALITATS. Percentatges
Revisió del padró municipal (2008). Balears

	Població total	Espanyols	Total Estrangers	Total UE	Total extracomunitaris	Total Àfrica	Total Amèrica	Total Àsia	Total Oceania i apàtrides
Total	1.072.844	79,21	20,79	10,59	0,49	2,81	6,25	0,63	0,02
Alaró	5.178	81,65	18,35	12,21	0,35	0,17	5,39	0,12	0,12
Alaior	9.133	82,37	17,63	11,85	0,20	2,38	3,04	0,15	0,01
Alcúdia	18.327	68,77	31,23	16,39	0,80	2,41	10,70	0,91	0,02
Algaida	4.827	85,79	14,21	11,66	0,29	0,41	1,82	0,00	0,02
Andratx	11.348	66,08	33,92	26,67	1,27	0,86	4,52	0,56	0,03
Artà	7.113	82,50	17,50	7,90	0,42	1,22	7,72	0,24	0,00
Banyalbufar	627	90,27	9,73	5,90	0,00	0,00	3,67	0,16	0,00
Binissalem	7.030	90,67	9,33	5,66	0,20	0,64	2,67	0,14	0,01
Búger	1.066	82,93	17,07	11,73	0,28	1,97	2,91	0,19	0,00
Bunyola	5.910	89,90	10,10	6,36	0,32	0,32	2,98	0,12	0,00
Calvià	50.777	64,46	35,54	29,01	1,03	0,85	3,49	1,07	0,08
Campanet	2.601	86,04	13,96	8,92	0,31	3,11	1,54	0,08	0,00
Campos	9.294	79,89	20,11	10,47	0,43	2,74	6,34	0,13	0,00
Capdepera	11.446	70,09	29,91	22,23	0,64	0,81	5,87	0,36	0,01
Ciutadella de Menorca	28.696	87,54	12,46	5,29	0,27	1,60	5,06	0,24	0,00
Consell	3.413	92,62	7,38	4,66	0,26	0,53	1,93	0,00	0,00
Costitx	1.023	85,83	14,17	11,93	0,68	0,29	1,27	0,00	0,00
Deyá	754	58,75	41,25	28,65	1,86	0,53	8,62	0,80	0,80
Escorca	276	94,93	5,07	4,71	0,00	0,00	0,36	0,00	0,00
Esporles	4.696	88,82	11,18	8,56	0,21	0,19	1,96	0,21	0,04
Estellencs	388	78,87	21,13	15,21	2,06	1,03	2,32	0,52	0,00
Felanitx	17.969	79,59	20,41	9,74	0,58	7,28	2,57	0,23	0,00
Ferrerías	4.617	93,00	7,00	1,80	0,02	0,35	4,79	0,04	0,00
Formentera	9.147	69,14	30,86	20,72	0,50	2,86	6,56	0,22	0,00
Fornalutx	732	77,60	22,40	19,95	0,00	0,00	1,64	0,14	0,68
Eivissa	46.835	75,22	24,78	10,68	0,31	3,01	9,95	0,82	0,01
Inca	29.450	82,16	17,84	4,38	0,19	7,06	5,90	0,30	0,01
Lloret de Vistalegre	1.249	80,38	19,62	12,73	0,32	2,96	3,52	0,08	0,00
Lloseta	5.655	87,78	12,22	2,72	0,09	6,44	2,86	0,11	0,00
Llubí	2.202	86,33	13,67	8,31	0,18	3,50	1,68	0,00	0,00
Llucmajor	35.092	79,50	20,50	13,40	0,72	1,78	4,22	0,37	0,01
Maó	28.904	82,22	17,78	4,84	0,28	3,09	9,00	0,56	0,00
Manacor	39.434	80,35	19,65	7,10	0,30	6,27	5,56	0,41	0,00
Mancor de la Vall	1.146	91,54	8,46	6,28	0,00	0,70	1,40	0,09	0,00
Maria de la Salut	2.161	82,46	17,54	3,89	0,37	5,32	7,87	0,09	0,00
Marratxí	32.380	94,66	5,34	2,92	0,15	0,30	1,77	0,20	0,01
Mercadal (Es)	5.134	71,91	28,09	19,21	0,47	2,01	6,16	0,25	0,00
Montuïri	2.749	82,10	17,90	5,49	0,25	5,86	6,26	0,04	0,00
Muro	7.058	83,04	16,96	5,96	0,17	8,08	2,56	0,18	0,00
Palma de Mallorca	396.570	80,50	19,50	7,13	0,53	2,47	8,39	0,97	0,01
Petra	2.856	88,87	11,13	3,68	0,14	5,11	2,17	0,00	0,04
Pollença	16.997	74,11	25,89	18,00	0,31	1,74	5,14	0,69	0,01
Porreres	5.272	78,66	21,34	9,10	0,13	7,32	4,65	0,13	0,00
Pobla (Sa)	12.455	79,49	20,51	4,14	0,06	13,35	2,81	0,14	0,00
Puigpunyent	1.763	80,15	19,85	16,39	0,57	0,23	2,67	0,00	0,00
Sant Antoni de Portmany	21.082	75,97	24,03	10,92	0,42	5,55	6,33	0,79	0,02
Sencelles	3.006	85,96	14,04	11,21	0,43	0,20	1,90	0,13	0,17
Sant Josep de sa Talaia	21.304	76,65	23,35	16,98	0,40	1,97	3,60	0,36	0,04
Sant Joan	1.956	83,74	16,26	6,60	0,10	4,09	5,42	0,05	0,00
Sant Joan de Labritja	5.468	68,51	31,49	25,57	0,69	1,52	3,31	0,35	0,05
Sant Llorenç des Cardassar	8.467	69,13	30,87	23,05	0,74	3,05	3,32	0,70	0,01
Sant Lluís	6.704	80,41	19,59	15,77	0,54	0,94	2,21	0,07	0,06
Santa Eugènia	1.562	82,65	17,35	14,47	0,45	0,45	1,92	0,06	0,00
Santa Eulàlia del Río	30.364	74,63	25,37	18,96	0,68	1,63	3,65	0,42	0,03
Santa Margalida	11.207	73,15	26,85	14,61	0,40	5,39	6,04	0,41	0,00
Santa Maria del Camí	5.672	91,82	8,18	5,78	0,21	0,41	1,64	0,14	0,00
Santanyi	12.303	67,57	32,43	23,85	0,85	2,81	4,47	0,37	0,07
Selva	3.370	91,34	8,66	6,91	0,21	0,39	1,16	0,00	0,00
Salines (Ses)	5.049	68,85	31,15	16,99	1,68	8,48	3,82	0,14	0,04
Sineu	3.398	84,20	15,80	10,45	0,00	2,71	2,59	0,06	0,00
Sóller	13.625	81,13	18,87	11,64	0,25	1,17	5,59	0,18	0,04
Son Servera	11.713	75,31	24,69	15,51	0,59	1,77	6,24	0,56	0,02
Valldemossa	1.977	83,61	16,39	9,66	1,11	0,05	5,16	0,35	0,05
Castell (Es)	7.724	81,01	18,99	11,44	0,19	2,73	4,26	0,35	0,01
Vilafranca de Bonany	2.782	86,59	13,41	2,55	0,25	8,30	2,26	0,04	0,00
Ariany	839	84,39	15,61	7,15	0,24	5,60	2,50	0,12	0,00
Migjorn Gran (Es)	1.522	81,80	18,20	9,86	0,33	1,51	6,44	0,07	0,00

TAULA 1.6
POBLACIÓ PER MUNICIPI I GRUP DE NACIONALITATS. PERCENTATGES
Revisió del padró municipal (2008). Balears

	Població total	Espanyols	Total Estrangers	Total UE	Total extracomunitaris	% Estrangers sobre Total	% extracom. sobre Total	% estrangers sobre total estrangers
Total	1.072.844	849.808	223.036	113.595	109.441	20,79	10,20	100,00
Alaró	5.178	4.228	950	632	318	18,35	6,14	0,43
Alaior	9.133	7.523	1.610	1.082	528	17,63	5,78	0,72
Alcúdia	18.327	12.604	5.723	3.003	2.720	31,23	14,84	2,57
Algaida	4.827	4.141	686	563	123	14,21	2,55	0,31
Andratx	11.348	7.499	3.849	3.027	822	33,92	7,24	1,73
Artà	7.113	5.868	1.245	562	683	17,50	9,60	0,56
Banyalbufar	627	566	61	37	24	9,73	3,83	0,03
Binissalem	7.030	6.374	656	398	258	9,33	3,67	0,29
Búger	1.066	884	182	125	57	17,07	5,35	0,08
Bunyola	5.910	5.313	597	376	221	10,10	3,74	0,27
Calvià	50.777	32.731	18.046	14.732	3.314	35,54	6,53	8,09
Campanet	2.601	2.238	363	232	131	13,96	5,04	0,16
Campos	9.294	7.425	1.869	973	896	20,11	9,64	0,84
Capdepera	11.446	8.022	3.424	2.544	880	29,91	7,69	1,54
Ciutadella de Menorca	28.696	25.120	3.576	1.517	2.059	12,46	7,18	1,60
Consell	3.413	3.161	252	159	93	7,38	2,72	0,11
Costitx	1.023	878	145	122	23	14,17	2,25	0,07
Deyá	754	443	311	216	95	41,25	12,60	0,14
Escorca	276	262	14	13	1	5,07	0,36	0,01
Esporles	4.696	4.171	525	402	123	11,18	2,62	0,24
Estellencs	388	306	82	59	23	21,13	5,93	0,04
Felanitx	17.969	14.301	3.668	1.751	1.917	20,41	10,67	1,64
Ferrieres	4.617	4.294	323	83	240	7,00	5,20	0,14
Formentera	9.147	6.324	2.823	1.895	928	30,86	10,15	1,27
Fornalutx	732	568	164	146	18	22,40	2,46	0,07
Eivissa	46.835	35.231	11.604	5.001	6.603	24,78	14,10	5,20
Inca	29.450	24.195	5.255	1.291	3.964	17,84	13,46	2,36
Lloret de Vistalegre	1.249	1.004	245	159	86	19,62	6,89	0,11
Lloseta	5.655	4.964	691	154	537	12,22	9,50	0,31
Llubí	2.202	1.901	301	183	118	13,67	5,36	0,13
Llucmajor	35.092	27.897	7.195	4.701	2.494	20,50	7,11	3,23
Maó	28.904	23.765	5.139	1.400	3.739	17,78	12,94	2,30
Manacor	39.434	31.687	7.747	2.799	4.948	19,65	12,55	3,47
Mancor de la Vall	1.146	1.049	97	72	25	8,46	2,18	0,04
Maria de la Salut	2.161	1.782	379	84	295	17,54	13,65	0,17
Marratxí	32.380	30.652	1.728	944	784	5,34	2,42	0,77
Mercadal (Es)	5.134	3.692	1.442	986	456	28,09	8,88	0,65
Montuiri	2.749	2.257	492	151	341	17,90	12,40	0,22
Muro	7.058	5.861	1.197	421	776	16,96	10,99	0,54
Palma de Mallorca	396.570	319.240	77.330	28.271	49.059	19,50	12,37	34,67
Petra	2.856	2.538	318	105	213	11,13	7,46	0,14
Pollença	16.997	12.596	4.401	3.059	1.342	25,89	7,90	1,97
Porreres	5.272	4.147	1.125	480	645	21,34	12,23	0,50
Pobla (Sa)	12.455	9.900	2.555	516	2.039	20,51	16,37	1,15
Puigpunyent	1.763	1.413	350	289	61	19,85	3,46	0,16
Sant Antoni de Portmany	21.082	16.017	5.065	2.302	2.763	24,03	13,11	2,27
Sencelles	3.006	2.584	422	337	85	14,04	2,83	0,19
Sant Josep de sa Talaia	21.304	16.330	4.974	3.618	1.356	23,35	6,37	2,23
Sant Joan	1.956	1.638	318	129	189	16,26	9,66	0,14
Sant Joan de Labritja	5.468	3.746	1.722	1.398	324	31,49	5,93	0,77
Sant Llorenç des Cardassar	8.467	5.853	2.614	1.952	662	30,87	7,82	1,17
Sant Lluís	6.704	5.391	1.313	1.057	256	19,59	3,82	0,59
Santa Eugènia	1.562	1.291	271	226	45	17,35	2,88	0,12
Santa Eulalia del Río	30.364	22.662	7.702	5.757	1.945	25,37	6,41	3,45
Santa Margalida	11.207	8.198	3.009	1.637	1.372	26,85	12,24	1,35
Santa Maria del Camí	5.672	5.208	464	328	136	8,18	2,40	0,21
Santanyi	12.303	8.313	3.990	2.934	1.056	32,43	8,58	1,79
Selva	3.370	3.078	292	233	59	8,66	1,75	0,13
Salines (Ses)	5.049	3.476	1.573	858	715	31,15	14,16	0,71
Sineu	3.398	2.861	537	355	182	15,80	5,36	0,24
Sóller	13.625	11.054	2.571	1.586	985	18,87	7,23	1,15
Son Servera	11.713	8.821	2.892	1.817	1.075	24,69	9,18	1,30
Valldemossa	1.977	1.653	324	191	133	16,39	6,73	0,15
Castell (Es)	7.724	6.257	1.467	884	583	18,99	7,55	0,66
Vilafranca de Bonany	2.782	2.409	373	71	302	13,41	10,86	0,17
Ariany	839	708	131	60	71	15,61	8,46	0,06
Migjorn Gran (Es)	1.522	1.245	277	150	127	18,20	8,34	0,12

TAULA 1.7
POBLACIÓ ESTRANGERA PER SEXE, PAÍS DE NAIXEMENT I EDAT (fins a 85 i més)

País	Total																		
	0-4	05-09	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 y más	
Ambdós sexes																			
Total	223.036	10.065	9.221	9.636	10.060	17.595	28.996	29.979	25.199	20.156	15.328	11.691	9.780	8.697	7.448	4.301	2.351	1.427	1.106
UNIO EUROPEA	109.501	8.193	4.580	3.628	3.593	6.639	10.150	10.449	10.345	9.742	8.108	6.967	6.679	6.806	6.145	3.515	1.859	1.154	949
EUROPA NO COMUNITÀRIA	5.232	66	127	196	232	373	630	695	577	527	437	339	285	243	204	136	72	54	39
ÀFRICA	27.566	682	966	1.241	1.534	2.974	4.898	5.462	3.984	2.374	1.466	849	447	211	207	143	71	35	22
AMÉRICA CENTRAL I CARIB	4.542	40	139	218	293	378	611	744	696	471	293	176	159	135	82	49	29	14	15
AMERICA DEL NORD	1.421	53	65	65	56	102	125	177	146	120	109	87	79	73	55	31	32	29	17
AMERICA DEL SUD	67.948	919	3.181	4.021	4.017	6.585	11.668	11.327	8.430	6.113	4.335	2.884	1.941	1.092	657	359	248	121	50
ASIA	6.577	101	153	262	332	535	898	1.075	982	779	558	376	178	126	89	62	38	19	14
OCEANIA	249	11	10	5	3	9	16	50	39	30	22	13	12	11	9	6	2	1	0
Espanya																			
Total	0-4	05-09	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 y más	
Ambdós sexes																			
Total	5.268.762	251.367	237.608	255.384	281.060	504.800	776.706	766.732	624.210	458.299	329.855	228.911	163.630	134.421	108.366	69.528	40.093	22.230	15.562
UNIO EUROPEA	2.102.654	81.697	84.079	78.319	92.799	194.302	266.216	258.656	222.901	175.388	141.850	114.515	99.460	97.633	83.199	52.760	29.762	16.860	12.258
EUROPA NO COMUNITÀRIA	211.771	8.455	7.678	9.876	10.781	16.028	26.532	28.439	23.903	19.299	18.627	13.221	8.700	6.084	5.407	3.948	2.529	1.380	884
ÀFRICA	909.757	85.252	49.354	40.727	49.170	92.495	149.529	154.659	118.424	74.800	44.048	24.102	11.710	5.764	4.449	2.942	1.474	558	300
AMERICA CENTRAL I CARIB	172.230	5.400	5.913	8.515	12.753	18.664	25.125	26.907	23.331	16.929	9.935	6.092	4.368	3.192	2.212	1.425	820	385	264
AMERICA DEL NORD	49.620	1.932	1.935	1.783	1.791	4.178	7.549	7.193	5.716	4.308	3.389	2.516	1.974	1.477	1.233	937	757	555	397
AMERICA DEL SUD	1.563.040	51.161	78.121	104.898	100.070	155.613	262.539	248.421	192.528	140.652	95.706	58.915	32.829	17.801	10.066	6.266	4.033	2.147	1.274
ASIA	256.728	17.183	10.403	11.176	13.602	23.364	38.933	41.998	36.978	26.617	16.118	9.397	4.465	2.367	1.742	1.201	692	320	172
OCEANIA	2.405	125	96	65	68	114	242	388	369	283	154	141	114	89	52	45	24	23	13
Balears																			
Espanya	223.036	10.065	9.221	9.636	10.060	17.595	28.996	29.979	25.199	20.156	15.328	11.691	9.780	8.697	7.448	4.301	2.351	1.427	1.106
Espanya	5.268.762	251.367	237.608	255.384	281.060	504.800	776.706	766.732	624.210	458.299	329.855	228.911	163.630	134.421	108.366	69.528	40.093	22.230	15.562
Balears	4.51	4.13	4.32	4.51	7.89	13.00	13.44	11.30	9.04	6.87	5.24	4.38	3.90	3.34	1.93	1.05	0.64	0.50	0.30
Espanya	4.77	4.51	4.85	5.33	9.58	14.74	14.55	11.85	8.70	6.26	4.34	3.11	2.55	2.06	1.32	0.76	0.42	0.30	0.30
Balears	109.501	8.193	4.580	3.628	3.593	6.639	10.150	10.449	10.345	9.742	8.108	6.967	6.679	6.806	6.145	3.515	1.859	1.154	949
Unió Europea	113.535	1.872	4.641	6.008	6.467	10.956	18.846	19.530	14.854	10.414	7.220	4.724	3.101	1.891	1.303	786	492	273	157
Unió Europea	7.48	4.18	3.31	3.28	6.06	9.27	9.54	9.45	8.90	7.40	6.36	6.10	6.22	5.61	3.21	1.70	1.05	0.87	0.87
Unió Europea	1.65	4.09	5.29	5.70	9.65	16.60	17.20	13.08	9.17	6.36	4.16	2.73	1.67	1.15	0.69	0.43	0.24	0.14	0.14
Nacional																			
Unió Europea	2.102.654	81.697	84.079	78.319	92.799	194.302	266.216	258.656	222.901	175.388	141.850	114.515	99.460	97.633	83.199	52.760	29.762	16.860	12.258
Unió Europea	3.166.108	169.670	153.529	177.065	188.261	310.498	510.490	508.076	401.309	282.911	188.005	114.396	64.170	36.788	25.167	16.768	10.331	5.370	3.304
Unió Europea	3.89	4.00	3.72	4.41	9.24	12.66	12.30	10.60	8.34	6.75	5.45	4.73	4.64	3.96	2.51	1.42	0.80	0.80	0.58
Unió Europea	5.36	4.85	5.59	5.95	9.81	16.12	16.05	12.68	8.94	5.94	3.61	2.03	1.16	0.79	0.53	0.33	0.17	0.10	0.10

TAULA 1.8
POBLACIÓ ESTRANGERA PER PAÍS DE NAIXEMENT I EDAT (fins a 85 i més)
Percentatges

Balears		Total	0-4	05-09	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 y más
Ambdós sexes		100,00	4,51	4,13	4,32	4,51	7,89	13,00	13,44	11,30	9,04	6,87	5,24	4,38	3,90	3,34	1,93	1,05	0,64	0,50
Total		100,00	7,48	4,18	3,31	3,28	6,06	9,27	9,54	9,45	8,90	7,40	6,36	6,10	6,22	5,61	3,21	1,70	1,05	0,87
UNIÓ EUROPEA		100,00	1,26	2,43	3,75	4,43	7,13	12,04	13,28	11,03	10,07	8,35	6,48	5,45	4,64	3,90	2,60	1,38	1,03	0,75
EUROPA NO COMUNITÀRIA		100,00	2,47	3,50	4,50	5,56	10,79	17,77	19,81	14,45	8,61	5,32	3,08	1,62	0,77	0,75	0,52	0,26	0,13	0,08
ÀFRICA		100,00	0,88	3,06	4,80	6,45	8,32	13,45	16,38	15,32	10,37	6,45	3,87	3,50	2,97	1,81	1,08	0,64	0,31	0,33
AMÈRICA CENTRAL I CARIB		100,00	3,73	4,57	4,57	3,94	7,18	8,80	12,46	10,27	8,44	7,67	6,12	5,56	5,14	3,87	2,18	2,25	2,04	1,20
AMÈRICA DEL NORD		100,00	1,35	4,68	5,92	5,91	9,69	17,17	16,67	12,41	9,00	6,38	4,24	2,86	1,61	0,97	0,53	0,36	0,18	0,07
AMÈRICA DEL SUD		100,00	1,54	2,33	3,98	5,05	8,13	13,65	16,34	14,93	11,84	8,48	5,72	2,71	1,92	1,35	0,94	0,58	0,29	0,21
ASIA		100,00	4,42	4,02	2,01	1,20	3,61	6,43	20,08	15,66	12,05	8,84	5,22	4,82	4,42	3,61	2,41	0,80	0,40	0,00
OCEANIA																				
Espanya		Total	0-4	05-09	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 y más
Ambdós sexes		100,00	4,77	4,51	4,85	5,33	9,58	14,74	14,55	11,85	8,70	6,26	4,34	3,11	2,55	2,06	1,32	0,76	0,42	0,30
Total		100,00	3,89	4,00	3,72	4,41	9,24	12,66	12,30	10,60	8,34	6,75	5,45	4,73	4,64	3,96	2,51	1,42	0,80	0,58
UNIÓ EUROPEA		100,00	3,99	3,63	4,66	5,09	7,57	12,53	13,43	11,29	9,11	8,80	6,24	4,11	2,87	2,55	1,86	1,19	0,65	0,42
EUROPA NO COMUNITÀRIA		100,00	9,37	5,42	4,48	5,40	10,17	16,44	17,00	13,02	8,22	4,84	2,65	1,29	0,63	0,49	0,32	0,16	0,06	0,03
ÀFRICA		100,00	3,14	3,43	4,94	7,40	10,84	14,59	15,62	13,55	9,83	5,77	3,54	2,54	1,85	1,28	0,83	0,48	0,22	0,15
AMÈRICA CENTRAL I CARIB		100,00	3,89	3,90	3,59	3,61	8,42	15,21	14,50	11,52	8,68	6,83	5,07	3,98	2,98	2,48	1,89	1,53	1,12	0,80
AMÈRICA DEL NORD		100,00	3,27	5,00	6,71	6,40	9,96	16,80	15,89	12,32	9,00	6,12	3,77	2,10	1,14	0,64	0,40	0,26	0,14	0,08
AMÈRICA DEL SUD		100,00	6,69	4,05	4,35	5,30	9,10	15,17	16,36	14,40	10,37	6,28	3,66	1,74	0,92	0,68	0,47	0,27	0,12	0,07
ASIA		100,00	5,20	3,99	2,70	2,83	4,74	10,06	16,13	15,34	11,77	6,40	5,86	4,74	3,70	2,16	1,87	1,00	0,96	0,54
OCEANIA																				

TAULA 1.9
DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA
PER GRUPS D'EDAD. BALEARS
Revisió del Padró Municipal (2008)

	Homes	Dones	% d'homes	% de dones
0-4	5.338	4.727	53,04	46,96
05-09	4.733	4.488	51,33	48,67
10-14	4.957	4.679	51,44	48,56
15-19	5.133	4.927	51,02	48,98
20-24	8.602	8.993	48,89	51,11
25-29	14.692	14.304	50,67	49,33
30-34	16.570	13.409	55,27	44,73
35-39	13.944	11.255	55,34	44,66
40-44	10.933	9.223	54,24	45,76
45-49	8.064	7.264	52,61	47,39
50-54	5.733	5.958	49,04	50,96
55-59	4.657	5.123	47,62	52,38
60-64	4.243	4.454	48,79	51,21
65-69	3.912	3.536	52,52	47,48
70-74	2.293	2.008	53,31	46,69
75-79	1.196	1.155	50,87	49,13
80-84	682	745	47,79	52,21
85 y más	436	670	39,42	60,58
Media			50,73	49,27

TAULA 1.10
DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA
PER CONTINENT I SEXE
Balears, 2008

	Homes	Dones	% d'homes	% de dones
Unió Europea	57.806	55.789	50,89	49,11
Europa no comunitària	2.272	2.940	43,59	56,41
Àfrica	20.371	9.819	67,48	32,52
Amèrica Central i Carib	1.773	2.665	39,95	60,05
Amèrica del Nord	674	719	48,38	51,62
Amèrica del Sud	29.095	32.171	47,49	52,51
Àsia	4.041	2.711	59,85	40,15
Oceania	86	104	45,26	54,74

TAULA 1.11
DISTRIBUCIÓ DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA
PER PAIS DE NACIONALITAT I SEXE
Balears, 2008

	Homes	Dones		Homes	Dones		Homes	Dones
Total	116.118	106.918						
EUROPA	60.078	58.729	ÀFRICA	20.371	9.819	AMÈRICA DEL SUD	29.095	32.171
UNIÓ EUROPEA	57.806	55.789	Angola	6	4	Argentina	6.327	6.001
Alemanya	16.635	16.573	Algèria	732	315	Bolívia	3.818	4.480
Àustria	680	695	Benín	12	2	Brasil	1.582	2.471
Bèlgica	823	880	Burkina Faso	22	10	Xile	1.456	1.538
Bulgària	4.079	3.906	Cap Verd	11	12	Colòmbia	4.587	5.378
Xipre	1	3	Camerun	63	43	Equador	6.576	6.962
Dinamarca	288	436	Congo	8	12	Paraguai	880	1.226
Eslovènia	42	39	Costa d'Ivory	33	10	Perú	869	1.009
Estònia	21	52	Egipte	31	11	Uruguai	2.507	2.441
Finlàndia	88	260	Etiòpia	3	1	Veneçuela	492	665
França	3.786	4.090	Gàmbia	136	7	Resta d'Amèrica del Sud	1	0
Grècia	148	99	Ghana	294	40			
Hongria	150	223	Guinea	190	69	ÀSIA	4.041	2.711
Irlanda	325	338	Guinea Equatorial	125	245	Arabia Saudí	3	4
Itàlia	8.347	5.824	Guinea Bissau	47	7	Bangla desh	132	46
Letònia	17	52	Kenya	19	13	Xina	2.092	1.394
Lituània	79	106	Libèria	11	4	Corea del Sud	4	10
Luxemburg	34	18	Mali	921	76	Filipines	531	619
Malta	4	6	Marroc	13.429	7.196	Índia	671	264
Països Baixos	1.348	1.602	Mauritània	337	23	Indonèsia	9	18
Polònia	1.909	1.604	Nigèria	1.771	998	Iran	37	39
Portugal	1.521	846	Rep. Democràtica del Congo	5	1	Iraq	4	0
Regne Unit	10.708	11.347	Senegal	1.988	605	Israel	49	32
República Txeca	278	555	Sierra Leone	14	13	Japó	25	70
República Eslovaca	255	392	Sud-àfrica	55	38	Jordània	2	4
Romania	5.542	4.788	Togo	6	1	Kazakhstan	0	10
Suècia	698	1.055	Tunísia	51	20	Liban	20	18
			Resta d'Àfrica	51	43	Nepal	16	5
EUROPA NO COMUNITÀRIA	2.272	2.940				Pakistan	367	24
Albània	23	21	AMÈRICA	31.542	35.555	Síria	27	18
Andorra	18	6				Tailàndia	13	85
Armènia	33	20	AMÈRICA CENTRAL I CARIB	1.773	2.665	Vietnam	2	15
Bielorússia	19	60	Costa Rica	18	20	Resta d'Àsia	37	36
Bòsnia i Hercegovina	38	33	Cuba	923	1.301			
Croàcia	58	42	Dominica	7	14	OCEANIA	86	104
Geòrgia	34	19	El Salvador	28	51	Austràlia	42	70
Islàndia	17	20	Guatemala	20	26	Nova Zelanda	34	29
Liechtenstein	3	4	Hondures	56	87	Resta d'Oceania	10	5
Macedònia	24	12	Nicaragua	54	128			
Moldàvia	158	131	Panamà	14	22	Apàtrides	0	0
Noruega	138	227	República Dominicana	646	1.000			
Rússia	261	809	Resta d'Amèrica Central i Carib	7	16			
Sèrbia	89	100						
Suïssa	711	735	AMÈRICA DEL NORD	674	719			
Turquia	92	44	Canadà	71	73			
Ucraïna	555	656	Estats Units	442	416			
Resta d'Europa	1	1	Mèxic	161	230			

TAULA 1.12
DISTRIBUCIÓ EN PERCENTATGES DE LA POBLACIÓ ESTRANGERA
PER PAÍS I SEXE
Balears, 2008

	% d'homes % de dones			% d'homes % de dones			% d'homes % de dones	
Total	52,06	47,94						
EUROPA	50,57	49,43	ÀFRICA	67,48	32,52	AMÈRICA DEL SUD	47,49	52,51
UNIÓ EUROPEA	50,89	49,11	Angola	60,00	40,00	Argentina	51,32	48,68
Alemanya	50,09	49,91	Algèria	69,91	30,09	Bolívia	46,01	53,99
Àustria	49,45	50,55	Benín	85,71	14,29	Brasil	39,03	60,97
Bèlgica	48,33	51,67	Burkina Faso	68,75	31,25	Xile	48,63	51,37
Bulgària	51,08	48,92	Cap Verd	47,83	52,17	Colòmbia	46,03	53,97
Xipre	25,00	75,00	Camerun	59,43	40,57	Equador	48,57	51,43
Dinamarca	39,78	60,22	Congo	40,00	60,00	Paraguai	41,79	58,21
Eslovènia	51,85	48,15	Costa d'Ivory	76,74	23,26	Perú	46,27	53,73
Estònia	28,77	71,23	Egipte	73,81	26,19	Uruguai	50,67	49,33
Finlàndia	25,29	74,71	Etiòpia	75,00	25,00	Veneçuela	42,52	57,48
França	48,07	51,93	Gàmbia	95,10	4,90	Resta d'Amèrica del Sud	100,00	0,00
Grècia	59,92	40,08	Ghana	88,02	11,98			
Hongria	40,21	59,79	Guinea	73,36	26,64	ÀSIA	59,85	40,15
Irlanda	49,02	50,98	Guinea Equatorial	33,78	66,22	Arabia Saudí	42,86	57,14
Itàlia	58,90	41,10	Guinea Bissau	87,04	12,96	Bangla desh	74,16	25,84
Letònia	24,64	75,36	Kenya	59,38	40,63	Xina	60,01	39,99
Lituània	42,70	57,30	Libèria	73,33	26,67	Corea del Sud	28,57	71,43
Luxemburg	65,38	34,62	Mali	92,38	7,62	Filipines	46,17	53,83
Malta	40,00	60,00	Marroc	65,11	34,89	Índia	71,76	28,24
Països Baixos	45,69	54,31	Mauritània	93,61	6,39	Indonèsia	33,33	66,67
Polònia	54,34	45,66	Nigèria	63,96	36,04	Iran	48,68	51,32
Portugal	64,26	35,74	Rep. Democràtica del Congo	83,33	16,67	Iraq	100,00	0,00
Regne Unit	48,55	51,45	Senegal	76,67	23,33	Israel	60,49	39,51
República Txeca	33,37	66,63	Sierra Leone	51,85	48,15	Japó	26,32	73,68
República Eslovaca	39,41	60,59	Sud-àfrica	59,14	40,86	Jordània	33,33	66,67
Romania	53,65	46,35	Togo	85,71	14,29	Kazakhstan	0,00	100,00
Suècia	39,82	60,18	Tunísia	71,83	28,17	Líban	52,63	47,37
			Resta d'Àfrica	54,26	45,74	Nepal	76,19	23,81
EUROPA NO COMUNITÀRIA	43,59	56,41				Pakistan	93,86	6,14
Albània	52,27	47,73	AMÈRICA	47,01	52,99	Síria	60,00	40,00
Andorra	75,00	25,00				Tailàndia	13,27	86,73
Armènia	62,26	37,74	AMÈRICA CENTRAL I CARIB	39,95	60,05	Vietnam	11,76	88,24
Bielorússia	24,05	75,95	Costa Rica	47,37	52,63	Resta d'Àsia	50,68	49,32
Bòsnia i Hercegovina	53,52	46,48	Cuba	41,50	58,50			
Croàcia	58,00	42,00	Dominica	33,33	66,67	OCEANIA	45,26	54,74
Geòrgia	64,15	35,85	El Salvador	35,44	64,56	Austràlia	37,50	62,50
Islàndia	45,95	54,05	Guatemala	43,48	56,52	Nova Zelanda	53,97	46,03
Liechtenstein	42,86	57,14	Hondures	39,16	60,84	Resta d'Oceania	66,67	33,33
Macedònia	66,67	33,33	Nicaragua	29,67	70,33			
Moldàvia	54,67	45,33	Panamà	38,89	61,11	Apàtrides		
Noruega	37,81	62,19	República Dominicana	39,25	60,75			
Rússia	24,39	75,61	Resta d'Amèrica Central i Carib	30,43	69,57			
Sèrbia	47,09	52,91						
Suïssa	49,17	50,83	AMÈRICA DEL NORD	48,38	51,62			
Turquia	67,65	32,35	Canadà	49,31	50,69			
Ucraïna	45,83	54,17	Estats Units	51,52	48,48			
Resta d'Europa	50,00	50,00	Mèxic	41,18	58,82			

TAULA 2.1
DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ A LES BALEARS
Any 2008

	Nacionals	UE	Extra UE	Total
Gener	20.978	2.552	6.906	30.436
Febrer	20.973	2.838	7.422	31.233
Març	19.277	3.438	6.969	29.684
Abril	26.148	5.030	9.282	40.460
Maig	30.652	7.614	11.879	50.145
Juny	25.232	5.528	8.543	39.303
Juliol	28.090	5.206	7.560	40.856
Agost	15.181	3.033	5.024	23.238
Setembre	19.554	3.183	6.346	29.083
Octubre	18.981	2.911	5.911	27.803
Novembre	14.959	1.969	4.803	21.731
Desembre	11.831	1.395	3.512	16.738

DISTRIBUCIÓ EN PERCENTATGES

Gener	68,92	8,38	22,69	100,00
Febrer	67,15	9,09	23,76	100,00
Març	64,94	11,58	23,48	100,00
Abril	64,63	12,43	22,94	100,00
Maig	61,13	15,18	23,69	100,00
Juny	64,20	14,07	21,74	100,00
Juliol	68,75	12,74	18,50	100,00
Agost	65,33	13,05	21,62	100,00
Setembre	67,24	10,94	21,82	100,00
Octubre	68,27	10,47	21,26	100,00
Novembre	68,84	9,06	22,10	100,00
Desembre	70,68	8,33	20,98	100,00
Mitjana anual	66,67	11,28	22,05	100,00

TAULA 2.2
DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ PER ACTIVITAT ECONÒMICA
Balears, 2008

Act. Econòmica CNAE 93	Nacionals	UE	Extra UE	Total
Agricultura i pesca	1.720	281	2.059	4.060
Construcció	30.759	4.692	25.281	60.732
Indústria	8.242	1.198	2.433	11.873
Serveis	211.135	38.526	54.384	304.045
TOTALS	251.856	44.697	84.157	380.710

DISTRIBUCIÓ EN PERCENTATGES SEGONS L'ACTIVITAT

Agricultura i pesca	42,36	6,92	50,71	100,00
Construcció	50,65	7,73	41,63	100,00
Indústria	69,42	10,09	20,49	100,00
Serveis	69,44	12,67	17,89	100,00
TOTALS	66,15	11,74	22,11	100,00

DISTRIBUCIÓ EN PERCENTATGES SEGONS LA NACIONALITAT

Agricultura i pesca	0,68	0,63	2,45	1,07
Construcció	12,21	10,50	30,04	15,95
Indústria	3,27	2,68	2,89	3,12
Serveis	83,83	86,19	64,62	79,86
TOTALS	100,00	100,00	100,00	100,00

TAULA 2.3
DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ PER ILLES
Baleares 2008

	Nacionals	UE	No UE	Total
Mallorca	197.462	33.897	65.663	297.022
Menorca	19.746	2.378	6.584	28.708
Eivissa	32.682	7.765	11.143	51.590
Formentera	1.966	657	767	3.390
TOTALS	251.856	44.697	84.157	380.710

DISTRIBUCIÓ EN PERCENTATGES				
Mallorca	66,48	11,41	22,11	100,00
Menorca	68,78	8,28	22,93	100,00
Eivissa	63,35	15,05	21,60	100,00
Formentera	57,99	19,38	22,63	100,00
TOTALS	66,15	11,74	22,11	100,00

TAULA 2.4
DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ SEGONS EL TIPUS
I LA DURADA DEL CONTRACTE
Balears, 2008

Durada	Tipus	Nacionals	UE	No UE	Total
<=1	Altres	468	10	32	510
<=1	Temporals	49.990	6.367	12.399	68.756
1 a 3	Altres	57	5	22	84
1 a 3	Temporals	58.224	13.393	19.126	90.743
3 a 6	Altres	81	12	68	161
3 a 6	Formatius	1.071	43	93	1.207
3 a 6	Temporals	36.217	9.101	11.451	56.769
6 a 12	Altres	113	21	179	313
6 a 12	Formatius	300	7	14	321
6 a 12	Temporals	8.386	2.143	3.178	13.707
12 a 18	Altres	5	1	10	16
12 a 18	Formatius	8	1	0	9
12 a 18	Temporals	211	25	30	266
18 a 24	Altres	3	0	2	5
18 a 24	Formatius	37	4	4	45
18 a 24	Temporals	221	28	95	344
24 a 30	Altres	1	0	0	1
24 a 30	Formatius	0	0	0	0
24 a 30	Temporals	53	3	22	78
30 a 36	Altres	4	1	0	5
30 a 36	Formatius	9	1	0	10
30 a 36	Temporals	300	41	287	628
>36	Altres	9	0	0	9
>36	Formatius	2	0	1	3
>36	Temporals	863	26	44	933
Indeterminats	Altres	134	22	70	226
Indeterminats	Formatius	36.464	6.766	8.440	51.670
Indeterminats	Temporals	58.625	6.676	28.590	93.891
Totals		251.856	44.697	84.157	380.710

TAULA 2.5
DISTRIBUCIÓ DE LA CONTRACTACIÓ SEGONS EL TIPUS
I LA DURADA DEL CONTRACTE
PERCENTATGES. Balears, 2008

Durada	Tipus	Nacionals	UE	No UE	Total
<=1	Altres	91,76	1,96	6,27	100,00
<=1	Temporals	72,71	9,26	18,03	100,00
1 a 3	Altres	67,86	5,95	26,19	100,00
1 a 3	Temporals	64,16	14,76	21,08	100,00
3 a 6	Altres	50,31	7,45	42,24	100,00
3 a 6	Formatius	88,73	3,56	7,71	100,00
3 a 6	Temporals	63,80	16,03	20,17	100,00
6 a 12	Altres	36,10	6,71	57,19	100,00
6 a 12	Formatius	93,46	2,18	4,36	100,00
6 a 12	Temporals	61,18	15,63	23,19	100,00
12 a 18	Altres	31,25	6,25	62,50	100,00
12 a 18	Formatius	88,89	11,11	0,00	100,00
12 a 18	Temporals	79,32	9,40	11,28	100,00
18 a 24	Altres	60,00	0,00	40,00	100,00
18 a 24	Formatius	82,22	8,89	8,89	100,00
18 a 24	Temporals	64,24	8,14	27,62	100,00
24 a 30	Altres	100,00	0,00	0,00	100,00
24 a 30	Formatius	0,00	0,00	0,00	0,00
24 a 30	Temporals	67,95	3,85	28,21	100,00
30 a 36	Altres	80,00	20,00	0,00	100,00
30 a 36	Formatius	90,00	10,00	0,00	100,00
30 a 36	Temporals	47,77	6,53	45,70	100,00
>36	Altres	100,00	0,00	0,00	100,00
>36	Formatius	66,67	0,00	33,33	100,00
>36	Temporals	92,50	2,79	4,72	100,00
Indeterminats	Altres	59,29	9,73	30,97	100,00
Indeterminats	Formatius	70,57	13,09	16,33	100,00
Indeterminats	Temporals	62,44	7,11	30,45	100,00
Totals		66,15	11,74	22,11	100,00

TAULA 2.6
DISTRIBUCIÓ MENSUAL DE L'ATUR PER NACIONALITAT
Balears 2008

	Nacionals	UE	No UE	Total
Gener	36.497	5.073	8.948	50.518
Febrer	35.248	4.661	8.426	48.335
Març	33.640	4.124	7.420	45.184
Abril	31.529	3.366	6.338	41.233
Maig	28.612	2.453	5.374	36.439
Juny	28.672	2.463	5.794	36.929
Juliol	30.377	2.635	6.915	39.927
Agost	32.846	2.776	7.918	43.540
Setembre	35.194	3.125	8.488	46.807
Octubre	41.570	4.571	10.841	56.982
Novembre	49.244	7.016	13.884	70.144
Desembre	51.304	7.354	14.640	73.298

DISTRIBUCIÓ EN PERCENTATGES				
	Nacionals	UE	No UE	Total estrangers
Gener	72,25	10,04	17,71	27,75
Febrer	72,92	9,64	17,43	27,08
Març	74,45	9,13	16,42	25,55
Abril	76,47	8,16	15,37	23,53
Maig	78,52	6,73	14,75	21,48
Juny	77,64	6,67	15,69	22,36
Juliol	76,08	6,60	17,32	23,92
Agost	75,44	6,38	18,19	24,56
Setembre	75,19	6,68	18,13	24,81
Octubre	72,95	8,02	19,03	27,05
Novembre	70,20	10,00	19,79	29,80
Desembre	69,99	10,03	19,97	30,01
Mitjana anual	74,34	8,17	17,48	25,66

TAULA 2.7
DISTRIBUCIÓ DE L'ATUR PER SECTOR ECONÒMIC I NACIONALITAT
Mitjana anual. Balears 2008

	Nacionals	UE	No UE	Total
Agricultura i pesca	295	27	163	485
Construcció	6.303	578	3.399	10.280
Indústria	1.777	104	259	2.140
Serveis	27.070	3.231	4.655	34.956
Sense ocupació anterior	782	195	272	1.249
Total	36.227	4.135	8.748	49.110

DISTRIBUCIÓ EN PERCENTATGES SOBRE TOTAL NACIONALITAT				
Agricultura i pesca	60,82	5,57	33,61	100,00
Construcció	61,31	5,62	33,06	100,00
Indústria	83,04	4,86	12,10	100,00
Serveis	77,44	9,24	13,32	100,00
Sense ocupació anterior	62,61	15,61	21,78	100,00
Total	73,77	8,42	17,81	100,00

DISTRIBUCIÓ EN PERCENTATGES SEGONS EL SECTOR ECONÒMIC				
Agricultura i pesca	0,81	0,65	1,86	0,99
Construcció	17,40	13,98	38,85	20,93
Indústria	4,91	2,52	2,96	4,36
Serveis	74,72	78,14	53,21	71,18
Sense ocupació anterior	2,16	4,72	3,11	2,54
Total	100,00	100,00	100,00	100,00

TAULA 2.8
DISTRIBUCIÓ DE L'ATUR PER ILLA I NACIONALITAT
Mitjanes anuals. Balears, 2008

	Nacionals	UE	No UE	Total
Mallorca	28.998	3.017	6.587	38.602
Menorca	2.800	263	806	3.869
Eivissa	4.243	803	1.282	6.328
Formentera	188	52	73	313
Total	36.229	4.135	8.748	49.112
DISTRIBUCIÓ EN PERCENTATGES SOBRE TOTAL NACIONALITAT				
Mallorca	75,12	7,82	17,06	100,00
Menorca	72,37	6,80	20,83	100,00
Eivissa	67,05	12,69	20,26	100,00
Formentera	60,06	16,61	23,32	100,00
Total	73,77	8,42	17,81	100,00
DISTRIBUCIÓ EN PERCENTATGES SEGONS L'ILLA				
Mallorca	80,04	72,96	75,30	78,60
Menorca	7,73	6,36	9,21	7,88
Eivissa	11,71	19,42	14,65	12,88
Formentera	0,52	1,26	0,83	0,64
Total	100,00	100,00	100,00	100,00

TAULA 2.9
DISTRIBUCIÓ DE L'ATUR PER DURADA I NACIONALITAT
Mitjana anual. Balears 2008

	Nacionals	UE	No UE	Total
Menys de 3 mesos	16.774	2.459	5.702	24.935
Entre 3 i 6 mesos	8.651	1.091	2.285	12.027
Entre 6 i 12 mesos	4.590	331	578	5.499
Més de 12 mesos	6.213	254	184	6.651
Total	36.228	4.135	8.749	49.112
DISTRIBUCIÓ EN PERCENTATGES SOBRE TOTAL NACIONALTAT				
Menys de 3 mesos	67,27	9,86	22,87	100,00
Entre 3 i 6 mesos	71,93	9,07	19,00	100,00
Entre 6 i 12 mesos	83,47	6,02	10,51	100,00
Més de 12 mesos	93,41	3,82	2,77	100,00
Total	73,77	8,42	17,81	100,00
DISTRIBUCIÓ EN PERCENTATGES SEGONS LA DURADA				
Menys de 3 mesos	46,30	59,47	65,17	50,77
Entre 3 i 6 mesos	23,88	26,38	26,12	24,49
Entre 6 i 12 mesos	12,67	8,00	6,61	11,20
Més de 12 mesos	17,15	6,14	2,10	13,54
Total	100,00	100,00	100,00	100,00

TAULA 3.1
ALUMNAT PER ENSENYAMENT
ILLES BALEARS. CURS 2008-2009
PERCENTATGES D'ALUMNES ESTRANGERS SOBRE EL TOTAL DE L'ALUMNAT

	C. públics			C. privats			C. concertats			C. municipals			Total	
	Total alumnat	Alumnat estranger	% alumnat estranger	Total alumnat	Alumnat estranger	% alumnat estranger	Total alumnat	Alumnat estranger	% alumnat estranger	Total alumnat	Alumnat estranger	% alumnat estranger	Total general	alumnat estranger
Ed. Infantil - primer cicle	18	0	0,00	1.227	52	4,24	738	17	2,30	2.341	156	6,66	4.324	225
Ed. Infantil - segon cicle	20.379	3.412	16,74	912	55	6,03	10.965	644	5,87				32.256	4.111
Ed. Primària	40.032	9.036	22,57	1.908	231	12,11	21.319	1.767	8,29				63.259	11.034
ESO	24.309	5.940	24,44	1.211	156	12,88	14.247	1.312	9,21				39.767	7.408
Batxillerat	9.250	881	9,52	475	51	10,74	2.762	116	4,20				12.487	1.048
Cicles formatius de grau mitjà	4.015	441	10,98	136	14	10,29	638	66	10,34				4.789	521
Cicles formatius de grau superior	2.648	254	9,59	101	14	13,86	158	16	10,13				2.907	284
Educació especial	204	47	23,04				379	59	15,57				583	106
POPI	971	220	22,66				101	6	5,94				1.072	226
Ensenyaments artístics	600	63	10,50							129		0,00	600	63
Música i dansa	1.653	46	2,78	93		0,00							1.875	46
Escoles oficials d'idiomes	9.286	1.073	11,56										9.286	1.073
Educació d'adults	12.923	2.578	19,95	55	1	1,82							12.978	2.579
Total general	126.288	23.991	19,00	6.118	574	9,38	51.307	4.003	7,80	2.470	156	6,32	186.183	28.724

TAULA 3.2
ALUMNAT ESTRANGER PER ENSENYAMENT
ILLES BALEARS. CURS 2008-2009

	C. públics			C. privats			C. concertats			C. municipals			Total general
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	
Ed. Infantil 1r Cicle				31	21	52	4	13	17	72	84	156	
Ed. Infantil 2n Cicle	1.809	1.603	3.412	22	33	55	303	341	644				4.111
E. Primària	4.630	4.406	9.036	131	100	231	909	858	1.767				11.034
E.S.O.	3.139	2.801	5.940	74	82	156	645	667	1.312				7.408
Batxilletat	364	517	881	26	25	51	53	63	116				1.048
CFGM	248	193	441	2	12	14	16	50	66				521
CFGS	109	145	254	2	12	14	5	11	16				284
Educació Especial	27	20	47				37	22	59				106
PQPI	144	76	220				3	3	6				226
Educació d'Adults	1.244	1.334	2.578		1	1							2.579
Estudis Artístics	15	48	63										63
Estudis Musicals	23	23	46										46
Estudis d'Idiomes	287	786	1.073										1.073
Total general	12.039	11.952	23.991	288	286	574	1.975	2.028	4.003	72	84	156	28.724

TAULA 3.3
ALUMNAT ESTRANGER PER ENSENYAMENT
MALLORCA. CURS 2008-2009

	C. públics			C. privats			C. concertats			C. municipals			Total general
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	
Ed. Infantil 1r Cicle				20	18	38	2	6	8	60	65	125	171
Ed. Infantil 2n Cicle	1.375	1.227	2.602	21	29	50	267	296	563				3.215
E. Primària	3.580	3.399	6.979	131	100	231	746	755	1.501				8.711
E.S.O.	2.450	2.177	4.627	64	72	136	547	589	1.136				5.899
Batxilletat	279	412	691	22	18	40	47	60	107				838
CFGM	179	132	311	2	12	14	16	50	66				391
CFGS	93	127	220	2	12	14	5	11	16				250
Educació Especial	19	10	29				37	22	59				88
PQPI	106	58	164				3	3	6				170
Educació d'Adults	890	805	1.695		1	1							1.696
Estudis Artístics	12	30	42										42
Estudis Musicals	16	13	29										29
Estudis d'Idiomes	225	648	873										873
TOTALS	9.224	9.038	18.262	262	262	524	1.670	1.792	3.462	60	65	125	22.373

TAULA 3.4
ALUMNAT ESTRANGER PER ENSENYAMENT
MENORCA. CURS 2008-2009

	C. públics			C. privats			C. concertats			C. municipals			Total general
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	
Ed. Infantil 1r Cicle				11	3	14	2	7	9	10	12	22	45
Ed. Infantil 2n Cicle	141	101	242				22	30	52				294
E. Primària	341	320	661				108	62	170				831
E.S.O.	209	187	396				58	51	109				505
Batxilletat	26	25	51										51
CFGM	31	20	51										51
CFGS	7	7	14										14
Educació Especial	2	2	4										4
PQPI	15	6	21										21
Educació d'Adults	174	263	437										437
Estudis Artístics	2	1	3										3
Estudis Musicals	4	3	7										7
Estudis d'Idiomes	12	44	56										56
TOTALS	964	979	1.943	11	3	14	190	150	340	10	12	22	2.319

TAULA 3.5
ALUMNAT ESTRANGER PER ENSENYAMENT
EIVISSA. CURS 2008-2009

	C. públics			C. privats			C. concertats			C. municipals			Total general
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	
Ed. Infantil 1r Cicle										2	7	9	9
Ed. Infantil 2n Cicle	280	261	541	1	4	5	12	12	24				570
E. Primària	658	642	1.300				55	41	96				1.396
E.S.O.	450	405	855	10	10	20	40	27	67				942
Batxilletat	57	78	135	4	7	11	6	3	9				155
CFGM	37	41	78										78
CFGS	9	10	19										19
Educació Especial	4	7	11										11
PQPI	19	9	28										28
Educació d'Adults	180	266	446										446
Estudis Artístics	1	17	18										18
Estudis Musicals	3	7	10										10
Estudis d'Idiomes	44	84	128										128
TOTALS	1.742	1.827	3.569	15	21	36	113	83	196	2	7	9	3.810

TAULA 3.6
ALUMNAT ESTRANGER PER ENSENYAMENT
FORMENTERA. CURS 2008-2009

	C. públics			C. privats			C. concertats			C. municipals			Total general
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	
Ed. Infantil 2n Cicle	13	14	27				2	3	5				32
E. Primària	51	45	96										96
E.S.O.	30	32	62										62
Batxilletat	2	2	4										4
CFGM	1		1										1
CFGS		1	1										1
Educació Especial	2	1	3										3
PQPI	4	3	7										7
Estudis d'Idiomes	6	10	16										16
TOTALS	109	108	217				2	3	5				222

TAULA 3.7
ALUMNAT ESTRANGER PER ENSENYAMENT
ILLES BALEARS. CURS 2008-2009
DISTRIBUCIÓ PER SEXE I TIPUS DE CENTRES EN PORCENTATGES

	C. públics		C. privats		C. concertats		C. municipals	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Ed. Infantil 1r Cicle			59,62	40,38	23,53	76,47	46,15	53,85
Ed. Infantil 2n Cicle	53,02	46,98	40,00	60,00	47,05	52,95		
E. Primària	51,24	48,76	56,71	43,29	51,44	48,56		
E.S.O.	52,85	47,15	47,44	52,56	49,16	50,84		
Batxilletat	41,32	58,68	50,98	49,02	45,69	54,31		
CFGM	56,24	43,76	14,29	85,71	24,24	75,76		
CFGS	42,91	57,09	14,29	85,71	31,25	68,75		
Educació Especial	57,45	42,55			62,71	37,29		
PQPI	65,45	34,55			50,00	50,00		
Educació d'Adults	48,25	51,75		100,00				
Estudis Artístics	23,81	76,19						
Estudis Musicals	50,00	50,00						
Estudis d'Idiomes	26,75	73,25						
Total general	50,18	49,82	50,17	49,83	49,34	50,66	46,15	53,85



Observatori Balear
de la Immigració



**Govern
de les Illes Balears**

Conselleria d'Afers Socials,
Promoció i Immigració

